

**Товариство української культури бажає Вам веселих Різдвяних свят
і щасливого Нового 2004 року.**

Sretan Božić!
Щешліви Крачун!

Христос народився!
- Славимо Його!

Sretna Nova godina!
З Новим роком!

ORDINARIJAT KRIŽEVAČKE BISKUPIJE

**Svim svećenicima, redovnicima,
redovnicama, bogoslovima i vjernicima**

HRISTOS RAŽDAJETSJA !

(Ulomak iz Božićne čestitke br.842/2003 – u izvornoj
hrvatskoj verziji. NG)

Črква danas ponavlja Europi i
svijetu anđeoske riječi iz Boži-
ćne poruke: «Javljam vam veli-
ku radost koja će biti za sav
narod: u gradu Davidovu rodio
vam se Spasitelj – Krist
Gospodin!» (Luka 2, 10)

Šretnе i blagoslovljene blag-
dane Rođenja i Bogojavljenja
Kristova, želim svim vjernicima
Križevačke Eparhije, svećeni-
cima, redovnicima, redovnicama,
bogoslovima i sjemeništarцима i
svim ljudima, koji danas s anđe-
lima kliču «Slava Bogu na
visini i na zemlji mir ljudima
dobre volje». Ujedno želim da
Nova 2004. godina bude ispu-
njena Božjim blagoslovom i
mirom.

**Hristos raždajetsja – slavite
jogo! + Slavomir**

U Osijeku, za Božić 2003.

**Poštovanim pripadnicima ukrajinske i rusinske
nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj,**

kao i čelnicima njihovih udruga i saveza,
upućujem srdačnu čestitku za blagoslovljen Božić i
najbolje želje za Novu godinu, sve u nadi da ćemo
zajedničkim djelovanjem pridonijeti opstanku i
napretku, kako vaših manjina tako i svih drugih
manjina u našoj domovini Hrvatskoj.

Pred nama su velike zadaće u njegovanju bogate
manjinske baštine i ostvarivanje manjinskih prava. U
tom poslu bit ću svima vama iskreni i predani
zastupnik.

Vaš: Nikola Mak - saborski zastupnik

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

**Шановні українці і русини Республіки
Хорватія, дорогі друзі!**

Традиційно в ці передсвяткові дні ми всі,
мимоволі, аналізуємо здобутки і досягнення року,
що минає. Це спонукає нас до пошуку нових ідей,
цілей, планів на майбутнє.

Хотів би відзначити, що
протягом 2003 року відбу-
лося багато важливих і
позитивних подій в дво-
сторонніх відносинах між
Україною і Республікою Хор-
ватія та в житті українсько-
русинської громади.

Цього року в Хорватії
відбулися перші вибори
представників національних
меншин до органів місцевого
і територіального управління.
Впевнений, що участь в них
представників української і
русинської спільноти Хорватії
сприятиме консолідації нашої
громади. Безумовно, визна-
чною подією було святку-
вання 35-ї річниці діяльності
Союзу русинів і українців
Хорватії. Пройшли численні
культурно-мистецькі заходи,
внесок яких у справу збере-
ження рідної мови, культури,
народної пісні і танцю укра-
їнців і русинів в Хорватії важ-

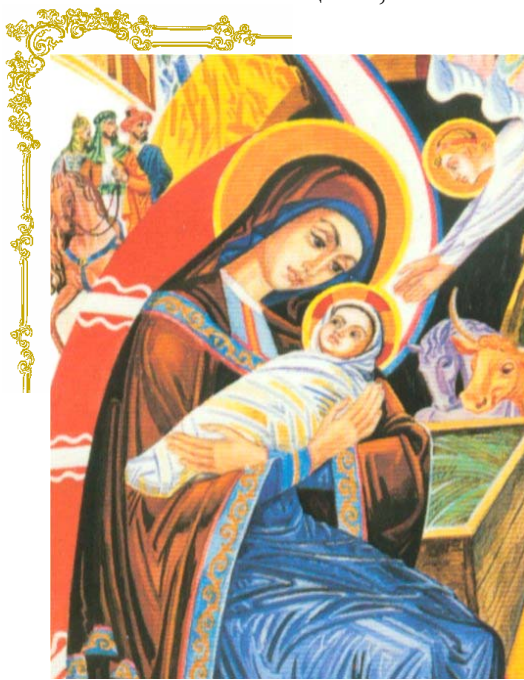
ко переоцінити. Вірю, що з поваги до нашого
славного минулого ці добрі традиції будуть
збережені і плекатимуться підрастаючими молод-
шими поколіннями наших земляків.

Хочу підкреслити, що цей рік був плідним і на
важливі політичні події в українсько-хорватських
міждержавних відносинах, до розвитку яких
докладають значних зусиль представники укра-
їнської і русинської громади.

Користуючись цією нагодою, хотів би в першу
чергу побажати у Новому 2004 році всім Вам,
Вашим родинам, рідним та близьким міцного
здоров'я, щастя, удачі та усіляких гараздів.

Щасливих і веселих Вам Різдвяних свят!

Посол: Віктор Кирик

Vasily Lopata: UKRAINIAN CRISTMAS
www.tbaytel.net/dbaran

ДЖОРДЖА РОБЕРТСОНА - ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ НАТО НАГОРОДЖЕНО ОРДЕНОМ КНЯЗЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО ІІ СТУПЕНЯ

Київ. 17 грудня. Президент України Леонід Кучма підписав Указ про нагородження Джорджа Робертсона, Генерального секретаря НАТО, орденом князя Ярослава Мудрого ІІ ступеня.

Цим відзначено його вагомий особистий внесок у розвиток і поглиблення відносин особливого партнерства між Україною і НАТО.

U ZAGREBU – BOŽIĆNI KONCERT ĆIRILO-METODOVOG KORA

Na Gornjem Gradu u Zagrebu, u konkatedralnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda, u petak 19. prosinca održan je božićni koncert Ćirilo-Metodovog kora pod ravnanjem prof. Darjane Blaće u prigodi 10. obljetnice njenog rada s Korom.

Prof. Zvonko Kurečić (1.>), prije uručenja darova, čestitao je Koru i dirigentici prof. Darjani Blaće (1.<)

Izvorno ili u obradi, izvedena su tradicijska i autorska sakralna djela na hrvatskom i staroslavenskom jeziku. Za spomenuti je da su članovi Kora i župljani Ukrajinci i Rusini iz Zagreba.

NASTAVAK KARITATIVNE AKCIJE

(Od ravnatelja Caritasa Eparhije Križevci
o. Jaroslava Leščešena – telefonom)

«Kako sam obaviješten od naših župnika, karitativna akcija prikupljanja milodara za transplataciju bubrega za Tatjanu Ošti provodi se uspješno, a darovatelji i župljani će blagovremeno biti obaviješteni o prikupljenom iznosu.

S obzirom na narav nakane i potrebnog iznosa, akcija traje i dalje, a uz mogućnost darivanja posredstvom župnika, darivatelji mogu svoje milodare uplatiti i izravno na račun **Caritasa Eparhije Križevci br.: 2340009-1110101501 uz naznaku «za Tatjanu»**.

U ovo blagdansko vrijeme koristim prigodu da svim ljudima dobre volje poželim blagoslovljen Božić te sretnu i uspješnu novu 2004. godinu, uz misao da darivajući Tatjanu prema svojim mogućnostima - zahvaljujemo Svevišnjem, kojemu je slava i čast na vjeke vjekova... »

ФЕСТИВАЛ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

В Славонському Броді, в Будинку робітнека ім. Джури Джаковича, в неділю 28 грудня 2003 р. відбувся ІV фестиваль дитячої творчості.

Організатор фестивалю, як і минулих років, було місцеве КІПТ „Україна”, яке і цього разу успішно вирішило всі організаційні питання так що спостерігачі і учасники мали чим бути вдоволені. До програми ввійшли українські й русинські пісні і танці, а на запрошення організатора відгукнулось 180 учасників з 9 товариств.

Гарний внесок до програми подали гості – хорватські КМТ-ва „Склад” з Джакова і „Радіне” – Січе біля Славонського Броду.

Дані: Голова т-ва Владо Карешин – телефонно

„УКРАЇНА” ВІДБУЛА КОНЦЕРТ В ПУЛІ

Культурно-просвітне товариство „Україна” з Славонського Броду було головним носійем різдвяного концерту в Пулі. Концерт відбувся 6 грудня 2003 р. в залі Народного театру Істри, а в програмі брали участь і хорватські товариства з Пули і Пазину.

Частина програми, яку виконали оркестр і 12 парів танцюристів згаданого товариства (середня і старша група), тривала майже годину часу. На сцені показані українські різдвяні звичаї (хорватською мовою), а виконані і гопак та Подільський танец, вишивання (кореографія) й фестивальська увертюра.

Публіка гучними оплесками вдячно привітала гостей і їхню, для цього осередку незвичайну, програму.

Дані: Голова т-ва Владо Карешин – телефонно

IZBORNA SKUPŠTINA KULTURNO – PROSVJETNOG DRUŠTVA RUSINA I UKRAJINACA ZAGREBA

U svojim prostorijama u Zagrebu, Vodovodna 15, Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba, u subotu 20. prosinca ove godine, imalo je izvještajnu i izbornu skupštinu.

Zbog predviđene tematike u dnevnom redu – nisu pozvani gosti, a zbog neažurnosti evidencije članova (a i nekih drugih «eliminatornih» razloga) ni svi članovi Društva. Izviješće je podnio predsjednik Društva Slavko Burda uz osvrt na okolnosti u kojima Društvo radi, relacije sa Savezom Rusina i Ukrajinaca RH, te minimalna sredstva koje je Savez izravno doznačio Društvu.

Posebna pozornost je dana novim mogućnostima s obzirom na formiranje Koordinacije vijeća nacionalnih manjina Zagreba te predviđenih sredstava za rad spomenutih vijeća. U tom smislu je donesena i pragmatična odluka o ustupanju dijela prostora Društva za uređ predstavnika Ukrajinaca Zagreba Slavka Burde, a koji je i ponovno izabran za predsjednika Društva. Razmatrano je pokretanje web-stranice te alternativne organizacijske forme, ali s odgodom izmjene Statuta.

VII РІЧНА НАРАДА ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

5-го і 6-го грудня в Празі столиці Чеської республіки проходила Сьома річна нарада голів членів Європейського конгресу українців – ЄКУ, організації об'єднання української діаспори європейських країн.

Fot. – www.ukrajinci.hu/EKU

Президія VII річної наради

*Левко Довгович (стоїть), біля нього –
Ярослава Хортяні і Любомир Мазур*

На цьому річному зібранні були представники 18 організацій з 16 країн Європи, українських організацій та об'єднань членів Європейського Конгресу Українців, з Великої Британії, Бельгії, Німеччини, Чехії, Словаччини, Угорщини, Польщі, Хорватії, Сербії і Чорногорії, Греції, Естонії, Болгарії. Своє уповноваження у письмовій формі передали організації об'єднання українців в Румунії, Іспанії, Литві та Латвії. Від Товариства української мови, літератури і культури “Просвіта” з Сербії і Чорногорії присутніми на нараді були голова та секретар Василь Дацишин і Мирослав Гочак.

Річну нараду проводила президія у складі Левко Довгович – голова Європейського Конгресу Українців з Словаччини, Ярослава Хортяні – Перший заступник голови з Угорщини, Мирон Кертичак – заступник голови з Польщі, Любомир Мазур – генеральний секретар з Великої Британії, Федір Курляк – секретар з Великої Британії та Віктор Райчинець – голова Української Ініціативи в Чеській Республіці.

Представники українських організацій Європи малі нагоду обмінятися досвідом активностей, обговорено численні питання спільної діяльності, та сформульовано десяток пунктів резолюції з засідання, де згадаємо декілька з них. Буде активно продовжуватися акція відзначення траурної події 70-те річчя Голодомору в Україні 33 ого року. Організації будуть намагатися щоб державні органи парламенти країн засудили цей акт як акт геноциду проти українського народу, так як то зробили численні держави, як окремо так і у формі засудження у рамках ООН та Європейського союзу. Домовлено про оформлення молодіжної мережі підрозділів Європейського конгресу українців. Наступного року, вважаючи на круглу дату 190 років від народження Тараса

Шевченка пораджено належним чином відзначити річницю. Однією з точок Резолюції є те, щоб реагувати відповідно на спотворення інформації у Засобах Масової Інформації а про український народ та культуру, що з'являється у пресі або інший видах медіів, Європейський конгрес українців подасть заяву на вступ до Ради Європи як неурядова організація, що і належить з огляду на структуральне оформлення. В українських органах влади буде вимагано визнання борців ОУН УПА як воюючої сторони у Другій світовій війні, належним чином висвітлити річницю Переяславської угоди, а дивлячись на найблище майбуття, члени Конгресу звернуться до Центральної виборчої комісії України щоб на наступаючих наступного року президентських виборах були включені як спостерігачі на виборчих ділянках у Посольствах у кожній із країн. Підтримано фонд по дослідженню і презентації творчості українського педагога Грегора Ващенка та будову Тарасової церкви у Каневі. Також покликано статуту комісію, яка має завдання розглянути зміни до статуту Європейського Конгресу Українців. Резолюцію та документи незабаром підготує секретаріат Європейського Конгресу Українців.

Fot. – www.ukrajinci.hu/EKU

**На цьому річному зібранні були представники
18 організацій з 16 країн Європи, українських
організацій та об'єднань членів Європейського
Конгресу Українців**

Крім самих засідань та обговорення звітів і пропозицій до резолюції, була нагода зустрітися із державними представниками України у Празі. Надзвичайний та Уповноважений Посол України в Чеській Республіці Сергій Устич, влаштував прийом для учасників річної наради. Учасники Сьомої річної наради Європейського Конгресу Українців були запрошені на Вечір національних меншин за підтримкою Магістрату м. Прага, де участь брали представники угорської, словацької, польської, ромської та української меншин в Чехії.

Цьогорічну нараду Європейського конгресу українців на високому рівні підготували провід та члени організації Української ініціативи в Чеській Республіці. Наступна Річна нарада відбудеться наступного року у Польщі.

ІНФО СЛУЖБА ТОВАРИСТВА ПРОСВІТА

АКЦІЯ КАМПАНІЇ ПЮЛИТЦЕРА ВІДМОВЛЕНА

В п'ятницю, 21 листопада ц.р., Комітет Нагород Пюлитцера вирішив не відібрати Нагороду Пюлитцера, дану горезвісному Волтеру Дюранті в 1932 році. Комітет заявив: "... Нагорода Пюлитцера надається не за загальний зміст робіт автора чи за його особистість, а за специфічні роботи-репортажі, які були подані на конкурс. Таким чином Комітет звернув увагу на 13 статей, за які була власне й надана нагорода, статті, опубліковані під час 1931 року, ... Комітет зазначив, що не було чітких та переконливих доказів навмисного обману... Голодомор 1932-33 років був жакхливим та не отримав відповідного міжнародного визнання. Своїм рішенням Комітет ні в якому разі не бажає зменшити значення тих втрат. Комітет складає свої співчуття українцям та усій українській громаді в Сполучених Штатах Америки та по всьому світу, які ще згадують і жалібно відзначають втрати та смерть, принесену Йосипом Сталіном".

СКУ віддає належне признання всім тим, хто був причетний до цієї акції, а саме, УККА, який ініціював і розповсюдив цю кампанію та Асоціації Українських Громадянських Свобід за їх участь. СКУ вважає, що ця акція далека до закінчення.

КОМЕНТАР

Відзначення 70 річниці Великого Голодомору відбулося успішно. Українські громади урочисто і з гідністю вшанували пам'ять жертв голодомору. Ті відзначення відбулися на високому рівні і тим чином, до великої міри, підвищили свідомість громадськості про цю найбільш забуту трагедію, котра не мала в собі подібних ні в кількості загиблих, ні в методах проведення. Більш важливим, мабуть, є те, що підготовка та справжні відзначення розкрили декілька очевидних недоліків. Міжнародне визнання українського Голодомору 1932-33 років є, дуже обмежене. Заява подана на розгляд до Генеральної Асамблеї ООН, яка була спільно підписана Україною та майже

тридцятьма урядами була цього найбільш наявним показником. Зміст заяви був дуже послаблений через політичні впливи з боку Росії та інших країн, які її підписали. В цій Заяві, Великий Голодомор, був засуджений не як геноцид чи як злочин проти людства, а лише як трагедія, яка серед своїх жертв, включила й росіян. Більше того, тільки п'ять українських діаспорних громад, а саме в Аргентині, Австралії, Канаді, Сполучених Штатах Америки та Угорщині домоглися того, щоб їхні законодавчі органи прийняли резолюцію про Голодомор. Зараз важко оцінити, чи інші наші громади не мають достатньої політичної підтримки чи просто не прикладають досить зусиль до цієї так важливої події. Найважливішим є те, що загоди України, як на державному так і недержавному рівнях, не були достатніми. Хоч Президент видав декілька проклямацій, а Верховна Рада (ВР) прийняла резолюції до українського народу, то на засіданнях брало участь небагато депутатів. Демократичні сили, а навіть ліві та комітети які спеціально займалися голодомором, не були дуже продуктивними, скоординованими та об'єднаними. Ідея побудови меморіалу в Києві, яка була ініційована СКУ, а перебрана Урядом України, показала невеликий прогрес.

Справа нагороди Пюлитцера, хоч була надзвичайно успішна для визнання Голодомору та його жертв, теж не досягнула своєї мети. Рішення Комітету Пюлитцера насправді принизило Голодомор 1932-33 років та образило пам'ять його жертв. Незалежно від того, коли була видана нагорода, Волтер Дюранті отримав її за репортажі про Радянський Союз та політику Сталіна. Великий Голодомор був в результаті найнижчим рівнем цієї політики. Якщо Комітет нагороди Пюлитцера справді буде наполягати на ясні та переконливі докази обману в 13 статях з 1931 року, нам потрібно доказати цю брехню в статтях Дюранті і її відношення до Голодомору. Закликаємо до подальшої праці в цій справі. #

НОВОРІЧНІ ВІТАННЯ

В цей Різдвяний час СКУ пересилає вітання українцям, де б вони не проживали, а також їх релігійним та політичним провідникам. Ми звертаємося до Новонародженого Сина Божого, нашого Господа Ісуса Христа за особливим провідництвом і надією. Напередодні Нового Року підсумовуємо попередній рік та дивимося на майбутнє з новими мріями. Крім нашого особистого життя та життя наших найближчих, ми також розмірковуємо над благополуччям всіх наших братів і сестер – українців. Як і в минулому, попередній рік, був переповнений визначними подіями, які привели до підйомів та спадів. В Україні ми зауважуємо дві рушійні сили, а саме – економічний підйом за останніх три роки та відроджену надію на краще майбутнє з новими можливостями, а це – президентські вибори, назначені на осінь 2004 р. З другого боку, нам не

слід ігнорувати постійну боротьбу з корупцією та неспроможність уряду України вирішити справу політичних злочинів. В діаспорі, в той час коли ми вдоволені успіхом недавно проведеного VIII Світового Конгресу Українців, на який з'їхалися українці з поверх тридцяти країн світу, нам треба боротися з навмисними міжнародними спробами, які намагаються зменшити число нас. Засвідчують про це недавні переписи населення в Польщі та Російській Федерації. В день нових починань, ми пам'ятаємо наших братів та сестер – жертв величезної трагедії нашої трагічної історії, Великого Голодомору 1932-33 років і зобов'язуємося до ще більших зусиль – щоб ці жертви ніколи не були забутими. З укоріненим українським пієтизмом та оптимізмом ми простягаємо руки до Божого Немовляти та промовляємо: Христос Народився – Славімо Його!

KAD UPOZNATE UKRAJINSKU POVIJEST I KULTURU – ONE VAS ZAROBE

U memorijalnoj večeri 26.11.2003., obilježavanja 70. obljetnice ukrajinske tragedije – Velikog gladomora 1932/33., (Naša gazeta br.17 od 07.12.2003.), središnje temu i faktografiju o gladomoru izložio je prof. Đuro Vidmarović. Kao osoba bogatog i nadasve zanimljivog životopisa, veliki poznavatelj i štovatelj ukrajinske povijesti, kulture i umjetnosti, a ujedno i suosnivač Društva za ukrajinsku kulturu, zamoljen je za razgovor za Našu gazetu koji, na veliku žalost, zbog skromnih mogućnosti, objavljujemo skraćeno.

O sugovorniku

Đuro Vidmarović rođen je 1947. godine u Piljenicama, općina Lipovljani, Županija Sisačko-Moslavačka. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Kutini, a studij filozofije i povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1972. godine bavi se proučavanjem povijesti i kulturne baštine hrvatskih narodnih manjina u susjednim zemljama. Iz toga područja objavio je nekoliko knjiga, te više stotina studija, eseja, književnih kritika, pregleda i osvrti. Paralelno je pisao i pjesme, te objavio četiri knjige stihova.

Marija oranta (Ikona 18.st.)

Objavio veći broj pjesama u ukrajinskim književnim časopisima, te informacija o hrvatskoj književnosti.

Član Društva hrvatskih književnika, zastupnik u Hrvatskom državnom saboru prvog i drugog saziva, redoviti član Slavonske akademije znanosti i umjetnosti u Kijevu, veleposlanik u miru.

- Kakve su Vaše relacije glede ukrajinske kulture u periodu prije obnašanja veleposlaničke dužnosti u Ukrajini?

* Moje veze s Ukrajincima sežu do u djetinjstvo. Naime, rođen sam u Piljenicama kod Lipovljana u kojima živi vrlo agilna i snažna ukrajinska zajednica. Kroz crkvu, uz našeg, imali smo bliskost i s ukrajinskim, kako smo ga zvali – galicijanskim svećenikom. Njihovom suradnjom, on je ponekad dolazio posvećivati i naše kuće, ili obaviti pogreb, a i vjenčanje – npr. vjenčao je i moju sestru. Nadalje, prije 25 godina, kad još nisam mogao ni slutiti svoju diplomatsku službu u Ukrajini, učlanio sam se u Kulturno-prosvjetno dru-

štvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba, a kao povjesničar zanimao sam se i za Bijele Hrvate – što je nemoguće izučavati bez poznavanja ukrajinske problematike.

Kada sam imenovan veleposlanikom, trebalo je sve o Ukrajini detaljnije proučiti te sam još ovdje prikupio sve što se moglo. No, tek sam dolaskom u Ukrajinu «završio novi univerzitet», jer se u životnoj sredini jednog naroda drukčije vidi njegova povijest, kultura i civilizacija. Tek sam tamo sve to jasno upoznao i na blizak način.

- Što je bilo presudno da postanete «zarobljenik» ukrajinske kulture.

* Hvala Vam na ovom pitanju. Kad upoznate Ukrajinu, njenu povijest i kulturu – one vas doista zarobe. Prvo – upoznao sam kolege iz Društva ukrajinskih književnika i posjetio sve muzeje i galerije u Kijevu. Drugo – proputovao sam Ukrajinom i posjetio kulturna mjesta. Otvorio mi se jedan čudesan svijet koji još nigdje drugdje nisam vidio. (Npr. park grofa Potočkog u Sofijevu je najljepši barokni park u Europi; ili čarobna ljepota ukrajinske stepe u proljeće) Treći moment je bio posjet Crkvi sv. Sofije i Kijevo-pečerskoj lavri, gdje je nemoguće ne biti zadivljen time da je ovaj narod prije tisuću godina imao potrebu, znao i mogao sagraditi ovakvo velebno zdanje za svoju duhovnost. Četvrto – ljudski moment: stradanja, gladomora, oba ukrajinska fronta, sjećanja intelektualaca, zatiranje maternjeg jezika – samo su dio teške povijesti. Ukrajina siromaštva i Ukrajina predivne kulturne baštine – to su paradoksi koji nikoga ne mogu ostaviti ravnodušnim.

Viktor Poltavec: Proljeće (Ulje na platnu)

Jurij Luckeвић: Portret veleposlanika Đure Vidmarovića (Ulje na platnu)

- Pri ukazivanju na određene povijesne nepravde u vezi Ukrajine, jeste li inspirirani nekim paralelama s hrvatskom poviješću?

* Apsolutno. Kada smo izloženi nepravdi, ono što smeta nas to isto vrijedi i za Ukrajinu. O puno takvih primjera sam govorio i pisao. Npr. i mi činimo nepravdu kada ukrajinske hidronime i toponime pišemo ili izgovaramo u ruskoj verziji. Str.6 →

(Napomena: Sve ilustracije u ovom članku su fotografije umjetnina iz zbirke gospodina Đure Vidmarovića.)

Zatim, nerazlikovanje povijesti Kijevske Rusi kao dijela ukrajinske povijesti od povijesti i naziva današnje Rusije, ili pak uvrštavanje ukrajinskog povijesnog epa «Slovo polku Igorevom» kao ruske baštine, jer naši stručnjaci nisu konzultirali ukrajinske. Nadalje, Maljevič - jedan od utemeljitelja ukrajinske avangarde, svrstavan je u ruske umjetnike. Ima još mnogo sličnih primjera, na što treba obratiti pozornost jer ljudsko neznanje i glupost mogu svašta učiniti.

- Uz diplomatske zadaće, imali ste otvorena vrata veleposlanstva umjetnicima, piscima, akademikima... Je li moguće ostvariti bolje pretpostavke da se na planu kulture ostvare bolji međudržavni odnosi, a da ne budu dominantni tek individualni kontakti.

* Naravno da je moguće. (Kanim napisati možda čak i knjigu o tome kako se kroz kulturu može realizirati jedan cijeli diplomatski program.) No s jedne i s druge strane ne postoje snage unutar državnih institucija koje bi taj zadatak preuzele na sebe. Uložio sam veliki trud da se ti narodi bolje upoznaju. Zato što znam ukrajinski, na radiju, televiziji i u ukrajinskom tisku, govorio sam o Hrvatskoj i onome što nas tišti. U veleposlanstvu sam okupljao ukrajinske intelektualce, koji su rado navraćali i sudjelovali u razgovorima na književne i druge kulturne teme, kroz što smo se i upoznawali.

- Niste li Vi i kolekcionar umjetnina, poseban po tome što neke, npr. ikone, «vadite iz pepela» i dajete ih restaurirati o vlastitom trošku?

* Ja si nisam prištio ikone koje su pod zaštitom države jer to ne bi bilo u redu. Išao sam po bazarima i za male novce kupovao ruinirane ikone, donosio ih u Hrvatsku, a onda ih dao restaurirati ili konzervirati. Na nekima sam i ostavio oštećenja poput paljevine, pougljenja ili tragova devastiranja, jer i to govori o povijesti te ikone. Naravno, naučivši što ikona jest, mogao sam prepoznati vrijednosti. Npr. ikonu svetih apostola s Ilijom dalo se tek dijelom naslutiti u ispucaloj boji na zgužvanom smotku tekstila. Tek nakon dugotrajne restauracije – bljesnula je prava ljepota. Meni je ikona važna ne samo kao estetska činjenica, već i kao njena vjerska dimenzija.

- Među umjetninama su i brojni darovi autora – vaših prijatelja. Za neke od njih ste organizirali i izložbe ovdje u Hrvatskoj. S kakvim ste se problemima pritom susreli?

* Sprijateljio sam se s brojnim umjetnicima jer mi je bilo važno upoznati ih kao ljude i razgovarati s njima.

Tako sam uspio i našim ljudima pokazati ukrajinsko slikarstvo. To mi je uspjelo s Jurijem Luckevičem koji je u slikarstvu afirmirao jedan ukrajinski neobarok – poseban stil koji je baština tradicije. Također sam organizirao izložbu njegove supruge Galine Gorodničeve, sjajne koloristice kao rijetko tko u Kijevu, zatim skulptorice animalistice Marine Kišeljeve...

Nastavit ću u tome iako su vremena teška. Transport, osiguranje i prostor su veliki problem. To je za jednog čovjeka, bez institucionalne podrške, prilično veliki napor.

- Uz česte tribine i predavanja nalazite vremena i za prevođenje. Koji su Vam projekti u tijeku?

* Uz brojne prijevode ovdje ću istaći da sam predstavio dosta snažnih ukrajinskih imena poput Hončara, Drača, Pavlyčka, Talalaja, Hucala, Holotu, Movčana, Lučuka i druge. U sadašnje vrijeme preveo sam s kolegicom Zaričnajom knjigu «Pljesak mrtvih ruku», ukrajinskog pjesnika Oleksandra Korotka,

inače Židova. Knjiga treba biti publicirana u izdanju Matice hrvatske. S istom suradnicom sam, koristeći ukrajinski i ruski kao posredne jezike, preveo i antologiju židovske poezije izvorno pisane na ivritu. Druga knjiga koja čeka publiciranje je prijevod poezije u prozi Ivana Grabara, što predstavlja obnavljanje književnosti kršćanskog nadahnuća.

- Angažirani ste i u domeni ekumenizma.

* Uz prijevod tekstova iz povijesti grkokatoličke crkve, na radiju sam o tome držao i predavanja. Izravniji angažman mi je bio pristanak biti vodičem na dva hodočašća u Ukrajinu. Tom prigodom sam sudionicima izložio niz informacija, činjenica i pojedinosti iz ukrajinske povijesti i kulture, te ih upoznao i sa složenim okolnostima na vjerskom planu. Bilo je naporno, ali sam imao duhovno zadovoljstvo.

- Kada smo kod vjerskih tema – praznično je vrijeme i u tom duhu...

* S obzirom da u nas grkokatolici nisu samo Ukrajinci i Rusini već ima i Hrvata, posebno mi je drago da naša crkva njeguje i istočni obred – što je njeno dodatno bogatstvo, jer je bogoslužje na staroslavenskom jeziku čudesno lijepo, ima bogatstvo simbola i harmonije crkvenog pjevanja. Pritom, nikoga ne bi trebao smetati način križanja.

Koristim prigodu da povodom blagdana Isusova rođenja poželim čestit Božić katolicima i jednog i drugog obreda.

Razgovarao: Aleksa Pavlešin

Sveti Noah (Ilija)
(Ulje na platnu 19. st.)

Marija Kišeljeva: Kozak Mamaj
(Bronca)

„TIHA NOĆ” – PJESMA KOJA JE OSVOJILA SVIJET

Na sam Badnjak, 24. prosinca, tisuće turista ponovno će doći u Oberndorf u blizini Salzburga, gdje je prije 185 godina skladana najpoznatija božićna pjesma na svijetu - 'Tiha noć'

OBERNDORF - Prevedena na 330 jezika, austrijska božićna pjesma nastala je zahvaljujući kvaru starih crkvenih orgulja u tom mjestu sa 6.000 stanovnika.

Dva dana prije Božića 1818. godine pokvarile su se stare orgulje u Crkvi sv. Nikole, matičnoj crkvi pomoćnog župnika Josepha Mohra. Da ne bi razočarao lađare u regiji rijeke Salzach, mladi je svećenik zamolio svojeg prijatelja Franza Xavera Grubera, učitelja i orguljaša iz susjednog sela Arnsdorfa, da sklada melodiju za božićni tekst koji je sam sastavio dvije godine ranije.

Na polnoćki 24. prosinca tenor Joseph Morh, koji je svirao gitaru, i bas Gruber, prvi su put zajedno otpjevali na njemačkom jeziku 'Tihu noć'. U to su vrijeme svi tekstovi bili na latinskom, no prema Mohrovu mišljenju, trebalo je sastaviti jednostavan i razumljiv tekst za stotine lađara i seljaka koji su tradicionalno dolazili na polnoćku na Badnjak.

Nekoliko godina kasnije, 1831, skupina tirolskih pjevača saznaje za božićnu pjesmu i uvrštava je u repertoar za putovanje u Prusku. Nakon toga pjesma je otputovala i u New York, gdje ju je 1839. pred spomenikom Hamilton izvela druga skupina tirolskih pjevača, dok su sve to vrijeme autori i podrijetlo same pjesme ostali nepoznati.

Trideset šest godina kasnije, pruski kraljevski dvor obratio se Župi sv. Petra u Salzburgu u potrazi za podrijetlom rukopisa pjesme. Na opće iznenađenje, župnik je odgovorio da su autori pjesme Mohr i Gruber preminuli 1848, odnosno 1863, a ne austrijski skladatelj Michael Haydn kako se mislilo.

Danas je sveprisutna uspomena na autore u Oberndorfu gdje je 1937. na jednom brežuljku sagrađena kapelica nazvana 'Tiha noć', u kojoj su na vitražima izrađeni portreti Mohra i Grubera. Kapelica je sagrađena na mjestu gdje je nekada bila Crkva sv. Nikole, uništena u velikim poplavama 1913. godine. Kapelica danas predstavlja turističku atrakciju koju godišnje posjeti 150.000 turista zahvaljujući kojima zajednica ostvari zaradu od 100.000 eura. Točno preko puta kapelice nalazi se maleni poštanski ured u kojem svakoga prosinca sve pošiljke dobivaju posebni pečat s prvim notama slavne božićne pjesme. Prema riječima gradonačelnika Andreasa Kinzla, 'turisti dolaze zato što 'Tiha noć' nosi poruku mira i mnoštvo ih je koji napuštaju Oberndorf smireni'. Tijekom čitavog adventa božićne pjesme odzvanjaju gradom, a u muzeju 'Tiha noć', smještenom ispred kapelice, izložena je partitura i originalan tekst pjesme te dokumenti koji objašnjavaju okolnosti u kojima je nastala. Za vrijeme božićnih blagdana stanovnici Oberndorfa i posjetitelji dolaze svake večeri pred kapelicu gdje se održava božićni sajam na kojem se nude međenjaci i kuhano vino. Neki od posjetitelja dolaze u Oberndorf svake godine. U samu kapelicu može se smjestiti svega dvadesetak osoba te se 24. prosinca polnoćka slavi na otvorenom.

Svake godine na božićnoj misi u Oberndorfu sudjeluje oko 7.000 osoba. Župnik bi volio da komercijalizacija ove najslavnije božićne pjesme bude manje agresivna jer 'ona mora ostati u svojem jednostavnom okviru, budući da je upravo kao takva sačuvala svoju snagu'.

Hina 16.12.2003 (www.htnet)

Kapelica 'Sveta noć' u Obendorfu

Stille Nacht

Stille Nacht, heilige Nacht!
Alles schläft, einsam wacht
Nur das traute hoch heilige Paar.
Holder Knabe im lockigen Haar,
schlaf in himmlischer Ruh.

Stille Nacht, heilige Nacht!
Hirten erst kund gemacht
Durch der Engel Halleluja
Tönt es laut von fern und nach:
Christ, der Retter ist da!

Stille Nacht, heilige Nacht!
Gottes Sohn, o wie lacht
Lieb' uns deinem göttlichen Mund,
Da uns schlägt die rettende Stund'
Christ in deiner Geburt.

Свята ніч

Свята ніч, тиха ніч!
Ясність бє від зірниць,
Дитинонька Пресвята,
Така ясна мов зоря
Спочиває в тихим сні.

Свята ніч, тиха ніч!
Гей, утри сльози з віч:
Бо Син Божий йде до нас,
Цілий світ любовю спас,
Витай нам святе Дитя!

Свята ніч, тиха ніч!
Ясний блиск з неба бє,
В людськім тілі Божий Син
Прийшов нині в Вифлеєм,
Щоб спасти цілий світ.

Tiha noć, sveta noć

Tiha noć, sveta noć!
Sve već spi, samo bdi
Josip blag i Marija s njim,
Milo Dijete u jaslama tim,
Spava u slatkome snu.

Tiha noć, blažena noć!
Bože moj smiješak tvoj
Kako blag s ustašca tih!
Mir nam donosi sladak i tih,
Sviće nam radostan dan.

Tiha noć, blažena noć!
Pjeva svet rajski svijet
Slaveć Boga, tješeći nas!
Lijepih anđela ori se glas:
Došao Isus je Spas.

ЛЮСТЕРЕЧКО, ЛЮСТЕРЕЧКО ...
OGLEDALCE, OGLEDALCE ...

Об'єднаймося демократично
— ти і я будьмо тріумвірат !!!

Ujedinimo se demokratski
— ti i ja budimo trijumvirat !!!

— То ти маєш дві папуги? — Так. Одна моя, друга моєї мами. — І обидві говорять? — Ні, моя мовчить, бо ніколи не може прийти до слова.

Учитель нагадує учням, щоби не цілували звірят. — Може котрий-небудь із нас подати мені примір на те, що цілування звірят и небезпечне. — Так, пане професоре. Моя тітка цілувала завжди свого пуделя. Ну й що сталося? Він здох.

— Пожалійте бідного каліку, дайте пару копійок на хліб. — А може, на горілку? — О ні! На горілку я вже назбирав.

Мати: Здається, сину, ти вчора не був у школі? Син: Це тобі, напевно, вчителька сказала? Ох, ці жінки!.. Ніколи вони не вміють тримати таємницю.

— Мамо,— запитує маленька дівчинка,— чи всі казочки починаються словами «Був собі колись»? — Ні, любя,— відповідає мама похмуро.— Іноді вони починаються отак: «Моя мила, сьогодні я повернуся пізно, бо затримаюсь на службі».

Чоловік повернувся з роботи. Помився, причесався. Сів до столу і гукає дружині: — Ганно! — Що? — Іди-но сюди. — Га? — Сюди іди, кажу! — Не чую. — Я гроші одержав! — Так би й казав. А то розкричався... Іду!

До відомого лікаря в ресторані підсіла жінка і запитала, як вона може вилікуватися від астми. Лікар відповів їй, а потім звернувся до юриста, котрий сидів поруч: — Скажіть, будь ласка, чи можу я надіслати цій жінці рахунок за консультацію? — Безперечно! — відповів юрист. Коли лікар прийшов додому, на його столі лежав рахунок від юриста.

Два грабіжники вичікують інкасатора. Минає година-друга. Нарешті один з них тремтячим голосом промовляв: — Хоча б з ним нічого поганого не трапилося..

—Підсудний! Що ви маєте додати на своє виправдання? —Тисячу доларів, пане суддя, і не більше!

— Свідку,— говорить суддя,— адже ви бачили, як ця жінка вдарила праскою по голові свого чоловіка. Що ви зробили? — Подзвонив своїй нареченій і сказав, що передумав одружуватись,

Двоє сидять у тюремній камері. Один нервово ходить вперед і назад, другий зі стоїчним спокоєм лежить на нарах. І раптом лежачий питає: — Чуєш, чого ти так бігаєш, думаєш, якщо ти ходиш, так ти не сидиш?

НАШІ СПРАВИ

Минулий раз – троїста, цей раз – семерична, а в майбутньому чи буде хоч якась музика ?

Tiskanje mjesecnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Ureda za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 04.01.2003. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
---	--	---	--

Poštovani čitatelju,

od dijela čitateljstva, koje nikako ili slabo vlada ukrajinskim pismom i jezikom, izražena mi je želja i prijedlog da se sadržaj Naše gazete tiska dvojezično - da bi im bio dostupan u cijelosti. Uz puno razumijevanje za ovaj problem, žao mi je što zbog skromnih mogućnosti tome nije moguće u cijelosti udovoljiti. Naime, to bi iziskivalo angažiranje prevoditelja i znatno povećanje pripremnih i tiskarskih troškova. Kao kompromisno rješenje i dalje će se prakticirati djelomično publiciranje ili dodatak sažetka na hrvatskom jeziku.

Urednik

СВЯТКОВИЙ ПРИЙОМ В ПОСОЛЬСТВІ УКРАЇНИ В РХ

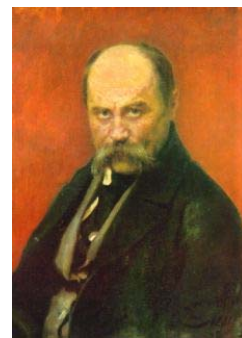
З нагоди щойно минулих свят Різдва Христового та Нового року, посол України в Республіці Хорватія пан Віктор Кирик з дружиною Світланою організували в посольстві в Загребі 19 січня п.р. святковий прийом для запрошених приятелів, представників українців і русинів в Хорватії та співвітчизників з України, які тепер тут живуть.

Стор. 2

З НАГОДИ 190 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Народився майбутній великий поет України 9 березня (25 лютого за ст. ст.) 1814 року в селі Моринці Звенигородського повіту на Київщині в родині селян-кріпаків Григорія Івановича та Катерини Якимівни Шевченків. З цього села походила мати поета, кріпачка пана Енгельгардта.

Стор. 7 і 8

SEZONA VELIKIH BALOVA

UKRAJINSKI BAL U SLAVONSKOM BRODU

U organizaciji KPD «Ukrajina» u Slavonskom Brodu je 17. siječnja ove godine, u dvorani hotela «Park» održana kulturno zabavna večer – bal. Ova tradicija, dulja više od 20 godina, jedna je od najposjećenijih zabava u ovom gradu.

Na početku večeri su članovi Društva, sekcija mladeži i dječja grupa, izveli prigodan kraći folklorni program (Zakarpatska polka, Festivalska uvertira i Vezilje), a nositelji glazbenog dijela večeri su bili VIS «Romansa» iz Gunje i orkestar KPD-a «Taras Ševčenko» iz Banje Luke. Posebno ugodan je bio stil pjevanja banjalučkog vokalnog soliste, gospodina Stepana Bačinskog, koji je odabranim ukrajinskim narodnim pjesmama dao nešto suvremeniji prizvuk.

Otvarajući zabavu, predsjednik KPD «Ukrajina», gospodin Vlado Karešen, pozdravio je nazočne (oko 250 gostiju), a posebno uzvanike: goste iz Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj – veleposlanika Viktora Kyryka, vojnog atašea Volodymyra Kondratiuka i treću tajnicu Annu Tertičnu; iz Gradskog poglavarstva – dogradonačelnika Peru Matica;

Str. 3

KPD «Ukrajina»: Ples «Vezilje»

Ugođaju su pridonijeli i aranžmani

PRVA KULTURNO ZABAVNA VEČER – BAL RUSINA I UKRAJINACA U RIJECI

Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca u Rijeci, koje je osnovano prije oko dvije i pol godine, a ima oko pedesetak članova, po prvi put je organiziralo kulturno zabavnu večer – bal, koji se 17. siječnja ove godine održao u dvorani Crvenog križa u Rijeci. Dosljedno davnom običaju, koji su druga društva već pomalo i zanemarila, uz središnji zabavni dio zbivanja

Str. 3

3 1 стор.

СВЯТКОВИЙ ПРИЙОМ В ПОСОЛЬСТВІ УКРАЇНИ В РХ

Вітаючи гостей в тій нагоді, пан посол нагадав деякі події і досягнення в плідних взаємних відносинах Хорватії й України в минулому році. Втім, між іншим, підкреслив, що:

- Набула чинності угода про співпрацю Хорватії і України.

- Україну відвідав міністр закордонних справ РХ.

- Відбувся обмін парламентарних делегацій.

- Здійснені численні економічні контакти.

- Відкрито почесне консульство в Задрі, а є тісамі пляни в регіонах Хорватії які зацікавлені.

- Підписана дуже квалітетна програма співпраці між міністерствами культури.

- Спільно відзначені і річниці сумних подій Чорнобиля і Голодомору 1932/33 рр.

між містами Загребом і Києвом все-такі відродились, і я думаю, що це співробітництво буде розвиватися.

Дуже хотілося б, щоб наші діти, так як і в минулому році, відпочивали регулярно і на такій організаційній основі. Майте на увазі, з Хорватії їздили на Україну, і якщо вдасться, і з України сюди в Хорватію, бо Хорватія відома своїм прекрасним кліматом, своїм прекрасним морем.

Ну, і звичайно, ми плянуємо ще багато іншого, що стосується наших з вами зв'язків.

Я хотів би, щоб ви приходили сюди до нас не тільки в гості, а і тоді, коле є якісь такі питання з пропозиціями – ми

готові вислухати.

Ми дуже зацікавлені щоб наші товариства Хорватія – Україна і міжпарламентська група, яка, я думаю, буде активно розвивати співробітництво, збільшували кількість членів.

Я хотів би, щоб наші брати українці-русини, які тут живуть, пам'ятали, що їхня Батьківщина, прабабківщина, наша спільна Батьківщина – це величезне досягнення в нашому житті – оскільки всі прекрасно розуміють, що 13 років тому ще ніхто не уявляв, що може бути незалежна Україна. Сьогодні вона є незалежною 13-ий рік, я думаю цей рік має бути щасливим для нашої України, для Хорватії, для всіх нас. Ну, і ще раз з Новим роком, із святом і дай Боже здоров'я і всього найкращого! Дякую.”

Після привітання гостей запрошено до багатого столу прикрашеного принагідною українською символікою. Гості провели час, приємно спілкуючись.

Гості з повагою вислухали промову пана посла, а особливо цікаво було слухати про пляни

- В літі відбулося навчальне перебування в Україні українсько-русинських дітей з Хорватії, з надією що це стане традицією.

В дальшій доповіді, звертаючи увагу на майбутнє, пан посол сказав:

„Плани дуже серйозні, тим більше що пройшли вибори. Ми очікуємо, що цього року відбудуться високого рівня візити, в тому числі і на рівні міністрів закордонних справ, можливо, на рівні прем'єрів, і це буде дуже серйозним впливом на наші двосторонні зв'язки.

Дуже хотілося б щоб побратимські зв'язки

Серед гостей були і представники товариств

dekana slavonskog o. Ivana Barščevskog i brojne svećenike, a također i nazočne predsjednike kulturno-prosvjetnih društava.

Njegova Ekscelencija Viktor Kyrk obratio se gostima pozdravnim riječima, poželjevši u blagdanskom duhu dobro zdravlje i svako dobro. Pritom je podsjetio da je prošla godina u uzajamnim odnosima Hrvatske i Ukrajine bila vrlo plodna, te je izrazio uvjerenje da će i ova godina biti bogata uspješnim zbivanjima jer Hrvatska, koja teži ući u europske strukture, zaslužuje podršku cijele Europe, a i Ukrajina ima ista nastojanja.

Nazočne je pozdravio i gospodin dogradonačelnik, rekavši:

«Čast mi je i zadovoljstvo što vas

Dječji rakurs

moгу pozdraviti u ime Gradskog poglavarstva, Turističke zajednice i u svoje osobno ime. Neću sve nabrajati jer vas jednako uvažavam, ali dozvolite mi da poseban pozdrav uputim veleposlaniku Ukrajine u Republici Hrvatskoj.

Kako svaki puta tako i sada, moram izraziti svoje zadovoljstvo što sam večeras ovdje, a to dovoljno govori o vama. Govori da ste ljudi za koje se otimaju tko će s vama u društvo. I ja sam jedan od onih koji se s vama rado druži, ali ne samo kada se slavi već i onda kada se osmišljava politika u gradu Slavonskom Brodu i osmišljavaju akcije što učiniti u gradu u kojem živimo da bi nam bilo svima bolje.

Dogradonačelnik
Pero Matić

Tu ste vi, moram reći, vrijedni svake pohvale. Nacionalna manjina Ukrajinaca značajno doprinosi razvoju ovog grada. Ovom prigodom vam zahvaljujem i ujedno pozivam da i dalje ostanete ustrajni, i nadalje zadržite ovu konstantu.

U nadi da ćemo još dugo živjeti i dugo se družiti u ovom gradu, svima vam želim dobrodošlicu i ugodan boravak, da se ugodno opustimo i provešemo, te da nam ova večer ostane u dugom pamćenju. Živjeli!»

U ugodnoj atmosferi glazbeno-plesne večeri organizirane su i uobičajene društvene igre – ples srdaca i tombola, na sveopće zadovoljstvo gostiju. A.P.

Gospoda svećenici >: dekan Ivan Barščevski, mr. Slavko Leščešen i Nikola Stupnjak

PRVA KULTURNO ZABAVNA VEČER – BAL RUSINA I UKRAJINACA U RIJECI

Nastavak s 1. str.

priredjen je i onaj izrazito kulturološki. Bila je to kolaž-izložba u galeriji riječkog Državnog arhiva na kojoj su izloženi radovi sedam akademskih slikara i amatera, uz što je ukomponirana i izložba knjiga i izdavaštva Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj s edicijama tiskanim u Bačkoj.

Nositelj glazbenog dijela programa bio je orkestar iz Petrovaca, a na početku večeri nastupili su s folklornim točkama izvođači iz Osijeka, Petrovaca i Mikluševaca. Oni su, zajedno s predstavnicima Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, te predstavnicima i članovima pojedinih društava doputovali katnim autobusom, tako da je na zabavi sveukupno bilo oko 200 sudionika. Dio njih je doputovao i iz Umaga, Pule, Novog Vinodolskog, Opatije....

Na balu je bio i prvi tajnik Veleposlanstva Ukrajine u RH gospodin Oleksandr Levčenko. U prigod-

nom momentu on je podsjetio da je grad Rijeka i gospodarski surađivao s Ukrajinom, odnosno s gradom Jalta, a tendencija je da se ta suradnja i nastavi. Osim toga postoji podrška da se uspostavi suradnja između Primorsko-goranske županije i Autonomne republike Krim, a u tom kontekstu se za dva-tri tjedna očekuje i posjet delegacije iz Krima, koja bi konkretizirala sporazume o suradnji u sferi gospodarstva i kulture.

Večer je protekla u vedrom raspoloženju uz brojne rusinsko-ukrajinske pjesme izvedene ali i slušane s ne malim sentimentom. NG

Izvori podataka:

- Gabrijel Takač – tajnik Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske
- Provcí Vladimir – tajnik KPD Rusina i Ukrajinaca Rijeke
- TV emisija «Prizma» 24. siječnja 2004.

"ГАННА ФРАНК - УРОК ІСТОРІЇ"

Сімферополь 20 січня. З 21 січня до 25 лютого в Кримському етнографічному музеї проходитиме виставка "Ганна Франк - урок історії".

За словами молодшого наукового співробітника музею Катерини Баранової, ця пересувна виставка оповідає про долю єврейської дівчинки з Амстердама, що ховалася з родиною від нацистських переслідувань і загинула в концтаборі. Протягом цього часу вона вела щоденник, що згодом був опублікований і став одним з обвинувачувальних документів проти нацизму.

Виставка є частиною проекту "Виховання толерантності й уроки Холокосту", який фінансується Міністерством культури й спорту Королівства Нідерланди. Організаторами виставки висту-

Ганна Франк

пають музей "Будинок Ганни Франк" (Нідерланди), Єврейський фонд України, Український Центр вивчення історії Холокосту при Інституті політичних і етнонаціональних досліджень НАН України за сприяння Благодійного єврейського центру "Хесед Шимон" (Сімферополь) та Кримського етнографічного музею. Виставка вже була показана у 20 найбільших містах України.

Тут уперше демонструються матеріали, присвячені дітям-ровесникам Ганни Франк, що жили на Україні під час Холокосту. Паралельно з виставкою проходять навчально-методичні семінари для вчителів історії з проблем ксенофобії, толерантності, антисемітизму.

АПУ для ЗМІ 21.01.04 №12

З ВІРОЮ В БОГА, З ВІРОЮ В НАРОД

"Ті, що прийняли Ісуса, які в ім'я Його вірують, тим Він дав стати синами Божими, які не з крові, ані з тілесного бажання, ані з волі людської, лише від Бога народились..."

(Ів. 1, 12-13)

Минулого року, точніше у травні о. Ярослав Лещишин відсвяткував 20-ліття свого рукоположення. Цю подію було об'єднано з парафіяльним святом Непорочного Зачаття св. Анни у Липовлянах, які святкувалося 14-го грудня 2003. На ньому були присутні Преосв. Владика Кир Славомир Мікловш і священники: декан о. І.Барщеський, економ о. П.Рибчин, о. ставрофор П.Овад, о. Ф.Біленький, о. Н. Ступ'як, о. Лю.Стурко, о. І.Гришшин, о. П.Ситник, о. М. Стіпич, а також і посол України в РХ п. Віктор Кирик з дружиною, кон-сул п. Наталка Фіалка, чисельні гості та вірні.

Хотілося б більше розповісти про людину великого серця і щирої душі – о. Ярослава Лещишину. Народився він 25. 04. 1956 р. в Дев'ятині у багатодітній сім'ї українських селян – емігрантів, які прищепили синові любов до Бога і до рідного народу. Окрім нього мати і батько підняли на ноги і випроводили у світ ще п'ятеро дітей. Ще маленьким відчув величезний потяг до знань та до священничого покликання. Першу українську книжку отримав з рук тамтешнього пароха (сьогодні декана Славонського) о. Івана Барщевського. Початкову освіту здобув у Босні, а у 1970 р. почав навчання у Малій Семінарії ОО. Салезіан в Крижевцях. Після дворічної школи навчання продовжує в Українській Папській Малій Семінарії св. свщм. Йосафата в Римі. А далі і студії в Папському Університеті "Урбаніана", де й залишився після навчання для написання і захисту кандидатської дисертації з догматики "Виклик смерті".

>Пан-отці Любомир Стурко, Ярослав Лещешен і Іван Барщевський 1997 р.

Єрейське рукоположення з рук Преосв. Владики Кир Славомира прийняв 15. травня 1983р. в Дев'ятині. Душпастирську працю розпочинає в США в Філадельфії, але життя та покликання повертають його назад до бувшої Югославії. Це є Осієк, де він був духівником Сестер Василіанок до 1986р. Пізніше о. Ярослава переводять духівником в Загреб, а одночасно він перебирає і парафію в Липовлянах.

Де б він не був завжди залишив по собі добру пам'ять у парафіян. 1986р. разом зі службою одразу ж розпочинається будівництво нового парафіяльного дому. Багато праці та вільного часу вклали липовляни в оце будівництво. Потім була війна, але весь час отець був разом зі своїми віруючими. Виходець з села, жив поміж селян і добре знав їх побут та звичаї. Тому,

напевно, він один із перших був на чолі свідомих українців в Хорватії, які розпочали роботу на створенні українського Культурно-просвітнього товариства "Карпати" наприкінці 1992р. І до нині, окрім душпастирської праці, бере активну участь у роботі товариства. Ніколи не сидиться йому на місці, перебуває він у постійному русі і все це на користь своїй вірі, парафії та українській справі. Він був першим вчителем української мови для дітей українського походження у школі "Йосип Козарац" у Липовлянах.

В 2001р. велика робота зроблена на реконструкції церкви. Завдяки о. Ярославу вона ніколи не була порожньою. Цінують і поважають його парафіяни і зичать своєму пароху ще багато років продуктивної праці на шляху віри та спасіння.

Дорогий отче, носіть Добро в наші душі, бо це Божа любов розсіяна поміж нас, на многая і благая літа!

І.М.

У КИЄВІ В 2004 РОЦІ БУДЕ ВІДКРИТИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИКО-МЕМОРІАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ, ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ ТА НАСИЛЬНИЦЬКИХ ДЕПОРТАЦІЙ

Київ. 18 січня. Державний історико-меморіальний комплекс жертв голодомору, політичних репресій і насильницьких депортацій буде відкритий у Києві в нинішньому році. Відповідне розпорядження про це підписав Київський міський голова Олександр Омельченко. Комплекс буде відкритий в історичному центрі столиці України по вулиці Трьохсвятительській, причому всі роботи з реставрації і реконструкції виділеного під нього нежилого будинку будуть завершені до 1 листопада 2004 року.

Восени 2003 року в Україні і в світі відбулася низка заходів з нагоди 70-ї річниці трагічних подій 1932-33 років, коли внаслідок організованого сталінським режимом штучного голоду в Україні загинуло понад 7 мільйонів /за неофіційними даними - близько 10 мільйонів/ людей. Пам'ять жертв вшанували практично у всіх європейських столицях, у США, Канаді, Австралії, багатьох країнах СНД.

Раніше, 14 травня, парламент України за підсумками спеціальних слухань прийняв звернення до світової громадськості із закликом кваліфікувати голодомор в Україні 1932-1933 років як геноцид проти українського народу. Звернення не підтримали лише представники фракції компартії.

Україна звернулася в ООН з відповідною заявою, однак формулювання про визнання голодомору 1932-33 років геноцидом не було підтримане рядом країн, насамперед, Росією. Однак парламенти ряду країн, у тому числі Австралії, Аргентини, Угорщини й Канади, у своїх резолюціях оцінили трагічні події 70-річної давності саме так. Самі ж Об'єднані Нації ухвалили Спеціальну заяву про голодомор в Україні, підтриману більше ніж 60 країнами, яка стала офіційним документом 58-ї сесії Генеральної Асамблеї. У документі, вперше в історії ООН, були засуджені акти й політика, що призвели до масового штучного голоду та загибелі мільйонів людей.

Президент України, який виступив у вересні 2003 року на сесії Генасамблеї ООН, висловив вдячність всім тим, хто підтримав ініціативу України вшанувати пам'ять жертв голодомору, коли в Україні щохвилини гинули від голоду 17 чоловік, а уряд "Країни Рад" вивозив хліб за кордон. *"Ми не хочемо зводити рахунки з минулим. Ми хочемо, щоб наша трагедія стала відомою якомога більшій кількості людей, і щоб ці знання допомогли нам уникнути подібних катастроф у майбутньому"*, - заявив з трибуни ООН Леонід Кучма. #

ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЙНИХ РІЧНИЦЬ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО ТА ПАТРІАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

Львів. 18 січня. Архієрейською Божественною літургією у соборі святого Юра урочисто розпочалося відзначення двох ювілейних дат в історії Української греко-католицької церкви. Протягом цього року вшановують 60-ті роковини від дня смерті Митрополита Андрея Шептицького та 20-ті роковини від дня смерті Патріарха Йосифа Сліпого.

Нинішні урочистості припадають на день інсталяції Митрополита Андрея Шептицького на митрополичий престол у Львові в 1901 році. Вони включають також молитву у Святоюрській крипті біля домовин А. Шептицького та Й.Сліпого. Відтак розпочалась неперервна молитва за їхню прославу, що триватиме протягом року в усіх єпархіях та екзархатах Києво-Галицької Митрополії. Цього ж дня увечері на сцені Національного академічного українського драматичного театру імені М. Заньковецької демонструватиметься вистава "Андрей", а на телебаченні стрічкою "Царський в'язень" розпочнеться показ циклу документальних фільмів, знятих студією УГКЦ.

Програма ювілейних заходів, затверджена Синодом Єпископів Києво-Галицької Митрополії

УГКЦ, розрахована до кінця 2004 року. Широко відзначатимуться й інші дати - дні народження й дні смерті Слуги Божого Митрополита А. Шептицького та (сповідника Віри Патріарха Й. Сліпого, сота річниця з дня смерті матері Шептицького графині Софії. Програма включає молодіжні прощі до села Прилбичі - батьківщини Митрополита Андрея на Львівщині та родинного села Патріарха Йосифа Заздрості у Тернопільській області, урочисту академію у Львівській національній опері, відвідування музею Й. Сліпого в Українському католицькому університеті, ряд конференцій та вечорів пам'яті. Неперервна молитва за прославу А. Шептицького та Й.Сліпого охопить Івано-Франківську, Донецько-Харківську, Одесько-Кримську, Києво-Вишгородську та інші Єпархії та Екзархати. Передбачено також проведення тематичних книжкових виставок, презентацію збірника документів та матеріалів "Митрополит Андрей Шептицький: Життя і діяльність", "І пізнаєте правду послання й листи Патріарха Й. Сліпого із заслання у 1953-1963-х роках/". Завершаться урочистості нагородженням переможців олімпіади для дітей і юнацтва "Основи християнської віри" на Митрополичому рівні у Києві. #

2 січня 2004

Достойному Леонідові Кучмі
Президенту України
Київ, Україна

Достойний Пане Президенте!

Вітаємо Вас з Новим Роком і Різдом Хрес-
товим та бажаємо Вам і Вашій сім'ї Божих ласк,
міцного здоров'я, сили та витривалості.

Дозвольте висловити кілька думок в справі но-
вого Закону України "Про правовий статус закор-
донних українців" та представлених Вами сім під-
став, чому цей Закон „не може бути підписаний.”

Вибачте, але в основному ці сім підстав справ-
ляють таке враження, що Ваші дорадники з питань
права не розуміють самої концепції "Закону" для
закордонних українців. Закордонні українці, - це
не просто іноземці, а фактично невід'ємна частина
українського народу, вони не є громадянами
України та не забезпечені правами громадян, хоч
інколи проживають в Україні. Етнос та самоіден-
тифікація - це ключові елементи цього "Закону".
Конституція України не дає конкретного визна-
чення, хто такі українці, а натомість стверджує
відношення до громадян України різних етносів та
називає їх українським народом.

Дозвольте хоч коротко представити зауваження
до кожної з сімох вищезгаданих підстав:

- 1 - Як було вказано, Конституція не окреслює
виключність приналежності до українського
народу, а тільки стверджує своє відношення до
громадян України.
- 2 - Самоідентифікація - це конечний елемент
національної приналежності.
- 3 - Стаття 26 Конституції та Закон „Про право-
вий статус іноземців та осіб без громадянства” не

передбачають статусу закордонних українців і
тому не мають відношення, поки новий Закон не
суперечить їм.

- 4 - Виключення статті 3 нового "Закону"
виключає оформлення Національної комісії,
завдання якої все ж таки окреслені у наступній
статті.
- 5 - Закон України „Про вищу освіту” відноситься
до іноземців. Закордонні українці - це особливі
іноземці, хоч і мешканці України, але без
громадянства.
- 6 - Права закордонних українців не можна
обмежувати лише їх перебуванням в Україні. Ці
права актуальні, незалежно від того, чи
закордонні українці перебувають в Україні, чи
поза нею.
- 7 - Благодійна діяльність закордонних українців
реальна тільки тоді, коли забезпечуються
двосторонні відносини з учасниками
благодійництва в Україні.

Ясно, що до кожного з поданих вище
зауважень можна представити більш детальний
опис, однак я думаю, що суть зрозуміла.

Пане Президенте! Ви найважливіший
поклонник нового Закону.

Без Вашої підтримки проєкт нового "Закону"
не пройшов би перше, а тим більше друге читання
та остаточне прийняття ВРУ. Просимо Вас довести
цю справу до позитивного завершення.

Сподіваючись на Ваше розуміння, залишаюсь
з висловом правдивої пошани,

За Світовий Конгрес Українців:

Аскольд Лозинський
Президент

Про етнічне розмаїття України— широкому загалу. І не лише вітчизняному

Дарування вітчизняним та українським
закордонним інституціям видань Інституту
досліджень діаспори є одним із регулярних заходів
міжнародного фестивалю „Нашого цвіту – по
всьому світу”, який Інститут проводить протягом
майже чотирьох років. Тож і виданий наприкінці
минулого року, за сприяння Фондації імені Івана
Багрянця (США), Київської міської державної
адміністрації та Товариства "Україна-Світ",
інформаційно-бібліографічний покажчик "Націо-
нальні меншини в Україні" (упорядники Ігор
Винниченко та Володимир Горовий, редактор Ігор
Винниченко) вже подаровано всім обласним
науковим бібліотекам.

250-сторінковий довідник містить
етностатистичні та етногеографічні довідки за
результатами перепису населення 2001 року (а
також наводить – для порівняння – дані
попереднього, 1989 року, перепису), інформацію
про громадські об'єднання національних меншин,
органи законодавчої та виконавчої влади, до
компетенції яких належать питання регулювання
сфери міжнаціональних відносин. У бібліо-
графічному блоці – публікації, що з'явилися
протягом 1900 – жовтня 2003 рр. Ці монографії,
наукові статті, газетні та журнальні дописи

висвітлюють історію та сьогодення етнічних скла-
дових українського народу, питання національної
політики Української держави, а також інфор-
мують про видатних осіб іноземного походження,
життя та діяльність яких пов'язані з Україною.
Чимало з цих праць (оригінали або ж копії)
зберігаються в бібліотеці та архіві Інституту

Щойно, за сприяння Міністерства закордонних
справ України, кілька десятків примірників
покажчика передано в дар українським науковим,
освітнім, громадським та культурно-просвітнім
інституціям, редакціям часописів та українським
радіопрограмам в Австралії, Аргентині, Болгарії,
Бразилії, Великобританії, Вірменії, Грузії, Естонії,
Казахстані, Канаді, Латвії, Литві, Молдові, Німе-
ччині, Польщі, Росії, Румунії, Сербії і Чорногорії,
Словаччині, США, Угорщині, Фінляндії, Франції,
Хорватії, Чехії, Швеції.

Про заходи Фестивалю інформує веб-сайт
Інституту <http://idd.ukrsat.com> (віконця "Фести-
валь" та "Проєкти"), а сприяння у його проведенні
надають акціонерні товариства "Оболонь" та "Укр-
сат", Товариства "Світлиця" та "Україна-Світ".

Василь Мазорчук,
Інститут досліджень діаспори

Шевченко Тарас Григорович (1814-1861)

З 1. стор.

Сюди після одруження, за розпорядженням поміщика, переселилися вони з Кирилівки на короткий час. Під час цього переселення у них народився син Тарас. У 1816 році родина Шевченків повертається до рідної Кирилівки. У цьому селі проминуло все дитинство нашого поета, з ним пов'язані всі перші його дитячі спогади і життєві враження. «І ось стоїть переді мною наша убога, стара біла хата з потемнілою солом'яною покрівлею та чорним димарем, а коло хати на причіпку яблуня з червонобокими яблуками, а круг яблуні квітник — улюбленець моєї незаміжньої сестри, моєї терплячої, моєї ніжної няньки! А коло воріт стоїть стара розлога верба з засохлим верхів'ям, а за вербою — клуня, омочена стіжками жита, пшениці й різного, всякого збіжжя; а за клунею косогором піде вже сад! Та який сад!.. густий, темний, тихий, одне слово, іншого такого саду немає на цілому світі. А за садом левада, а за левадою долина, а в долині тихий, ледве журкотить, струмок, оброслий вербами й калиною та окутаний широколистими темно-зеленими лопухами; а в цьому струмку під навислими лопухами купається опецькуватий білявий хлопчик...»

В.Касіян. "Причинна"

тут: злидні, сварки, несправедливість, знущання.

У 1825 році помирає батько, висловивши знаменне пророцтво щодо майбутнього сина: «Синові Тарасу із мого хазяйства нічого не треба, він не буде абияким чоловіком: з його буде або щось дуже добре, або велике ледащо; для його моє наслідство або нічого не буде значить, або нічого не допоможе». Після смерті батька, малого Тараса віддали в школу до сільського дяка, де він вчився читати й писати, засвоїв часослов і псалтир. Наука

йому давалася легко, але відзначався він непосидючістю й норовливістю, за що часто бував битим. Уже з дитячих років виявляється в ньому надзвичайна допитливість розуму, особлива вразливість натури. З гірким болем згадуватиме пізніше поет цей період свого життя: злидні, сварки, несправедливість, знущання. Наймилішим же заняттям для нього, що перетворювалося на справжнє свято, були оповіді про минуле. Він міг слухати їх годинами, живо уявляючи ті картини й події. Батько Тараса Григоровича був грамотний і досить обізнаний як для свого середовища, відзначався побожністю. Часто й охоче він переказував життя святих та подвижників благочестя. Інший характер розповідей був у діда Івана — живого свідка Коліївщини. Герої його оповідань були добре відомими людьми, а події ще не стерлися з народної пам'яті. Безсумнівно, це не могло не позначитися на формуванні та творчому розвитку майбутнього

Т.Шевченко. Автопортрет.
Туш. 1843.

поета. Тоді ж проявляється неабиякий його хист до малювання. Вуглиною чи крейдою малював він на стінах, дверях, дошках, де тільки можна було вмістити образ, що поривався на волю з дитячої уяви. Наснажений цією пристрастю і втративши всяке

Т.Шевченко. Катерина.

терпіння зносити знущання дяка Богорського, Шевченко робить спроби влаштуватися в науку до малярів у Лисянці, Тарасівці, наймитує згодом в кирилівського священика Кошиця.

З 1828 року Тарас деякий час живе у хліпнівського маляря, той, запримітивши його меткість, залишає при собі у прислуги. Незабаром від'їхав на батьківщину сам поміщик і доля поета була вирішена: він

був переведений до пана у кімнатні козачки. Вигадуючи вільні хвилини, хлопець копіює лубочні картини суздальської школи, що прикрашали панські покої. Відомий факт, як заставши одного разу свого козачка за таким заняттям, Енгельгардт наказав влаштувати тому екзекуцію, за те, що насмілювався малювати вночі, запаливши свічку.

З Вільна Енгельгардти поїхали до Варшави. Там його віддали в науку до якогось покоєвого маляря, який, розгледівши в юнакові великий

талант, порадив панові віддати його відомому митцю Францу Лямпі молодшому.

У 1830 році у Варшаві вибухнуло повстання, що змусило Енгельгардта покинути її разом із своєю челяддю і виїхати до Петербурга. Вісімнадцятий рік свого життя поет зустрів уже в непривітній, вологій, закутій в граніт і оповитій туманами північній столиці. Спогади про Вільно й Варшаву, про малярські студії видавалися далеким сном. Тараса уже ні на хвилину не полишає бажання навчитися «божественного мистецтва».

Він ублагав пана віддати його («законтрактувати») на чотири роки живописцю В.Ширяєву для подальшого навчання, аби мати у майбутньому свого дворядного художника. У 1836 році термін контракту закінчився, але Шевченко залишається в нього вже як найманий робітник-підмайстер. Завантаження приходить терпіти хлопцеві нещадні. Помалювати для себе, дати відпочинок душі — на це просто немає часу. Але нестримне бажання стати справжнім художником змушувало вишукувати всякі можливості.

Коли настав сезон білих ночей, уриваючи години від сну, заходив Тарас у літній сад і змальовував там скульптури. Це був період надзвичай-

ного творчого піднесення митця. Саме в цей час він робить і перші поетичні спроби — з'являється балада «Причина». Під час таких етюдів відбулася його перша зустріч із своїм земляком — художником І.Сошенком. Вона мала надзвичайно важливе значення для подальшої долі Тараса Григоровича. І.Сошенко знайомить його з Є.Гребінкою, дістає дозвіл відвідувати вечірні класи Товариства заохочення художників, а пізніше зводить з уславленим художником, професором Академії художеств Карлом Брюлловим. Підневільне становище молодого талановитого художника хвилювало його петербурзьких друзів. У перших числах квітня 1837 року К.Брюллов розпочав працю над портретом В.Жуковського. Цю роботу перед-

бачалося розіграти в лотереї і на зібрані кошти викупити художника. У квітні 1838 року було розіграно лотерею, панові Енгельгардту вручена величезна на той час сума — 2500 карбованців, і 22 квітня підписано документ, яким поміщик надавав Шевченкові волю. А з наступного дня він уже відвідував рисувальні класи Академії і скоро став одним з найулюбленіших учнів К.Брюллова. Час навчання в Академії художеств стає періодом остаточного формування його естетичних і суспільних поглядів, становлення його як поета і художника. Закінчення в наступному номері НГ

Т.Шевченко. Селянська родина.
Олія. 1843–44

Культурно-просвітна спілка українців ім. Тараса Шевченка з Баня Луки видала компакт-звукозапис

КПСУ з Баня Луки недавно видав компакт-диск із записом українських народних пісень, до якого ввійшли пісні „Іхав козак містом“, „Іванку, Іванку“, „Там під львівським замком“, „З сиром пироги“ та інші. У супроводі оркестру ці пісні співають Степан Баченський, Тетяна Ошті, Анна Царич, Христина і Мирослав Бобрек.

Видання звукозапису фінансово допомогли підприємства Михайла Присташа, Мирослава Бобрика і Михайла Яворського з Боснії, та Михайла Семенюка з Хорватії.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Ureda za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 01.02.2003. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
---	--	---	--

DANI UKRAJINSKE I RUSINSKE KULTURE U GRADSKOJ KNJIŽNICI

ДРУГА ЗВІТНА СЕСІЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

U organizaciji Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj i Knjižnica grada Zagreba, odnosno Gradske knjižnice te uz pomoć Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca RH, Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba te drugih, u

Dogradonačelnik Zagreba
Milan Bandić

prostorima Gradske knjižnice u Zagrebu, Starčevićev trg 6, u periodu 13.-18. veljače ove godine, održavani su «Dani ukrajinske i rusinske kulture».

Na prigodu svečanog otvorenja 13. veljače, uz brojne štovatelje kulturne baštine Ukrajinaca i Rusina te predstavnike organizatora i suorganizatora, odazvali su se i drugi uzvanici, među kojima i dogradonačelnik grada Zagreba – **Str. 6** →

В приміщенні Координації хорватських товариств приятельства, Загреб, Боговічева 2, на другу річницю від дня заснування, 20 лютого п.р. Товариство української культури провело звітну сесію. На сесії було дві третини членів, а решта виправдалися (найбільше з причини подорожі). Як гості були третя секретарка Посольства України в Республіці Хорватія панна Анна Тиртична **Стор. 3** →

Секретарка Товариства
др. Татяна Ніколич і голова
Алекса Павлишин

ŽIVOT UMJETNIKA

Taras Pečenyj

Koncertni majstor, virtuoz na violini i glazbeni pedagog gospodin Taras Pečenyj uz redoviti posao u Filharmoniji RTV-e u sklopu kojeg nastupa na brojnim koncertima ili sudjeluje u snimanju za televiziju ili fonoteku klasične glazbe, rado sudjeluje i u prigodnim neprofitnim programima, kada mu to obveze dozvoljavaju. Takva prigoda bila je i ovih dana kada je nastupio u programu svečanog otvorenja Dana ukrajinske i rusinske kulture u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Bio je to povod za razgovor kojemu se rado odazvao.

Prije samog razgovora, za predstavljanje sugovornika pogledajmo što o njemu piše u Programu Karnevalskog koncerta održanom 12. veljače ove godine u Zagrebu u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskoga:

«Ukrajinski violinist Taras Pecheny rođen je u Dnipropetrovsku, a na Glazbenoj akademiji diplomirao je i magistrirao u Kijevu kod O. Pahomenka i B. Kotoroviča. **Str. 9** →

БАГАТА ПОРОЖНИЧА ЗАГРЕБСЬКИХ РОЗЛУК

В Загребі 14 лютого п.р., на день Св. Валентина, в організації КІП-ва русинів і українців Загреб, в залі готелю „Інтернаціонал“ відбувся культурно-розважальний вечір т.зв. – „Бал“. З причини наголосу на „український“, **Стор.4** →

Квартет сестер і братів Шагадинів

SLAB ODAZIV MANJINA NA IZBORIMA IZAZVAO APSURDNU SITUACIJU

Sam sebe kandidirao i izabrao jer je jedini izašao na glasovanje

Večernji list 17. veljače 2004. (skraćeno N.gazeta)

Giovanni Garbin bit će predstavnik zagrebačkih Talijana jer je glatko pobijedio na ponovljenim i dopunskim izborima za nacionalne manjine održanim u nedjelju. Kao jedini kandidat, glasovao je za sebe, a kako nitko od ostala 174 registrirana talijanska birača nije izašao na izbore, uvjerljivo je pobijedio!

(....)

- Za manjine nema izbornog cenzusa, pa je njegov izbor potpuno legalan. Zakon je nedorečen i bit će problema u njegovoj provedbi - kaže zamjenik Gradskog izbornog povjerenstva Đuro Sessa nakon jučerašnjeg objavljivanja konačnih rezultata izbora.

(....)

U nedjelju su popunjena i vijeća srpske i crnogorske manjine, kojima je nedostajao samo po jedan član. Predstavnik Slovaka izabran je sa šest glasova, Bugara s pet, a Nijemaca s 22 glasa. Zagreb tako sada ima devet vijeća po 25 članova i šest predstavnika nacionalnih manjina, koji će biti savjetodavni Gradskoj skupštini.

Čeka se uredba kojom će se odrediti visina naknada za njihov rad, a zasad je planirano izdvojiti tri milijuna kuna.

I. Pandžić

З ОБІЖНИКУ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

№ 3 (7) – березень, 2004

СТВОРЕННЯ КОМІСІЇ В БОРОТБІ ПРОТИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Продовжуючи ініціативу недавньої узгодженої діяльності від імені деяких українських жіночих груп, а також виходячи з публікацій, книжок та газетних статей, Екзекутива СКУ на своєму засіданні 7 лютого 2004 р. в Торонто покликала спеціальну Комісію до боротьби з нелегальною торгівлею українцями. Ця Комісія буде працювати в рамках Комісії Людських і Громадянських Прав СКУ, а її головою буде представниця Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), яка є складовою організацією СКУ. В склад цієї Комісії увійшли також такі члени Екзекутиви СКУ: Марія Шкамбара, Борис Потапенко, Ірина Куровицька, Юрій Даревич, Оля Даниляк, Юрій Ключас.

Екзекутива СКУ визнає, що проблема торгівлі людьми стала зростаючою загрозою, яка охопила також і українців – жінок і мужчин, дорослих і дітей. Метою Комісії є координувати зусилля української діаспори відносно цього питання і виступати як зв'язок з Урядом України як також і з іншими міжнародними урядовими і неурядовими організаціями і угрупованнями, які займаються цією проблемою, включно з Організацією Об'єднаних Націй і Міжнародною Організацією Міграції.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗАКОНУ ПРО ВИБОРИ В УКРАЇНІ

В листі, направленому до всіх членів Верховної Ради України з копіями до Президента, прем'єр-міністра та міністра іноземних справ, СКУ подав список пропозицій для включення Закону про вибори в діюче законодавство про президентські вибори в 2004 році. Пропозиції включають: ясність в законі відносно участі у виборчому процесі всіма особами як в Україні, так і за кордоном для тих, хто має діючий український паспорт, незалежно від імміграційного статусу; практичне спрощення для участі у виборах за межами України за допомогою встановлення виборчих дільниць в багатьох місцях; дати чіткі та стислі правила відносно кваліфікації спонсорських організацій міжнародних спостерігачів з безперешкодним доступом до виборчих урн, Центральної виборчої комісії та місцевих комісій. #

ЗГОДА ПАНА ТЕОДОРА ФРІЦКОГО

На пропозицію Посольства України в Республіці Хорватія подати кандидатуру пана Теодора Фріцкого для включення у виставку „Ми – з України”, минулого місяця пан Фріцкі подав згоду.

Теодор Фріцкі

Для інформації про цю справу, дається уривок листа посла В.А. Кирика до пана Т.Фріц-кого:

„..... відповідно до Розпорядження Президента України Л.Д. Кучми в Україні в серпні 2004 року в рамках відзначення 13-ї річниці Незалежності України планується проведення фото-

художньої та документальної виставки „Ми - з України". Вздовж Хрещатика, центральної вулиці міста Києва, планується спорудити виставкові стенди, на яких в хронологічному порядку передбачається встановити портрети видатних політичних, наукових, культурних діячів - вихідців з України з інформацією про їх життєвий шлях, діяльність, внесок у розвиток культури, науки тощо. Такі виставки планується також провести в АР Крим та в обласних центрах України.

У зв'язку з цим Посольство має намір рекомендувати Міністерству культури і мистецтв України, яке є організатором цього заходу, включити Вашу кандидатуру до виставки, з огляду на Ваш значний внесок в культурне та громадське життя української громади в Хорватії.”

ДРУГА ЗВІТНА СЕСІЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

31 стор.

(пан Посол Віктор Кирик в той час перебував на Україні), завідувачий Кафедри української мови і літератури Філософського факультету Загребського університету проф. Міленко Попович та допредсидатель КПТ-ва Русинів і Українців Загреб пан Микола Юриста.

Звіт про членів подала секретарка Т-ва панна др. Тетяна Николич. В цій нагоді нагадуємо читачам, що Товариство і не може претендувати на велику кількість членів, бо згідно з положенням Конституції члени повинні володіти українською мовою, українською грамотою та вміти користуватися комп'ютером. На жаль, таких між українцями в Хорватії небагато.

Про фінанси й діяльність звітував голова Т-ва пан Алекс Павлишин. Він повідомив, що Уряд за національні меншини, хоч фінансово не підтримує інші програми Товариства, для „Нашої газети” виділив 30000 кун. Звичайно, то би не вистачало, але працюючи добровільно, та економлячи на витратах на друкування та інших витратах – газета мала точний випуск, а здійснений на 50% збільшений обсяг від запланованого.

Про співпрацю з Центральною бібліотекою – пані Катерина Тлустенко

Проф. Джуро Відмарович подав цікаві пропозиції

ваного. Інші заходи реалізовані як результат співпраці з іншими товариствами, організаціями та інституціями.

Планів на цей рік не багато, але і не мало. Головний наголос на „Нашій газеті”, фінансування якої підтримує Уряд. Інші проекти, такі як деякі заходи, спробуємо фінансувати з інших джерел. Інші заходи можливі, а і повинні бути реалізовані в співпраці з іншими ініціаторами й носіями культурної діяльності. З цією метою, на відповідальний спосіб Товариство спробує здійснити і формальні відносини з іншими організаціями.

Згідно зі Статутом, оскільки збільшилася кількість членів, треба збільшити і президію. До президії вибором приєднаний пан дипл. інж. Горан Нідогон. Після засідання присутні затрималися в приємному спілкуванні, бо для того це товариство і немає інших нагод.

А.П.

І гості були активні – Проф. Міленко Попович

LIPOVLJANSKI DUH TRADICIJE

U društvenom domu u Lipovljanima, u organizaciji Kulturno-prosvjetnog društva «Karpati», u subotu 7. veljače, održana je kulturno zabavna večer.

Lipovljanski folklor

Kao peta po redu – opravdano se smatra tradicionalnom. Toj prigodi dodan je još jedan vrijedan kulturni sadržaj – prodajna likovna izložba ukrajinskog akademskog slikara Vjačeslava Krivickog, koji živi i radi u Lipovljanima, a ovaj put je, uz estetski ugođaj, podario svojim sumještanima i jednu svoju sliku koja je tijekom večeri dodijeljena sretnom dobitniku na tomboli.

Na zabavi su uz Lipovljance bili i gosti iz drugih mjesta. Od uzvanika su bili veleposlanik Ukrajine u RH - gospodin Viktor Kyryk sa suprugom, načelnik općine Lipovljani – gospodin Stjepan Markanović, predsjednik Općinskog vijeća u Lipovljanima – gospodin Zlatko Dalenjak sa suprugom, predstavnik Saveza Rusina i Ukrajinaca – gospodin Zvonko Kostelnjak prof., svećenici rimokatoličke

Str. 4 →

*Загребська новина
і на торті*

Славко Бурда, Маруся й Микола Юристи ...) вдало приєдналися і молодші члени згаданого

не зрозуміло чи то чергове продовження існуючої традиції – чи навіязування нової (організатор недочув питання, або змовчав відповідь на питання – котрий то за чергою бал). Не дивлячись на ці зауваження, приємно було бачити, що до організаційної праці старших організаторів (панство

*Публіка зі симпатіями провадила
дитячу програму*

товариства, такі як напр. панство Йосиф Шагадин, Остап Філіма, Дарія Павлишин та інші.

Дует Шагадин – Тополко

Якраз, на думку моєї чемності, це був один з найцінніших моментів за останні кілька років про-

На початку гостей привітав голова загребського т-ва пан Славко Бурда, а потім і замісник посла України в Республіці Хорватія пан Олександр Левченко, після чого була представлена коротка музична програма.

Сестрички Канюга

чи хлопчина Кубинський, чи „квартет” сестер і братів Шагадинів – гості вітали майбутнє. Гарно прозвучав і дует панів Тетяни Шагадин та Наташі Тополко. Якісний супровід забезпечував ансамбль „Кобзар”, з яким під час вечора виступила з кількома піснями і давня його солістка – пані Татяна Седер. „Кобзареві” допомагала група Роберта Тополка.

Для розваги організований танець сердець (нагородою для переможців у цьому конкурсі був торт і шампанське) та томбола (призами під час проведення якої були картина художника Івана Лацковича-Кроати).

На цьогорічному балі багато чого не було. Не було тих спонсорів, які брали участь минулих років. Не було співочих жінок з України – найновішої хвилі еміграції. Майже не було русинів. Було трохи більше, ніж сто гостей – минулих років бувало хоча б вдвічі більше.

*Батько й синок Кубінські
рожнечі – як і в кожній розлуці.*

водження таких розважальних вечорів – програму виконували наймолодші. Виступали діточки – серйозно, дбало і вдало. І не знати хто дістав більше оплесків: дует сестер Канюга,

В згаданому загребському товаристві почалися процеси деяких змін. Навіть змін і того, що в цьому випадку нічому не заважало і не гальмувало жодної діяльності. Запах розлуки з причини розлуки. І, мабуть, згаданої дитячої діяльності – як багатства. І по-А.П.

Nastavak s 3. str.

LIPOVLJANSKI DUH TRADICIJE

i grkokatoličke crkve, predsjednik ukrajinskog Kulturno-prosvjetnog društva «Taras Ševčenko» iz Banje Luke – gospodin Stevica Havreljuk, predsjednica KUD-a «Osif Kosteljnjk» iz Vukovara – gospođa Gema Mudri, te drugi.

Na početku kulturno-zabavne večeri, u ime organizatora, nazočno je pozdravio predsjednik Društva – gospodin Mirko Fedak, a potom i Njegova Ekscelencija Viktor Kyryk, koji je uz pozdravne riječi zahvalio i na toplom prijemu, pohvalio i poželio domaćinima i u buduću uspješan rad, a ukratko je spomenuo i dobar razvoj suradnje Ukrajine i Hrvatske.

Večer je otvorena kratkim lepršavim plesnim programom u izvođenju članova folklorne skupine lipovljanskog Društva.

Voditeljica zabave je bila gospođa Karmen Valenta, inače voditeljica Radio Qviriusa (Sisak), uz druge društvene igre priređena je i bogata tombola, a goste je zabavljao orkestar KPD-a «Taras Ševčenko» iz Banje Luke. Kao i inače, večeru su pripremile vrijedne Lipovljanke (u kuhinji u sklopu Društvenog doma). Nakon ponoći posluženi su pyrohy (varenyky) – tradicijsko ukrajinsko jelo, a zabava je potrajala do ranih jutarnjih sati.

Mirko Fedak

SJEDNICA PREDSEDNIŠTVA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA RH

U Vukovaru je 28. veljače o.g., u prostorijama Saveza održana sjednica predsjedništva na kojoj su podnesena izvješća o radu, financijama te inventurne komisije i nadzornog odbora.

Dio Predsjedništva Saveza Rusina i Ukrajinaca RH

Pod predsjedanjem gospodina Danijela Perunskog, sjednica je protekla u umjerenoj radnoj atmosferi i bez posebnih tenzija. Diskusije su uglavnom bile jezgrovite i bez iskričavih dijaloga čak i u slučajevima suprotnih stavova glede izvjesnih izraženih nezadovoljstva. U raspravi o utrošku oko milijun i dvije stotine tisuća kuna, bilo je kritičkih osvrta na možda preveliku rastrošnost glede telefonskih i sličnih troškova, ali je ipak težište prigovora bilo na neodgovornom i olakom prekoračenju planiranih sredstava za određene projekte. Primjedba, da nije ispunjen plan informiranja je «glatko» obrazložena time da su sredstva prenamijenjena (molba Uredu za nacionalne manjine RH).

Nisu bili sasvim jasna (možda i proizvoljna) mjera glede neisplate honorara pojedinim predavačima u ljetnim školama, a sasvim otužno je bilo slušati čak pomalo i groteskna viđenja kriterija odabira «tvoje, moje i naše djece» u te škole i (ne)refundiranja pojedinih izdataka.

Slično je i s novoosnovanim kulturno-umjetničkim ili prosvjetnim društvima glede učlanjenja u Savez. Teško je razumjeti po kojem se proklamiranom mjerilu prave razlike u pristupu. (Nije valjda «disciplina kičme».) No, kako god, na skoroj Skupštini 27. ožujka Statut neće biti mijenjan, birat će se samo predsjednik, a novi će se članovi najvjerojatnije birati na kraju (znači da tijekom zasjedanja neće imati utjecaja na bitne odluke), a do tada će funkciju predsjednika Saveza obnašati gospodin D.Perunski. Kao kandidat za predsjednika u izboru na Skupštini izabran je gospodin Slavko Burda, a gospodin Mihajlo Semeljuk, kao drugi kandidat dobio je puno, puno manji broj glasova.

I inače, glasovanje je stalno bilo s (uvijek istih) dva ili jednim glasom «protiv» ili suzdržanih, odnosno – dobro harmonizirano ako ne i orkestrirano. Kada se tome pribroji težnja predsjednika da sjednica, bude zatvorena za javnost – stanje je u najmanju ruku indikativno. Kako to Amerikanci znaju reći: «Izgleda kao maca, glasa se kao maca, ali – vonja na miša». A.P.

Делегация Львова у Новому Саді

(ИНФО СЛУЖБА ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» – скорочено НГ-ю)

З приводу відзначення 1-го лютого Дня міста до Нового Саду, столиці Автономного Краю Воєводина (Сербія) прибули десятки делегацій міст побратимів та друзів Нового Саду та почесних громадян а між ними була і делегація із Львова з України. Делегацію Львова очолював секретар Львівської міської ради Сірик Зіновій, а у складі делегації були ще Ярема Данило, голова постійної комісії землекористування, будівництва та архітектури та Ружицький Антон, депутат Міської ради Львова.

(...)

Делегация Львова також зустрілася із головою Виконавчої ради Нового Саду Браниславом Поморишким і за протоколом це була спільна зустріч де участь брала і Українська національна рада. Під час розмови взаємно підтверджено бажання поживавити процес співпраці двох міст а враховуючи потужності і бажання, а одночасно ставилося і питання стану і положення українців у нашій країні, і постановлено, що місто і виконавчі органи все пороблять для того щоб забезпечити приміщення для культурницької діяльності української громади, буде на будинку покладено пам'ятну плиту Тараса Шевченка а максимально буде підтримано і Фестиваль української культури. Важливим питанням, котрим займаються виконавчі органи Нового Саду буде і сприяння у проведенні Літньої школи україністики цього року. Як результат розмови зараз очікуються додаткові зустрічі і конкретизація шляхів реалізації.

У розмовах з керівництвом Нового Саду уточнено план, щоб до травня цього року в день Святого Юрія Дня Львова було обома містами підготовлено пропозиції Протоколу про співпрацю і щоб тоді делегація Нового Саду, яку запрошено у гості підписала цей документ про співпрацю.

Делегация зі Львова була прийнята із боку Української національної ради, де присутніми були і українські друзі представники Сербсько-Українського товариства з Нового Саду. У дружній обстановці презентовано історичний шлях української громади, стан і положення та можливості і бажання допомоги України у галузі освіти, культури, з боку Сербсько-Українського товариства, яке протягом десяти років існування багато допомогло громаді висловлені думки з приводу положення та майбуття української громади і висловлено потребу міцніння контактів. Тут же і Літні школи україністики, облаштування майбутнього Українського дому у Новому Саді, стажування наших фахівців з Товариств у Львові та інші шляхи бажань допомогти українцям що звдячністю прийнято як форму можливої і потрібної допомоги. Делегация з Львова зустрілася із українцями бізнесменами, презентовано бажання оформити Бізнес клуб Національної ради заради фінансової допомоги українським проектам, а гості з Львова позитивно висловились щодо бажання співпрацювати із українськими львівськими діловими колами і міська рада Львова всіляк сприятиме цими заходами. #

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЛЕОНІД КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З ГОЛОВОЮ УКРАЇНСЬКОЇ ВСЕСВІТНЬОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ МИХАЙЛОМ ГОРИНЕМ

11.02.04 №30

Київ. 10 лютого. Президент України провів робочу зустріч з головою Української всесвітньої координаційної ради Михайлом Горинем.

У ході розмови було обговорено питання становища українських громад та взаємодії з представниками української діаспори. Михайло Горинь поінформував Президента України про діяльність Української всесвітньої координаційної ради щодо цих питань. Він повідомив про роботу координаційної ради з вивчення становища української громади в Росії, зокрема, наголосивши на проблемі відсутності українських шкіл у прикордонних з Україною регіонах - від Белгорода до Кубані. Він також зауважив, що за останній рік взаємодія із закордонними українцями поширюється, причому до цього процесу активніше залучається молодь.

"Ми хочемо об'єднати українців України з українською діаспорою, аби вони тягнулися до нас, допомагали нам утверджувати українську державу", - сказав Михайло Горинь.

Президент України підкреслив важливість обопільної уваги, як України до її представників у світі, так і діаспори до ситуації в Україні. При цьому голова Української всесвітньої координаційної ради підкреслив: *"Я такої думки: діаспора є різною. Є діаспора політична. І є діаспора реальна, яка робить науку, робить мистецтво, робить релігію. І цю діаспору ми повинні підтримувати, бо вона нам вкрай необхідна".* #

УКРАЇНА ТА СЕРБІЯ І ЧОРНОГОРІЯ ПІДТВЕРДИЛИ ГОТОВНІСТЬ РОЗВИВАТИ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ВІЙСЬКОВО- ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

7.02.04 №27

БЕЛГРАД, 6 лютого. Україна та Сербія і Чорногорія (СіЧ) підтвердили готовність розвивати економічні відносини та військово-технічне співробітництво. Про це заявили після зустрічі в Белграді міністр оборони України Євген Марчук і міністр закордонних справ СіЧ Горан Свиланович.

Сторони, зокрема, зазначили, що однією з основ зовнішньополітичної діяльності двох країн є приєднання до євроатлантичних структур. Міністри висловили упевненість, що участь української делегації в урочистостях із нагоди 200-ї річниці першого сербського повстання та майбутній візит до Белграда керівника МЗС України Константина Грищенка стануть імпульсом для подальшого розвитку відносин між двома країнами. #

DANI UKRAJINSKE

Nastavak s 1. stranice

*Taras Pečenyj i Ljudmila
Šumarova*

Milan Bandić, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH – Aleksandar Tolnauer, član Savjeta – dr. Siniša Tata-
lović, predstoj-
nica Ureda za
nacionalne ma-
njine RH – mr.
Milena Klajner.
Nazočne su po-
zdravili velepos-
lanik Ukrajine
u Republici Hr-
vatskoj – Nj.E.
Viktor Kyryk,
ravnateljica

KGZ - Davorka Bastić, dogradonačelnik Zagreba – Milan Bandić i predsjednik Saveza Rusina i ukrajinaca RH – Danijel Perunski.

U svečanom programu otvorenja nastupili su: Taras Pečenyj (violina), Viktor Kyrčenkov (rog), Ljudmila Šumarova (pratlja na klaviru), Vanja Koloda (flauta) i Sanja Puškaš (gitara).

Ansambl «Kobzar»

Tijekom spomenutog perioda priređena je likovna radionica i četiri filmske projekcije, a sve vrijeme su se mogle razgledati izložbe: izdavačka djelatnost Ukrajinaca i Rusina u RH, predmeti iz etnografske zbirke sela Petrovci, kratki pregled povijesti ukrajinske države, dječje knjige na ukrajinskom i rusinskom jeziku, ručni radovi djece Rusina i ukrasni predmeti iz svakodnevice te ukrajinska narodna nošnja, vez i keramika (postava – Marusja Jurista).

Poseban program su bile večeri poezije i književnosti, večer glazbe i folklora te predavanje o slikarstvu u Ukrajini.

A.P.

I RUSINSKE KULTURE U GRADSKOJ KNJIŽNICI

Nj.E. Viktor Kyryk sa suprugom Svitlanom i ravnateljica KGZ Davorka Bastić; U drugom redu su Boris Graljuk prof. i mr. Milena Klajner – predstojnica Ureda za nacionalne manjine RH

Marusja Jurista uz «svoje» eksponate

ВЕЧІР ПІСЕНЬ І ТАНЦІВ

Перший тиждень “Днів української культури” в Миській бібліотеці відкрили гості з Вуковарсько-сремської області. Культурно-просвітні товариства з Петрівців, Міклушевців і Вуковару під керівництвом аніматора культури Союзу русинів і українців Звонка Костельника приготували програму під назвою “Вечір русинської і української музики і фольклору”.

В програмі, 17 лютого п.р., взяли участь близько сорока учасників, від наймолодших петровчан, які приготували український народний танець, до чоловіків середнього віку, які складають інструментальний супровід співакам і

Дитяча група з Петрівців

танцюристам. Вечір розпочали наймолодші музиканти: Андрея Пушкаш (гітара) і Ваня Колода (флейта).

Нажаль, пані Ахнетка Тімко, яка мала співати русинські пісні, не змогла приїхати з Нового Саду, адже присутні почули русинські народні пісні у виконанні Долорес Будінські і Любки Хархай.

Особливу увагу глядачів привернули танцюристи-аматори, які, крім народних танців, показали фольклорні композиції сільських святкових обрядів.

Останнім виступив вокально-інструментальний ансамбль Культурно-просвітного товариства русинів і українців Загреба “Кобзар”. Зал сколихнувся, коли хлопці заспівали “Реве та стогне Дніпр широкий”, “Волиняночку”, та “Їхав козак за Дунай” – улюблені пісні української діаспори.

Дівчата з Петрівців

К.Т.

УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ XX СТОЛІТТЯ

У рамках акції “Dani Ukrajinske i Rusinske kulture u Gradskoj knjižnici” 24-го лютого відбувся літературний вечір “Українська поезія XX століття”, який підготувала кандидат наук п. Раїса Тростинська. Огляд найвизначніших явищ українського письменства кінця XIX та XX століття був

Дарія Павлишин проф.

поданий в історичному та політичному контексті, адже Україна саме тоді перегорнула ще одну трагічну сторінку своєї історії. М. Вороний, О. Олесь, В. Сосюра – тільки деякі зі згаданих прізвищ, історій особистості, історії України.

Складними були

Тетяна Фудерер проф.

*Проф., кандидат наук
Раїса Тростинська*

долі революційних романтиків (Е. Блакитний, В. Чумак), поетів розстріляного Відродження, які загинули і були в еміграції. Велику увагу приділено і українським символістам та багатьом іншим поетам.

Поезії В.Сос-

юри, В.Стуса та Л. Костенко декламували молоді викладачі Т. Фудерер та Д. Павлишин. *Дарія*

SLIKARSTVO U UKRAJINI

Dani ukrajinske i rusinske kulture obilježeni su i predavanjem «Slikarstvo u Ukrajini» koje je priredio i održao profesor Đuro Vidmarović 26.02.2004. u prostorima Gradske knjižnice.

Prof. Vidmarović je svoje predavanje obogatio i malom izložbom te brojnim ilustracijama

U svojem predavanju profesor je uglavnom dao naglasak na slikarstvo dvadesetog stoljeća, a nazočni su imali priliku uživati i u djelu njegove kolekcije slika iz Ukrajine, među kojima su bile i slike cijenjenih autora od naivnog do suvremenog slikarstva. Prilikom prezentacije slika govorio je i o zadanim povijesnim okvirima u kojima su slikari stvarali, te kako su iznalazili načine udovoljavanja komunističkom šablonu, a da pritom ne budu zakinuti u ostvarenju svojih umjetničkih stremljenja.

Posebno se osvrnuo na izložbu priređenu u Zagrebu od 16.12.1990.-24.02.1991. u Klovićevim dvorima, pod nazivom Ukrajinska avangarda 1910-1930.

Tom prigodom je hrvatska javnost bila upoznata o nastanku i razvoju avangarde u Ukrajini. Među brojnim autorima koji su bili predstavljeni na toj izložbi, profesor je posebno istaknuo Kazimira Maleviča, kao slikara kubizma i apstraktne umjetnosti, utemeljitelja suprematizma a i slikara snažnog kršćan-

skog mističnog nadahnuća. Jedna od njegovih suprematističkih kompozicija se našla i na naslovnici udžbenika za vjeronauk u hrvatskim školama. S.P.

ВЕЧАР РУСКЕЈ ЛІТЕРАТУРИ

Пияток вечар, 27. фебруара, у Загребу, пред полну читальню Городскеј библиотеке отримани вечар рускеј літератури. Вечар отримани у рамикох Дньох рускеј и українскеј култури, а шицко состояна часц програми под назву Швет у Загребу.

*Даскельо слова гварел и пан
професор Александер Флакер*

Зоз пиятковим стретнуцом закончени двотижньови дні нашеј култури у главним варошу Горватскеј.

На пиятковим вечару участвовали Винко Зидарич, мр. Оксана Тимко Дітко, др. Юлиан Тамаш и Любка Гаргаї.

Стретнуце отворел Винко Зидарич котри беш-довал о своїм искуству одрастаня у руским валалє, о своїх роздумованьох о Руснацох нешка и вообще спатраню меншинских языкох.

Учаишніки вечара рускеј поезиї

Оксана Тимко Дітко у даскелїх словох представела академика Юлиана Тамаша. Медзи иншим надпомла же вон член Українскеј академїї наукох. Автор є коло штераецє насловох. З велькеј часци то кнїжки з подруча теорїї літератури, рускеј кнїжовносци, українскеј кнїжовносци. Тиж

Академик Юлиан Тамаш

так Юлиан Тамаш написав и даскельо учебніки за школи на руским язичу, але ма и свойо авторски збирки поезії, романи. Недавно му обявени позберани твори у штирох томах, а автор є и монографийох о Гавриїлови Костелникови, Рускому Керестуру, рускей литературы итд.

Академик Юлиан Тамаш бешедовал о рускей литературы, єй исторії, єй будучности, але и о єй повязаности праве зоз Загребом. Праве того року напольше ше сто роки од виходзєня першого литературного твору по руски, идилского венца “З мойого валала” Гавриїла Костелника, котри написани праве ту, у Загребє, под час авторового студиряня. Потим Тамаш бешедовал о перспективах писаня на таким “малим” литературним язичу, о будучности литературы на нїм. Велї питаня присутних були праве пошвєцєни тим питаньом.

Любка Гаргайова пречитала писні Гавриїла Костелника, Михала Ковача, Юлиана Тамаша, а на самим концу пречитала єдну свою писню. Праве прето вечар закончени у оптимистичним тону же аж и така малочислена литература ма младих поєтох.

ОТД

Nastavak s 1. stranice

ŽIVOT UMJETNIKA

Dobitnik je brojnih državnih i svedržavnih nagrada. Od godine 1973. prvi je violinist Kvarteta Kijevske filharmonije, od 1975. do 1978. koncertni majstor Ukrajinskoga državnog simfonijskog orkestra, od 1978. koncertni majstor Kijevske državne opere, od 1991. koncertni majstor Mariborske opere, a od godine 1993. koncertni majstor Simfonijskoga orkestra Hrvatske radiotelevizije u Zagrebu. Solistički je nastupao s najpoznatijim hrvatskim i ukrajinskim orkestrima. Bavi se i pedagoškim radom: profesor je na kijevskoj Glazbenoj akademiji.»

* *

- *Gospodine Pečenyj, u opisu Vašeg životnog puta da počnemo od najranije dobi. Kakva su Vaša sjećanja na djetinjstvo, osnovno i srednje školovanje?*

* Nedugo nakon moga rođenja moji su iz Dnjpropetrovska preselili u zapadnu Ukrajinu gdje smo živjeli u Hodorovu, nadomak Ljvova, a pedesete godine smo prešli u Černivce, gdje sam se i školovao do '67. godine.

Černivci su jako lijep grad – zvali su ga «mali Pariz». No, sjećanja na djetinjstvo su mi dvojaka. Vrijeme koje sam mogao provoditi u predivnom kraljiku, kupanju ili ribolovu na rijeci, igri s drugom djecom – bilo je za mene uvijek prekratko. Lijepa uspomene su mi protkane i sjećanjem na odbojnost mukotrpnog vježbanja na violini. To je od mene zahtijevao moj otac, želeći od mene izvući maksimum. Najgore mi je bilo kada je otac imao neradne dane. To je bila katastrofa. Morao sam vježbati po cio dan.

Uz osnovnu usporedno sam pohađao i glazbenu školu, a nakon toga srednju glazbenu. Kad sam već kod toga – nakon srednje škole sam završio konzervatorij (5 godina) i magisterij (3 godine). No vratimo se roditeljskom domu i očevoj «diktaturi». On je po zanimanju bio tokar, ali je jako dobro svirao violinu, a poznao je i klasičnu glazbu. Zato je odlučio da moram biti violinist, te sam već od prve godine za sobom povlačio nekakvu violinu s kojom sam potom

išao i u vrtić. Ona mi je zamjenjivala sve igračke. S tri godine sam već i svirao. Bolju violinu, tj. onu očevu, dobio sam tek u petom razredu.

Već u mladosti je konkurencija u ovoj profesiji bila vrlo jaka. U Černivcima je bilo jako židovsko kulturno središte, a posebno su bili na visokoj razini u glazbenom obrazovanju. Kada me je otac upisivao u

*Taras Pečenyj i Mirjam Pustički-Kunjko
u karnevalskom koncertu na sceni
dvorane Vatroslava Lisinskog*

glazbenu školu, po onome koliko mi je dao predznajanja, mislio je da sam wunderkind. No ubrzo je uvidio da su ostali učenici, a od oko 600 učenika bilo ih je oko 90% Židova, od mene puno napredniji. I kao Ukrajinac sam bio «bijela vrana», pogotovo što su ta djeca dolazila s puno boljim predznajanjem, a mnogi su već govorili i 2-3 jezika. Otac je bio iznenađen i očajan zbog tako jake konkurencije, te je još više intenzivirao glazbeni rad sa mnom. Morao sam, uz školski, savladavati i poseban očev program, a on je bio težji. Izgleda da je upravo to podiglo moju glazbenu razinu. Repertoar mi je bio bogatiji i po složenosti zahtjevniji. Sada sam za sve to zahvalan svome ocu.

- *U Vašoj bogatoj karijeri dobili ste brojna priznanja. Koje Vam je od njih najdraže?*

* U Erevanu je '72. godine bilo svesavezno natjecanje violinista kao selekcija za «Konkurs Čajkovskog» u Moskvi. U žiriju su bili ugledni profesori svjetskog renomea, tako da me je bilo strah izaći pred njih. Tada sam bio u vojsci odakle su me «izvukli» da bih sudjelovao u natjecanju kao predstavnik Ukrajine. Natjecalo se oko 120 violinista, a ja sam ušao u finale kao četvrti od šest finalista. Time sam ostvario mogućnost sudjelovanja na «Konkursu Čajkovskog», što je ravno dobitku visokog priznanja. Nažalost, povratkom u vojsku, to mi nije bilo omogućeno. Oni koji su sa mnom svirali kasnije su pobjeđivali na «Čajkovskom», a ja sam «guslao» u vojsci. Eto, to mi je najdraže i najtužnije priznanje. Vojska mi je odsjekla bolju karijeru.

- *Koji su Vam izazovi u pedagoškom radu?*

* Još u Kijevu, na Nacionalnoj glazbenoj akademiji, kao predavač imao sam strast, ali i nadarenost, da i osrednje talentirane studente podignem na višu razinu. Vršni talenti uspijevaju to i sami, ali ovim drugima treba pomoći. To se uskoro proćulo te sam bio «zatrpan» kandidatima. Ovakva reklama mi je ujedno bila i najveća nagrada. Upravo zbog toga mi se i pojavila mogućnost da sam sada ovdje. Naime, jedna Varaždinka, došavši u Kijev svome budućem suprugu, nastavila je tamo studij u mojoj klasi i ubrzo postigla vidne rezultate. Iz zahvalnosti, ona i njeni roditelji su me pozvali u goste. Za vrijeme te posjete javio im se prijatelj iz Maribora koji je predložio da se javim na natječaj za koncertnog majstora u Mariborskoj operi. Na audiciji sam bio upravo na dan kada je u Sloveniji počeo rat. Za desetak dana rat je završen, a ja sam dobio obavijest da sam primljen na posao. U danima koji su slijedili «skinuli» su Gorbačova i nastupila je neizvjesnost u mogućim ishodima. Supruga i ja smo sa kćerkom, bez ičega – samo s odjećom na sebi i violinom otputovali za Maribor. Kasnije me je put doveo i u Zagreb gdje sam neko vrijeme bio koncertni majstor istovremeno u dva orkestra, što je bilo jako naporno jer sam na probama svirao i po dvanaest sati dnevno.

- *S obzirom da Vam je i kći Vaš ućenik, kako se snalazite na relaciji roditelj – stručni pedagog?*

* Siguran sam da bih mojoj kćerci Oksani obrazovno pružio mnogo više da joj nisam i roditelj. Naime, kao roditelj nemam onu strogoću kao što je imao moj otac, a to je nedostatak. No, moram reći da je ona vrijedna i izuzetno nadarena. Još kao dijete je briljirala na takmićenju u Goriciji u Italiji te u sklopu glazbenog trija koji je osvojio prvu nagradu u Nizozemskoj.

- *Osim poduke kćeri, koji Vam je pedagoški uspjeh posebno drag?*

* To je već spomenuta Varaždinka Lidija Bobić, sada već gospođa Grabar. Nakon prekida studija u Varaždinu, došla mi je u stanju malodušnosti. Uspio sam joj pomoći da se oporavi, stekne samopouzdanje i diplomira u Kijevu ocjenom četiri s plusom. Sada je profesor u Čakovcu i smatram je vrsnim pedagogom.

- *Koje su Vam skladbe najveći izazov?*

* Paganinijeve. Kad sam bio mlađi, izvodio sam sve njegove kompozicije. S obzirom da su one vrlo zahtjevne, upravo zato mi se razvila tehnika koja mi i danas daje elastičnost prstiju.

- *Divio sam se Vašoj virtuoznosti, između ostaloga slušajući i kako s lakoćom izvodite kompozicije Pabla Sarasatea. Kako održavate tu tehniku?*

* Svaki violinista ima svoj sistem. Zahvalan sam svom prvom učitelju, jer me je natjerao, a onda i inducirao u meni ljubav za ljestvice. Kako onda tako i danas vježbam izvodeći ih. Naravno, u početku nisam to radio na tako zahtjevan način kao sada. To je gimnastika za ruke i radim je svakodnevno, a posebno prije koncerta.

- *Volite i narodnu glazbu. Koji su Vam omiljeni kompozitori koji u svoje skladbe uvrštavaju i narodne motive?*

* Kao prvog naveo bih Mykolu Lysenka koji je bio prijatelj Čajkovskog. Skoro da nema njegove kompozicije bez narodnog motiva. Zatim sam Čajkovski. Jedna takva njegova simfonija zove se – ukrajinska.

- *Kakvi su radni uvjeti u Filharmonijskom orkestru RTV-e?*

* Imamo zajedničke probe tri sata dnevno, a pred koncert i više. U prosjeku je dvanaestak koncerata godišnje, a tu su i snimanja za fonoteku. Ukratko – ritam je normalan, a uvjeti rada su dobri.

Nakon koncerta – Taras Pećenj s kćerkom Oksanom, prijateljima i sunarodnjacima

- *A ostali životni uvjeti?*

* Zagreb je izuzetno lijep i ugodan grad prijemčiv za umjetnika. No ono što ne razumijem su popratne stvari u radu. Ne znam zašto su plaće u Filharmonijskom orkestru manje no u drugim orkestrima u Zagrebu, ali i drugdje. To što unutar ovog orkestra kao koncertni majstor imam najmanju plaću – to me posebno zbunjuje.

Veliku poteškoću mi stvara učestalo podstanarsko seljakanje. Znam da u Zagrebu nedostaje stanova za brojne invalide ili socijalne slućajeve, no ja ne tražim stalni stan, već privremeni smještaj u najskromniji kadrovski stan (sobicu), na ono vrijeme dok tu radim. Dobio sam najbolje preporuke od direktora HTV, direktora orkestra te od Ministarstva kulture. Molba leži u Gradskom poglavarstvu, a nadam se da nije zaboravljena.

- *Želim Vam čim skorije rješenje ovih nedaća, a također i puno uspjeha u radu, jer i nama «manjinskim» Ukrajincima posebno je ugodno čuti i na sceni vidjeti «našega Tarasa».*

* Puno hvala.

Razgovarao i s ukrajinskoga preveo Aleksa Pavlešin.

Шевченко Тарас Григорович (1814-1861)

Продовження з Нашої газети № 2

В Академії художеств Шевченко успішно виконував навчальні завдання і завжди отримував високі оцінки за свої роботи. Рада Академії тричі нагороджувала його срібними медалями другого ступеня. У квітні 1840 року з'являється друком «Кобзар», що став переломною віхою не тільки в творчому житті поета, але і в житті всього українського народу. Журнали та газети Петербурга одразу ж помістили рецензію на цю книгу. Усі вони одноставно відзначили високий талант, неповторну емоційну інтонацію, образність, народний колорит, ширість і самобутність видання. Цей час стає періодом справжнього розквіту геніального митця. З особливим натхненням він малює, пише вірші, багато подорожує. У травні 1843 року разом з письменником Є.Гребінкою поет відвідує Україну. Качанівка, Київ, Катеринослав, Хортиця, Кирилівка — ось лиш деякі села і міста, де побував Кобзар. Тривалий час живе в Яготині, у маєтку князя Рєпніна. Відвідує він і ряд інших міст.

У 1844 році виходять друком поеми «Гамалія», «Чигиринський кобзар», «Гайдамаки», альбом офортів «Живописная Украина». Роком пізніше, тяжко захворівши під час чергової подорожі, пише славетний «Заповіт» в Переяславі. Подорожі, зустрічі, читання надихають поета на все нові й нові задуми. У кінці квітня 1846 року він повертається до Києва, де знайомиться з М.Костомаровим, одним з організаторів Кирило-Мефодіївського товариства, бере участь в його засіданнях. Взимку 1847 року здійснює тривалу подорож на Чернігівщину. У березні цього ж року видається таємне розпорядження про арешт Шевченка. 30 травня йому оголосили вирок про заслання в Окремий Оренбурзький корпус солдатом «под строжайший надзор с запрещением писать и рисовать». З Оренбурга поета відправляють в Орську фортецю. Та попри суворий нагляд і заборону, Шевченко намалював автопортрет і написав ряд поетичних творів для захлавних книжечок.

У квітні 1850 року за порушення указу про заборону писати й малювати Шевченка заарештовують і відправляють на півострів Мангішлак. Весною наступного року його зараховують в експедицію для пошуків кам'яного вугілля в горах Каратау. З 1853 року, коли комендантом Новопетровського укріплення став майор І.Усков, що з розумінням і співчуттям ставився до поета, умови його життя трохи пом'якшилися і полегшали. Через рік Шевченко звертається з

Т.Шевченко.
Свята сім'я (1858)

клопотанням до віце-президента Академії мистецтв Ф. Толстого з проханням порушити клопотання перед урядом про його звільнення. 1 січня 1857 року він одержує листа від дружини Ф.Толстого, в якому повідомлялося, що його звільнено з заслання. Однак розпорядження надійшло сюди лише через півроку 21 липня.

5 серпня з Астрахані Тарас Григорович вирушає до Нижнього Новгорода, де дізнається про нову заборону — право в'їзду до Москви та Петербурга. Щоправда, менше ніж через рік заборону було знято. На початку березня 1858 року він прибуває до Москви, де відвідує О.Бодяньського, С.Аксакова, М.Максимовича, Варвару Рєпніну, якій свого часу присвятив поему «Тризна».

27 березня Шевченко прибув до Петербурга, де його радо вітали представники творчої інтелігенції. У червні він одержує окрему кімнату від Академії мистецтв, починає опрацьовувати ті нароби, що зібралися за довгі роки заслання. Вичитує невільничу поезію, трудиться над офортами, відвідує театри, літературні вечори, зустрічається з друзями. Життя поступово набувало тієї повнокровності й інтенсивності, якої так не вистачало поетові, якою він був насильно обділений у найкращі роки свого життя. Влітку 1859 року поет знову вирушає на батьківщину, зустрічається з друзями, ріднею, подовгу живе у них. 15 липня, поблизу Прохорівки, Шевченка заарештовують і відправляють спочатку до Черкас, потім у Мошни, а 30 липня — в Київ, у розпорядження губернатора І. Васильчикова. Звідти, через Москву, він повертається у Петербург. Ностальгія, туга за рідною землею не полишають великого Кобзаря. Восени він звертається до Варфоломія Шевченка з проханням купити матеріал для будівництва хати і знайти ділянку для неї. Влітку 1860 року знайомиться з Ликерою Полусмаковою і, як йому здається, зустрів ту жінку, яку шукав усе життя. Та побудувати сімейне щастя йому так і не судилося. З осені починає різко занепадати здоров'я поета. Та, навіть, хворим продовжує він малювати, писати вірші, листуватися. 25 лютого поет ще одержав вітальні телеграми з нагоди дня народження, а наступного дня, о 5-й годині 30 хвилин ранку його вже не стало.

Т.Шевченко.
Автопортрет.(1847)

Портрет М.
Максимович (1859)

28 лютого відбувся похорон Тарас Григоровича Шевченка на Смоленському кладовищі Петербурга, а 10 травня його було перепоховано у Каневі, на Чернечій горі.

* * *

Карітас Єпархії Крижевці А. Старчевича 19 44 322 Липовляни	№. 06/2004-02-20 Липовляни, 20.02.2004.	Справа: Звіт про збірку для Татяни Ошті
---	--	--

Вірним Єпархії Крижевці – всім!

Радіємо разом з Вами, що оцим листом можемо повідомити грекокатолицький загал вірних нашої єпархії, що гуманітарна акція допомоги для операції **Татяни Ошті** з Баялуки під проводом нашого Карітасу успішно виконана на славу Божу.

Нагадуємо, що цю акцію розпочато з приводу листа **о. Криничного Мирослава**, в якому він звернувся до нашого Карітасу, прохаючи надати грошову допомогу для трансплантації нирок Татяні Ошті, яка є членом нашої парафії в Баялуці. На наш лист – прохання в цій справі від **20. листопада 2003. Ч. 33/03** відгукнулися вірні нашої єпархії збіркою (“такою”) в “Неділю Карітасу” **14.12.2003.**, а деякі парафії, за нашою порадою, влаштували окрему збірку. Таким парохам і місцевим активістам Карітасу в цих парафіях треба особливо подякувати за їхні старання. Ці старання будемо брати до уваги, коли буде йти мова про якість співпраці з центральним Карітасом!

Тут, отже, звітуємо про те, яку грошову допомогу надали окремі міста:

Збірка в кунах: парафія Загреб: **4 800.00**
“ Вуковар: **2 000.00**
“ Липовляни: **1 100.00**
“ Осієк: **320.00**
“ Стенєвац: **250.00**
ок.дар. Стефанович Сташа: **1 000.00**
все разом: 9 470.00

Збірка в Євро: парафія Загреб: **500.00 €**

“ Метлика: **50.00 €**

разом: 550.00 €

Збірка в ам. доларах: пар. Загреб: **320.00\$**

“ Метлика: **50.00\$**

разом: 370.00 \$

Все разом перетворено в ам. долари на день **20.02.2004.** становить суму: **2607.26 \$**. Треба нагадати, що до цієї суми буде додана ще певна сума з окремих фондів Карітасу за відповідним рішенням ради нашого Карітасу, про що буде повідомлена панна Татяна. Всі ці гроші будуть депоновані на окремий рахунок Карітасу, чекаючи свого призначення, тобто, операції панни Татяни Ошті.

Використовуючи нагоду, хочу подякувати всім жертводавцям, які відгукнулися на цю благородну акцію, маючи на увазі Христові слова: “ **усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили.**” (Мт. 25, 40). Сподіваємося також, що такі акції Карітасу стануть традиційними в місяці грудні кожного року, коли ми зможемо доказувати силу нашої віри в солідарності і єдності Церкви.

Здоровлю в Христі Господі

О. Ярослав Лещишин
(директор Карітасу)

СПРОБА ДРУГА. ЯКИМ БУДЕ РЕЗУЛЬТАТ ?

Те, що Національний банк України час від часу тисить електорат випуском серій монет, присвячених найрізноманітнішим датам, подіям, персоналіям etc., широким загалом сприймається як один з проявів демократичності держави, що вже друге десятиліття крокує своєю – українською – ходою. Ненормальним видається лише те, що й до сьогодні керівництво центральної банківської установи, яке випуском згаданих монет прислуговується формуванню позитивного образу країни не лише серед своїх громадян, а й перед світом, не згадало – попри бодай вже три проведені в Україні Всесвітніх форуми українців, участь у яких брали чільні представники закордонного українства, що нині становить третину українства світового – про наших співвітчизників, недоля яких розвіяла по світах.

Зважаючи на зазначене, у квітні 1998 року з ініціативи громадської організації – Інституту досліджень діаспори – Голова двох поважних інституцій – Товариства “Україна” та Української Все світньої Координаційної Ради (на той час) – відомий громадський діяч Іван Драч листовно звернувся до керівництва Нацбанку України з пропозицією “вшанувати наших закордонних співвітчизників випуском спеціальної серії монет

“Українське зарубіжжя”, яка б відзначила “провідні громадські, культурно-просвітні, наукові, молодіжні й ін. інституції та визначних осіб українського зарубіжжя”. На жаль, жодної відповіді на листа отримано не було.

Щойно керівництво Інституту передало до Нацбанку України листа (адресованого його Голові Л.Тигипку), в якому порушує те ж питання, “підпираючи” його такою аргументацією: “На чужині наші співвітчизники ніколи не забували про матірню землю, серцем і розумом вони завжди були і є в Україні. А діяльність всіх провідних українських організацій зарубіжжя протягом всього їхнього існування була підпорядкована одній меті – зробити все задля того, аби наша держава стала “вольною й новою”, демократичною й заможною. Значною мірою завдяки саме нашим закордонним родакам, їхній вірі в краще майбуття батьківської землі, наполегливій і жертвній праці Українська держава вже котрий рік поспіль крокує незалежницькою ходою”.

Отже, зроблено ще одну спробу. На який результат сподіватись цього разу?

Ігор Винниченко,
директор Інституту досліджень діаспори

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Ureda za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :		
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9		
		Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovozu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	
		Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 07.03.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884	

Sretan Uskrs! Христос воскрес! Воістину воскрес! Щеслива Велька ноц!

KRESTU TVOJEMU ...

Pasionska glazbena baština – ukrajinski, rusinski i žumberački pučki napjevi

Pod pokroviteljstvom Gradske Skupštine Grada Zagreba, u Zagrebu se od 28. ožujka do 7. travnja o.g. održava manifestacija "Pasionska baština 2004." koja je koncipirana kao niz izložaba, koncerata i drugih scenskih izvođenja.

Jedan od koncerata je održan 29. ožujka u crkvi Sv. Katarine na Gornjem gradu, ambijentu čuvene ljepote i izuzetne akustičnosti, što posebno oplemenjuje koncertni ugođaj. Na spomenutom koncertu nastupile su pjevačke skupine iz

Ćirilo-Methodov kor: Voskresni Bože, sudi zemlji...

Kaniže i Petrovaca te Ćirilo – Metodov kor iz Zagreba. Nastupio je i ženski sastav "Žune" izvodeći stare korizmene uskrsne pjesme iz područja Resnika, promovirajući time svoj CD.

Ukrajinska mješovita pjevačka skupina iz Kaniže (župa Rođenja Presvete Bogorodice) izvela je galijске, a rusinska ženska pjevačka skupina iz Petrovaca (župa Pokrova Svete Bogorodice) potkarpatske korizmene napjeve.

Str. 2 →

Još uvijek aktualna vijest:

U P A R I Z U - SJEĆANJE NA ŽRTVE GLADOMORA U UKRAJINI 1932/33.

Na spomen žrtvama Velikog gladomora u Ukrajini 1932/33., kod vječnog plamena ispod Slavoluka pobjede položeno je znamenje – klasje žita povezano crnom vrpcom i vijenac s plavim i žutim cvjetovima – bojama ukrajinskog stijega.

Str. 5 →

SKUPŠTINA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA RH : IZVJEŠTAJNA / IZBORNA = STATUS QUO

U Vukovaru je 27 ožujka održana sjednica Skupštine Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Uz zalaganje svih sudionika sjednica je protekla u umjerenom tonu, uz tek na mahove izražene napetosti. Ako se ima u vidu opće stanje odnosa u ovom mandatnom razdoblju, već ovakav tijek sjednice može se smatrati svojevrsnim uspjehom.

Str. 3. →

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР У ЛИПОВЛЯНАХ

13 березня у приміщенні Будинку культури відбувся вже традиційний Шевченківський вечір на тему: "Краса, велич і трагедія України у творах Т.Г.Шевченка." Цього року члени КПТ "Карпати" виступили з ширшою програмою, яку відкрив посол України в РХ п.Віктор Кирик. Окрім вже постійних учасників свій дебют мали і найменші: М.Гошко, М.Мркша, К.Гнатюк. Вперше (надіємось не в останнє) участь взяли Н.Янцетіч та Н.Мішко. Кожний вірш був заслужено нагороджений оплесками присутніх.

Стор. 6 →

Шевченкові слова казани і співані на Липовлянській сцені

Pasijska glazbena baština – ukrajinski, rusinski i žumberački pučki napjevi

Nastavak s 1. str.

Crkveni zbor iz Kaniže

Mješoviti “Ćrilo-Metodov kor (župa Svetih Ćirila i Metoda) pod ravnanjem prof. Darjane Blaće izveo je žumberačke korizmene napjeve.

Koncert je završen dojmljivim zajedničkim nastu-

pom svih izvođača, nakon čega su članice sastava “Žune”, pjevajući uskrсне napjeve, iz košarica dijelile posjetiteljima pisanice. Time je uz glazbeni i duhovni doživljaj pružen i osjećaj neposrednosti i bliskosti među ljudima.

NG

Crkveni zbor iz Petrovaca

GODIŠNJA IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA KPD “IVAN FRANKO” IZ VUKOVARA

Prva godišnja izvještajna skupština mladog Kulturno-prosvjetnog društva “Ivan Franko” iz Vukovara održana je 21. ožujka ove godine u prostoriji društva, Vijeća Europe 93, koju je društvu na korištenje ustupio Savez Rusina i Ukrajinaca RH. Skupštini je prisustvovalo 35 članova jer prostor nije u potpunosti adaptiran pa KPD nije u mogućnosti pozvati veći broj ljudi.

Skupštinu je otvorio i vodio njen predsjednik Vasilj Voras, a dnevni red se sastojao od izvješća o radu, financijama i nadzornog odbora te plana rada za ovu godinu.

Skupštini je prisustvovao tajnik i novinar Saveza gospodin Gabrijel Takač, koji je uz pozdravne riječi pohvalio dosadašnji rad društva te izrazio očekivanje da Društvo bude primljeno u Savez, a u tom smislu poželio je i plodnu buduću suradnju.

Po završetku skupštine upriličen je skromni domjenak na kojem se, u ugodnom ozračju druženja, nastavilo razgovarati na teme iz rada Društva i predstojećim aktivnostima.

Inače, KPD “Ivan Franko” osnovano je 16.03.2003., a ima 60 članova s područja grada Vukovara. Društvo ima aktivnu pjevačku skupinu koju vodi prof. Larisa Uglješić, a skupina se može pohvaliti uspješnim prošlogodišnjim izvedbama na središnjoj manifestaciji kulture Rusina i Ukrajinaca “Petrovačko zvono” i u Knežavim vinogradima. S radom treba početi i folklorna skupina, a prikuplja se material za rad i dramske sekcije.

Društvo planira u drugoj polovini svibnja prirediti književnu večer Ivana Franka, te članovi Društva već sada rade na pripremi tog programa.

Semenjuk Marija – tajnica KPD “Ivan Franko”

GODIŠNJA IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA KPD “KARPATI” IZ LIPOVLJANA

Neposredno nakon književne večeri posvećene ukrajinskom pjesniku Tarasu Ševčenku, lipovljansko Kulturno-prosvjetno društvo “Karpati” je 27. ožujka o.g. održalo pred istim auditorijem i godišnju izvještajnu skupštinu. Na taj način, uz članove, s radom Društva mogli su se detaljnije upoznati brojni gosti i uzvanici.

Predsjedništvo Skupštine KPD “Karpati”

Intenzivan rad, baziran uglavnom na aktivnosti plesnih folklornih postava mlađe i starije grupe, rezultirao je s oko dvadesetak nastupa – pretežno u gostovnjima i na raznim smotrama i festivalima. Društvo je i organizator folklorne smotre FESTNAM koja već ima ugled na republičkoj razini. Ovakva bogata aktivnost je, uz požrtvornost članova, moguća i zato što Društvo uspijeva osim od Ureda za nacionalne manjine RH dobiti dio potrebnih sredstva i iz općinskog i županijskog proračuna.

Uz ostale aktivnosti Društvo ove godine, u sklopu spomenute smotre, planira prigodnim programom, popratnim sadržajima i odgovarajućim edicijama obilježiti 110. obljetnicu doseljenja Ukrajinaca na ovo područje, a tendencija je da sama smotra obnovi i određeni dio sadržaja nekadašnjih “Lipovljanskih susreta”.

Mirko Fedak

Uobičajen stil rada i čestih promjena odluka došao je do izražaja već kod usvajanja dnevnog reda. Naime, pripremne odluke Predsjedništva su uzimane samo kao polazne osnove za novo razmatranje s ciljem revidiranja od istih članova predsjedništva. Isto se zbivalo u nekim slučajevima i s netom donesenim odlukama na Skupštini. No, u svemu tome nije primijećena zlonamjernost već naprotiv – argumentiranost i analitičnost (na momente čak i preopsežna). Nakon duljeg usuglašavanja zaključeno je da nema potrebe skupštinu proglašavati izvanrednom, već da ona bude redovita izvještajna s time da se, zbog neopozive ostavke dosadašnjeg, izabere novi predsjednik Saveza. Usvojen je dnevni red i obavljen prijam novih članova (KPD «Ivan Franko» iz Vukovara i KPD «Taras Ševčenko» iz Kaniže), s time da na ovoj sjednici novoprimitljeni članovi nisu imali mogućnost sudjelovati u donošenju odluka.

U obliku u kojem su prihvaćena na pripremljenoj sjednici predsjedništva, podnesena su iscrpna izvješća: o radu – gospodin Gabrijel Takač (tajnik Saveza), o financijskom poslovanju – gospođa Marija Takač (administrator) i Nadzornog odbora – gospodin Đuro Biki (predsjednik odbora). Izvješćima je prezentirana intenzivna i sadržajno bogata aktivnost Saveza u svim planiranim segmentima u proteklom razdoblju, osim u informiranju, gdje se i s djelomičnim ostvarenjem jako kasnilo. Nije spominjano jesu li Predsjedništvo Saveza, Savjet «Nove dumke» i njen predsjednik Slavko Burda te glavni urednik Gabrijel Takač pokušali išta poduzeti i ozbiljnije učiniti da se ova, već odavno kronična, boljka «informativnog neizdavaštva» sanira. Brojna pitanja o elementima izvješća, na koja su podnositelji vrlo stručno i pripremljeno odgovorili, samo su pokazala da je tijekom ostvarenja određenih programa došlo do izražaja neusuglašavanje različitosti interesa, odstupanje od usvojenih planova, neodgovorno preoraćanje financijskog plana za određene programe (što se onda moralo namirivati zakidanjem od amaterizma) i slično. Također je spomenuto da su izdatci za plaće uposlenih preveliko opterećenje za Savez. U to se uklopila i konstatacija (mr. Miroslav Kiš) kako su to pokazatelji da razdori u Savezu nisu etničke već financijske naravi. (S obzirom da «Naša gazeta» zbog skromnog opsega nije u mogućnosti prezentirati spomenuta izvješća čak ni u skraćenom obliku – daje se

samo podatak da su dotacije Savezu u prošloj godini bile oko 1.258.000, a rashodi oko 1.155.000 kuna.)

Pri obrazloženju svoje ostavke, dosadašnji predsjednik Saveza mr. Irinej Mudri je na već izražene i na ovoj sjednici konstatirane negativnosti dodao još neke pojedinosti poput nedosljednosti članova predsjedništva i nepridržavanja Statuta. Argumentiranost je bila očita, a zbog naravi ostavke, o njoj se nije glasovalo već je samo primljena na znanje.

Sjednica je završena s umjerenim optimizmom.

Duhovi su se ponovno uzburkali pri izboru novog predsjednika. Naime, kao problem se postavilo tumačenje trajanja sljedećeg predsjedničkog mandata: do kraja ove ili sljedeće godine, ili pak pune četiri godine. Prevladavalo je mišljenje da se novi predsjednik bira do kraja sadašnjeg mandata izbornih tijela, no bez obzira na nedorečenost

je li to do kraja ove ili sljedeće godine, kandidat kojeg je na pripremljenoj sjednici prihvatilo predsjedništvo, gospodin Slavko Burda, nije se složio s kraćim mandatom. S obzirom da bi puni mandat ili bio nesinkron s mandatom ostalih izbornih tijela ili pak tražio proglašenje Skupštine izvanrednom izbornom (kolizija s ranijim odlukama), te čak ako bi se i riješio problem punovažnih postojećih mandata (dopredsjednici), delegati na to nisu bili spremniji o tome nije bilo priprema u društvima članicama Saveza. Uz njegovu suglasnost, usvojeno je da dopredsjednik, privremeni zamjenik predsjednika, gospodin Danijel Perunski obnaša dužnost zamjenika i dalje, uz obvezu da najkasnije do kraja ove godine pripremi i održi redovitu izbornu Skupštinu.

Na kraju je nazočne pozdravio i zamjenik veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj gospodin Oleksandr Levčenko, koji je u svom obraćanju, uz ostalo, spomenuo i veliku aktivnost ukrajinskog iseljeničtva u cijelom svijetu na spomenu žrtvama i promicanju osude Velikog gladomora u Ukrajini 1932/33. kao sovjetskog genocidnog čina. U tom smislu je gospodin Slavko Burda pročitao prijedlog Deklaracije, te je usvojeno da je u ime rusinske i ukrajinske nacionalne manjine Savez pošalje na usvajanje Saboru Republike Hrvatske.

Uz želju za čim boljim ostvarenjem usvojenih odluka, nazočne je u ime Društva za ukrajinsku kulturu pozdravila i moja malenkost, s apelom da u pripremi izborne Skupštine i prijedloga izmjena Statuta Saveza uvrste i takve promjene da učlanjenje bude prihvatljivo svim udrugama čije su aktivnosti u području kulture i prosvjete naše nacionalne manjine. S ciljem boljeg rada predložio sam prilagodbu odnosa među članicama, dodatno parcijalno udruživanje na specifičnim programima, izbjegavanje monopolizma, smanjenje uloge predsjednika, a povećanje uloge dva dopredsjednika (u specifičnim programima) te pojednostavljenje sadašnjih prenormiranosti u Statutu kao npr. glede «Nove dumke» što je također jedna od prepreka za njeno redovitiye izlaženje.

A. Pavlešin

*Predsjedništvo Skupštine:
Danijel Perunski, Mirko
Fedak i Gema Mudri*

MEMORIJALNA VEČER U SLAVONSKOM BRODU

Prošlo je 70 godina otkad je 1932-1933. godine u Ukrajini, žitnici Europe, za vrijeme sovjetskog boljševičkog režima glađu umoreno više od 7 milijuna ljudi.

*Oleksandr Levčenko:
Povijesne okolnosti
1932/33.*

Sv. Trojstva u Slavonskom Brodu s prikladnim programom crkvenih napjeva. S uvodnim riječima o samoj tragediji prisutnima se obratio Nj. Ekscelencija, veleposlanik Ukrajine gospodin Viktor Kyryk, na čiji su prijedlog nazočni minutom šutnje odali počast žrtvama gladomora.

O društvenim okolnostima u vezi s velikim gladomom prije 70 godina i danas govorio je Savjetnik Veleposlanstva prof. Oleksandr Levčenko, a kao centralno izlaganje na temu «Veliki gladomor u Ukrajini 1932-33. godine» referat je pročitao predsjednik Kulturno-prosvjetnog društva Rusina i Ukrajinaca Zagreba, predstavnik ukrajinske

Komemoracijske večeri u spomen na žrtve ove strašne tragedije organizirane su diljem svijeta gdje živi ukrajinska dijaspora. Tako je i Kulturno-prosvjetno društvo «Ukrajina» iz Slavanskog Broda u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj organiziralo 19. ožujka o.g., u dvorani Radničkog doma, memorijalnu večer povodom 70. obljetnice ukrajinske tragedije.

Večer je otvorio muški komorni zbor crkve

*Aleksa Pavlešin:
Ukrajinsko iselj-
ništvo o gladomoru*

Panahyda žrtvama Velikog gladomora 1932/33.

nacionalne manjine u Zagrebu gospodin Slavko Burda.

Posebno je bila osvjetljena uloga svjetske javnosti tog vremena i doprinos ukrajinske dijasporu u

uklanjanju zida šutnje i zaborava o Velikom gladomoru u Ukrajini, koju je sa njemu svojstvenom osjećajnošću iznio predsjednik Društva za ukrajinsku kulturu gospodin Aleksa Pavlešin. U svom izlaganju on je spomenuo i veliki doprinos vlč. Mihajla Firaka koji je 1933. i 34. godine na stranicama glasila «Ridne slovo» (tiskano u Đakovu) pisao o ovom tragičnom

Počast žrtvama gladomora minutom šutnje

zbivanju u Ukrajini. Na ovo se nadovezao vlč. Nikola Stupnjak iz Kaniže, čija je tema šire obuhvatila rad i životni put vlč. M. Firaka.

Nažalost ostalo je vrlo malo dokumentarnog materijala da bi se zorno prikazalo tu tragediju. Međutim, na filmsku traku su snimljena sjećanja očevaca koji su imali sreću preživjeti. Isječak iz takovog dokumentarnog filma o gladomoru 1932/33. godine bio je prikazan po završetku svih izlaganja.

Na kraju večeri je gospodin Slavko Burda pročitao prijedlog Rezolucije kojom je čin gladomora 1932/33. godine osuđen kao genocid protiv ukrajinskog naroda, a koju će ukrajinska dijaspora Republike Hrvatske uputiti Hrvatskom Saboru.

Treba još dodati da je spomen večer bila popraćena prigodnom izložbom dokumenata i fotografija o gladomoru koju je organizirala Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca RH.

Neposredno prije memorijalne večeri, slavonski dekan o. Ivan Barščevski služio je u grko-katoličkoj crkvi misu (panahydu) za sve žrtve gladomora. Koncelebrirali su svećenici Jaroslav Leščešen, Nikola Stupnjak i gvardijan p. Domagoj. U bogoslužju su uz predstavnike ukrajinskog veleposlanstva sudjelovali i drugi uzvanici, predstavnici ukrajinske nacionalne manjine u RH, a također i iz Bosne, te župljani.

Prije početka predavanja održana je preskonferencija. Novinare je zanimala i gospodarska suradnja između Hrvatske i Ukrajine, a na njihova pitanja je odgovorio savjetnik Veleposlanstva Ukrajine u RH prof. Oleksandr Levčenko.

*Slavko Burda:
Strašne činjenice
o gladomoru*

Katarina Thustencko

SEDAMDESETA GODIŠINJICA GLADOMORA U UKRAJINI OZNAČENA JE I U PARIZU

Nastavak s 1. str.

U Francuskoj su u Parizu od 18. do 23. studenog 2003. bili dani sjećanja na najtragičnije razdoblje u povijesti Ukrajinskog naroda – genocidom gladu 1932/33.

Prvi dan navečer prikazan je suvremeni ukrajinski igrani film o "Holodomoru" (gladomoru). Sudbina milijuna gladu umorenih ljudi prikazana je kroz stradanje jedne obitelji sa djecom, njihovo trpljenje i tragičan kraj.

Tijekom drugoga dana na Sorboni su održana predavanja o ovoj tragediji. Predavači nisu bili samo Ukrajinci iz Ukrajine i ukrajinske dijaspore, nego i drugih nacionalnosti: Englezi, Francuzi, Nijemci itd. Među njima je bio i američki povjesničar svjetskog glasa - James Mace.

Polaganje vijenca ispod Slavoluka pobjede

transparentima uputila se do Slavoluka pobjede. Tamo, pod lukom, na mjestu vječnog plamena, položen je vijenac žuto-plave boje i snop pšenice sa klasjem. Stražu su, obučeni u vojne odore čuvali vojni ataše Ukrajine i još jedan časnik ukrajinske vojske. Intonirane su himne Republike Francuske i Ukrajine. Među nazočnima su bili i gradonačelnik Pariza, biskup Ukrajinske grko-katoličke crkve za Francusku, te ukrajinski veleposlanik sa osobljem Ambasade. Svim žrtvama

te tragedije odana je počast minutom šutnje.

Četvrtog dana, u nedjelju, održana je ispred pariške katedrale Notre Dame misa sa "panahydom" (zadušnica). Svi Ukrajinci, ne samo grkokatoličkog nego i pravoslavnog obreda, sakupili su se najprije pred ukrajinskom grkokatoličkom crkvom Sv. Vladimira na Bulevaru St. Germaine. Brojnim autobusima stizali su ljudi ne samo iz drugih mjesta Francuske nego i iz Belgije i Švicarske. Od crkve Sv. Vladimira krenulo se u koloni prema katedrali Notre Dame. Svaki je sudionik držao u ruci upaljenu svijeću. Bogoslužju su prisustvovali svi članovi ukrajinske ambasade te gotovo cijeli diplomatski kor u Parizu, francuski crkveni velikodostojnici te velik broj svećenika iz Francuske i Belgije. Propovijed je za vrijeme mise održao pariški kardinal, a pjevao je crkveni zbor odjeven u ukrajinske narodne nošnje.

Posljednji dan gledali smo dokumentarni film o "holodomoru". Materijale su snimali strani reporteri koji su 1932/33. godine bili akreditirani u Moskvi i Kijevu. No unatoč sovjetskom sprječavanju «curenja» vijesti, i ono malo podataka o strašnom teroru što je stizalo na zapad – prešućivano je i nije u cijelosti stizalo do javnosti. U koliko je i stizalo – licemjerno je

Čitanje crne statistike smrti izgladnjivanjem

Trećega dana u Parizu su, blizu Eiffelovog tornja, na trgu Trocadero održane demonstracije. Na velikim transparentima pisalo je o sedamdesetoj godišnjici gladi u Ukrajini, vijorile su se ukrajinske žuto plave zastave.... Jedan od mnogih podataka bila je i jeziva statistika: u vrijeme te umjetno prouzrokovane gladi, u Ukrajini je svake minute umiralo po sedamnaest osoba, odnosno 1000 osoba u tijeku jednog sata, tj. 24000 dnevno. Procjenjuje se da je tijekom 1932. i 1933. godine na takav okrutan način umrlo sedam do deset milijuna Ukrajinaca. Demonstracije su trajale dva i pol sata. Nakon uvodnog govora, petnaestak osoba mlađe i starije dobi čitale su prigodne citate iz poezije i proze. Poslije svakog pročitano citata nabrajana su imena i prezimena stradalih obitelji. Bilo je obitelji sa 10, 15 i više osoba istog prezimena. Scena je bila tako dirljiva da je kod mnogih izazvala suze. Sve se to odvijalo na francuskom jeziku, što je omogućilo da i drugi prolaznici budu upoznati s tom tragedijom. Nakon dva i pol sata kolona sa zastavama i

Panahydu je koncelebrirao i o. Feliks Bilenskij iz Zagreba

negirano od strane sovjetske diplomacije. Šutnja je trajala predugo, sedamdeset godina. Nakon ovakvih i sličnih obilježavanja sjećanja u Ukrajini i u cijelom svijetu, konačno će se saznati istina o milijunima nevinih žrtava Velikog holodomora.

Vječni im spomen!

Dipl. inž. Lidija Bilenskij – Nikolić

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР У ЛИПОВЛЯНАХ

До віршів Великого Кобзаря

– і принагідні костюми

Глядачі з цікавістю слухали промову о.Лешчишина про глибоку релігійність Шевченка. Деякі з них і самі імпровізовано включилися, п.Антун з Кутіни прочитав "Заповіт" Шевченка на хорватській мові.

В програму вечора включилися і донечки п.о. Ступ'яка з Каніжі. Декламація цих маленьких учасниць викликала і сльози в деяких присутніх, а зал нагородив їх бурхливими оваціями.

Декламувала теж і наймолодша дочка о. Ступ'яка

учасникам та присутнім

Пісня "Рече та стогне Дніпр широкий..." у виконанні хору під керівництвом О.Шнайдер та М.Поляк підняла на ноги всіх глядачів, які після закінчення вечора залишилися подивитися уривок з 9-ти годинного серіалу "Заповіт" про життя Великого Кобзаря.

Ми щиро дякуємо дипломатичному корпусові нашого посольства за допомогу у організації та великий відгук, а також всім на нашому вечорі.

І. Матієвич

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР У ЗАГРЕБІ

9 березня у приміщенні Центральної міської бібліотеки м. Загребя відбувся Шевченківський вечір. Фактично кожного року українці відзначають річницю народження свого Генія, який горів любов'ю до України і зумів запалити серця мільйонів співвітчизників. Так було й цього року. Проте вечір був не таким "традиційним" як кожного року, а особливість його полягала насамперед у тому, що організували і провели його

Й.Е. Віктор Кирик подарував студентам „Кобзар”

перед у тому, що організували і провели його

виключно студенти - українці Філологічного факультету загребського університету під керівництвом кандидата наук п. Раїси Тростинської та Володимира Кубинського. Після вступного слова п. Раїси Тростинської присутніх привітали піснею студенти третього курсу. Співали та декламували вірші фактично усі студенти відділення (студенти

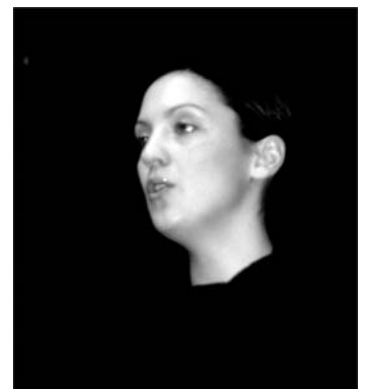
Поповнений заль

Співали і студенти 3-го курсу

третього, другого і що особливо приємно – першого! курсу). Тобто, на цьому Шевченківському вечорі українці були переважно слухачами а не виконавцями, від чого твори Тараса Григоровича Шевченка прозвучали по-новому, але ні в якому випадку не гірше ніж на попередніх, дійсно традиційних вечорах у виконанні старших представників діаспори.

Дарія

„Така її доля...” у виконанні Наташі Тополко

U književnoj «Večeri Tarasa Ševčenka» održanoj 13. ožujka 2004. u Lipovljanima, o. Jaroslav Leščešen je nadahnuo prikazao T. Ševčenka s vjerskog aspekta. Na zamolbu, rado je «Našoj gazeti» ustupio svoje razmatranje koji se objavljuje u cijelosti.

“ŠEVČENKIVSKA VEČER”

Dragi uzvanici, okupio nas je **Taras Ševčenko** – prorok ukrajinskog naroda, alfa i omega ukrajinstva. Sinonim ukrajinske kulture, riječi, državnosti. Zato je on neusporediv s pjesnicima drugih naroda, jer biti Ukrajinac zapravo znači poznavati Ševčenka i njegov “Kobzar”, znači, uostalom, svake godine organizirati “ševčenkivsko veče” bilo u Ukrajini, bilo svugdje tamo, gdje žive Ukrajinci, pa tako, evo, i ovdje u Lipovljanima. To se čini bez obzira na okrugle godišnjice... Ševčenko je jednostavno **veliki prorok**, a to znači da je njegova riječ transcendentna, to jest izvan prostora i vremena u kojem piše, uvijek aktualna za Ukrajince svih vremena.

o. Jaroslav Leščešen

Mene pak, kao svećenika, uvijek nadahnjuje njegova duboka kršćanska religioznost. Njegova simbioza općeljudskih i nacionalnih vrijednosti. Njegova teološka **“inkulturacija”** Božje riječi u ljubav prema Ukrajini, prema narodu obespravljenom politički i socijalno, a tim istim i prema svakom obespravljenom narodu na svijetu. Cijelog života su ga uvjeravali da ljubiti Boga zapravo znači ljubiti Ruskim imperiju i njegove institucije, odreći se ukrajinskog jezika i slave kozaka. Nije se dao impresionirati pompom carskog dvora u Petrogradu, već ga ismijava u poemi **“Son”**. Veliki ga Gogolj uvjerava da piše na ruskom, da se sinkronizira sa tadašnjim kulturološkim trendom i političkim “establishment-om”. Nije se dao impresionirati, već piše **“Думи мої, думи мої”**.

Svakom narodu u presudnim trenucima povijesti **Svevišnji šalje proroka** koji govori proročkim autoritetom: preklinje i zaziva u ime Božje u “Poslaniju” **“Shamenjitsja! Budjte ljudy, bo lyho vam bude”**, otvara narodu oči da taj narod progleda i postane svjestan svoga dostojanstva i snage. Za Ukrajince to je svakako Ševčenko. Bez njega ne samo da ne bi bilo Ukrajine, već vjerojatno ni ukrajinskog jezika – Ukrajina bi ostala maloruska provincija, možda sa živopisnim narodnim pjesmama, vatrenim plesovima i kulinarским specijalitetima. Njegova je knjižica od dvadesetak stranica **“KOBZAR”** izdana **1840.** napravila nevjerovatnu revoluciju u Ukrajini, poljuljala Ruskim imperiju i njen feudalizam, jer on je jednostavno prorok koji govori u ime Božje.

U prvi mah zvuče grozno i kvazi-ateistički njegove “invektive” u **“Zapovitu”**:

**“Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу...отоді я
І лани і гори –
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися...а до того
Я не знаю Бога.”**

Ali to je samo vapaj i krik pravednika koji zaziva istinskog Boga, Boga Isusa Krista rassetog koji isto tako vapi: **“Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio (Mt. 26,46).** To je hrabrost patrijarha **Jakova** koji se cijelu noć hrva s anđelom Gospodnjim da bi mu ujutro rekao: **“Neću te pustiti dok me ne blagosloviš!” (Post. 32,27).** Ševčenkovo me bogoslovlje asocira na sadašnju **“Teologiju oslobođenja”** iz Južne Amerike gdje se Riječ Božja utjelovljuje u obespravljene mase protiv moćnika, pa i protiv ondašnjih crkvenih struktura koje su u službi ruskom caratu. On je, dakle, protiv idola, protiv pobožanstvljenja opresije nad nemoćnima koje se čini često u ime Božje. To zaista otvara oči narodu, ali i pročišćuje kršćanstvo. Zato je on izazov za strukture ruske imperije, on je svjestan opasnosti (kao svaki istinski prorok), ali ne odstupa, opet se ne da impresionirati (iako na prvi pogled zvuči bogohulno) i kaže:

**“Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну за неї Бога,
За неї душу погублю.”**

Ne može se dakle, vjerovati u Boga koji ne voli sve narode i kulture jednako, jer to nije biblijski Bog, već bog - sredstvo kojim se tlači nejakog. Možda se upravo zato tako lako primio komunizam u zoni utjecaja ruske imperije, a ove su se proročke riječi Ševčenka pripisivale navodnom njegovom ateizmu. Njemu koji je napisao **“Neofite”, “Mariju” i tolika “podaržanija” (prepjeve) psalama.**

Tema ovogodišnjeg **“Š. Večora”** je upravo Ševčenko i Ukrajina. A mi se moramo zapitati, ako smo Ukrajinci: **“ja i Ukrajina?”** Kakva je moja, dakle, pripadnost tom narodu, toj kulturi. Što me čini Ukrajinцем? Poznavanje jezika? Pripadnost ukrajinskoj crkvi? Pitanje uvijek aktualno i u dijaspori, ali i u Ukrajini danas:

**“В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.
Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претеся на чужину
Шукати доброго добра...”**

Moja je dakle poruka svima nama: Ne dajmo se ni mi impresionirati – **“Бо козацькому роду нема переводу!”**

o. Jaroslav Leščešen

Uredniku «Naše gazete» dopisom i člankom javio se gospodin Vladimir Provči – tajnik KPD Rusina i Ukrajinaca Rijeke. Uz zahvalu za pohvale, pismo s viješću se objavljuje skraćeno, kao i članak o radu spomenutog Društva, skraćen u dijelu o izložbi i balu u Rijeci, jer je o tome u «Našoj gazeti» već pisano.

Poštovani gospodine Pavlešin!

Uz srdačan pozdrav najljepše Vam zahvaljujem na poslanim primjercima «Naše gazete». List sam primio sa velikom simpatijom i moram Vam priznati velikim oduševljenjem prilozima, te kvalitetom iznijetog. To je i ocjena našeg Društva, na kome sam istu prezentirao i podijelio primjerke. Posebno me raduje da imate tekstova na više jezika, tako da je jezična dostupnost veća. Nažalost, mi nemamo mogućnosti učenja ukrajinskog jezika, a Rusini su u našem Društvu brojniji. (...)

(...) Pripremamo se za "Etno-smotru", koja će se održati u Rijeci tjedan dana iza Uskrsa. (...)

ИЗ РОБОТИ ДРУШТВА У РИСКИ

У Риєки, 15. 06. 2000. року, основане «Друштво хорватско-країнського приїateljства», а источно и «Културно-просвітне друштво Руснацох и Українцох», йак би чували и розвивали націонални и културни идентитет.

Културно просвітне друштво збира коло 50 членох з Риєки и околїска (Опатїї, Чавлох, Каства...) и то од 9 до 75 роки. Збираю ше двараз мешач-но, а кед треба и частейше.

Вельки успихи почали прешлохо, 2003. року. У фебруару барз успишно наступели на «Етно-смотри» у Риєки, котра приказує рочну роботу націоналних меншинох Риєки. На початку зме виступели зос рецитацию писнї «Моя Україна» (хлапец, 8 роки) и рускими писнями хтори шпивал мишани хор. Кляпане було барз вельке и по думаню велїх були медзи найлєпшима.

Исто так, наш хор успишне наступел на «Петровачки дзвон» у Петровцох, дзе зме наступели пополадним и вечар. Там зме мали виставу нашохо сликара аматера Провчи Владимира. То прицахло уваху, не лєм наших медийох, але и медийох зос Бачкей.

Наш дует наступел 04. 08. 2003. на «Миклошевским лєту» у Миклошевцох, исто у два часци: у службеним талу и у цеку храня ансамбла «Роса» зос Новохо Саду. Тижтак спомнути Провчи Владимир у просторийох школи самостойну виставу малюнокх, а член нашохо друштва Крамер Татьяна вкладала прикраси. Уваха була йак и у Петровцох.

Истохо мешаца у Селцох при Приквеници отримана Лєтна школа за Руснацох, дзе були троме нашо школяре, а В. Провчи отримал виставу малюнокх.

Зос поставку йак у Миклошевцох, Т. Крамер и В. Провчи вкладали на Волоском (Опатія) на медзународней подобовей вистави. Обидвојо и

Наш наступ ќе бити састављен из 3 дјела:

-наступ дјеце: рецитација једне пјесме на русинском и једне на украјинском језику, а дует ќе отпјевати русинску пјесму

-наступ мјешовитог збора одраслих који ќе отпјевати 4 пјесме

-наступ плесача који ќе плесати минијатуре /парови/ одрасли

«Етно-смотри» се одржава у Ријечи једном годишње и на нjoj наступају националне манијине Ријече и Приморско-горанске жупаније. На нjoj би се требало приказати што се радило за тих годину дана.(...)

Најљепше Вас поздрављјам.

Ријека, 23.03.2004.

Владимир Провчи

йак члени «Хрватског друштва ликовних уметника -Опатийска вила-» концом 2003. року викладали у хотелу «Амбасадор» у Опатїї.

Найвекши дотерашнї успих бул 17. 01. 2004. року. Тохо дня у 18 ходзини пан О. Левченко, перши секретар Українскей амбасади отворел виставу «Руснаци и Українци у Хорватскей», хтора була предвидзена да трає 10 днї, а предлужена є трирас и часц єй преселена до Градскей библиотеки у Загребе за «Дни рускей и українскей култури». Вистава у Риєки отримана у репрезентативним простору Державнохо архиву града Риєки,

Були приказани карти України и карти доселєня Руснацох и Українцох на нашо простори, ремесліство, сувенири зос України, и народне облециво. У другей дворани було приказане нашо старе и новше видавательство, а в трецей дворанї була галерия малюнокх, хтора удомела малюнки академских малярох: оца и сина Савченка, Жани Ерделї, Анкици Верхас, и малярох аматерох: Еугенїї Харди, Славици Бесерменї, Провчи Владимира и прикраси Татїани Крамер.

Танцошки зос Петровцох

На отверанє вистави пришло барз велїо людзох. Након привитних словох и викладах наступел мишани хор з Винковцох и Вуковару зос двома шпиванками – по єдну руску и українску, та вец бул танец дзивчатох.

Ходзину споза тохо почал бал Руснацох и Українцох у Риєци. На балу було 150 нашчивителїох, од тохо 76 зос Друштвох восточней Славонї: Осека, Вуковара, Миклошевцох, Петровцох и Винковцох. Конферанса водзена на руским, українским и хорватским йазику, а прохраму наступели шпиваче зос риєчкохо друштва и шпиваче и танцоше друштвох восточней Славонїї. Храли худади зос Петровцох, шицки ше веселєли и були задовољни и прето ше аздаваме же бал постане традиционални.

В.П.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВ'ЯТА В БАНЯ ЛУЦІ

Дня 6 березня п.р., в м. Баня Лука відбувся святковий концерт з нагоди 190-ої річниці з народження Тараса Г. Шевченка.

У такий спосіб українці Боснії прилучилися до загального українського св'ята, коли на Україні, а також і на всіх континентах світу, концертами, літературним і вечорами, художніми виставками... згадують і звеличують великого Кобзаря.

Танцюристи з Прнявору

Відзначення днів народження і смерті Т. Шевченка в Баня Луці є вже віддавна щорічним традиційним святом. Цього року, в організації КПСУ ім. Т. Шевченка відбувся спільний концерт українців Боснії. У переповненому залі місцевого театру, де зібралося понад 400 глядачів, дві години із сцени лунали українські пісні у виконанні співочих гуртків, хору і солістів. Було прочитано пренагідний реферат, а так і вірші поета. Захоплювала глядачів українськими танцями наша молодь під звуки великого оркестру. Усе це виконували аматорські гуртки і товари-

Шевченкові вірші читали і
дипл. інженери Тетяна Ошті
та Йосиф Сулима з Б. Луки

ств з Баня Луки, Прнявора, Лешні, Хорвачан, Див'ятини... від діточок до найстарших членів. Майже 130 виконавців дало свій внесок до повного успіху цього св'ята.

Варто згадати, що з великою зацікавленістю за програмою слідували і численні гості: українська делегація із Загреба, представники національних меншин, що проживають на цих просторах... Подію знімало державне телебачення.

Святковий вечір закінчився прийомом у приміщенні КПСУ ім. Т. Шевченка в Баня Луці.

Можна сказати що загально, організатори

Виконавці КМТ „Червона калина” з с. Лешні

цього св'ята, учасники програми, а також і спостерігачі поверталися до дому щасливі з того, що разом вшанували пам'ять свого улюбленого поета. При цьому маймо на увазі, що пишучи свої твори Т. Шевченко передбачливо думав і про нас розсіяних по боснійських горбах, бо писав він, як і сам казав у своїх віршах...

„І мертвим і живим
і ненародженим
землякам моїм,
в Україні і не в Україні,
моє дружнє посланіє!”

Оля Грालюк-Павлишин, Баня Лука

ДНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В КУЛІ

Як і кожного року, цього разу 19 і 20-го березня, у місті Кула організовано Дні Тараса Шевченка, присвячені 190-ій річниці від народження Великого Кобзаря українського народу.

Першого дня в Культурно-мистецькому товаристві ім. Івана Сенюка організовано презентацію віршів і пісень на слова Шевченка, а також відкрито виставку малюнків українських мотивів, учнів, котрі у школах вивчають українську мову. На концерті виступили члени Товариства ім. Івана Сенюка.

Другого дня урочистість розпочалася з відкриттям виставки академічних художників **Ірини та Віктора Зубко** з міста Челарево в Місцевій галереї міста Кула, де присутніх привітав голова Культурного Центру м. Кула **Саво Прерадович**, а виставку відкрив та ознайомив присутніх з творчістю наших митців **Петро Гелебан** з Нового Саду. В короткій культурній програмі виступив соліст Іван Лещинин з Кули.

У залі Скупщини общини Кула організовано

Урочисту академію, присвячену життю і творчості Тараса Шевченка, де з програмою віршів, пісень та розповідями про життя Шевченка виступили Белградського університету, а також кращі солісти та декламатори Культурно-мистецького товариства ім. Івана Сенюка.

Після слів привітання голови Української національної ради та Товариства “Просвіта” **Василя Дацишина**, хвилиною мовчання вшановано пам'ять жертв сутичок на Косово і Метохії, та зачитано листа Української національної ради, яка засудила злочини.

Гостями на урочистості були і голова Скупщини общини Кула органу місцевого самоврядування пан **Желько Двожак**, його заступник **Томислав Попін**, радник міністра з прав людини та національних меншин **Весна Мітріч**, делегація Посольства України: перший секретар **Юрій Лисенко** і шеф економічної місії **Сергій Дрозд**. ІНФО СЛУЖБА ТОВ. “ПРОСВІТА”

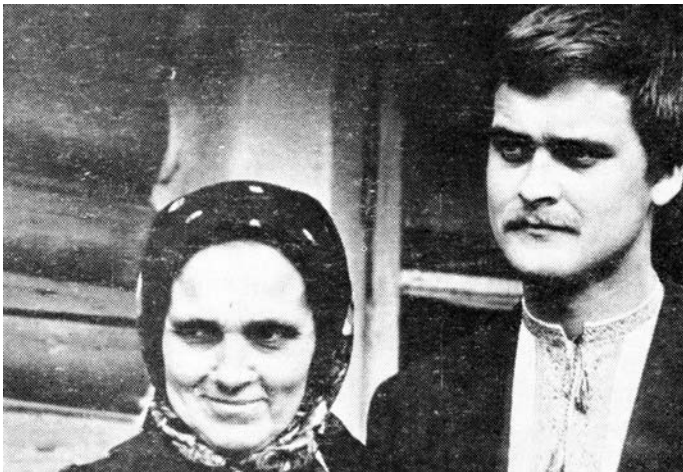
Пан Жан Макаренко з Чернівців (Україна) надіслав для „Нашої газети” інтерв'ю з пані Катериною Олексіївною Миколайчук – мамою покійного відомого українського актора Івана Миколайчука.

Ми мали нагоду бачити згаданого актора і тут, в Хорватії, на телебаченні в фільмі „Тіні забутих предків” та „Білий птах з чорною ознакою” - в Загребі, кіно Студентського центру (сімдесятих років).

Фільм „Тіні забутих предків” на цих просторах вперше був показаний наприкінці шістдесятих років в м. Прнявор (кіно „Славіца”) в Боснії - завдяки (тепер покійному) культурному діячеві Івану Сватку.

ВИСОКИХ, МУДРИХ 90 ЛІТ...

Над весняним, сонячним селом Чорторисю, що розкинулося побіля берегів стрімкого Черемоша на Буковині, вже повертають, прилітають з теплого вирію лелеки. І повертається із ними до рідного гнізда, до своєї хати, неначе з невідомої, безмежної Вічності, „білий птах з чорною ознакою” її, Катерини Олексіївни Миколайчук, найулюбленіший син Іван.

Іван Миколайчук з мамою Катериною

Саме в ці березневі дні, коли на галявинах Чорториських пагорбів зацвітають перші проліски, які він так любив і приносив дорогій матері, виповнилося високих, мудрих і поважних 90 літ. Доземно вклонитися Катерині Олексіївні сонячної весняної днини, що дарував їй сам Всевишній, прийшли, приїхали сини та доньки, родичі і внуки, Іванова дружина Марія з Києва, відома українська поетеса Тамара Севернюк зі своїм чесним, схвильовано-людяним Словом, наша талановита співвітчизниця, народна артистка України Раїса Недашківська, виконавиця трепетно прекрасної ролі Мавки з Лесиної „Лісової пісні” й інших незабутніх кінообразів, котра нещодавно так само відзначила свій 60-річний ювілей в Національній столичній опері ім. Т.Г.Шевченка... Завітали звідусіль і краєни й славне кіноплем'я.

А поміж того велелюддя, немов живий, стояв Іван. Щоразу з'являвся перед усіма гостями високий і стрункий у спогадах, у добрім слові легінь. І як завжди усміхнений, відвертий, щиросердний і близький до болю.

Ні, не меркне він у материнській пам'яті і пам'яті рідного, волелюбного та вільного, колись уярмленого, народу, котрий жертвовно вистраждав свою омріяну свободу.

Яким же був для Катерини Олексіївни Іван, цікавимися при зустрічі із нею?

– Добрим був, – пригадує стиха матуся. – Бо ж

відрізнявся від усіх дітей. Він завжди чогось хотів, прагнув побільше знати, цікавився усім. Залюбки ходив до стареньких людей, слухав з задоволенням їхні билиці, розповіді про життя, минувшину... Все не покидає мене думка, що ось-ось прийде, повернеться з нових зйомок, як завжди, стомлений, але і щасливий.

Катерина Олексіївна гамує свій біль та смуток, що спливає з її материнських очей, втирає хустиною непрохану сльозу і знову стиха, неначе сповідає своє, оповите невимовною журбою серце, продовжує.

– Навіть серед ночі вчуваються мені його кроки... Отак прокинуся, коли ще не зоріє надворі, кинуся до вікна, а там лише благословляється на світ Божий і скрізь так тихо-тихо. І вже несила і заснути.

Питаємо в Івановій матусі, чи дивиться вона фільми.

– Звичайно, дивлюся. В нашій хаті є всі його фільми. І „Сон”, в якому він грав Тараса Шевченка, і „Тіні забутих предків”, і „Камінний хрест”, „Пропала грамота”, „Захар Беркут” і, звичайно ж, „Вавилон ХХ” – його перша режисерська робота. Та особливо, навіть не пригадую вже вкотре, дивлюся „Білий птах з чорною ознакою”. Стоїть Іван посеред хати з

Іван з ріднею перед хатою, в якій народжений

овечкою на руках. А очі туги сповнені. І знову чую його голос, ледь приглушений, хрипуватий і м'який: „Мамо, тримайтеся мамо, благословіть мене в дорогу”. (Це Іван у фільмі.). Але так було і в житті. Мені весь час здається що він живий, хоч і не вижу вже його 17 літ. Усе чекаю виглядаю. І думаю, що він таки десь є.

На жаль, хатини під солом'яною стріхою, збудованої його батьком, вже давно нема. Тільки нагадує про ті часи червона калина, що пишним цвітом розцвітає навпроти будиночку-музею

20 березня 2004 року упокоївся в Бозі найстарший з усіх греко-католицьких єпископів і один з п'яти найстарших єпископів Католицької Церкви на світі владика-помічник Крижевецької єпархії **Кир Йоаким Сегеді**,

Народився він 27 жовтня 1904 року в селі Руський Керестур.

У 1921-1924 роках навчався на філософсько-богословському факультеті в Загребі, у 1927-1930 роках - у Канізіанумі /Інсбрук, Австрія/, у 1927-1930 роках - у Григоріанумі в Римі, де здобув ступінь доктора богослов'я.

На священника висвячений 4 вересня 1927 року. Єпископську хіротонію отримав 28 липня 1963 року з рук Блаженнішого Йосифа кардинала Сліпого. Архипастирське служіння як єпископ-помічник Крижевецької єпархії виконував спершу в Руському Керестурі, а згодом у Загребі аж до похилого віку. Після смерті єпископа-ординарія Гавриїла Букатка виконував обов'язки адміністратора Крижевецької єпархії /у 1981-1983 роках/. Від 1984 року є владикою-емеритом.

† ВЛАДИКА КІР ЙОАКИМ СЕГЕДІ

27.10.1904. – 20.03.2004.

Сотвори йому Господи
вічну пам'ять.

Похоронні Богослужіння /Сл. Божу та Панахиду/ відправив в кафедральному соборі в Крижевцях владика Славомір Мікловш у співслужінні з Кардиналом Бозаничем, папським Нунцієм Лозаном, пор.-пульським єпископом-емеритом А. Богетичем, вараждинським владикою Марком Цулеєм, пожешким владикою А. Шкворчевічем, військовим ординарієм Й. Єзерінцем, пом. владикою загребським Й. Мрзляком, пом. владикою дяковським Ю. Храничем, делегатами деяких єпархій з Хорватії і БіХ, греко-католицькими священниками з Хорватії та Словенії, римокатолицькими монахами і священниками. На Богослужіннях співали та молились і монахині Василіанки, Служебниці ПНДМ, богослови та люд Божий. Літургійний спів провадив о. Мілан Стіпіч, парох Кашту та Радатовичи.

Владика Йоакима поховали 27 березня 2004 року в кафедральному соборі св. Отця Миколая в Руському Керестурі.

Вічна пам'ять!

о. Петро Ребчен

3 10 стор.

ВИСОКИХ, МУДРИХ 90 ЛІТ...

славного кіноактора, режисера і сценариста. Та глечики прикрашають паркан, як колись, у ті щасливі дні. І лісочок бовваніє неподалік з смереками, що посадив Іван. І дивляться вони, немов у смутку у вікна вже нової хати, яку так само споруджував з своїми братами Юрком, Михайлом, Кайчиком, коли навідувався вже з Києва до батьківського порога. То з режисером Сергієм Параджановим, то з Леонідом Осикою, Іваном Гаврилюком, скульптором Анатолієм Фуженком (автором пам'ятника Іванові Миколайчуку на Байковому кладовищі у Києві) і з своєю незрівнянною дружиною Марічкою, уже... вдовою.

— Як вам було у тій старій хаті, — питаємо матусю?

— Добре було бо в ті роки була ще зовсім молода, хоч і життя було тяжке. Все переживала за дітей своїх. А в мене їх тоді було аж десятеро. У тій маленькій колосочці, у тій старій хатині виколосала, викохала їх. Все прагнула, аби були до людей прихильними і вірними рідній українській землі. Аніні горнутья до мене внучата, життя продовжує свій біг...

Пам'ятник Іванові Миколайчуку на Байковому кладовищі у Києві

добротою та любов'ю, пошануванням, допоки світу на землі!

Ж. Макаренко,

член Національної спілки журналістів України та міжнародної федерації журналістів.

м. Чернівці

**Вельмишановним моїм братам і сестрам у
Хресті – вірним парафій Загреб, Вуковар,
Липовляни, Осієк, Стенєвац і Метліка**

Складаю всім вам щире подяку за грошову допомогу, яку ви зібрали на мою операцію трансплантації нирок. Маю надію що незабаром буду мати всю суму грошей, і операція буде скоро замовлена. Прошу Господа Бога, щоб повністю вилікуватися.

Молюся за всіх вас і дай вам Боже усякої доброї ласки!

Бажаю всім вам та вашим родинам великого щастя в часі Великодних Свят.

Христос воскрес! Воїстину воскрес!

З повагою

Татяна Ошті

ВЕЛИКДЕНЬ НА ЛЕМКІВЩИНІ

www.busternus.com/ukraine/81.html

Великдень на Лемківщині майже нічим не відрізнявся від Великодня у решті Галичини, що довгі віки була єдиною від Збруча до Попраду. Адміністративно аж до 1939 р. належала до Перемиського єпископату, що означало неподільність Львівської митрополії. Яке значення мала Лемківщина в галицькому церковному житті свідчить і той факт, що митрополитом був лем-

ко Сильвестр Сембратович.

Звичайно Великдень уявляється погожим, веселим, щасливим. Уявляється з теплою весняною рососою, першими після зими квітами і чудовою музикою трьох дзвонів, котрі сповіщали світу перемогу життя над смертю.

На жаль, в нашій історії відомі Великодні холодні, сумні, нещасливі, навіть трагічні. Поминаючи „конфедератів”, іншу біду в наших горах, в Першу світову війну забрали на фронт не тільки газдів, але і священиків до Талергофу. Забрали з лемківських церков дзвони і люди з жалем і в сльозах співали: „Христос воскрес із мертвих...”

і ділилися свяченим яйцем. Але не втрачали надії після війни купити нові дзвони, і купили! В Другу світову війну знову зааніміли лемківські великодні, знову перетоплено святі дзвони на грішну і смертельну зброю. І коли цілий християнський світ радувався мирним повоєнним Великодням, лемки страждали від терору, про який не чув ніхто у XX ст. Грабовано наш доробок, палено цілі села, стріляно до лемків як до бездомних псів, мучено їх в Явожно і різних тюрмах і гнано як худобу на далеку чужину. Чи може йти мова про веселий Великдень? Лемко, не маючи рідного храму, святив паску в Римо-католицькому костелі але таке свячене ставало кісткою в горлі. А який Великдень у своєму обряді, коли з вулиці долинає глум з цього найбільшого свята, в поливаний понеділок на полях гуркочуть трактори, а на третій день свят сам, схиливши голову, йдеш за плугом. Внуки хоч і приїдуть з міста до діда і баби на Великдень, але говорять по-польськи і крашанка для них не така вже й радість. А дідам шкода великодніх дзвонів, теплих дерев'яних хиж, весняних зелених гір і змарнованого на чужині життя.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Ureda za nacionalne manjine RH

I M P R E S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2340009-1110045869	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 04.04.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

ЗУСТРІЧ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНЦІВ І РУСИНІВ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

Під час службового візиту до Республіки Хорватія Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко зустрівся в Загребі із представниками українців і русинів цієї країни, з якими затримався протягом півгодинної розмови. Зустріч відбулася в четвер, 15 квітня 2004 р., в залі „Загреб” готелю

– почесний голова, Мірко Федак – заступник голови, Габріел Такач – секретар і редактор „Нової думки”, Звонко Костельник – аніматор культури, а також до складу делегації ввійшли і Маруся Юриста – активістка українок загребської г-кт. парафії, Славко Бурда – представник українців Загребу і голова КІПТ

→ Панство: А. Павлишин, М. Юриста, Н. Застріжний, Г. Такач, С. Бурда, Т. Фріцкі і М. Федак

“Шератон”, а з паном Міністром і його співпрацівниками був і Посол України в Хорватії, Й.В. Віктор Кирик. До складу хорватської делегації, яка представляла українців і русинів, ввійшли представники Союзу русинів і українців РХ: Теодор Фріцкі

→ Й.В. Віктор Кирик і пан Міністр Костянтин Грищенко

русинів і українців Загребу, Никола Застріжний – представник українців Славонського Броду та Алекса Павлишин – голова Товариства української культури і головний редактор „Нашої газети”.

Стор. 2 →

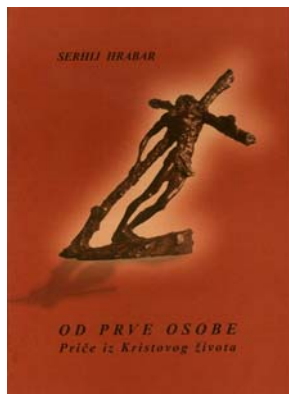
OSNOVANA JE KOORDINACIJA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina (NN 155 od 23.12.2002.) čl. 33 i 34- 3.stavak, u Lipovljanima je u subotu, 03. travnja 2004. godine, u zgradi općine, Trg Hrvatskih branitelja 3. održana osnivačka skupština Koordinacije Vijeća i predstavnika ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Skupštini su prisustvovali predsjednici Vijeća ukrajinske nacionalne manjine: Vasilj Voras (grad Vukovar), Miro-

slav Kisilj (općina Bogdanovci), Željko Koropatnicki (općina Bebrina) i Mirko Fedak (općina Lipovljani) te predstavnici nacionalne manjine Nikola Zastrižni (Brodsko-posavska županija), Petar Stupjak (Vukovarsko-srijemska županija) i Slavko Burda (grad Zagreb). Jedini nenazočan predstavnik (zbog bolesti) bio je Ivan Koropatnicki (grad Slavonski Brod).

Str. 3 →

В ЗАГРЕБІ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ПЕРЕКЛАД КНИГИ „ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ”

Товариство української культури, як видавець, в співпраці з Центральною бібліотекою русинів і українців Республіки Хорватія та Міською бібліотекою в м. Загребі, яка надала свій зал, відбуло 20 квітня п.р. святкове представлення книги „Від Першої Особи” українського автора Сергія Грабара, перекладену на хорватську мову професором Джуро Відмаровичем.

На початку присутніх при-

Слово про книгу і з книги вислухано з великою увагою вітала завідувача згаданої Центральної бібліотеки – пані Катерина Тлустенко. Про видання книги „власними силами”, проблему відсутності

Стор. 2 →

ЗУСТРІЧ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНЦІВ І РУСИНІВ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

31 стор.

На початку зустрічі пан міністр Костянтин Грищенко повідомив про сучасні обставини в Україні, як політичні так і економічні та в інших галузях суспільного життя. Так само в головних рисах змалював позицію й ставлення України в міжнародних відносинах. Підкреслив зацікавленість і намагання України в проведенні якомога тіснішої співпраці зі своєю діаспорою, тобто українцями, які живуть в зарубіжжі.

Присутнім було приємно чути, що в Україні відчувається що країна досягла найвищого в Європі рівня релятивного зростання економіки. Пан міністр розповів про зростання промислової продукції, експорту і будівництва. За його словами, ці результати були досягнуті завдяки власній праці, бо Україна вже не просто шукає інвестиції – вона їх робить. Зменшується безробіття і підвищуються зарплати. Використовуються експортні потенціали, бо для України, яка є і країною високої технології, експорт не є субпродуктом. Металургія працює на межі своїх можливостей, а міцне і виробництво літаків, турбін тощо.

Зовнішня політика України незмінна – вона має європейську орієнтацію. У відносинах з Росією, переважає думка, що можна більше зробити разом, але Україна буде захищати і власні інтереси.

Хоч інформований паном Послом про процеси, які відбуваються тут, міністр Костянтин Грищенко побажав послухати присутніх.

Інформуючи у вступі про історію заселення і дані перепису населення 2001 р., пан Славко Бурда прочитав і багато інших важливих даних, таких як перелік організаційних форм у здійсненні культурної автономії, роль сім'ї, церкви, культурних

товариств та інституцій, причому підкреслив великі можливості в захисті прав національних меншин в Республіці Хорватія, передбачені законодавством. Втім подана і інформація про постанову Ради національних меншин РХ, та місцевих і регіональних Рад і представників нацменшин, які стали складовою частиною управління. Також перерахував міністерства й інституції, які надають фінансову підтримку і допомагають зберегти культуру нацменшин, освіту й інформування рідною мовою.

Пан Габрієл Такач повідомив про діяльність Союзу русинів і українців РХ, про ті Товариства, які є членами Союзу, про журнали „Нову думку”, „Віночок” та про видавництво. Також попросив допомогу для будівництва культурного центру, та допомогу у відновленні Будинку культури в Міклушевцях.

Про культурну діяльність українців м. Славонського Броду розказав пан Никола Застріжний, повідомляючи, що рушені угоди про співпрацю Бродського і Тернопільського районів в Україні.

Панна Маруся Юриста розповіла про важливу роль греко-католицької церкви в якомога більшому зупиненні природної асиміляції, а пан Алекса Павлишин повідомив, що лиш біля половини Українців в РХ як-так володіє українською мовою, а на його власну оцінку – менше від чвертини володіє українською грамотою. Щоб все-таки досягти інформованості та діяти й освітньо – в „Нашій газеті” частина змісту друкується хорватською мовою.

У кінці зустрічі пан міністр Костянтин Грищенко подарував КІТ русинів і українців Загреба супутникову антену для прийому програм українського телебачення).

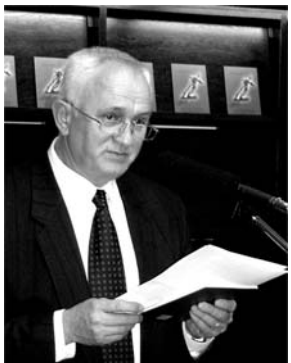
А.П.

В ЗАГРЕБІ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ПЕРЕКЛАД КНИГІ „ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ”

31 стор.

Проф. Джуро Відмарович

Райко Бундало - актор

в Хорватії офіційних сучасних правил транслітерації українських букв тощо, від імені видавця говорив голова Товариства пан Алекса Павлишин, який є і редактором цього видання, і наголосив свою радість, що випуск здійснений якраз перед Великоднем, який збігається в обох календарях. Про автора та книгу і її тематику розказав перекладач – пан професор Джуро Відмарович. Зокрема гарний внесок до програми зробили актор в театрі Райко Бундало, який з великим відчуттям прочитав уривки з книги хорватською мовою, та проф. Дарія Павлишин, читаючи уривки джерельною українською мовою, теж зі зворушливим переживанням. Була ще одна приємна несподіванка: оскільки згадана книга є книгою новел з Христового життя, пан А. Павлишин з цієї нагоди, як виняток, зробив перерву у своєму вже кількарічному причинному „музичному мовчанні” і по-кобзарськи, у супроводі бандури відспівав кілька балад.

В своїй промові пан Відмарович висвітлив тему з кількох аспектів. Почавши словом про самого автора та замітки літературних критиків, підкреслив, що цей твір унікальний приклад відродження літератури з релігійною тематикою в Україні, бо під час комунізму щось подібне було неможливе. Тим більше дивує, що автор, Сергій Грабар, так надзвичайно добре використовує біблійні факти, які кладе в літературні рамки, дивлячись на події очима, думками і душею безпосереднього учасника.

С.П.

Дарія Павлишин - проф.

Алекса Павлишин

Продовження в наступному номері *ЖТ* №6

Nastavak s 1. str. OSNOVANA JE KOORDINACIJA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ostali nazočni su bili: Marija Semenjuk - zamjenica predsjednika Vijeća ukrajinske nacionalne manjine u gradu Vukovaru, Viktor Filima i Ostap Filima - tajnik i član Predsjedništva KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba, Ivanka Slota i Mihajlo Semenjuk - članovi Predsjedništva KPDU «Karpati» iz Lipovljana, te o.Jaroslav Leščešin, svećenik Grkokatoličke župe sv. Ane u Lipovljanima.

Sjednicu je vodio Slavko Burda. Nakon intoniranja himni i pozdrava predstavnika domaćina pristupilo se usvajanju dnevnog reda koji se sastojao od potpisivanja Sporazuma o osnivanju, usvajanju Statuta, izbora predsjednika i njegovog zamjenika te usvajanja plana rada i osnivanja radnih tijela i komisija.

Sporazum o osnivanju Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj su potpisali predsjednici Vijeća ukrajinske nacionalne manjine u gradu Vukovaru te općinama Bogdanovci, Bebrina i Lipovljani. Potpisivanjem Odluke o sudjelovanju u radu Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u RH, Koordinaciji su pristupili i gospoda predstavnici Nikola Zastrižni, Petar Stupjak i Slavko Burda. Nakon ovoga, spomenuti sudionici su potpisali Odluku o osnivanju Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon konstituiranja Koordinacije, na prijedlog g. Slavka Burde minutom šutnje dana je počast žrtvama «Holodomora 1932-1933 godine», a potom su svi nazočni podržali Rezoluciju ukrajinske zajednice* u Republici Hrvatskoj s kojom će se obratiti Hrvatskom saboru da se gladomor 1932-1933 godine osudi kao genocid protiv ukrajinskog naroda.

Statut je usvojen uz manje terminološke promjene (kao što je, glede korištenja znakovlja, umjesto «ukrajinski grb» – «Trezub» usvojeno «ukrajinski tryzub».**)

Tajnim glasovanjem je od sedam kandidata (svi potpisnici Koordinacije) većinom glasova za predsjednika izabran gospodin Slavko Burda, a za zamjenika gospodin Nikola Zastrižni.

Da bi se čitatelje što bolje informiralo, glede usvojenog programa rada Koordinacije i formiranih komisija, daje se izvadak iz zapisnika sjednice:

«U svezi informiranja Koordinacija će se zalagati za kontinuitet izlaženja mjesečnika «Naša Gazeta» koji izdaje Društvo za ukrajinsku kulturu, zatim će tražiti od Saveza R i U RH da informativna i izdavačka djelatnost putem «Nova dumke» bude aktualnija, sadržajnija, kvalitetnija i pravodobna s obzirom da Savjet za nacionalne manjine izdvaja znatna financijska sredstva za informativnu i izdavačku djelatnost (časopise «Nova dumka»), «Vjenčić», godišnjak «Dumki z Dunaju»».

- U svezi informativne djelatnosti putem elektronskih medija Koordinacija će se zalagati za uspostavljanje radijskih i televizijskih emisija na područnoj, regionalnoj i državnoj razini.

- U svezi prosvjete i školstva odnosno odgoja i obrazovanja djece osnovnoškolske dobi na ukrajinskom jeziku uz njegovanje kulture, Koordinacija daje podršku postojećim ukrajinskim odjeljenjima pri hrvatskim školama u Lipovljanima, Šumeći, Kaniži, Slavonskom Brodu, Vukovaru i Petrovcima, a istodobno se predlaže da se slična odjeljenja otvore i u drugim mjestima (Zagreb, Osijek, Rijeka, Kutina i dr.). Nadalje Koordinacija će podržavati ili organizirati odlazak pripadnika ukrajinske nacionalne manjine, posebice mladeži, na ljetne škole u Ukrajinu, gdje će pripadnici ukrajinske nacionalne manjine biti u

direktnom kontaktu sa ukrajinskim govorom tj. jezikom.

- Koordinacija će se zalagati za pružanje pomoći i osiguravanja financijskih sredstava za kulturni-amaterizam kao i sve aktivnosti u radu ukrajinskih kulturno-prosvjetnih, kulturno-umjetničkih i kulturnih društava.

- Nastavit će se suradnja sa Grkokatoličkom crkvom, koja je jedna od najvažnijih spona u očuvanju ukrajinskog nacionalnog identiteta u Republici Hrvatskoj.

- Koordinacija će uspostaviti suradnju sa svim ukrajinskim udrugama i institucijama u Republici Hrvatskoj.

- Posebno će Koordinacija uspostaviti korisnu suradnju na svim poljima sa organizacijama i institucijama Ukrajine - zemlje matice

- Na međunarodnom planu Koordinacija će uspostavljati suradnju sa ukrajinskim organizacijama i ukrajinskom dijasporom u drugim zemljama (Europski Kongres Ukrajinaca, Svjetski Kongres Ukrajinaca)

Za ostvarenje programa rada Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj formirana su radna tijela i komisije:

- Komisija za financijska pitanja: Mirko Fedak, predsjednik i članovi Petar Stupjak i Željko Koropatnicki,

- Komisija za informativno-izdavačku djelatnost i elektronske medije: Nikola Zastrižni, predsjednik i članovi Vasilj Voras i Slavko Burda, Komisija za kulturni amaterizam: Vasilj Voras, predsjednik i članovi Mirko Fedak i Miroslav Kisilj,

- Komisija za prosvjetu i školstvo: Slavko Burda, predsjednik i članovi Miroslav Kisilj i Nikola Zastrižni,

- Komisija za šport i rekreaciju: Željko Koropatnicki, predsjednik i članovi Miroslav Kisilj i Mirko Fedak

- Komisija za gospodarsko, socijalno-humanitarnu djelatnost: Petar Stupjak, predsjednik i članovi Miroslav Kisilj i Slavko Burda»

Pred kraj, donesena je i Odluka o zastupanju Koordinacije, a predloženo je da se na sljedeću sjednicu pozovu i sve zainteresirane postojeće udruge i institucije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

NG – na temelju Zapisnika Sjednice

*) «Ukrajinska zajednica u RH» - proizvoljan naziv (op.ur.)

**) neprecizan naziv (op.ur.)

Zbog boljeg razumijevanja i procjene, čitateljima se daje citat aktualnih stavaka iz odgovarajućih članaka Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Članak 31. stavak 1

(1) Vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave imaju pravo:

– predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose;

– isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave;

– biti obaviješteni o svakom pitanju o kome će raspravljati radna tijela predstavničkog tijela jedinice samouprave, a tiče se položaja nacionalne manjine;

– davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji se odnose na manjinska pitanja.

Članak 33. stavak 2

(2) Vijeća nacionalnih manjina kroz koordinaciju vijeća nacionalnih manjina usuglašavaju stavove o pitanjima iz svog djelokruga.

НА ЛЬВІВЩИНІ З НАГОДИ 18-Ї РІЧНИЦІ З ДНЯ ЧОРНОБІЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ ПРОЙШЛА АКЦІЯ „ЗА НЕБО БЕЗ АТОМНОГО ПИЛУ”

(АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ - Повідомлення для ЗМІ 28.04.04№94)

ЛЬВІВ. 27 квітня. Шістдесят дітей з чорнобильських сімей разом із вихованцями Сасівського дитячого будинку „Рідний дім” (Золочівський район Львівської області) висадили на території дитячого будинку „зелений щит” із молодих дубів та трояндових кущів. Захід відбувся як символ протесту проти техногенних катастроф та атомних вибухів у рамках акції „За небо без атомного пилу”, приуроченої 18-й річниці трагедії на Чорнобильській АЕС.

Організаторами акції виступила Львівська міська організація СДПУ(О) та Львівське відділення між-

народного фонду „Допомога дітям Чорнобиля”.

Як повідомила виконавчий секретар Львівської міської організації СДПУ(О) Галина Хомиця, „ми хотіли б, щоб до нашої ініціативи приєдналися всі діти України і щоб „зелений щит” став усім нам ще одним нагадуванням про те, що безконтрольний техногенний розвиток несе неабияку загрозу людству”. „Ми віримо, що акцію підтримають у багатьох населених пунктах України, адже чисте небо і чиста земля – це запорука щасливого дитинства,” - зазначила Г. Хомиця.

У РІСКИ ОТРИМАНА ЕТНОСМОТРА

Город Риека, як город котри трима и потримує роботу етнічних и национальних заєдніцох або меншинох, отримал манифестацию «Етносмотр» под назву «*Bogatstvo je živjeti u zajedništvu*», котра тирвала 3 дні: 16., 17. и 18. априла того року. За тот час Заєдніца Сербох на уходу до концертней зали направела выставу национальных меншинох Риеки под назву «*Povjesni dokumenti vjerske i građanske snošljivosti u Rijeci*». У рамикох тей выставки Културно просвітне дружтво Русинох и Українцох зоз Риеки виложело видання книжок и часописох на руским язичу и двої новини на українским язичу у єдней витрини и на єдним пануу. Цикаво же на пануу виложена фотография шпивачкох з Дюрдьова у форматі 30х40 (хтора ше находзи на насловним боку їх касети «Най ше не забудзе») и хтора прицгла вельку увагу.

Медзи веліма активносцями хтори ма у тим року, КПД Русинох и Українцох зоз Риеки, було учашнік 17. 04. 2004., на «Етносмотре» у Риеки. Манифестация тирвала 3 дні и подзелена була на три часци: 16. 04. приказани чешки филм «*Striženo-košeno*» у режиї Їржи Менцела, а други два вечари були танци и шпиванки.

Прейг 800 патрацох у преполней зали Горватско-го културного дому на Сушаку у Риеки провадзело осму етносмотре. Город Риека ма 17 национальных меншини и пан Александер Толнауер, председатель Совиту национальных меншинох Републики Горватскей гуторел же то город «хтори бул облас спрам Европи, а швед же то городе дзвери гу Европи».

КПД Русинох и Українцох указало свою програму всоботу вечар, 17. 04., и то трецу по шоре. Сам порядок указує на чєсц хтора му дата, а и факт же же то єдине дружтво котре достало найвєцей часу за свою програму, аж 30 минути, бо други мали 10 до 20 минути.

Програму дали зос своїма госцами зос Петровцох, хтори танцовали по кореографийох проф. Звонка Костелника. Програма була подзелена на 3 часци: виступ наймладших членох (10 и 13 роки), виступ мишаного хору одрослих, и виступ танцошох, госцох зос Петровцох (14 до 21 роки).

Нашо наймладши члени одрецитовали дзєцинску шпиванку «Страх» и дзєцински дует одшпивал писню «Рибар», хтору братох Крамер на Летней школи Русинох у Сєлцу научел пан Юлин Рамач-Чамо.

Мишани хор одшпивал два шпиванки: «Бунде-

вару» и «Закукала куковичка на черешні». Не лєм же крашне шпивали, але були и крашне облєчени: у широких руских сукньох и фитюлох.

За вєцей шпиванки не було часу, бо трецу часц выполнєли барз добри танцоше зос Петровцох. Млади, красни пишни и профєсионални вивєдли штири танци: «Привитни танєц», «Варвара», «Дєношачки танєц», «Вишивальници» и «Гопак».

Публика одушевєна длуго кляпкала. О нашим виступу писанє:

«*Posebno me je oduševio pristup izvođenju igara Rusina sa izvanrednom nošnjom*» - Živko Pejović, sudac, «*Posebno me se dojmila njihova nošnja, koja takoreći zrači*» - prof. Vujović Vaso, predsjednik Zajednice Srba u Rijeci, «... na sve je ostavio lijep dojam, u prvom redu radi njihove prepoznatljive i lijepe nošnje, i vrlo prepoznatljivog folklornog izražaja u duhu njihove vjekovne tradicije. Jednostavno osvajaју jednostavnošću izražaja i toplinom predstavljanja.» - Duško Sekulić, predsjednik Odbora Gradskog vijeća za nacionalne i etničke zajednice, «*Drago mi je bilo vidjeti svu ljepotu i bogatstvo narodnog folklora koju su prezentirali uvijek dragi mi Ukrajinci i Rusini*» - Vedran Grubelić, za Maticu Slovačku Rijeka, «... oduševljeni smo nastupom, koreografijom, razigranošću, bogatom nošnjom koju ste prikazali, a stekli smo lijep dojam – osmijeh i radost vaših izvođača.» - Bajrić Mujo, Bošnjačka nacionalna zajednica za Primorsko-goransku županiju, «*Etnosmotra u Rijeci dobila je u Ukrajincima i Rusinima nove pozitivne elemente. Zajednica koja nastupa tek drugu godinu iznenađuje svojom profesionalnošću i raznolikim sustavom koji odiše svježinom*» - Dragiša Zaptashtvić, Zajednica Srba Rijeka, а вєдзєлю у новинох «*Novi list*» вишла вєлька фотография наших танєчнїкох.

Вєдзєлю, 18. 04. 2004., город Риека отримал «9. Šahovski turnir prijateljstva RI-04» у просторийох прєшлорочного побиднїка Бошнячкей национальней меншини у Риеки. Було 8 екипи по штири члєни. У нашєй екипи були: Микола Чапко и Крамерово: Дамир, Дєнис и Даниєл и резервни бавяч Владимир Провчи. Гоч ше не пласировали найлєпше, достали 3 дипломи: за учасц, за найборбєншого и наймладшого учаснїка. На кокєтєлу по турниру достали комплименти же були добри гоч першираз наступєли, и най и далєй буду упарти, а ми думаєм же би тот виступ могол буц початок снованя шаховскєй сєкциї у КПД-у.

Владимир Провчи

TRAGOM STARE FOTOGRAFIJE

Kroz ovu kratku, mjestimice i bolnu pripovijest, želio bih se spomenuti sudbine mojih predaka, kao i mnogih ukrajinskih obitelji doseljenih u Vareš, jer među njihovim sudbinama postoji toliko puno sličnosti.

Moj pradjed Ivan Žuk rođen je 1887. god. u selu Dobromirka (u kojemu se 1877. god. rodio ukrajinski mučenik i blaženik, biskup Mykyta Budka), istočno od Zbaraža a nedaleko granice tadašnje Austro-Ugarske i carske Rusije. Njegov otac Hiljko i njegova majka Ana (rođ. Tkačuk) iz susjednog sela Lozivka, vjenčali su se 1885. god. kada je njoj bilo svega 16 godina. Imali su sinove Semena, Ivana i Hrycja.

Nekoliko godina kasnije, Hiljko umire od galopirajuće sušice, ostavivši Anu samu s tri nejaka sina. Da bi preživjeli radili su sve poslove koje su mogli, tako da su mali Ivan i Hryc čistili kuću lokalnog vlastelina i čuvali njegovu stoku.

Čuvši za kolonizaciju, u nadi za boljitkom, Ana odlazi sa sinovima u Bosnu, 1897. ili 1898. god.

Doseljavaju se u okolicu Prnjavora no tu ostaju do 1901. god. kada sele u Vareš Majdan (južni dio Vareša), koji se tada snažno izgrađivao kao naselje za radnike u željezari. U Vareš Majdan se slijevaju stručnjaci i radnici iz svih krajeva Austro-Ugarske: Poljaci, Česi, Nijemci, Ukrajinci, Mađari, Slovenci, Slovaci, itd. Ukrajinci iz Galicije se počinju doseljavati oko 1900. god., no najveći val uslijedio je 1906. god. nakon štrajkova u vareškoj željezari, kada tadašnji direktor željezare Slomka poziva Ukrajinke, poznavajući ih kao vrijedne i disciplinirane radnike. U spomenutom periodu doseljavaju se ukrajinske obitelji: Švinčicki, Šefanjički, Žuk, Mykytin, Šumanjski, Harah, Kohut, Horodicki, Tkač, Rybaček, Majboroda, Žerebni, Vasylyk, Dinek, Klyn, Verbovi, te mnoge druge.

Moj pradjed Ivan i njegov brat Semko Žuk, odmah po dolasku počinju raditi kao ljevači (Semko je imao 16, a Ivan 14 godina!). Godine 1903. kao ljevač zapošljava se i Hryc, koji je tada imo samo 12 godina, no predstavili su ga kao da ima 15, što s obzirom na njegov mali rast nije bilo lako. Inače, gotovo svi zaposleni Ukrajinci u željezari su obavljali najteže poslove - kao ljevači i radnici uz visoku peć.

Moja pra-prabaka Ana se u Varešu ponovno udala za Ukrajinca Teodora Mykytina 1905. god. (također ljevača) i s njim je imala dvoje djece: Marenju rođenu 1906. god. i Pavu (Pavljuša) rođenog 1908. god.. Teodor će kasnije kao pričuvni dočasnik poginuti 1916. godine na ratištu u Rumunjskoj.

No nije sve bilo tako tmurno. Bilo je tu i čudnih, gotovo nevjerojatnih događaja, među koje spada i ljubavna priča mog pradjeda Ivana Žuka.

Ivan je 1910. god. otišao u vojsku u Ternopilj gdje je ostao do 1913. god. Jednom prigodom zagostio je kod jedne ternopiljske obitelji gdje je vidio i fotografiju svoje prabake Marije. Na pokazani interes odgovoreno mu je da je Marija trenutno u Americi kod rođaka. Rekao je da mu se Marija jako sviđa te je ostavio svoju fotografiju i zamolio, ako se i on sviđa Mariji, da mu se ona javi. Go-

dine 1914. god. Marija se vraća u Ternopilj, te vidjevši njegovu fotografiju odlučuje doći u Bosnu. Tako su se moji pradjed i prabaka, upoznavši se preko fotografija, prvi put vidjeli na stanici u Podlugovima. Vjenčali su se u župnoj crkvi svetog Mihovila u Varešu.

Ivanov brat Semko je umro od upale pluća, ostavivši udovu Anu s dvojicom sinova, a najmlađi brat Hryc Žuk imao je dvije kćeri, a umro je 1978. god. u 87. godini.

Već 5 mjeseci nakon vjenčanja, Ivana Žuka - pričuvnog dočasnika, te Antona Šumanjskog - pričuvnog Feldwebela, Teodora Miketina i mnoge druge Ukrajinke, pozivaju na ratište. Od spomenute trojice tzv. veterana,

vratiti će se samo Anton.

Ivan je bio na ruskom ratištu gdje je zarobljen vjerojatno 1915. god. Do 1917. godine, od njega stižu pisma iz ruskog zarobljeništva, no te godine (u kaosu oktobarske revolucije), gubi mu se svaki trag. Moja je pra-prabaka Ana, žena napačena mnogobrojnim obiteljskim tragedijama, znala reći: «Da je moj Ivan živ, on bi mi se javio ma gdje bio...». Njegova kći, moja baka Ana, rodila se u siječnju 1915. god. Oca je vidjela samo na jednoj sačuvanoj fotografiji snimljenoj pred odlazak na ratište.

Moja pra-prabaka Ana je bila jako pobožna. Kao i većina Ukrajinaca u Varešu, redovito je išla u rimokatoličku župnu crkvu sv. Mihovila, jer u Varešu nije postojala grkokatolička crkva. Povremeno je dolazio, te u spomenutoj crkvi služio liturgiju ukrajinski grkokatolički svećenik, no zadnji put je to bilo u 30-tim godinama prošlog stoljeća. Tom je prigodom crkva bila prepuna. S Ukrajinima, više iz radoznalosti, bili su i domaći rimokatolici - Hrvati.

Pra-prabaka Ana je sve do svoje smrti nosila ukrajinsku nošnju iz svog kraja: crna «spidnycja», bjela «soročka», a preko nje dugi crni «kaftan» sa vezenim rukavima, na glavi mala bijela «šapka», preko nje crna «hustyna», na ramena prebačena «hustka» a oko pasa zavezani «fartušok». U toj je nošnji i sahranjena 1942. god.

Važno je spomenuti da u periodu između dva rata, Ukrajinci živo sudjeluju kao osnivači i članovi radničkih kulturnih i športskih klubova u Varešu, među kojima su naročito aktivni neki članovi obitelji Mykytin, Žuk i Kohut. Pavo Mykytin je bio jedan od osnivača NK Perun 1927. godine, te igrač u NK Metalcu osnovanom 1928. god. u kojemu igra i Šefan Žuk. U tom klubu Pavo je 1946. osnovao planinarsku sekciju.

Poslije prvog, a naročito poslije drugog svjetskog rata dolazi do postupnog asimiliranja Ukrajinaca, najviše sklapanjem nacionalno miješanih brakova, te su se vremenom uglavnom stopili s domaćim stanovništvom (pretežno hrvatskim rimokatoličkim). U tom je kraju ostalo samo poneko ukrajinsko prezime, a ukrajinski jezik malo tko zna. Koncem 70-tih godina prošlog stoljeća u Varešu je u dubokoj starosti preminula Iljuška Švinčicki - posljednja osoba rođena u Ukrajini, a koja je do svoje smrti govorila gotovo isključivo ukrajinski.

Još uvijek poneko od mještana za Vareš Majdan koristi naziv «Galicija».

Davorin Mrlić - Zagreb

Vareš Majdan 1914. god. →
Stoje: Ivan Žuk i Anton Šumanjski
Sjede: Hryc Žuk i Ivan Sembjeda

УКРАЇНСЬКА ВУЛИЦЯ І ЦЕРКВА В ЛУРДІ – ФРАНЦІЯ

Завдяки сестрі служебниці Макрині і пану дипл. інж. Роману Білякові із Загреба, які редакції дали туристичні листівки, читачів „Нашої газети” можна повідомити що в Лурді (Франція), відомому місті, яке відвідують християни з цілого світу, на вул. 6 Avenue Antoine Beguere є Українська католицька церква і домівка (ліва фот.). Церкву проектував архітектор Мирослав Даніел Німців.

Біля згаданих споруд проходить і Українська вулиця (права фот.), яка зроблена потім.

ДИТЯЧЕ ЦАРСТВО

Змалку лемківську дитину батьки привчали до корисної праці на благо цілої родини. Як тільки дитина навчилася говорити, то зранку і ввечері була зобов'язана повторяти за родичами слова молитви перед святими іконами, що висіли під повалом (стелею) над хатнім столом. Той четвертий кутик лемківської хижі був „святая святих”, де на колінах молилася ціла родина і де споживала хліб насущний, на який чесно заробила. Часто п'ятирічна дитина мала обов'язок пильнувати на подвір'ї маленьких курчат, каченят, гусенят, що зрештою було цікавим заняттям, кидати камінчиками до нахабних сорок чи ворон, які сідали на калениці (закінченні даху) або на плоті і чигали на пташенят. Коли гусенята підростали настільки, що могли вже добре скубати траву, пастушок з кийком в руці заганяв своє стадо (кирділь) - на річку, де в компанії таких самих пастушків сусідів перебував цілими днями до пізньої осені. Пастушок мав довгу обідню перерву, під час якої міг поспати, бо вставав зранку зі сходом сонця. Гусей на той час заганяли в спеціальну загороду або інше господарське приміщення. Але головне пасіння гусей було по обіді і треба було їх

не раз гнати далеко за село на широке розливисько, яке називали „камінці” або в горішній кінець села „річку”. Пастушки брали зі собою „мериндю”, котру споживали разом при палаючій ватрі. Але тут маленькі пастушки мали свій обов'язок стерегти кожну гуску, як око в голові, бо хитрі лисиці чатували. Як тільки пастушок послаблював увагу - то ввечері був караний. Найчастіше пастушки ділилися на дві групи: дівчаток і хлопчиків, які різнилися своїми забавами. Дівчатка робили з різного ганчір'я ляльки, ліпили з глини книші і паски і пекли їх на сонці. Хлопці ловили рибу і раків, бігали по урвищах, стріляли з луків до „ворога”, бавилися у війну, про котру чули від батьків. Будували з каміння і галуззя фортеці і руйнували їх на погибель ворога. Інколи об'єднувалися і всі разом бавилися у весілля і тоді співам не було кінця. Чи то залежало від погоди, чи від чогось іншого, але старі люди жартували: „Буде ляло, бо гусяре співають”. Але не був то звичайний жарт, бо вже зранку справді падав дощ. Були то щасливі дитячі роки, про котрі з жalem розкажемо своїм внукам на чужині.

<http://www.busternus.com/ukraine/73.html>

Ovim se daje isprika Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske, a također i čitateljstvu, za propust što prijenosom financiranja programa udruga nacionalnih manjina s Ureda za nacionalne manjine RH u ingerenciju Savjeta za nacionalne manjine RH, ta promjena nije blagovremeno naznačena i u zaglavlju impressuma «Naše gazete».

Glavni urednik

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.hinet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 02.05.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Є В Р О Б А Ч Е Н Н Я 2 0 0 4

Руслана Лижичко – переможниця Євробачення 2004
(Фото: РОЙТЕРС/Фатіх Сарібас)

Перемогла Руслана – дитя нової України

У фіналі "Євробачення-2004", Руслані Лижичко протистояли виконавці із 23 країн. За прямою трансляцією зі Стамбулу спостерігали біля 100 мільйонів телеглядачів у 36 країнах. Під час телеголосування Руслана отримала 280 балів. Основну боротьбу за перемогу в цьому 49-му конкурсі "Євробачення-2004" вели між собою Україна, Греція, Сербія і Чорногорія та Туреччина. Перемогла тендітна українка та її "Wild Dances". Друге місце на конкурсі дісталось Сербії і Чорногорії, третє - Греції. Хорватія здобула 12-те місце.

Стор. 3 →

ЛИПОВЛЯНСЬКЕ КМТ «КАРПАТИ»

Участь в численних маніфестаціях, до яких належить і «Петрівський дзвін 2004», подорож в Україну, де братиме участь на спільному концерті в Києві, а до того ще і підготовка третьої культурної маніфестації ФЕСТИНАМ, під час якої відбудеться і святкування 110 річниці від поселення українців в Липовляни – найкоротший перелік заходів, запланованих українським КМТ «Карпати» з Липовлян, до кінця літа поточного року.

Стор. 3 →

Козачок по-липовлянському

ПОКЛАДАННЯ ВІНКІВ ЗАГИБЛИМ В ХОРВАТІЇ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ УКРАЇНЦЯМ

12 травня цього року вперше відбулося офіційне покладання вінків загиблим воїнам Третього Українського фронту, які поховані на братському цвинтарі в Ілоку.

Вінок пам'яті українцям
загиблим на сремському фронті
(Фот. Василь Ворас) Стор. 2 →

ПЕТРІВСЬКИЙ ДЗВІН 2004

В суботу 5-го і неділю 6-го червня поточного року в с. Петрівці відбулася традиційна, 31 маніфестація культури русинів і українців Республіки Хорватія „Петрівський дзвін 2004”.

Стор. 5 →

ПАНАХИДА ПО ПОМЕРЛИМ ВІД НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

Майже 18 років тому, наприкінці квітня, в українському місті Чорнобиль, сталася трагічна аварія на атомній електростанції, яка стала символом за тії (а можливо і довші) часи з погляду відносин до взаємозалежності політика-перемога-економіка-наука-суспільство не лиш в тім обмеженні колишнього Радянського союзу, а і взагалі на світовому рівні.

Звичайним людям, без огляду чи (не)проникають в суть дійсних причин цієї або подібних катастроф, залишається відчувати глибоке і щире співчуття до постраждалих і потерпілих. Спільно подати пам'ять є і по-християнському.

Стор. 4 →

На панахиді була і делегація Посольства України в РХ

Administracija Predsjednika Ukrajine u obavijesti za sredstva javnog priopćavanja br.127 od 10. lipnja 2004. između ostalog navodi da je **Predsjednik Ukrajine Leonid Kučma, na tiskovnoj konferenciji 9. lipnja u Kijevu, odbacio i samu mogućnost svoga sudjelovanja na aktualnim predsjedničkim izborima.**

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ

вул. Вочарська, 52 м. Загреб, 10 000 Хорватія tel.: (3851) 461-6296 fax:4633726

e-mail:emb_hr@mfa.gov.ua / ukremb@zg.tel.hr / ukremb@zg.htnet.hr. / www.ukrembassy.hinet.hr

Керівникам культурно-мистецьких та громадських організацій українців і русинів Республіки Хорватія

Шановні пані та панове,

Інформуємо Вас, що Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя висловлює готовність прийняти молодь з українських громад за кордоном на навчання, стажування та перепідготовку в університеті.

Університет є вищим навчальним закладом IV рівня акредитації, має унікальну історико-культурну та належну матеріально-технічну базу. Навчання здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями „бакалавр”, „спеціаліст”, „магістр”, існує також аспірантура.

Іноземці українського походження, які отримали рекомендації на навчання від зареєстрованих українських національно-культурних товариств за кордоном, під час вступу до згаданого університету на спеціальності „українська мова і література”, „історія”, „музика” користуються такими самими правами, що й громадяни України, а саме: складають вступні іспити, за результатами яких зараховуються на навчання за рахунок державного бюджету.

Зазначені спеціальності додатково поєднуються з іншими близькими за профілем.

Під час вступних іспитів для всіх спеціальностей, крім профільних іспитів, передбачено також диктант з української мови.

На всі інші спеціальності, крім визначених переліком Міністерства освіти і науки України як пріоритетні для іноземців українського походження, прийом та навчання здійснюються за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб. В цьому блоці університет пропонує, зокрема, такі спеціальності як соціальна педагогіка та англійська мова, соціальна педагогіка та практична психологія, математика та основи економіки, математика та основи інформатики, математика та фізика, біологія та хімія, географія та біологія, дошкільне виховання та практична психологія та інші.

Питання щодо форми та оплати стажування і перепідготовки розглядається у кожному конкретному випадку окремо, з урахуванням їхньої тривалості, напрямків та обсягів.

У разі зацікавлення направити на навчання до Ніжинського державного педагогічного університету дітей українського походження просимо надіслати відповідні звернення на адресу Посольства України в Загребі.

З повагою, Посол В.А.Кирик

ПОКЛАДАННЯ ВІНКІВ ЗАГИБЛИМ В ХОРВАТІЇ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ УКРАЇНЦЯМ

З 1 стор.

Від українського Посольства, в присутності представників Союзу русинів і українців Хорватії, вінки поклали Надзвичайний та повноважний посол України В.Кирик та радник Посольства О.Левченко, а від Вуковарсько-сремської жупанії - Вуковарсько-сремський жупан Н. Шафер та градоначальник Ілока З.Драгун. Цим чином високі делегації Посольства України та Вуковарсько-сремської жупанії віддали шану більше ніж одній тисячі, головним чином, українським воїнам, які віддали своє життя за боротьбу з фашизмом і побудову нової демократичної Європи.

Нова об'єднана Європа створена на принципах антифашизму і ми мусимо пам'ятати про високу ціну українського народу, який заплатив за те, щоб перемогти коричневу чуму.

Загалом втрати України в Другій Світовій війні сягали величезних семи мільйонів жителів. Такий внесок України в боротьбу з фашизмом оцінили

Антун Аугустинчич: Пам'ятник Червоній армії в Батіні

всі члени антифашистської коаліції, які запросили офіційну українську делегацію для створення Організації Об'єднаних Націй. Таким чином Україна була однією з 51 країн, які створили ООН, як глобальну світову міжнародну організацію універсального характеру, своєрідний міжнародний механізм попередження конфліктів та пропагування дружнього співжиття всіх країн і націй світу.

Згадаємо і про меморіал на Батині, де полягло в боях з 35-ою німецькою дивізією СС близько двох тисяч воїнів. Тут кожного року з усіма державним почестями Республіки Хорватія віддають шану загиблим на високих кручах Дунаю бійцям

Третього Українського фронту.

...Пройшло багато часу, і от до скромної братської могили в Ілоку покладено квіти від вдячних нащадків. Тихо лежать українські бійці поблизу монастиря вже шість десятиліть, та ми їх не будемо забувати. **Вічна їм пам'ять.** О.Л.

Виступ Руслани дуже добре розмалював пан Олег Коцюба з Мюнхена (Німеччина) в порталі www.ukrpor.ua 19.05.2004 де у вступному слові про „сексальну дику амазонку” (невідомого віку: 26 чи 29 років??) пише:

„...Власне, Німеччина досі не знає України. При згадці виринає Росія (так у Німеччині завжди називали Радянський Союз), Чорнобиль, мафія і криміналітет, корупція влади і т. д. Перелік можна скоротити до кількох глибинних архетипів: небезпека, невідомість, холод (або краще: вічна зима), бідність. Горілка на цьому фоні позитивно відрізнялася б: якість. Але за відсутності українського імпорту знають лише „Московську” і „Wyborowi”.

Тому складно переоцінити те, що зробила для України своєю перемогою Руслана: Перші сторінки більшості німецьких видань майорили портретами войовничої українки у повний зріст із жовто-блакитним прапором у руках.”

Згаданий пан Коцюба подав і багато цитат інших джерел, серед яких і ці:

- Учасник колись легендарної групи *Modern Talking* Томас Андерс (Thomas Anders): „Пісня переможниці не є піснею як такою, але фантастично представлена. І жінка це дуже приваблива”.

- „З її диким шоу на сцені прекрасна Руслана викинула зі змагання своїх конкурентів”, підхоплює тему *Tageszeitung*.

- „Цієї ночі переможницю звали Руслана. Успіх святкувала тендітна жінка із батогом і своєю піснею „Дикі танці”. І це з енергією, ніби день лише почався, а не тривав уже 24 години. Тоді аж їй стало досить метушні. Вона сіла у довжелезний білий кадиллак переможця й зникла за затемненими шибамі і у ночі”, відкриває статтю про Євробачення ще одна дуже авторитетна німецька газета – *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Статтю пан Коцюба закінчив словами: „Підсумовуючи цей широкий огляд, ще раз хочеться наголосити: стільки про Україну не згадували ще ніколи, тим паче у такому позитивному контексті. Тепер справа за організаторами Євробачення

2005, адже їм випадає рідкісний шанс довести, що Європа не помилилася: в Руслані, Україні, і в українцях.”

За повідомленням для ЗМІ Адміністрації Президента України, Руслана на прес-конференції заявила: „Ми підкорили Європу своєю доброзичливістю, радістю та шаленою енергією”, „наша команда була налаштована на 1-е місце із самого початку”. „Я дуже рада, що моя перемога дозволила нашій країні на повний голос заявити про себе у Європі. Україну відкрили для себе мільйони європейців” - (18.05.04№108), а те саме джерело повідомило що у вітальній телеграмі Глава держави зазначив: „Вітаю Вас, Руслано, з перемогою на конкурсі „Євробачення”. Ви подарували мільйонам українських родин не-

Руслані Лижичко - звання народної артистки України

забутній вечір. Ви примножили славу нашої держави. Завдяки Вам світ буде краще знати голоси і мелодії України. Бажаю Вам нових творчих успіхів. Впевнений, що Ви посядете почесне місце серед митців, без яких не було б України”.

Президент України Леонід Кучма своїм Указом присвоїв переможниці Міжнародного конкурсу естрадної пісні „Євробачення-2004” Руслані Лижичко звання народної артистки України за яскраву перемогу в конкурсі, високу виконавську майстерність та піднесення авторитету української культури у світі. Урочисте нагородження співачки відбулось у Маріїнському палаці.

„Це - те, що ми називаємо патріотизмом, коли над стадіоном, чи над концертним залом майорить український прапор. Це - патріотизм України і кожного її громадянина”, - наголосив Леонід Кучма. (19.05.04№109) **НТ**

Під час зустрічі 29 травня п.р., під час свята „Дні Брестя” в Сесветах біля Загребу, голова т-ва „Карпати” пан Мірко Федак оповів про приготування до фестивалю „Петрівський дзвін 2004” і про інші важливі заходи т-ва.

Гастролі в Києві відбудуться 25-29 червня п.р. в рамках маніфестації „Українські діти світові” під опікою Міністерства культури України. Очікується відгук товариств діаспори з біля сорока країн, а в програмі запланована і участь в спільному концерті. Від липовлянського т-ва братимуть участь 30 осіб, з яких 20 прями виконавці програми на концерті, а з огляду на те, що цю нагоду вважають за велику честь, бажають в тій нагоді

На відкритій сцені в Сесветах п.р.

показатися якнайкраще.

Наступне велике літнє завдання для товариства є ФЕСТИНАМ – маніфестація, в якій беруть участь і КМТ-ва інших національних меншин. Маніфестація відбудеться 21 серпня, з багатою програмою протягом цілого дня. На полудень заплановано відкриття художньої виставки, „Круглий стіл” на тему 110 років від поселення українців в Липовляни та святкова літургія в міській українській гкт. церкві, бо цього року і 90 років липовлянської парафії. Після полудня покладуться вінки в пам’ять про загиблих у вітчизняній війні, а ввечері почнеться фестиваль. На наступний день заплановані лише спортивні змагання. **С.П.**

КРАСА КИЄВА, ДЕШЕВІ КНИГИ, СМАКУВАННЯ СТРАВ Й НАПОЇВ (КРІМ КВАСУ)

Дев'ятого травня розпочалася десятиденна екскурсія до Києва, на яку їхали ми - студенти україністики. Ця екскурсія була організована з метою кращого ознайомлення з українською культурою, звичаями, пам'ятниками архітектури та забезпечення книгами. Після майже трьох днів, проведених в поїзді, ми приїхали до Києва. Там ми зустрілися з ректором Університету імені Тараса Шевченка й студентами хорватської мови. В той же день ми відвідали музеї університету, Святу Софію та Михайлівський собор.

Хоч на фотознімку не видно – це над Дніпром

Одного тижня було недостатньо, щоб відвідати всі музеї, пам'ятники та оглянути столицю, яка має стільки мешканців, як ціла Хорватія. Ми приємно дивувалися її чистоті й величині. Дуже нас порадувало те, що книги дуже дешеві, а вразило те, що кияни розмовляють по-російському. Ми ще їздили до Канева на могилу Тараса Шевченка. Хотіли ще й відвідати його музей, але він був зачинений. Ми не були дуже засмучені, тому що ми слухали кобзаря, як він співає Шевченкові пісні.

І в решті решт, ми побачили багато прекрасних споруд і речей, спробували більшу частину їжі й напоїв (крім квасу), купили багато словників, підручників та інших книжок, компакт-дисків із записами української музики (сучасної й народної), сувенірів на згадку... Там ми потоваришували з деяким українками й українцями й обіцяли приїхати принаймні ще раз.

Учасники цієї екскурсії вдячні всім, хто допоміг, щоб вона успішно здійснилась, а за це дякуємо особисто пану послу В. А. Кирику й Посольству України в Республіці Хорватія, деканові Філософського факультету Н. Будаку, ректорові Київського університету п. Скопенку та завкафедрою славістики О. Л. Каламарчук.

*Філіп Побран
(1 курс хорватистики й україністики)*

ФЕСТИВАЛЬНІ ФІЛЬМИ – УКРАЇНЦЯМ МОСКВИ

27 травня в Культурному центрі України в Москві відбулась презентація фільмів-лауреатів кіноконкурсу міжнародного фестивалю “Нашого цвіту – по всьому світу”, що його п'ятий рік поспіль проводить Інститут досліджень діаспори. У своєму вітальному слові заступник Генерального директора Центру Юрій Василенко, наголосивши на важливості кіноконкурсу та актуальності здійснюваних Інститутом проєктів, зазначив, що демонстрація в Центрі інших фільмів-лауреатів передбачається на протязі кількох наступних місяців.

Присутні мали змогу подивитись стрічки “Візія Петра Ящика” львівського режисера Е.Занюка та “Далека рідна земля...” (режисер О.Науменко). Про кіноконкурс присутнім розповів співробітник Інституту, член Національної спілки кінематографістів України кінорежисер Олексій Науменко. Він, зокрема, зазначив, що цей захід збігся в часі з 10-літтям заснування Інституту, доробок якого, попри громадський неприбутковий статус, є доволі вагомим. І можливим це стало передовсім завдяки підтримці благодійників, серед яких чимало наших закордонних співвітчизників. Відзначення ж ювілею Інституту передбачається у вересні цього року.

Інформація про заходи Фестивалю міститься на веб-сайті Інституту <http://idd.ukrsat.com>

Ігор Винниченко, (Україна)
директор Інституту досліджень діаспори

ПАНАХИДА ПО ПОМЕРЛИМ ВІД НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

З 1 стор.

2 травня цього року в конкафедральній греко-католицькій церкві святих Кирила і Мефодія в Загребі парафіяни українці, які в цій церкві щомісяця кожної першої неділі мають літургію українською мовою, цього разу з панахидою, її присвятили померлим від наслідків аварії на

➔ п. М.Юриста, проф. Дж.Відмарович і посол В.Кирик врозмовляють з ректором Семінарії і парохом Н.Кекічем

АЕС в Чорнобилі. Служив о. П.Ребчен, а співслужив о. Ф.Біленький. На літургії були і майже всі представники Посольства України в Загребі.

Присутніх привітав пан посол Віктор Кирик, який з цієї сумної нагоди оповів про болючі факти чорнобильської трагедії. Після богослужіння пан Кирик і його співпрацівники спілкувалися з парафіянами за чашкою кави, соком і тістечками.

С.П.

ПЕТРІВСЬКИЙ ДЗВІН 2004

Subotnji dio programa počeo je otvorenjem (pomalo zapuštene) etnografske zbirke, nakon čega je otvorena i likovna izložba amatera – akvarela cvjetnih motiva već afirmirane slikarice Ankoce Verhas i Vladimira Provči koji ovih dana izlaže i u Zagrebu.

Dječja ozbiljnost u pristupu interpretaciji

U glazbeno književnoj večeri održanoj povodom 190. obljetnice rođenja oca ukrajinske književnosti Tarasa Ševčenka i 100. obljetnice «Idilskog vijenca» Havrijila Kostelnjika nastupio je zbor «Pokrova presvete Bogorodice», a nakon toga je gostujući vokalnoinstrumentalni sastav iz Slovačke priredio poseban 40-minutni program.

► Prof. Ana Marija Zulić, Štefan Hudak, autor Đura Ljekar, prof. Irina Papuga i prof. Marija Homa

Nedjeljni program je otpočeo polaganjem vijenaca kod središnjeg križa na mjesnom groblju, a potom je priređena promocija knjige «Kronika Rusina u Mikluševcima» autora Đure Ljekar. Svojim osvrtima i recenzijama o knjizi uz autora su govorili i Irina Papuga – prof, Ana Marija Zulić – prof, Marija Homa – prof i Štefan Hudak. Nazočne je pozdravio i predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH gospodin Aleksandar Tolnauer koji je istaknuo posebnu vrijednost ovakvih i sličnih izdanja, a govoreći o naporima Savjeta da pruži čim bolju potporu programima koji osiguravaju očuvanje identiteta i samobitnosti nacionalnih manjina, naglasio je da su one sada preko svojih predstavnika izravno uključene u valorizaciju programa i raspodjelu sredstava, postajući tako partneri Vladi RH u

Bogoslužje je bilo posebno svečano za prvopričesnike

tome i sličnim segmentima.

Šteta je što se spomenuta promocija vremenski djelomično preklopila s nedjeljnim bogoslužjem gdje je u prepunoj mjesnoj grkokatoličkoj crkvi u liturgiji koju je služio paroh o. Vladimir Magoč, sedmero djece primilo prvu svetu pričest.

Poslijepodnevni dječji program «Petrovački zvončić» je pružio izvođačima puno uzbuđenja, a publici

Gospoda: Josip Kel, Jovan Ajduković, Irinej Mudri, Aleksandar Levčenko, Aleksandar Tolnauer i Danijel Perunski

oduševljenja. Možda su pojedine plesne dionice bile i preteške za dječju dob, a vokalne mogućnosti kadšto i precijenjene, ali općenito – pokazan je veliki samoprijegor brojnih voditelja i posebna ozbiljnost i uspješno uloženi trud izvođača. O ovome je gospodin A. Tolnauer, otvarajući večernji dio programa, s oduševljenjem rekao da je to zapravo središnji dio manifestacije, jer i za nacionalnu manjinu najbolji jamac očuvanja identiteta je ovakva mladež.

A.P.

Традиційна маніфестація русинів і українців «Петрівський дзвін» як и завжди закінчилась вели-

Змішаний хор КІПТ-ва ім. Івана Франка з Вуковара під керівництвом хормайстера Лариси Углешич

ким концертом під назвою «Дарунок на спогад» – оглядом музичної та фольклорної творчості колективу з Рієки, Липовлян, Сл. Брода, Вінковців, Осієка, Вуковара, Петрівців та Міклошевців.

Після виконання хорватського та українського гімнів, а потім і урочистої пісні „Я Русин був і буду“, гостей привітав голова Союзу русинів і українців Хорватії пан Даниел Перунський. Потім до присутніх звернувся і голова Ради національних меншин РХ пан Олександр Толнауер, який службово відкрив центральний концерт. Присутніх привітав і помічник посла України у РХ, пан Олександр Левченко.

Стор. 6 →

За традицією концерт розпочався піснею “Петрівський дзвін”, яку разом з глядачами виконав Михайло Голік. Добру програму як і завжди, продемонстрували танцюристи з Петрівців, Міклошевців, Липовлян та Славонського Броду, а русинські та українські народні пісні заспівали петровчани,

Танцюристи КІПТ-ва „Україна” зі Славонського Броду

вінковчани, вуковарці та співаки з Осієка і Рієки. Між тим, хотілось би звернути увагу на молодий хор Культурно-просвітного товариства “Іван Франко” з Вуковара. Його музичний керівник, професійний хормейстер Лариса Углешич, за короткий час встигла зібрати співочий колектив, який

продемонстрував дуже високий рівень художньої майстерності. Порадували гостей вечора і липовлянці танцем “Тропочанка”, а особливу увагу публіки привернули на себе тріо отець і доньки – вокально-інструментальний ансамбль із Словаччини.

Наприкінці концерту учасників маніфестації привітали гості – учасники хорватського ансамблю “Лісники” з Вінковців.

К.Т.

Змішаний хор КТ-ва русинів і українців з Вінковців в супроводі Анастасії Пап на аккардеоні

SURADNJA S UKRAJINOM

Prigodom susreta u Petrovcima, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, gospodin Danijel Perunski je za «Našu gazetu» dao obavijest o suradnji s Ukrajinom:

«U drugoj polovini travnja ove godine mješovito izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije bilo je u radnoj posjeti Zakarpatškoj oblasti u Ukrajini. U izaslanstvu su bili gospodin župan Nikola Šafer sa suradnicima i drugim predstavnicima županije, te predstavnici gospodarskih i kulturnih subjekata. Ovo je bio lijep primjer kako suradnja u području kulture može biti spona i poticaj i za druge oblike suradnje, a posebno gospodarske.»

NG

VIJEST IZ SLAVONSKOG BRODA

Na «Petrovačkom zvonu 2004.» uspješno su nastupili i plesači KPD «Ukrajina» iz Slavonskog broda. Primajući brojne čestitke, predsjednik društva Vlado Karešen ipak nije mogao prikriti rezignaciju. Po njegovoj izjavi, unatoč činjenici da je u ovoj godini Savjet za nacionalne manjine RH povećao financijsku potporu, Savez Rusina i Ukrajinaca RH je spomenutom društvu do sada prosljedio tek oko polovinu iznosa u usporedbi s lanjskim razdobljem. No unatoč tome, Društvo je aktivno i u suradnji s društvima iz Šumeča i Kaniže trenutno u Sl.Brodu priprema veliki susret Ukrajinaca RH za 19. ovog mjeseca. Društvo će o susretu ovih dana posebno obavijestiti i društvima poslati pozivnice.

NG

VIJESTI IZ SREDIŠNJE KNJIŽNICE

Od 01. svibnja ove godine Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca se reorganizira. Na prijedlog pravnog subjekta - Knjižnica grada Zagreba, u koji ulazi kao sastavni dio, i same Središnje knjižnice manjina, kao posebne zbirke knjižnične građe, knjižnica se strukturno reorganizira i nadalje će imati tri odjela: odjel za Ukrajinice; odjel za Rusine i odjel za Ruse. Ova reorganizacija je uvjetovana usklađenjem rada knjižnice sa Zakonom o bibliotekarstvu, a vezana je za broj pripadnika nacionalne manjine na području Republike Hrvatske. Osim toga reorganizacija je pokrenuta nakon potpisivanja ugovora o direktnoj suradnji između Knjižnica grada Zagreba i gradske knjižnice Nekrasova iz Moskve, koja ulazi u program kulturne suradnje između dviju prijestolnica.

U svezi s ovom reorganizacijom, uzimajući u obzir i da su kulturno umjetnička društva (nacionalnih manjina) organizirana diljem Hrvatske **uglavnom** po principu nacionalne pripadnosti, svaki segment Središnje knjižnice funkcionirat će samostalno, uzimajući u obzir nacionalnu orijentiranost Društva, te prosvjetne ustanove ili druge zajednice s kojom surađuje u svakom konkretnom slučaju.

Kao primjer takve suradnje može se navesti dogovor između Središnje manjinske knjižnice: odjel za Rusine i odjel za Ukrajinice s Udrugom umirovljenika u Petrovcima. Prema ovom ugovoru, Udruga umirovljenika prima na sebe obvezu uređenja prostora filijale Središnje manjinske knjižnice, odnosno knjižnice u prostorijama KUD-a «Joakim Hardi». Članovi udruge napraviti će (isključivo volonterski) reviziju zatečenog stanja knjižničnog fonda i nastaviti s upisivanjem novih knjiga i druge knjižnične građe. Uz to odgovorna osoba, odnosno osobe, vodit će evidenciju članova, obavljati posudbu knjižničnog fonda i voditi brigu o eventualnim dužnicima. Sa svoje strane, voditeljica Središnje manjinske knjižnice ima obvezu zajedno sa volonterima obavljati reviziju knjižničnog fonda, pružati svu neophodnu stručnu pomoć, dostavljati novu knjižničnu građu na rusinskom i ukrajinskom jeziku te po mogućnosti organizirati donacije knjiga na hrvatskom jeziku kao i lektire za djecu od strane matične narodne knjižnice, Knjižnica grada Zagreba i drugih narodnih knjižnica u zemlji.

*Katarina Tlustenko
Voditeljica Središnje Knjižnice*

ZAGREBAČKA ERITROCITNA (PRE)BROJALICA

Početak svibnja ove godine u prostorijama Kulturno-prosvjetnog društva Rusina i Ukrajinaca Zagreba, Vodovodna 15, održana je sjednica predsjedništva spomenutog društva. Na dnevnom redu su se našle aktualnosti kao što su: početak renoviranja prostorija društva, razmatranje potrebe i operativne mogućnosti pokretanja dopunske nastave ukrajinskog jezika za djecu, obavijest o formiranju «Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj», sudjelovanje ansambla «Kobzar» na «Petrovačkom zvonu 2004» te prijedlog promjene naziva Društva.

Glede renoviranja, uz nabranje krupnijih zahvata, izraženo je očekivanje da će radovi početi već sljedeći tjedan, a u istoj temi je dana obavijest o obavljenom uređenju prostorije ustupljene za ured predstavnika Ukrajinaca Zagreba. Također je spomenuto da bi se i druga prostorija trebala ustupiti «Koordinaciji ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj».

O dodatnoj nastavi ukrajinskog jezika za djecu moći će se konstruktivnije razgovarati nakon obavljenog anketiranja potencijalno zainteresiranih roditelja.

Parafraza predsjednikove «domišljatosti»: Predlažem glasovanje o tome hoćemo li glasovati o onome.

Uz temu obavijesti o osnivanju spomenute Koordinacije, potaknuta bezazlenim novinarskim pitanjem, razvila se nešto živahnija rasprava. Naime, u prošlom broju «Naše gazete» je dana vijest u kojoj se na prvi pogled ne uočavaju nejasnoće koje je sadržavao osnivački ritam čina. Zato se u ovoj prigodi tražilo dodatno objašnjenje «iz prve ruke». Iako su u osnivanju uočljive nelogičnosti kao proceduralni gafovi «s prepoznatljivim rukopisom», zbog jasnoće je bolje zadržati se na glavnom iskrivljivanju u meritumu stvari. Diskrepancija se sastoji u tome što je Ustavnim zakonom propisano osnivanje Koordinacija **Vijeća** nacionalnih manjina, a ne Koordinacija nacionalnih manjina. Razlika nije samo u izostanku riječi «Vijeća», jer je ona bitna i u samoj naravi spomenutih termina. Glavna razlika proizilazi već iz toga što je «Koordinacija nacionalnih manjina», a u konkretnom slučaju to je naziv «Koordinacija ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj», sasvim proizvoljan naziv koji dozvoljava daljnje manipulacije. Prva od njih je dobivanje legitimnitetu pravne osobnosti time što će se spomenutu Koordinaciju pokušati registrirati kao građansku udrugu temeljem Zakona o udrugama. Na skrenutu pozornost da je sazivanje Osnivačke skupštine temeljem jednog (Ustavnog zakona), a provedba zaključaka po drugom zakonu (o udrugama), u suprotnosti s pravnom regulativom i demokratskim principima, gospodin predsjednik (Društva, Koordinacije i još ponečeg, kao i predstavnik Ukrajinaca Zagreba) Slavko Burda je izjavio da će se zakon mijenjati – pa je to u skladu s onim budućim zakonom. (Treba li ovome komentar?!?)

«Stidljivo zapretana» tema promjene naziva Društva pokazala se u punom bljesku. U početku zamagljeni pred-

lagač s odrednicom «ljudi hoće» kasnije je pokazao konkretne zagovornike kada je upitano za razloge. No razlozi nisu artikulirani ni do završetka sjednice, možda zato što i razni «izmi» ne navode razloge. Utješno je bar to što je na upit potvrđeno da u Društvu nikada nitko nije nikoga sputavao u bilo kakvim ljudskim ili nacionalnim pravima, niti je ikada bilo naturanja stavova s pozicija majorizacije. Nadalje, spomenuta je dugogodišnja tradicija primjerenog i plodnog zajedništva, kako u vrijeme ne baš jednostavnog osnivanja Društva (danas nitko ne pita za te osnivače - i onako ih je pola pokojnih), tako i tijekom ovih više od trideset godina, uključujući i ratno vrijeme kada je Društvo bilo društveno pribježište mnogima, uključujući i sadašnje predlagачe promjena. Izostanak obrazloženja pokušalo se zasjeniti obranom nenegiranog – pravom na izbor. No s obzirom da je na to jasno odgovoreno kako nitko ne niječe pravo na bilo kakvu demokratski donesenu odluku, rješenje se pokušalo iznaći «biserom» od prijedloga da se glasuje o tome hoće li se glasovati. Dugogodišnji pad interesa članstva za spontanom okupljanjem (kada na programu nije ništa posebno) uziman je kao pokazatelj da ljudi ne dolaze zbog sadašnjeg naziva Društva te da on zato mora biti s isključivo ukrajinskim predznakom. Na posljeticu je ova tema ostavljena za narednu sjednicu predsjedništva, koja je pripremljena za Skupštinu. Pritom nije promakla indikativna napomena da zakon obvezuje na plaćanje članarine te da društvo zato trenutno broji šesnaest članova (podsjetimo se da je oko desetak članova predsjedništva). Na primjedbu da u Zakonu o udrugama nema takve odrednice dan je isprvak da je to odluka Skupštine. U Društvu u kojem redovito plaćanje članarine i nije jaka tradicija neki će možda tek nemogućnošću glasovanja saznati da zapravo nisu članovi. A još nedavno je davana izjava da Društvo ima oko 150 članova, što je asociiralo na Gogoljevog Čičikova.

Ponovna sjednica je održana u Društvu 03. lipnja o.g. u vrijeme otvorenja likovne izložbe V. Proviči u Gradskoj knjižnici. U nešto izmijenjenom sastavu nazočnih osoba, predsjedništvo je donijelo odluku da se 17. lipnja o.g. u 18 sati sazove radna Skupština Društva s jedinom točkom dnevnog reda – promjena naziva Društva. Prijedlog predsjedništva je da se iz sadašnjeg naziva izostavi «Rusina i» te da novi naziv bude: Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca Zagreba. Statut je (za sada) pošteđen drugih promjena.

U predsjedništvu jedni su bili umjereni, drugi s argumentom bez volje i treći s voljom bez argumenta

Prije Skupštine, u 16 sati, predviđa se sjednica «Koordinacije Ukrajinaca RH», a kasnije, u 20 sati, svečanost otvorenja renoviranih prostorija Društva. S obzirom da se realno očekuje usvajanje novog naziva, time će biti otklonjene citirane «smetnje», te se očekuje «veliki odaziv članstva» (i članarina). A možda neke od čistunaca i nije zgodno pitati za rodoslovlje, a možda ni o nacionalnom očitovanju u prošlom popisu pučanstva.

A sve je demokratski. Novi ljudi, nova volja. Latini su za slične okolnosti znali reći: O tempora! O mores!

Aleksa Pavlešin

ИНИЦИАТИВА ЕДУКОВАНЯ ТВ НОВИНАРОХ

У Опатії, од 17. по 21. мая, отримане едуковане новинарох припаднікох національних меншин. Організаторе семинару були Горватска телевизия, Совит за национални меншини и ИЦЕЙ (Медзинародни центр за едуковане новинарох). Намира організаторохла була же би образовали младих людзохла котри годни у будучности участвовац у твореню емисії Призма зоз прилогами на языкох меншинохла.

Интересоване було вельке, а до програми за едуковане прияти еденац особи од того аж штири представніки рускей и українскей національней меншини. Интересантне надпомнуц же три особи закончили українистику на Филозофским факултету, цо им у велькей мири отворело можлівосц участвованя и дало одличну подлогу за таку файту роботи. На едукованю ше нашли и припадніки чешкей, мадярскей, талиянскей, сербскей и бошняцкей меншини.

Найвреднейше за учащнікохла семинару було то же, и коло динамичней и интересантней програми семинару, були уключени до роботньохла дзе ше учело о основних поняцохла зоз новинарства. Такоу и практично, през особи ТВ приповедки, интервью и репортажи мали нагоду применіц научени знаня. Така ше нагода ридко достава, бо, упущени гваря, же аж и студенти новинарства чежко дохожда до телевизийней пракси.

И прето, дзекуеме організатором на тей винїмнеу инициативу. Обчекуеме ище два семинари дзе будучи млади новинаре знова годни вельо научиц, а источашне буду мац можлівосц и применіц нови знаня, але и указац свою схопносц за тоту файту роботи.

После того ше наздаваме же будземе вецей чуц наш язык и на национальнеу телевизії.

Марина Малацко – проф.
(учащнік семинару)

МОРЙО ПРЕНСШЕНЕ ДО ЗАГРЕБУ

Централна библиотека Русинохла и Українцохла знова організовала подію котра оможлівела промоцію нашеу национальнеу меншини, але и нам дала нагоду зисц ше. У просторийохла библиотеки, 3. юния того року, отворена вистава малюнокхла Владимира Провчия, єдиноуо нашеу, такоуо активного, маляра-аматера.

Маляр-аматер Владимир Провчи

Владимир Провчи по професії висши медицински технічар и малювац почал пред двома роками. Член є подобовей роботні котру водзи академски маляр Йосип Дераня. Медзитим, количество вилужених роботохла, а и сам факт же по тєраз участвовац на осем колективних виставкохла, а організовац уж и штири самостойни, шведочи же вибрал хоби котри любі, котри роками гамовац у себе, а котри би му при даяких других обставинохла могал буц и професия.

Виставку отворела панї Катарина Тлустенко, водителька Централнеу библиотеки Русинохла и Українцохла, а потим о авторови даскельо слова

гварела панї Неда Юрин председателька Здруженя подобових уметнікохла зоз Опатії. Пречитани и даскельо рецензії малярохла котри провадза роботу автора. Отверане виставки закончел автор котри у даскелїх словохла пояснел свою любов гу малярству и потребу витвориц ше у нїм гоч и на таки, аматерски, способ.

Гоч ше пан Провчи народзел у Миклошевцохла, уж длугши час жиє у Опатії та то и пояснює факт же мотив шипких вилужених сликохла, окрем даскелїх мертвих природохла, було морйо. Морйо у його роботохла непрерывно присутне ягод даяки живи организм котри меня фарби зоз меняньом часцохла дня, часцохла року.

Дзивка пана Провчия, Татьяна Крамер, доказала же любов гу уметносци фамелийна прикмета. На єдней часци виставки були вилужени и єй роботи, прикраси зоз школькохла, каменчкохла, перлохла.

Кед же вам ше не удало на тогорочним Петровским дзвону опатриц виставку пана Провчия, маце часу зайсц на тоту, до Городскеу библиотеки у Загребе, яка отворена до 30. юния. После того ше пан Провчи враца до Опатії гледац нови инспирації у морю.

Попонагляйце, можебуц ше здогаднєце и своїх невитворених жаданьох з младосци и пренайдзєце у себе нови таланти!

ОТД

Владимир Провчи, Неда Юрин и Катарина Тлустенко

В ТОРОНТО ОРГАНІЗОВАНО ГУМАНІТАРНУ АКЦІЮ ДЛЯ ТЕТЯНИ

Один з трьох оркестрів – „Байда Бенд”

Дізнавшись про те, що аматорська культурна діячка Тетяна Ошті з Баня Луки збирає грошову допомогу для трансплантації нирок, Громада українців з колишньої Югославії в м. Торонто в Канаді організувала гуманітарний бал. Забава відбулася 17 квітня 2004 р. в залі "Schevchenko Ukrainian Community Center", де для біля 80 гостей безплатно грали три ансамблі: „Збрух”, „Худі а моцні” і „Байда бенд”. Таким способом, після відбитку організаційних видатків, для Тетяни зібрано біля 2000 канадських доларів, а організатори сподіваються, що цей приклад позитивно вплине на меценатів не лише в цій меті, а й у загальному покращенні гуманітарних стосунків між українською діаспорою.

Олівер Ленкий, Торонто (Канада)

В ЗАГРЕБІ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ПЕРЕКЛАД КНИГИ „ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ”

Продовження з минулого номера

Хоч ця книга і невелика за обсягом, варто помітити, що вона за довгий період, а можливо і взагалі, єдиний повний переклад книги з української на хорватську мову (перекладені окремі пісні, казки та новели різних авторів). Оскільки рік за роком з'являється все більше фахівців, які в Загребі закінчили студії української мови і літератури, можна реально сподіватися, що і переклади літературних творів не будуть так рідкісні.

Повідомляючи читачів, що книгу можна замовити в Товаристві (дані в імпресумі Газети), на кінці подається двома мовами уривок з Післямови.

С.П.

.....Коли я почав читати "Від першої особи", відразу відчув, що та кривава далеч так до мене наблизилась, що мені стало моторошно! Моторошно від того, що їх уже не можна було розпізнати: ні тих, здалечі, ні цих, сьогоднішніх — Іродів, Пілатів, Іуд... Правда, подумав я, сьогоднішні набагато жорстокіші і страшніші. Та що вони? А ми? Іншими стали? Огляньтеся: океан ворожечі, розпусти і зла хлюпоче між нами! А де наше терпіння? Де милосердя? Де та любов до всього суцього-го? Диявольська ненависть — а не любов! — засліпила нам очі! То хто ж тоді винен у наших безкінечних бідах? І чи ми готові сьогодні до кращого життя?

Іще — читаючи мініатюри Сергія Грабаря, тебе проймає таке відчуття, що ти — мимо своїх бажань! — стаєш не тільки свідком, а й активним учасником тих далеких, кривавих подій. Дивно, але і ти дієш так, як ті давні? Виходить... у людей за два тисячоліття так нічого і не змінилося? Нискілечки.

Блискуче написана книга Сергія Грабаря — є не тільки художньою цінністю для читача, а й надзвичайною знахідкою для сучасного аналітика.

Сергій Грабар крізь призму минулого спробував зазирнути в наше невтішне майбутнє. А це вже — серйозно...

Віктор Женченко
Заслужений діяч мистецтв України

З презентації книги в Утринах (Загреб) 03.05.2004

.....Kada sam počeo čitati "Od prve osobe", osjetio sam odmah kako mi se ta krvava udaljenost približila, kako mi je postalo nepodnošljivo! Nepodnošljivo zbog toga što ih se nije moglo prepoznati: ni one davne, ni ove, sadašnje — Herode, Pilate, Jude... Istina, mislio sam, današnji su neusporedivo nemilosrdniji i strašniji. Tko su oni? A mi? Da li smo postali drukčiji? Okrenimo se: ocean neprijateljstava, moralni rasap i zlo ključaju među nama! A gdje je naša trpnja? Gdje milosrđe? Gdje je ta ljubav za bližnjega? Sotonska zavist — a ne ljubav! — zaslijepila nam je oči.! Tko je odgovoran za našu beskonačnu bijedu? Da li smo danas spremni za bolji život?

Čitajući Hrabarove minijature prolazi te osjećaj da ti, - mimo svoje želje! — postaješ ne samo svjedokom, već i djelatnim sudionikom tih dalekih krvavih zbivanja. Čudo, ali i ti se ponašaš tako kao i oni davni ljudi? Ispada da se među ljudima tijekom dva tisućljeća ništa nije promijenilo? Uopće ništa.

Sjajno napisana knjiga Serhija Hrabara — nije samo umjetnički poklon čitateljima, već i izvanredno štivo za suvremenog analitičara.

Serhij Hrabar je kroz prizmu prošloga pokušao pogledati u našu nesigurnu budućnost. A to je već — ozbiljno...

Viktor Ženčenko
Zaslužni umjetnik Ukrajine

СЕМЕ — НЕ КРАД, БО...

По цілоденнім кошынню кустриці на Чершли, Ваньо Бриндзя змучений вернув, домів. Жена Пайза дала му вечерю. По вечери Ваньо гварит:

- Йой, такі ем змучений, з охотом люг бым спати - а ту треба ити на ніч за Горбок, бо дикы компері рьют. Як не допильную, то знищат доцна.

- Ой, бідаку, не выспиш ся, а заран раніцько, зас мусиш ити на Чершлю. Бодай тоты дикы повыздыхали - рекла Пайза.

- Гм, трудно, што зробиш, треба ити вартувати - повів газда якбы сам до себе, вдів гуню и пішов стежком за Горбок.

Ваньо був хлопина невеликій и худий, але зато спрытний и зарадний. Як вышов за Горбок, то обышов вколо свої стаї комперів, але дикых свипь наразі не было. Зараз за комперями сусід мав луку, котра была юж скошена, а сіно складено в копы. Ваньо сів коло кіпки, выняв з кышені гунькы дуганчак, скрутив цигаря и закурив. Ніч была тепла, місяц ищы не зышов, але небо было засяне ясныма зіздами. По выкурінню цигаря, Ваньови зачало ся дримати. Не думав долго. Перекстив ся, посмотрив на ясне веретено Молочной дороги, од котрой одорвала ся єдна зізда и перерізала пів неба, закопав ся в кіпку, и змордуваний тяжком роботом твердо заснув.

Але не спав Митро Хрунь, тот што ма хыжу за потоком коло выгона.

Митро вышов з хыжы помаленькы и позерав на боки, чи го дахто не видит. Але люде в селі спали, лем де-негде чути было галканя псів. Він псів ся не бояв и потихіцькы ишов в сторону Горбка, тримаючи в руці довгий мотуз.

Но, не подумайте собі, же Митро, не дай Боже, хотів ся на тім мотузі вишати - о ніт. З ним юж так зле не было. З Митра лем був такий чловец, што любив собі часом докрасти. Уважав, же што вкраде - не купит. На ярмаку в Грибові, наприклад, все дашто "потягнув". Переважні жыдім, што мали густо уставляны крамы зо всяком всячыном. "Не платив" то за шапку, то за скору на керпці або за молоток. Раз ем відів як Митро "виторгував" косу. Пробывав ей на згынания, и на глас, бренкав ньом по каміню, приставляв до уха чи добрі дзвонит, а як ся жыд обернув до єдной бабы, котра хотіла купити серп, товды Митра якбы здуло з торговиці.

Так было на ярмаку. В селі, Митро любив вкрасти то даке дровно з ліса (жебы ход з паньского або з кляшторного, то Бог з ним, але він крав, де попало), то зас капусту прорідив дакому, як были юж тверды и гарды головки.

Тым разом Митро Хрунь йшов з мотузом, сіна вкрасти. А хлоп з него був тугий, добрі збудуваний, за своє - як то пові дают - потрафив выстояти, лем, же мав тоту єдну не барз гарду привычку - любив красти.

Отже підышов без перешкід за Горбок, де были кіпкы Ваньового сусіда - Лешка Бодняря. Сқоро розтягнув мотуз и накотив на нього більше півкіпка сіна, звязав го міцно, двигнув на плечы и понюс до села.

...Ваньо спав. Снило ся му, же скотив ся з высокої горы и не може ся затримати, лем летит деси в пропасть, як тота зізда, што одорвала ся од Молочной дороги. Коли ся обудив зігритий, чує, же чымси так стиснений, не може ся рушыти. До того штоси так ним колыше, якбы го сам чорт нюс на своїм хырбеті. Волося на голові ся му зіжыло зо страху, и юж хотів кричати ратунку, але дав спокій, бо почув, же під ним штоси сапит и стуче.

- О Боже, мене несут, вкрали мя разом зо сіном - додумав ся Ваньо и постановив тихо чекати, што буде дале. Чув, же несут го Perez якысы крякы, бо голузя смыкало по сіні. Нарешті скрипнули ворота, и Ваньом, разом зо сіном гепнуло о землю, аж му дыханя заперло.

- Йой, Митре, та ты цілу кіпку принюс? Уважав быс на себе, деж такий тягар нараз двигати - докірливим шептом озвала ся Настя, Митрова жена, котра перед хвилином отворила ворота од боіска.

- Ех - тфууу! - одсапнув Митро - тяжке, ищы не дост сухе - одрюк и розвязав мотуз.

- Принес Насто вилы - подаш мі сіно на плянтро, треба го зараз розшмарити по поді, бо ся запарит.

Митро поліз на під по скрипливій драбині, а Наста в кут боіска глядати помацкы вил до сіна. - Но, тепер треба втікати, бо ищы мя ту вилами пробють - подумав Ваньо и вымотав ся зо сіна. На колінах и на руках порачкував до воріт, а потім як серна, махнув в зароснений кряками потік.

- Йой! Матко Боска! - крикнула Наста. - Митре, та ты певно вовка принюс, бо таке якысе выскочыло зо сіна и шурнуло в крякы.

Теодор Кузяк (Оповідання і гуморески з Лемківщини)

С М І Х Я К Л І К

- Пан кустос запросив мене до співпраці.

- Щоб безплатно увійти - напишіть клопотання і чекайте рішення, навпаки – заплатіть білет як і всі!

Tiskanje mjesecnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 13.06.2004.* Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
---	---	---	---

U LIPOVLJANIMA ODRŽAN FESTIVAL NACIONALNIH MANJINA

Na početku festivala – dobrodošlica s kruhom i solju

Pod pokroviteljstvom ministra kulture RH mr. sc. Bože Biškupića, potporom Savjeta za nacionalne manjine RH, Sisačko-moslavačke županije i Općine Lipovljani, a u organizaciji lipovljanskog Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca «Karpati», u Lipovljanima je 21 kolovoza održan, treći po redu, Festival pjesama i plesova nacionalnih manjina RH – «Fest Nam».

Prije večernjeg programa festivala, tijekom dana je, održavanjem «Okruglog stola» na temu doseljavanja Ukrajinaca u Lipovljane, svečano obilježana 110. obljetnica doseljavanja. Sudeći po formi svih zastupljenih elemenata, skup je imao i znanstvenu narav.

Str. 6 i 7 →

ЛІТНЯ ШКОЛА РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ В РХ ВІДБУЛАСЯ В м. ОРАХОВІЦА

З 31 липня по 8 серпня у Ораховіці, у приміщенні міського товариства Червоного хреста «Меркур» - бази відпочинку для дітей, відбулася чергова Літня школа українців та русинів РХ. Організатори школи: Союз русинів і українців РХ за підтримкою Міністерства освіти науки й спорту Влади РХ. Літню школу відвідав народний депутат хорватського Парламенту від національних меншин п. Нікола Мак, приєднався до викладачів у дискусії про існуючі проблеми нацменшин та наголосив на позитивному впливі вивчення рідної мови, що становить **Стор. 3** →

Молодша група учасників літньої школи – на сходах перед будинком Червоного хреста в м. Ораховіца

«ČOVJEK BEZ PROŠLOSTI» U ZAGREBU

Aleksandar Hemon – bosansko-američki pisac ukrajinskog podrijetla

U Zagrebu je u knjižari Profil Megastore, Bogovićeva 2, od 29. lipnja do 3. srpnja održan prvi «Zagrebački sajam knjiga» u sklopu kojeg su održane književne večeri i brojne promocije i u knjižari Booksa, Martićeva 14 d, te klubu Gjuro II, Medveščak 2.

Među inima, promovirano je i djelo «Čovjek bez prošlosti», mlađeg ali već i u Americi renomiranog bosansko-američkog pisca ukrajinskog podrijetla – Aleksandra Hemona. Uz spomenuto, na Sajmu se moglo naći i drugo njegovo djelo «Hemonwood», izdano 2004. god.

Str. 3 →

КНИГА ЖАЛОБИ

19 липня 2004 року сталася аварія на українській шахті «Краснолиманська» в Донецькій області, яка призвела до загибелі більше 30-ти гірників. Президент України Л.Д.Кучма оголосив 21 і 22 липня ц.р. в Україні днями жалоби.

В зв'язку з цим в приміщенні Посольства України в Загребі 22 липня ц.р. було відкрито книгу жалоби.

В Посольстві України в Загребі 22 липня 2004 р.

Стор. 2 →

**Культурно-мистецьким та громадським організаціям українців і русинів
Республіки Хорватія**

Дорогі земляки,

Колектив Посольства України в Республіці Хорватія і я особисто щиро вітаємо Вас з нагоди Дня Незалежності України.

Це визначне свято у нас будить почуття єдиної родини, закликає до згуртування та єднання всіх українців серцем і духом.

Кожному з Вас щиро зичимо великих звершень в ім'я збереження української самобутності, духовності та культури.

Сердечно бажаємо всім Вам і Вашим родинам доброго здоров'я, добробуту, надії і віри в щасливу та щедру долю українців по світах, куди розкидала нас доля, та в рідній Україні.

З повагою і найкращими побажаннями,

**Надзвичайний і Повноважний Посол
України в Республіці Хорватія
В.А.Кирик**

КНИГА ЖАЛОБИ

→ Продовження з 1 стор.

Запис до книги жалоби зробили представники урядових структур Республіки Хорватія, іноземних дипломатичних та міжнародних місій, акредитованих у Загребі, представники української діаспори - керівники громадських та культурно-мистецьких товариств українців та представники духовенства греко-католицької церкви. А.Т.

**ПРО ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ
ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ ТА
ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ**

**Повідомлення з Посольства
України в Республіці Хорватія**

На ініціативу громадських організацій та державних інституцій, Президент України Л.Д.Кучма, 15 липня ц.р., вніс зміни до Указу „Про встановлення Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій”.

Відповідно до нової редакції Закону, День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій в Україні відзначатиметься щороку у четверту суботу листопада.

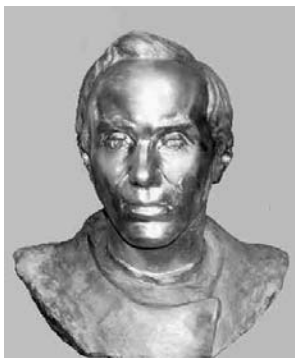
СВ'ЯТОЧНІСТЬ З НАГОДИ ЗАКІНЧЕНОЇ ВІДНОВИ

Гості і члени КМТ русинів і українців Загребу

В приміщенні КМТ русинів і українців Загребу, Водоводна 15, в четвер 17 червня, була св'яточність з нагоди закінчення віднови кімнат. Зібралися лиш декотрі члени Т-ва, поодинокі представники українців з других міст і регіонів, а також і заступник посла України в РХ, пан Олександр Левченко. А.П.

«ЋИЈА ЈЕ ЛОПТА – ТАЈ ЈЕ І ... »

*Ovo bi trebao biti
Ševčenko?*

U organizaciji Veleposlanstva Ukrajine u Mađarskoj pripremljeno je postavljanje biste Tarasa Ševčenka na Trgu 15. ožujka u Budimpešti. Tim nevjerovatnije zvuči vijest koju sam dobio 10.06.2004. godine o akciji Ukrajinaca u Mađarskoj, koji su digli svoj glas protiv podizanja «spomenika» Tarasu Ševčenku. No, svakom pripadniku ukrajinskog naroda tko se susretao sa «likom i djelom» slavnog književnika sasvim je razumljiv prosvjed tamošnjih Ukrajinaca već pri letimičnom pregledu fotografija (već gotove) biste i u najmanju ruku skromnog mjesta koje su Ševčenku organizatori namijenili. (Uz najbolju volju moja malenkost nije mogla dovesti u vezu osobu prikazanu bustom i našeg «Kobzara».)

To što su Ukrajinici Mađarske već godinama ranije (u suradnji s Veleposlanstvom) aktivno radili na ideji podizanja spomenika, tražili najbolje lokacije u Budimpešti, ishodili suglasnosti i druge prijeko potrebne «papire», nije bio dovoljan razlog da predstavnike domicilnih (vrlo dobro organiziranih i aktivnih) Ukrajinaca netko nešto o tome pita ili obavijesti. Čijela priča ne služi na čast predstavnicima Ukrajine u Mađarskoj, koji stoje iza organizacije postavljanja ovog «spomenika».

(Više pojedinosti na: <http://www.ukrajinci.hu/nesevcsenko>)

Goran Nidogon

Napomena urednika: Zbog brojnih prosvjeda (glas solidarnosti uputio je i ansambl «Kobzar» iz Zagreba) postavljanje ove biste je odgođeno.

**SVEČANI PRIJEM
POVODOM DANA
NEOVISNOSTI UKRAJINE**

Nj.E. Viktor Kyryk Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj, sa suprugom Svitlanom i osobljem Veleposlanstva, povodom Dana neovisnosti Ukrajine priredio je u Zagrebu 31. kolovoza o.g. svečani prijem za uzvanike iz hrvatskih državnih i društvenih struktura, diplomatskog kora, te predstavnike Ukrajinaca i Rusina iz Hrvatske te B i H.

→ Продовження з 1 стор.

невід'ємну частину свідомості кожної нації, а також сповільнює процес асиміляції.

Викладачі на літній школі 2004 р.

Українську мову та літературу, а також заняття історії проводили проф. Вера Павлович, Наташа Павлешен-Тополко і Дарія Павлешен, які також готували й проводили спільно з усіма викладачами вікторини та конкурси для усіх учасників школи. Русинську мову та літературу, основи географії викладали проф. Марія Хома, Саша Кетелеш та Невенка Мудрі, а заняття фізкультури, співи та фольклор

проводили проф. Томіслав Рускай, Юліан Рамач Чамо та Звонко Костелник, який був також і заступником керівника школи. Керівник літньої школи – Габрієл Такач, секретар Союзу русинів і українців РХ.

Продовження, тобто Літня школа для старших учнів, всупереч планам, не відбулася через відсутність необхідних виділених коштів. Тому організатори сподіваються, що друга частина Літньої школи відбудеться у зимовому періоді.

Маленькі русини та українці відпочивали, вчилися й насолоджувалися природою і чистим повітрям Славонії. Крім уже звичних занять рідної мови та історії, учні дізналися про початки літератури, були активними на заняттях фізкультури, фольклору, малювання та інших факультативних уроках. Також

підготували та успішно провели вечір поезії Т. Г. Шевченка та вечір творчості Г. Костелника,

Учні говорять Шевченкові вірші

вивчили багато пісень. Одна з українських команд перемогла у конкурсі-вікторині, але потім потерпіла поразку у фінальній грі з командою викладачів. Близько 80 учасників школи також відвідали зоопарк у Нашічком Марковцу, були на екскурсії у церкві Ораховіці та на Ружица граді.

Дарія Павлешен

«ČOVJEK BEZ PROŠLOSTI» U ZAGREBU

Nastavak s 1. str.

Za jezgrovito predstavljanje Aleksandra Hemona (1964.) zgodno je citirati tekst iz Programške knjižice spomenutog Sajma knjiga u kojem se navodi da je on:

«Sarajlija ukrajinskog podrijetla, bivši novinar koji se uoči rata javio pričama po periodici, a potom i objavio zbirku pripovjedaka *Život i djelo Alfonsa Kaudersa*. Godine 1992. Hemon je otišao na studentsku razmjenu u SAD, gdje ga je zatekao početak rata u BiH. Baš kao što je Witolda Gombrowicza Hitlerov napad na Poljsku zatekao u Južnoj Americi pa je tamo na koncu poživio pola života, tako je i Hemonovu sudbinu skrojio timing Karadžićevih granata. Odlučio je ostati u SAD. Odlučio je pisati, ali mu se nije sviđala sudbina fizički izglobljena pisca. U nekoliko je mjeseci usavršio svoj mucavi engleski da na njemu može pisati. Valja podsjetiti da se Aleksandar Hemon književno afirmirao zbirkom na bosanskom jeziku *Život i djelo Alfonsa Kaudersa* koju je kasnije preradio, dopunio i preveo kao *The Question of Bruno*. Ta zbirka u kojoj se borhesovski utjecaji miješaju s autobiografskim elementima i crtom apsurdnog humora postigla je divovski uspjeh. *The New York Times* Hemonu je nazvao «izvanrednim, darovitim i upravo neophodnim piscem»,

američki ga tisak uspoređuje s Nabokovim i Conradom, zadobio je pohvale uglednih kolega poput Amy Tan ili Zadie Smith, a knjiga mu je prevedena na desetak jezika.

«Booksa» u Zagrebu - Književna večer s Aleksandrom Hemonom

Aleksandar Hemon je potom objavio roman «Čovjek bez prošlosti» za koji je dobio toliko pohvala da mu je izdavač za sljedeću knjigu ponudio predujam od 100.000 dolara. Ta je knjiga paradoksalan spoj po tome što je to prva Hemonova knjiga u potpunosti osmišljena i napisana na engleskom jeziku i za zapadnu publiku. Istodobno, ova autobiografska mistifikacija u kojoj Hemon pripovijeda život svog alter ega Jozefa Proneka tematski je u velikoj mjeri oslonjena na Sarajevo, Bosnu i SFR Jugo-

slaviju, i to Jugoslaviju iz onih vremena kad još nije bila zanimljiva CNN-u. Publici svikloj na *Grlom u jagode*, Tribusonov memoarski ciklus ili ranog Kusturicu bit će neobično čitati prozu u kojoj se opća mjesta (popkulturne, nipošto političke) jugonostalgije amarkordovski raspredaju na engleskom jeziku, kao dio američkog literarnog iskustva.»

Za potpuniji dojam o A. Hemonu, potrebno je spomenuti i to da je u komunikaciji jednostavan spontan i prijemčiv kako s auditorijem tako i ponaosob. Nadasve je skroman i duhovit na njemu svojstven način. Ne susteže se odgovoriti ni na koje pitanje o njegovom životu i radu, a i u tome je ugodno elokventan. S već usvojenim američkom izravnim stilom ne krije zadovoljstvo što više ne mora ići na anketne razgovore glede posla jer konačno može živjeti isključivo od pisanja. Govoreći o sebi u kontekstu američke književnosti, svoje stvaralaštvo prije svrstava u imigrantsku nego u etničku književnost.

Možda i zato što se jedno vrijeme i sam bavio novinarstvom, rado se odaziva na razgovore s novinarima, te je našao vremena i za «Našu gazetę». S obzirom da su se odgovori na mnoga zanimljiva pitanja čuli dan ranije na književnoj večeri, u ovom susretu **Str. 8** →

KNJIŽEVNA VEČER IVANA FRANKA U VUKOVARU

Vukovarsko KPD "Ivan Franko" je 12 lipnja o.g., u III osnovnoj školi organiziralo književno-glazbenu večer, posvećenu velikom ukrajinskom piscu Ivanu Franku.

Program su priredili članovi pjevačke skupine KPD-a "Ivan Franko" s dirigenticom, prof. Larisom Uglješić, pod čijim su ravnanjem izveli niz odabranih uglazbljenih stihova iz velikog stvaralačkog opusa slavnog ukrajinskog poete, te dječja dramsko-recitatorska sekcija koju u Petrovcima vodi aktivna članica KPD-a, prof. Tatjana Lasek. Svojim su nastupom program upotpunili i članovi Udruge predavača ukrajinoznanstva Republike Hrvatske iz Slavenskog Broda, te diplomirana banduristkinja Marianna Karpa iz Lipovljana, koja je, prateći se na tradicijskom ukrajinskom instrumentu – banduri,

pjevala skladbe na hrvatskom i ukrajinskom jeziku.

Književnu večer je nazočilo oko 130 gostiju i uzvanika, a među njima su bili i Oleksandr Levčenko – zamjenik veleposlanika Ukrajine u RH; Nikola Šafer – vukovarsko-srijemski župan; Ivan Mađaroš – ravnatelj III osnovne škole; Slavko Burda – predsjednik Koordinacije Vijeća ukrajinske nacionalne manjine RH; Gabrijel Takač – tajnik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH; predsjednici drugih KUD-va i Vijeća nacionalnih manjina; časne sestre Vasilijanke; svećenici, te drugi gosti iz Zagreba, Rijeke, Lipovljana, Slavenskog Broda, Osijeka, Šumeća, Belog Manastira i Petrovaca.

Nakon programa upriličen je domjenak na kojem se u vedrom raspoloženju nastavilo s druženjem uz ukrajinske pjesme.

Marija Semenjuk

НОВЕ ВИДАННЯ ПРО НАШУ ІСТОРІЮ

Нещодавно, а саме 28.05.2004., в Славонському Броді побачила світ невеличка книжечка - передрук під назвою **"НАД БОСНОЮ"** автора **о. Леонтія (Лева) Куницького** за редакцією **о. декана Івана Барщевського**, видання Славонського деканату.

Завдяки тільки небуденному ентузіазмові о. декана Івана було можливо передрукувати оцю знамениту книжечку отця Куницького відомого церковного і політичного діяча в Західній Україні початку ХХ-го століття. Книжечка є зібранням статей, що виходили у Львівській "Ниві" під час Першої світової війни.

Сам автор в 1916-му році подорожує українськими оселями Босні і вмілим оком досвідченого спостерігача описує церковний, суспільний, культурно-просвітний стан українців в Босні – тоді свіжих переселенців зі Західної України – Галичини. Для нас, сучасних українців нащадків отих поселенців це є достовірний літопис наших громад, які в тій самій Боснії по сьогодні діють. Власне завдяки тій наполегливій дослідницькій праці наших предків, а зокрема греко-католицьких отців, українці в Боснії, і поза її межами, мають і сьогодні свою чітку картину релігійного і культурного життя...

Читаючи оці зібрані статті (написані оригінальним правописом), відразу зауважуємо безкомпромісні позиції українського патріотизму, української соборності, як і автосторфілю самого автора. Мені ж зокрема здаються цінними тонкі зауваження автора про наших сусідів босняків, сербів і хорватів, про побутові і культурні відмінності між ними, як і про їхнє приязне, чи вороже, ставлення до новоприбулих українців. Деякі зауваження актуальні і сьогодні...

В будь-якому випадку, кожний українець з Боснії, або походженням з Боснії, повинен бути обізнаний з цією книжечкою, щоб пізнати себе, щоб вміти дорожити цінними культурно-релігійними здобутками своїх предків, та, щоб пишатися своїм походженням. А о. Барщевському належить шире дякую від імені цілої "боснійської" громади там в Боснії і тут на поселеннях. Пізнаючи отця Барщевського і його "історичні фонди" я є певен, що незадовго побачать світ подібні видання, щоб укорінити в історичку пам'ять кожного українця його рідну спадщину і передати її наступним поколінням.

На многії і благії літа, Отче декане!

Липовляни, 26. серпня 2004. о. Ярослав Лещишин

КАТАЛОГ МАЄ З'ЯВИТИСЯ НЕВДОВЗІ

Національною програмою „Закордонне українство на період до 2005 року” передбачено видання восени цього року інформаційного каталогу „Закордонне українство”. Відповідальним за підготовку довідника до видання визначено Інститут досліджень діаспори. Каталог міститиме лапідарну інформацію про українські громадські, культурно-просвітні, жіночі, молодіжні, наукові, освітні, спортові, ветеранські, релігійні інституції, професійні об'єднання, мистецькі колективи, музеї, галереї, інформаційні агенції, мас-медії (часописи, радіо- та телевізійні програми), допомогіві організації, готелі, відпочинкові заклади, туристичні агенції, кредитові спілки, фундації та фонди, а також про дипломатичні представництва України за кордоном, державні та громадські інституції в Україні, що опікуються закордонними українцями.

Весь наклад каталогу призначається для вітчизняних та українських закордонних громадських інституцій, бібліотек, навчальних закладів, а також тих органів законодавчої і виконавчої влади в Україні, які опікуються задоволенням потреб закордонних українців.

Беручи під увагу зазначене, маємо милу надію отримати якнайшвидше таку інформацію про названі інституції: повна і скорочена (аббревіатура) назва організації (українською та мовою країни оселення), її адреса (мовою країни оселення), числа телефону/ів, факсу/ів, адреса електронної пошти (e-mail), веб-сайт, дати створення та реєстрації органами влади, прізвище на ім'я керівника, складові (останнє стосується, передовсім, об'єднань). Ці дані просимо надіслати до Інституту на адреси: 6а, вул. Золотоворітська, Київ, 01034; а/с 126, Київ, 1034; e-mail: idd@users.ukrsat.com Телефон у Києві: 244 2911.

Сподіваємося на розуміння важливості виконуваної роботи та сприяння в її належному і вчасному виконанні.

Ігор Винниченко,
Інститут досліджень діаспори

С В О Ї Д О С В О Ї Х

Бродско-посавську жупанію відвідала делегація з України

В Бродско-посавській жупанії, 21-23 червня ц.р., перебувала делегація з України, точніше з Тернопільської області. Делегацію очолював Анатолій Олександрович Жукінський голова обласної ради, а членами делегації були: Лідія Василівна Созанська, Ярослав Михайлович Карпик, Леонід Васильович Наноцький і Мирослав Бачинський. Їх доправили представники посольства України у Хорватії пан Олександр Левченко - замітник посла і Ана Тертична - третя секретарка.

Ще давнього 2001 року була запропонована співпраця між Хорватією і Україною і деякі області уже це здійснюють. Бродско-посавська жупанія запросила Тернопільську область до співпраці тому, що українці, котрі живуть на цих просторах є більшістю походженням з Тернопільщини.

Привітання делегації хлібом і сіллю

Першого дня була неслужбова зустріч членів делегації з представниками жупанії та представниками општини Бебрина. Після покладання вінків на цвинтарі у Славонському Броді та спільної моли-тви за погіблх у війнах (першій другій та вітчизняній), делегація відвідала жупанію у Славонському Броді, де їх сердечно зустріли жупан Мато Дорич, разом з бізнесменами цієї жупанії, та наші представники товариств, а також дуже радо приєднався до цієї зустрічі і Декан Всеч. о. Іван Барщевський.

По довшій розмові поїхали й до општини Бебрина де їх зустріли голова општини Даница Црнац, члени Ради општини та представник української нацменшини Йосиф Жельо Коропатніцкий. На зустріч запрошений і український греко-католицький священник о. Микола Ступяк котрий і перекладав з хорватської на українську мову. Гості та члени делегації після представлення, ознайомилися про область та општину яку очолюють – щоб на самому початку було видно яку співпрацю можливо здійснювати та поширювати. Українська делегація брала участь по вже згаданій черзі, а до розмови підключилися, окрім голови општини, також Йосиф Жілінський - голова ради општини, Йосиф Коропатніцкий – приставник української нацменшини, та Дарко Кармазан – голова культурно-фольклорного товариства з Шумеча.

На пропозицію, як гостей так і домашніх, по розмові було відвідано села Каніжа і Шумеч, де парох розповів коротенько про минуле та сьогодення українців й парафії. Члени делегації були здивовані, що відбудову церкви здійснили українці і що співраця на церковному рівні така якісна.

Зустріч гостей з представниками діаспори

Як останнє з денного пляну був обід у ресторані “Мігаловці” де прилучилися і члени Жупанії, культурно-просвітніх товариств та представники школи. (Всього - 60 чоловік.) Підчас обіду діточки виконали програму віршиків, танців та пісень...

Другого дня програма була більш робоча. У жупанії розмова була про підприємства, з котрих найбільш цікаве є „Джуро Джакович” котре по засіданні відвідали і побачили можливості внесення капіталу у проект. Згадане підприємство є залізо-переробне, а пополудні відвідіне і дерево-переробне підприємство “Дрвна Індустрія” де гості зацікавлено слідували за поясненням виробничого процесу. Після усього, була підготовлена смачна вечера, де гості та домашні обмінялися подарунками і з надією на зустрічі сказали одне одному “допобачення”.

Покладання вінка у Славонському Броді

На самому кінці, в українському Культурно-просвітньому товаристві “Україна” у Славонському Броді, підготували скромну але щирю зустріч, де потривала і забава.

Довго очікувана зустріч не скінчена у Славонським Броді, бо планують, вже цього місяця, з Броду поїхати в гості до Тернополя. Щастя їм Боже!!!

Микола Ступяк

GOSTOVANJE LIPOVLJANSKOG KPD-a "KARPATI" U UKRAJINI

Pod pokroviteljstvom gospođe Ljudmyly Kučma, počasne predsjednice Nacionalnog fonda «Ukrajina djeci», a u organizaciji Ministarstva kulture i umjetnosti Ukrajine, Ministarstva vanjskih poslova Ukrajine, Čerkaske oblasne državne uprave, Državnog društva «Umjetnička Ukrajina», Društva «Ukrajina – svijet», Ukrajinskog svjetskog koordinacijskog savjeta, Syeukrajinskog društva «Prosvita» imena Tarasa Ševčenka i Čerkaskog područnog lutkarskog teatra, u Ukrajini je od 25. do 29.06. ove godine održan Međunarodni forum stvaralaštva djece ukrajinske dijaspore, čiji je program pod nazivom «Ukrajinska djeca svijeta» bio posvećen 190. obljetnici rođenja Tarasa Grigorijevyča Ševčenka. Sudjelovali su ansambli iz 14 država, a među njima i iz Hrvatske, koju je predstavljalo KPD Ukrajinaca «Karpati» iz Lipovljana.

Glavni događaj prvog dana bio je koncert u Nacionalnoj operi Ukrajine u Kijevu. «Karpati» su imali izuzetnu čast nastupiti u koncertu na toj čuvenoj sceni s deset-minutnim programom.

*Lipovljanci pred rajonskim
domom kulture u Kanivu*

Posjet Kanivu, gdje je Ševčenko sahranjen, bio je posebno svečan i dojmljiv, počevši već od samog pogleda visoko gore prema Černečoj gori, na čijem se vrhu ističe monumentalni spomenik Ševčenku. Polaganjem vijenca na grob, dana je počast velikom pjesniku, pri čemu je dodatno svečano ozračje ovome mjestu davala stalna tiha klasična glazba.

Navečer je u Kanivu uslijedio završni koncert pod nazivom «Djeca Ukrajine», a svim sudionicima su organizatori darovali primjerak «Kobzara».

Podareni brojnim ushićenjima, lijepim zbivanjima, ugodnim susretima i vrijednim spoznajama, članovi KPD-a «Karpati» ne kriju veliku zahvalnost Veleposlanstvu Ukrajine u RH, odnosno Nj.E. veleposlaniku Viktoru Kyryku koji je ovo Društvo preporučio za sudjelovanje u ovom veličanstvenom programu – za «Karpate» možda najvećem od njihovog osnutka. *Ivanka Slota*

«Ukrajinska djeca svijeta»

Drugi dan je organiziran posjet gradu Čerkasu, a tom prigodom je, na ulasku u Čerkasku oblast, sudionicima priređen svečani doček. U spomenutom gradu, «Karpati» su navečer sudjelovali u koncertu pod nazivom «Vijenac za kobzar».

Za treći dan bio je predviđen posjet selu Morince, Ševčenkovo i Budič. Sa stručnim vodičem u Morincama je posjećen muzej T.G.Ševčenka, unutrašnjost replike njegove rodne kuće, te grob njegove majke, koji je u dvorištu te kuće. Nadalje, u selu Ševčenkovo posjećena je kuća crkvenog «đaka» kod kojeg je Taras služio, a u Budiču i posjed gdje je radio, a na kojem je posebna znamenitost – 600 godina star hrast. Nakon ovih razgledavanja, u selu Ševčenkovo upriličen je koncert «Sadok vyšnevyj kolo haty».

F E S T

Za «Okruglim stolom» okupilo se tridesetak sudionika, a voditelj je bio mr. sc. Teodor Fricki koji je, nakon pozdrava sudionika i nakanake teme ovog skupa, pozvao nazočne da minutom šutnje odaju počast svim lipovljancima poginulim u domovinskom i oba svjetska rata.

*Vjačeslav Krivicki :
Marija oranta nad grko-
katoličkom crkvom i župnim
dvorom u Lipovljanima
(ulje na platnu)*

U uvodnoj riječi, gospodin Fricki je dao osnovne napomene o doseljavanju Ukrajinaca u Lipovljane, njihovom gospodarskom, duhovnom i društvenom životu, a zatim je predstavio glavnog predavača na ovu temu – mr. Romana Myza, kroničara, povjesničara i svećenika koji je jedno vrijeme bio župnik i u Lipovljanima, te je tako naizvrniji bio u mogućnosti doći do relevantne povijesne građe kako iz službenih, tako i privatnih izvora.

«Petöfi Šandor» iz Čakovaca

N A M - festival nacionalnih manjina u RH

Doprinos gospodina R. Myza historiografskom istraživanju doseljavanja Ukrajinaca na ovo područje vidljiv je i iz njegove monografije «Ukrajinaci u Lipovljanima i Novoj Subockoj» (Narodno Sveučilište u Novskoj ; 1973.), a koja je uvrštena i u ljetopis Saveza Rusina i Ukrajinaca «Misli s Dunava» / 4 ; 2001. – str. 6-59. U ovoj prigodi je izložio glavne momente u ovom migracijskom procesu: prve doseljenike 1894. – obitelji Dalenjak i Pyrtko ; višeslojnost naseljavanja (doseljenici iz Galicije i Lemky iz Lemkivščyny, reemigracija iz Amerike, kasnija reemigracija Ukrajinaca iz Bosne) ; narav naseljavanja (kupnja zemlje) ; osnivanje grkokatoličke parohije

→ Mr. Teodor Fricki, Ivan Bete, Bahrija Sejfić, Nikola Mak i dr. Šemso Tanković

Spomenuo je i početke društvenog kulturno-umjetničkog rada formiranjem crkvenog zbora, koji je osnovala i njime ravnala gospođa Marija Myz (majka o. R. Myza, a i sada u župnom dvoru ima uvećana fotografija tog 25-članog zbora. Fotografiju je poklonio g-din Ivan Vapenski. – op. aut.)

→ Vladimir Provči, mr. Miroslav Kiš, Stjepan Markanović, prof. Đuro Vidmarović, mr. Roman Myz i mr. Teodor Fricki

nalnih manjina. Uvrštavajući u ovo razmišljanje i potrebu očuvanja kulturne baštine, predložio je osnivanje etnografske zbirke nacionalnih manjina u Lipovljanima. Ovaj prijedlog su svi podržali, a dodatne argumente su dali i nazočni predstavnici Čeha i Slovaka.

Skup su pozdravili i zastupnik nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru, gospodin Nikola Mak, treća tajnica Veleposlanstva Ukrajine u RH gospođica Anna Tertična, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca g. Danijel Perunski, predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika ukrajinske nacionalne manjine g. Slavko Burda, načelnik općine Lipovljani g. Stjepan Markanović, gkt. župnik o. Jaroslav Leščešen i drugi. U radu skupa su sudjelovali i drugi nazočni, a skup je posebno dojmljivo pozdravila jedina živuća izravna doseljenica, gospođa Teklja Kostankević, udana Javiljak,

čija se obitelj posljednja doselila iz Ukrajine.

Prije «Okruglog stola» je u velikoj dvorani društvenog doma otvorena likovna izložba slikara Vjačeslava Krivickog, Vladimira Provčija, Ljubice Kozine, Zdenke Sućec i Đuke Butine, a poslije podne je položen vijenac kod središnjeg križa na mjesnom groblju, nakon čega su uzvanici razgledali

«Funiculi funicula» u izvedbi tenora Antonija Mozine iz Rijeke

obnovljenu grkokatoličku crkvu.

U kasno poslijepodne, nakon svečanog mimohoda kroz Lipovljane, počeo je Fest Nam. Pozdravivši uzvanike, sudionike i izvođače, te čestitavši jubilej doseljavanja i poželjevši uspjeh izvođačima, festival je otvorio izaslanik pokrovitelja dr. Bože Biškupića gospodin Ivan Bete.

Pozdravima su se pridružili i saborski zastupnici Nikola Mak i dr. Šemso Tanković, te predstavnica Vladinog ureda za nacionalne manjine g-đa Bahrija Sejfić i načelnik općine Lipovljani g. Stjepan Markanović.

Mirko Fedak

U programu, koji su vodili Karmel Valenta (Radio Kvirus) i Drago Stanivuković (Radio Kutina), sudjelovali su (po redosljedu nastupanja): KPD «Karpati» - Lipovljani ; KUD «Sunjanka» - Sunja ; mandolinski orkestar Zajednice Talijana – Rijeka ; udružena društva Rusina i Ukrajinaca iz Rijeke, Vukovara, Petrovaca i Mikluševaca ; Česka beseda – Končanica ; KUD «Petöfi Sándor» - Čakovci ; Glazbena skupina «Nur» (svjetlost) Bošnjačke zajednice – Sisak, te KUD «Ivan Brnik Slovak» - Jelisavac. Pred oko sedam stotina gledatelja, kulturno-umjetnička društva su nastupila sa dobro uigranim skupinama, živopisnim izvornim narodnim nošnjama i pažljivo odabranim reprezentativnim programom, pružajući time visok umjetnički dojam. A.P.

Anna Tertična, o. Jaroslav Leščešen, Nikola Mak, Danijel Perunski, Gabrijel Takač i Slavko Burda

→ Nastavak s 3. str.

težište je bilo na ukrajinskim korjenima, pogotovo što ih gospodin Hemon, kako u djelima tako i u razgovorima, tek tu i tamo diskretno ovlaš spomene.

*Predstavljene knjige A. Hemon :
«Čovjek bez prošlosti» i
«Hemonwood»*

Razgovor je počeo pitanjem o baki koju spominje u knjizi, a kojoj ostavlja izvorno «galicijansko» ime – Nataljka. S obzirom da je ukrajinskog podrijetla samo po ocu, od te bake je, još kao dijete, najviše i naučio ukrajinski. Motivi takve naravi su mu ostali u sjećanju i kroz brojne rodbinske susrete (iz Prnjavora, Banja Luke, Indije...) koje su znali nazvati «hemonijada».

Veze s ukrajinskim su produb-

ljene posjetom Ukrajini, gdje je upoznao i jednog Ukrajinca iz Amerike. Kasnije mu je upravo on pomogao kada se više nije mogao vratiti u Sarajevo. Naravno da je postao i klijent jedne ukrajinske banke u Čikagu, gdje je ukrajinska dijaspora brojna i dobro organizirana. Tamo je bez problema našao i poduku iz ukrajinskog jezika te ga sada prilično dobro govori.

Poseban interes za ukrajinski jezik gospodin Hemon objašnjava i praktičnim razlozima. Naime, za potrebe čim vjerodostojnijih elemenata građe novog romana (za koji je od izdavača već dobio dobru akontaciju), trebalo je otputovati u Ukrajinu i tamo obaviti određena istraživanja. Bez znanja jezika teško bi ostvario neposrednu komunikaciju i potrebna anketiranja. Usput je posjetio i selo Ostalovič kod Peremišlja, gdje su mu živjeli predci, a našao je čak i kuću koja je sagrađena na mjestu one stare gdje su oni živjeli. Susreo se i s tamošnjim dijelom rodbine – bio pozvan na piroge, boršč... Nazdravilo se, zapjevalo...

U spomenutom novom romanu dio zbivanja je u Ukrajini, no on nije «ukrajinski» profiliran. Naime,

glavni lik, židovskog podrijetla, bio je jedan od sudionika određenog skandala 1908. god., te nakon što je preživio pogrom u Kišinjevu bježi u Cernivce odakle zajedno s prijateljem iz Ljvova emigrira u Čikago. Ipak, možda će se u romanu naći mjesta i za spomenutu rodbinu... Još ne zna.

*Dio ugođaja na književnoj večeri
A. Hemon i knjižari «Booksa»*

Iako je nacionalno slojevit, gospodin Hemon smatra da je ova ukrajinska sastavnica u njemu posebno jaka. U to se mogao uvjeriti kroz svoje emocije u vrijeme proglašenja neovisnosti Ukrajine, kada je bio svjedokom tih povijesnih zbivanja u vrijeme njegovog boravka u Kijevu.

Aleksa Pavlešin

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ - Повідомлення для ЗМІ

**АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ
ЮЛІЯНА ТАМАША ОБРАНО
КЕРІВНИКОМ
АКАДЕМІЇ НАУК І
МИСТЕЦТВ ВОЄВОДИНИ -
АВТОНОМНОГО КРАЮ
СЕРБІЇ**

БЕЛГРАД, 23 липня. В автономному краї Воєводина, що в Сербії, відновлено Академію наук і мистецтв, яку свого часу було скасовано режимом Слободана Мілошевича. Її головою одностайно обрано русинськомовного письменника й літературознавця Юліяна Тамаша - члена Національної академії наук України та Спільки письменників України.

(.....)

54-річний Юліян Тамаш очолює кафедру русинської мови й літератури на філософському факультеті в місті Нові Сад. Він - автор понад 40 книг поезії та прози, в тому числі "Історія русинської літератури", "Українська література між Сходом і Заходом", роман "Скупані у вічності".

24.07.04 №163

НА ЛЬВІВЩИНІ УХВАЛЕНО ПРОГРАМУ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЛЕМКІВ

ЛЬВІВ. 11 серпня. У Львові розпорядженням голови Львівської обласної державної адміністрації Олександра Сендеги затверджено "Програму підтримки та збереження культурної спадщини лемків на період до 2009 року".

Згідно із програмою, на Львівщині буде проведено фольклорно-етнографічні та наукові експедиції, за результатами яких фахівці створять карту місць компактного проживання лемків в області. Запланована також участь українських колективів у щорічному фестивалі "Лемківська ватра", який проходить у селі Ждиня (Польща).

(.....)

Довідка: Лемки – західно-карпатська етнографічна група українського народу, що проживала по обох схилах Карпатських Бескидів між річками Сян та Попрад, західніше від річки Уж. Сьогодні лемки проживають у Перечинському районі та південній частині Великоберезнянського району Закарпатської області, а також у гірській частині південного сходу Польщі. Більшість дослідників вважає, що вони є одним із відгалужень давньослов'янського племені білих хорватів, які у VI–VII ст. мешкали у Західних Карпатах. Має поширення і більш давня гіпотеза. Вона пов'язує етнізм „лемки” із прізвищем, яке нібито давали їм сусіди через уживання частки „лем” у значенні „лише”.

12.08.04 №178

СЕМІНАР ДЛЯ РЕДАКТОРІВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

24 – 28 травня 2004 р. у місті Києві відбувся семінар для редакторів засобів масової інформації української діаспори.

У семінарі взяли участь 27 представників ЗМІ української діаспори з 9 країн світу (Білорусь, Вірменія, Грузія, Естонія, Киргизька Республіка, Російська Федерація, Сербія і Чорногорія, Словацька Республіка, США). Найчисленніша делегація прибула з Російської Федерації – 16 осіб.

25 травня роботу семінару відкрив Голова Державного комітету України у справах національностей та міграції Г.Г. Москаль. З вітальним словом виступили завідувач відділу Управління з питань взаємодії зі ЗМІ та органами державної влади Адміністрації Президента України Ю.І. Работя, заступник Голови Національної Ради з питань телебачення і радіомовлення України В.Ф. Шевченко, Голова товариства „Україна-Світ” І.Ф. Драч, Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради М.М. Горинь.

На відкритті семінару були присутні представники Посольств: Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Хорватія Маріо Міколіч, Тимчасовий повірений у справах Сербії і Чорногорії в Україні Властимир Джуричанин, Радник Посольства Республіки Узбекистан Салахтдин Саліхов. Також були присутні заступник Міністра культури і мистецтв України Романчишин В.Г., начальник Управління інформаційної політики Міністерства закордонних справ України Надоленко Г.О., начальник управління з питань культури етносів України та української діаспори Міністерства культури і мистецтв України Попова З.В.

З доповідями виступили директор департаменту інформаційної політики Державного комітету України з телебачення та радіомовлення В.О. Горобців „Державна інформаційна політика України” та начальник Управління моніторингу і прогнозування Держкомтелерадіо України Б.О. Червак „Державна мовна політика”.

В цей же день учасники семінару мали зустріч з Головою Верховної Ради України В.М. Литвином, під час якої було обговорено стан та проблеми інформаційної сфери в Україні.

Учасники відвідали центральні органи виконавчої влади України. У Міністерстві закордонних справ України з представниками ЗМІ української діаспори зустрівся заступник Міністра В.О. Наливайченко, у Міністерстві культури і мистецтв України – заступник Міністра В.Г. Романчишин, у Міністерстві освіти і науки України – заступник Директора Департаменту з міжнародних зв'язків та європейської інтеграції В.П. Шико, у Державному комітеті України з телебачення та радіомовлення – Перший заступник

Голови А.Л. Мураховський.

Завершив перший день роботи семінару концерт за участю дитячого фольклорного колективу „Любисток” (м. Керч), організований Регіональним вищим професійним училищем зв'язку у Київському міському Будинку учителя.

26 травня учасники семінару заслухали доповіді заступника Міністра освіти і науки України В.О. Огнев'юка „Освіта в Україні”, директора Українського центру культурних досліджень Міністерства культури і мистецтв України О.А. Грищенко „Дослідження сучасної української культури”, мали змогу обмінятися власним досвідом.

Під час другого дня роботи семінару представники ЗМІ української діаспори відвідали провідні засоби масової інформації України: телеканали ICTV та „Новий канал”, радіо „Ера”, Всесвітню службу радіо „Україна”, редакцію газети „Урядовий кур'єр”.

27 травня перед учасниками семінару виступив народний депутат України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин та міжнародних відносин Г.И. Удовенко з доповіддю „Проблеми висвітлення в ЗМІ становлення національних меншин в Україні та зарубіжного українства”, заступник Міністра закордонних справ України В.О. Наливайченко з доповіддю „Роль ЗМІ української діаспори у зміцненні міжнародного авторитету України”, секретар Постійної Комісії з питань закордонного українства Комітету Верховної Ради України у закордонних справах О.А. Шокало з доповіддю „Розробка національної концепції співпраці з українцями, які проживають за межами України”.

Учасники семінару відвідали Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де зустрілись із заступником Директора з міжнародного співробітництва Петрівим Т.І., ознайомились з діяльністю кафедри міжнародної журналістики.

На закритті семінару із заключним словом виступив Голова Держкомнацміграції України Г.Г. Москаль, учасники семінару обговорили шляхи покращення співпраці з Комітетом та іншими органами виконавчої влади.

Учасникам семінару було передано добірки довідкової та українознавчої літератури.

Зауваження та побажання учасників семінару щодо підтримки діяльності ЗМІ українського зарубіжжя враховуватимуться у подальшій роботі Держкомнацміграції України.

*Відділ роботи з українською діаспорою
Держкомнацміграції України*

Шестигодинне мовлення на добу українською мовою з 17.00 до 23.00 за київським часом.

Координати супутника:

- орбітальна позиція: 53 градуси східної довготи;
- частота прийому: 11080, 9375 МГц;
- символічна швидкість: 03, 7500 Мбіт/сек.;
- кодовахист (FEC): 3/4
- поляризація: вертикальна.

Для перегляду програм, що транслюються мережею Інтернет, необхідно увімкнути позначку „Зараз в ефірі” на веб-сайті www.utv.tv. На цьому ж сайті можна ознайомитись з програмою мовлення УТР.

ПРАЗНИК СВ. ПРЕОБРАЖЕННЯ В ПРНЯВОРІ

Кожного року, на день 19 серпня – є празник в грекокатолицькій церкві ім. Св. Преображення в Прняворі (Боснія).

Цього року, спонтанно, само по собі, було окремо святочно. Хоч не було якогось окремого й незвичайного штучного церемоніалу, в людях можна було бачити особливе піднесення. А їх, з парафіянами, зібралося майже зі всіх сторін світу (біля 500 осіб). І місцевих, або тих які перебувають в родинних зв'язках з місцевими, а і тих, які по знайомі з кимсь, прибули бо відчувують і вважають цей осередок центральним за значенням для боснійської української діаспори, яка вже звідси розсіялася по Європі, Америці, Австралії

Може такому суспільному настрою сприяло те,

Тетрапод і центральна частина нового іконостасу в Прняворі

що ця, після підкладженем вибухом зруйнованої церкви початком нещодавніх воєнних подій, новозбудована споруда церкви – хребет живої церкви. Може і тому що намаганням пароха, отця ставрофора Петра Овада, парафіян і українців - добродійників з багатьох країн, ця церква вже і зовсім закінчена. Ззовні – здалека видно позолочений верх бані, а в середині, після закінчення художніх робіт, закінчений і прекрасний іконостас, посвячення якого відбулося два дні пізніше, в суботу 21 серпня, владикою Кір Славомиром.

Літургію правив декан славонський о. Іван Барщевський, котрий сказав і проповідь на тему Св. Преображення, а співслужили: декан боснійський о. Михайло Стахнек, о. Мирослав Кришин і о. Петро Ситник також з Боснії, о. Ярослав Лещешин й о. Микола Ступняк з Хорватії та о. Адам Фігурек з Бельгії. Сповідати допомагали і два римо-католицькі священники, а церковний спів вела пані Наталя р. Біляк, з допомогою пані Мар'яни Карпи і панни Оксани Овад. Після закінчення літургії, панотців і всіх присутніх привітав прняворський парох, о. ставрофор Петро Овад. Потім, Папі Римському Іванові Павлові II, Митрополитові Кір Любомирові, Єпископові Кір Славомирові, усьому священству й віруючим, відспівано „Многая літа”. С.П.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА” – ФЕСТИВАЛЬ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНІХ СПІЛОК УКРАЇНЦІВ В БОСНІЇ

Перед церквою Вознесіння пресв. Богородиці в с. Дивятині (Боснія), між столітніми дубами, куди перші українські переселенці прибули 110 років тому, (а сьогодні їх там живе дуже мало) відбувся третій за чергою фестиваль творчості культурно-просвітніх спілок українців Боснії. Координатором спільної організації фестивалю була Культурно-просвітня спілка українців ім. „Тараса Шевченка” з Баня Луки. Фестиваль мав фінансову підтримку Європейської Унії в рамках „Веселка Проекту” в якому, крім згаданих спілок, об'єднані і гуманітарне канадсько-боснійське т-во „Веселка” з Прієдора та КП асоціація „Світ культури” з Прнявора.

Фестиваль почався піснею „Боже втлийкий, єдиний!”, у виконавстві об'єднаних хорів культурно-просвітніх спілок з Баня Луки й с. Лешня, котрими диригувала проф. Тетяна Ошті з Баня Луки

На початку цього свята була літургія котру правив парох о. Ситник, а співслужив о. Мирослав Кришин з Баня Луки. Церковний спів вдало вів пан Василь Заставний з Див'ятини.

Розпочинаючи програму, присутніх привітали голова КПС з Баня Луки п. Євген Корцеба, начальник општини Лакташі п. Ранко Карапетрович та третя секретарка Посольства України зі Загребу панна Анна Тертична. В програмі виступили КПС з Баня Луки, Прнявору, с. Лешні, с. Хорвачан і Див'ятини, с. Козарац і Трнополе біля м. Прієдору, та українські КПТ-ва з Хорватії зі Славонського Броду, Каніжі і Шумеча.

В розмові, пани Є. Корцеба і Александр Чорний повідомили що українська громада в Боснії намагається здобути кращі форми організованості, щоб повністю використати законні можливості національних меншин. З цією метою, 5 травня ц.р., в Баня Луці відбулася сесія представників українських спілок, на якій вирішено постановити Координаційну раду українців Боснії і Герцеговини. А.П.

Прняворські бандуристки з професоркою Мар'янною Карпа

„Рукодільниці” зі Сл. Броду

MALEVIČ I HRVATI - PRILOG UPOZNAVANJU UKRAJINSKE KULTURE

Kazimir Malevič jedan je od najvećih umjetnika ukrajinske i svjetske avangarde. O njemu se u hrvatskim stručnim krugovima znade mnogo, što više utjecaj njegovog suprematizma prisutan je kod nekoliko hrvatskih slikara, mada to javno ne ističu. Međutim, u široj javnosti, poglavito među novinarima, o ovom umjetniku šire se pogrešne, ili nepotpune informacije. Najčešće ga se svrstava među Ruse, odnosno u "Rusku avangardu", čemu doprinose i stručnjaci iz Moskve, premda je svakom znalcu Malevičevog

Naslovna strana udžbenika vjeronauka za VI. razr. osn. škole: K. Malevič: Suprematistička kompozicija 1915/16

života poznato da on nije tajio svoju ukrajinsku nacionalnu pripadnost. To nas čudi i zbog toga što je 1990.

g. u Zagrebu održana odlična izložba "Ukrajinska avangarda", na kojoj je svjetska javnost upoznata s ovim umjetničkim fenomenom, koji se do tada skrivao pod pojmom "ruske avangarde", dok su radovi umjetnika ovog pravca bili deponirani u skladištima galerija i muzeja, stavljeni pod ključ i isključeni iz javnog života kao umjetnost koja je strana marksističkoj estetici. Od hrvatskih povjesničara umjetnosti, o Maleviču je vrijedne retke napisao akademik Aleksandar Flaker, a u sjajnim predavanjima o slici "Crvena konjica", afirmirala ga je i naša čuvena povjesničarka umjetnosti, Vera Horvat Pintarić. Da ne budem neskroman, osobno sam dao svojim člancima mali doprinos upoznavanju naše javnosti sa životom i djelom Kazimira Maleviča.

Želio bih upozoriti na tri primjera nazočnosti Malevičevog genija u našoj kulturi.

1. Godine 2003. objavljen je udžbenik iz vjeronauka za VI. razred osnovne škole "Pozvani na slobodu", kojem je dizajner Žarko Jovanovski na korice stavio reprodukciju jednog Malevičevog suprematističkog rada (vidi faksimil naslovne stranice), na kojem se jasno uočava kršćansko nadahnuće i izvor slike. Ova je činjenica važna zbog pravilne recepcije suprematizma. Naime, još nije dovoljno poznato da Malevič ne spada u komunističke slikare, premda je surađivao s boljševicima. Što više, on je slikar eminentno kršćan-

skog nadahnuća. Njegovi avangardistički radovi čuveni u svijetu, koji prikazuju crni kvadrat, krug, križ, ili trokut, te osnovne boje kojima se koristi, preuzeti su

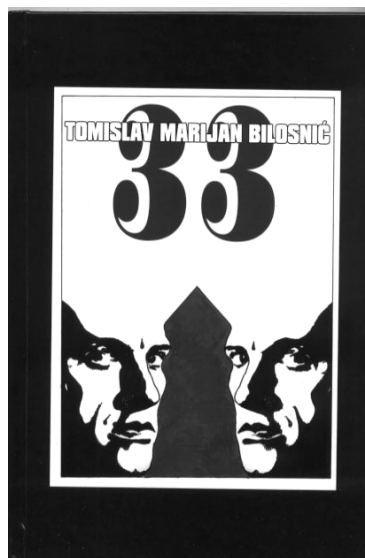
sistemom redukcije, direktno iz pravoslavne ikonografije, te iz ukrajinskog pučkog slikarstva. Malevič je, kao genijalan stvaralac i mislilac, tražio nova izražajna sredstva kojima bi mogao prikazati i shvatiti veličinu i svenazočnost Duha Svetoga u životu čovjeka i svemira. Klasični figurativni principi nisu ga zadovoljavali, jer objektivno gledajući, Duh Sveti ne može se prikazati figurativno već apstraktno. Stroga pravoslavna ikonografija i teologija koja joj je davala teoretsku nadgradnju, nisu sklone nikakvim inovacijama, jer drže da čin stvaranja ikone ima liturgijske elemente i kao takav sam je po sebi uronjen u svenazočnost božanske transcendencije. Malevič je vjerovao da će boljševici ostvariti prostore umjetničke slobode na način kako je tu slobodu on vidio. A on ju je vidio kao Božju kreaciju, a ne kao djelo sotonino. Kada je postao svjestan da se radi o prijevari, bilo je kasno, kao i ostalim avangardistima. Doživjeli su odstranjivanje iz javnog života, zatim progone, uključujući u slanje u sibirске logore, pa čak i fizičku likvidaciju. Malevič slika 1928/29, dakle kada je Staljin postao krvavi komunistički mesija, čini mi se kao "mea culpa", čuvenu sliku "Glava seljaka", koja zapravo predstavlja ikonu "Nerukotvorni Spas", odnosno "Veronikin rubac", kako se kaže u zapadnom kršćanstvu.

K. Malevič: Glava seljaka

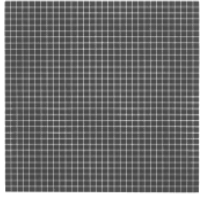
Jednan od Bilosnićevih radova nastalih pod utjecajem K. Maleviča

Naslovna stranica knjige "33"

2. 2004. g. poznati hrvatski pjesnik i slikar Tomislav Marijan Bilosnić objavio je knjigu pod naslovom "33", u kojoj su skupljene reprodukcije njegovih radova nadahnutima Malevičem i ostalim iz njegovog slikarskog kruga. Već naslov knjige na simboličkoj razini upućuje na Davidovu zviždu, kao na jedinstvo vanjskog i unutarnjeg svemira, ali i na Kristovu smrt, kao trenutak iskupljenja ljudskih grijeha i

Str. 12 →

REMEMBER
MALEVITCH II

“Čelo za metak”, posvećenoj tragičnom ruskom pjesniku i slikaru Vladimiru Majakovskom.

3. U Rovinju je 6. srpnja 2004. g. svjetski poznati hrvatski slikar apstraktnog usmjerenja, Ivan Picelj, priredio izložbu pod naslovom “Remember Malevitch II”. Ovo je do sada najimpozantnija recepcija umjetnosti velikog Ukrajinca u hrvatskoj kulturi.

Mišljenja sam da bi radove Tomislava Marijana Bilosnića i Ivana Picelja vrijedilo pokazati i u Ukrajini, jer predstavljaju doprinos kulturnom upoznavanju dvaju naroda.

Đuro Vidmarović

IVAN
PICELJ

1954 2004

ZAVIČAJNI MUZEJ GRADA ROVINJA
MUSEO CIVICO DELLA CITTA DI ROVIGNO

6. - 31. SRPNJA 2004.
6 - 31 LUGLIO 2004

МІЖНАРОДНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ТАБІР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УГОРЩИНІ

Творчість учнів в таборі

На Балатоні, 1-10 серпня п.р. проходив IX Міжнародний молодіжний табір української мови. В табір, який проводило Державне Самоврядування Українців Угорщини під керівництвом Ярослави Хортяні, зібралася українська молодь з Угорщини та других країн Європи, а цей раз участь брали і учні з Хорватії – тобто зі Загребу. (фото зі www.ukrajinci.hu)

У СЕРБІЇ ЗАВЕРШИЛА РОБОТУ VI ЛІТНЯ ШКОЛА УКРАЇНІСТИКИ

У м. Сомбор (Сербія) завершила роботу VI Літня школа українистики “Просвіта”, учнями якої стали майже 60 підлітків українського походження із Сербії та Чорногорії.

Організатором школи стало Товариство української мови, літератури й культури “Просвіта”, а також Українська національна рада.

Під час навчання діти змогли не лише вдосконалити свої знання з української мови, літератури, історії, але й навчитись українських пісень та танців. Програма перебування у школі також передбачала екскурсії, лекції гостей з Посольства України у Сербії й Чорногорії про сьогодення України. Делегация школи поклала квіти на могилу солдат Третього українського фронту у Сомборі.

Дітьми опікувались як сербські педагоги, так і українські. Зокрема, уроки з музики проводили студенти останніх курсів Львівської музичної академії.

Під час урочистого закриття школи учні школи співали українські пісні, читали вірші, а також представили виставу за мотивами українських міфів. Усі учасники акції отримали дипломи про проходження школи українистики “Просвіта”.

АПУ для ЗМІ №182

У БОСНІЇ І ГЕРЦЕГОВИНІ ЗАВЕРШИЛА РОБОТУ П'ЯТА ЛІТНЯ ШКОЛА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й КУЛЬТУРИ

У місті Прнявор (Боснія і Герцеговина), 27 липня відбулося урочисте закриття 5-ї Літньої школи української мови і культури, організованої Товариством української творчої інтелігенції “Світ культури”. За час діяльності 5-ї Літньої школи з українською культурою, мовою та історією мали можливість ознайомитися близько 100 дітей трьох вікових груп української громади БІГ, Хорватії та Сербії.

Частина прняворських
учнів з викладачами

Під час закриття школи її учасники представили яскраву культурно-мистецьку програму, продемонструвавши набуті знання з української історії, народних пісень, поезії тощо.

Присутніх активістів української громади в БІГ, батьків, представників місцевої влади та голову общини Прнявор привітав посол України в Боснії і Герцеговині (за сумісництвом) Віктор Кирик, який у своєму виступі наголосив на важливості збереження національної самосвідомості української молоді Боснії та особливо відзначив зусилля вчителів та дирекції Літньої школи в Прняворі. До бібліотеки школи було передано комплект монографій та підручників з історії, культури та літератури України.

АПУ для ЗМІ №169

ПОМЕР ІВАН КОРОПАТНІЦКИЙ

У Славонським Броді на свої іменини 24.06. ц.р. помер Іван Коропатніцкий, заслужений член української національної меншини. Іван народився у Канижі, коло Славонського Броду 03.07.1941 року у родині Йосифа і Анни уродженої Семків, як середущий з трьох синів.

Тяжко працюючи, їх батько дав усім синам можливість здобути освіту, так Іван став інженером і почав працювати у найбільшому підприємстві в Славонському Броді "Джуро Джакович". Пізніше був на посаді у страховому підприємстві "Кроація осігуране", де працював 27 років.

Року 1965 одружився з Ольгою р. Маєр, котра помагає йому і підтримує у його житті.

Понад 35 років бере участь у суспільному житті української громади як член ради товариства, а пізніше, як голова того самого товариства. Під його керівництвом товариство прожило найплідніше, враховуючи участі на місцевих

*Іван Коропатніцкий
1941 – 2004.*

фестивалях, гостювання на Україні і по Європі та організації гостювань гостей з різних сторін. Допоміг також відновити церкву у Канижі, яка постраждала під час війни 1992 року.

Його життя пройшло у намаганні показати людям, що бути українцем є на честь і другим і українцеві самому.

Вічна йому пам'ять.

о. М.Ступняк

Останній поклін щирому приятелю, доброму другові й керівникові Іванові Коропатніцкому

Рада й Головна Управа Союзу Українців у Великій Британії ; Лондон, 1 серпня 2004р.

НАША СПІЛЬНА ТРАГЕДІЯ

(Скорочено редакцією Нашої газети)

Мабуть за цілу історію нашої української громади у Великій Британії не було ще такої трагедії, щоб в одну жадливу мить, одним випадком, загинуло троє чільних, усім знаних, одних з найкращих членів нашої української спільноти. Вістка про загибель панів д-ра Святомира Фостуна, Маркіяна Шептицького і Володимира Пігія рознеслася по громаді наче солом'яний вогонь. І всім нам було так само важко повірити в цю сумну й неправдоподібну новину... Що сталося, чому і як?

Невеличка група представників ОБВУ, перебуваючи в Україні одинадцятий день, зранку 25 липня 2004 року вирушила автомашинами до Бродів, щоб віддати честь, поклін та піднести молитви за своїх побратимів по зброї, віддавших життя в кривавому бою під Бродами в 1944 році.

(.....)

(.....)

Коли після завершення всіх урочистостей вирушили в дорогу назад до Львова, біля 5-ої години за київським часом, на шляху Броди-Львів, між населеними пунктами Куровичі та Підгайчики, сталась автомобільна катастрофа. За попередніми даними експертизи стало відомо, що водій автомашини (в якому їхали д-р Святомир Фостун, Маркіян Шептицький, Володимир Пігій і полков-

ник Анатолій Кошіль Голова Київської Організації Всеукраїнського об'єднання ветеранів), п. Роман Панкевич мав приступ серця, внаслідок чого його авто без контролю виїхало на зустрічну смугу й не відповідало на сигнали мініавтобуса, що мчав на зустріч. У результаті страшного удару їх зіткнення, четверо пасажирів автомобіля загинуло, полковник Кошіль врятувався живим...

Про решта — важко говорити! В ту одну важку хвилину перевернувся світ для наших колишніх вояків, їхніх родин, друзів, співпрацівників і знайомих. (.....)

В особі д-ра Святомира Фостуна, СУБ втратив свого довголітнього редактора "Української Думки" й колишнього генерального секретаря, а в особі Маркіяна Шептицького, колишнього ділового директора, довголітнього (25 років), відданого праці Голову Відділу СУБ у Лондоні, Голову Українського Товариського Клубу й невтомного ключового працівника ГУ СУБ. Зі смертю Володимира Пігія, СУБ і ОБВУ однозначно втратили примірний провідного члена Відділу у м. Рагбі.

Це величезна втрата і для ОБВУ, Європейського Конгресу Українців, Товариства Свята Софія, УКПО, Української Автокефальної Православної Церкви...

(.....)

Нехай буде їм Вічна і Блаженна Пам'ять!

KVASOM KVASIM... I ŽEĐ GASIM

Kad sam se prije skoro četiri mjeseca vratio sa svog prvog posjeta Ukrajini, osjećao sam kako taj prvi dojam još nije potpun. Nešto je nedostajalo. Vidio sam veličanstvene građevine, uživao u prekrasnim pogledima, pod nepcem topio najbolja jela ukrajinske kuhinje, a horilka (ukrajinska rakija) i najpoznatija ukrajinska piva su se brinuli kako mi se «grlo ne bi osušilo»... Unatoč svemu tome, osjećao sam kako nešto nedostaje. Kvas... Raspored obveza i vremenske prilike mi nisu bili naklonjeni, tako da ga nisam kušao. Vidjevši moje silno razočaranje, prijateljica koju sam upoznao u Kijevu, obećala mi je donijeti kvas kada doputuje u Hrvatsku, tako da sam svoj doživljaj Ukrajine upotpunio u Hrvatskoj.

Kad sam otvorio bocu kvasa i pomirisao ga, pomislio sam kako će dvije litre pića biti previše, ali dok sam otpijao gutljaj, zaključak je bio da su dvije litre sasvim dovoljne. Krivac što su te dvije litre nestale u roku od četiri sata bio je karamelast okus koji je ostajao u ustima nakon ispijenog gutljaja.

Stari Slaveni su očito znali kako stvoriti dobra pića, jer iako su mnogi recepti kvasa izgubljeni, preživio je mnoga stoljeća. Naime, kvas je prvi put spomenut 100. godine. Slični recepti se mogu naći i kod Finaca (sahti), koji su ih najvjerojatnije primili od Slavena u doba velikih seoba naroda. U Kijevskoj Rus'i su ga seljaci pili češće nego vino ili pivo. Razlog tome može biti, uz taj što je ukusan i osvježava, i taj što ga je bilo jeftinije i jednostavnije napraviti nego pivo.

Kvas se u narodu nije koristio isključivo kao osvježavajuće piće, već i kao lijek protiv prehlade, zimice, skorbuta, mamurnosti... Bogat vitaminom B, uvršten je i kao dio menija većine bolnica bivšeg SSSR-a. Do stvaranja Sovjetskog saveza, kvas je bio popularan tek u Ukrajini i Rusiji, a tada se raširio na sve zemlje Saveza.

Na internetu sam pronašao recept za kvas. Kad sam ga napravio nije imao okus kao onaj kojeg sam prvog kušao. Isprva sam pomislio kako moj kvas nije uspio kako treba, ali sam tu misao odbacio kad

pročitah da u Bukovini prave kvas od jabuka, a k tome da postoji i kvas od limuna, maline, cikle, te tko zna koliko je još izgubljenih recepata... Kad sam ponudio ocu svoj kvas, samo je coknuo jezikom i rekao: "To ti je boza. To sam pio kad sam bio mali. U Banjaluci smo je kupovali u slastičarnicama na čaše."

Je li moguće da je kvas preživio stoljeća turske okupacije i izdvojenosti od ostalih Slavena, ili se radi o nekakvom nesporazumu, ne bih znao reći. To bih trebao prepustiti velikom broju stručnjaka koji se bave proučavanjem kvasa (jedan od projekata je i "Kvass and Reconstruction in the SCA", koji mi je

pružio neke podatke) i rekonstruiranjem originalnog recepta. Početnicima u pripravljanju kvasa nudim sljedeći recept, a iskusne molim ako imaju kakav drukčiji – da mi ga pošalju na E-mail adresu filip_p@net.hr.

Recept po kojem sam napravio kvas je sljedeći:

- Potrebno je
- 250 g raženog kruha
 - 4 l vode
 - 15 g kvasca
 - 115 g šećera
 - 2 žlice mlake vode
 - 1 limun
 - 2 žlice grožđica
 - dva prstohvata metvice

Kriške raženog kruha se stave u pećnicu 45 minuta (na 200°C), dok se ne isuše. Tada se zdrobe u kipuću vodu i kuhaju 5 minuta, nakon čega se sve ostavi da miruje pokriveno krpom najmanje 4 sata. Nakon mirovanja se pripremi kvasac s dvije žlice mlake vode i nešto šećera, a voda i kruh se procijedi kroz krpu. U ocijeđenu vodu se doda korica jednog limuna, metvica, šećer i kvasac koji je bubrio petnaestak minuta, te se sve ostavi pokriveno na toplom mjestu 8 sati. Poslije se procijedi kroz krpu, ulije u boce u koje se stavi malo limunove kore i nekoliko grožđica. Boce moraju biti dobro zatvorene i smještene u hladnom. Nakon nekog vremena će grožđice početi plutati, a talog će se slegnuti na dno. Tada se još jedanput procijedi – i kvas je gotov!

Filip Pobran

ЗУБ ЗА ЗУБ

- Якби ви були моїм чоловіком, я б налила вам отрути до кави.
- А якби ви були моєю жінкою, я цю каву випив би.

С М И Х

Я К

Л И К

У АДВОКАТА

- Чи я маю підставу до розводу?
- А ви жонаті?
- Так.
- Ну, то маєте.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje	Tisak: FILEDATA d.o.o.
	Društvo za ukrajinsku kulturu	prve nedjelje u mjesecu	Boja – elektroničkim pisačem
	Товариство української культури	sa stankom u srpnju i kolovožu	U Zagrebu, 05.09.2004.
	Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA	Tehnički i glavni urednik:	Naklada: 300 primjeraka
	Poslovni račun kod Zagrebačke banke	Aleksa Pavlešin	Tel. Društva i uredništva:
	2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	01 / 4635-884

SEMINAR O PROVOĐENJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Sudionici seminara u Cavtatu

Vladin Ured za nacionalne manjine i Savjet za nacionalne manjine RH, organizirali su u renomiranom hotelu «Croatia» u Cavtatu seminar za predstavnike udruga i ustanova nacionalnih manjina. Seminar je održan 20. i 21. rujna ove godine, a sudjelovali su predstavnici Unije zajednice Albanaca u RH, Saveza Slovenskih društava u RH, **Str. 2. →**

*Андрій Жолдак -
Тобілевич IV*

„БУТИ ЧИ НЕ БУТИ....” В ЗАГРЕБІ

З 16 по 25 вересня ц.р., в Загребі проходив другий Міжнародний фестиваль театру. Цього разу на сценах показано п'єси „Жорсткий і ніжний” Мартіна Кріппа (Wiener Festwochen, Відень – Аустрія & Chichester Festival Theatre, Лондон - Великобританія), „Війна і мир” Л.Н.Толстого (Театр Петра Фоменка, Москва – Росія), „Битва за Сталінград” Резо Габріадзе (Театр Резо Габріадзе, ляльковий, Тбілісі – Грузія), „Один день Івана Денисовича” Олександра Солженіцина (Державний драматичний театр ім. Т. Шевченка, Харків – Україна), **Стор. 6 →**

„ПРОСВІТА” ЗНОВУ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ

В суботу, 18 вересня п.р., після урочистостей, біля каштану на Українській вулиці, більшість присутніх відгукнулася на запрошення і відвідала приміщення Товариства українців і русинів Загреба по вул. Водоводній 15. Причина цього запрошення була

– повторне відкриття меморіальної дошки, присвяченої Товариству „Просвіта”. Таким чином, після двох років в закутках, дошка знайшла **Стор. 4 →**

ODRŽANO JE MIKLUŠEVAČKO LJETO 2004.

Treće po redu, u Mikluševcima je 12. rujna održano ovogodišnje Mikluševačko ljeto – kulturna manifestacija pretežno plesnog folklornog sadržaja.

Glavni sponzor manifestacije bio je vukovarsko-srijemski župan Nikola Šafer, koji je prije njenog otvaranja zamolio gospodu Nikolu Maka – zastupnika u Hrvatskom saboru i Oлександра Levčenkа – zamjenika veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj, da se obrate nazočnoj publici i sudionicima na što su se zamoljeni rado odazvali.. Gospodin Levčenko je uz prigodne pozdrave uputio i apel da Općina i Županija, udruženim snagama zajedno s Ukrajinom, na mjestu srušenog starog, izgrade u Mikluševcima novi Dom kulture. Gospodin Šafer je u svom govoru izrazio zadovoljstvo što se ovakvim i sličnim manifestacijama održava samobitnost nacionalne manjine, angažira mladež da čuva tradiciju, te što se uz to razvija i suradnja sa državom matičnog naroda Ukrajinom, na kulturnom, ali i na gospodarskom planu. **Str. 5 →**

„Витайце у нас” – по миклошевски

SEMINAR O PROVOĐENJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Nastavak s 1. str.

Bošnjačke nacionalne zajednice, Zajednice Makedonaca u RH, Saveza Rusina i Ukrajinaca u RH, Talijanske unije, Saveza Čeha, Saveza Slovaka, Vijeća romskih udruga, Demokratske zajednice Mađara RH, Židovske nacionalne manjine u Zagrebu, Društva za ukrajinsku kulturu, Nacionalne zajednice Crnogoraca, Koordinacije vijeća nacionalnih manjina Grada Zagreba i Centra za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć iz Vukovara. Radom seminara su rukovodili mr. sc. Milena Klajner – ravnateljica Vladinog Ureda za nacionalne manjine, Aleksandar Tolnauer – predsjednik i dr. sc. Siniša Tatalović – potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH. Uz nazočnost g. Roberta W. Beckera – zamjenika predsjednika Misije OEES-a, u radu seminara također su sudjelovali i zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru mr. sc. Zdenka Čuhnil, g. Adam Jene i g. Vojislav Stanimirović, te predstavnici ministarstava znanosti, prosvjete i sporta, unutarnjih poslova, kulture te pomorstva i veza.

*Mr.sc. Zdenka Čuhnil, Adam Jene
i Vojislav Stanimirović*

Osnova za rad seminara je bilo Izvješće o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina (Vlade RH) i Alternativni izvještaj o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu prava nacionalnih manjina u RH (Centra za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć iz Vukovara u suradnji sa Zajednicom Srba iz Rijeke) koji je sponzoriran od Minority Rights Group International.

Predstavnici nacionalnih manjina su se složili da ovaj potonji Alternativni izvještaj nije općeprihvatljiv jer je rađen s aspekta samo jedne nacionalne manjine, a bez konzultacije i uvrštavanja problematike ostalih. Osim toga, iako uvrštava veliki broj referenci, djeluje u izvjesnoj mjeri jednostrano jer ne obuhvaća napredne i pozitivne pomake u primjeni pozitivnih zakona iz domene prava i zaštite nacionalnih manjina, a pojavnosti iz domene drugih zakona stavlja u kontekst zakona glede nacionalnih manjina. No s obzirom da Izvještaj nema prizvuk zlonamjernosti, a cilj seminara

i nije valorizacija ni jednog ni drugog izvješća jer su ona tek osnova za rad, sudionici su se više posvetili samoj temi seminara, odnosno sagledavanju raznih aspekata provedbe Okvirne konvencije. U tome su im od velike pomoći bili i saborski zastupnici, a posebno i

*Robert W. Becker, Aleksandar Tolnauer
i mr.sc. Milena Klajner*

predstavnici spomenutih ministarstava koji su, svatko u svom resoru, dali pregled stanja u odnosu na nacionalne manjine, a odgovarali su i na pitanja sudionika.

Uz dužno spominjanje dobrih primjera, zbog racionaliziranja, sudionici su se više zadržali na uočenim poteškoćama, poput uočenih neadekvatnosti u popisu pučanstva što se kasnije odrazilo na nemogućnost korištenja određenih prava, spontano raslojavanje na «stare» i «nove» nacionalne manjine, problem poimanja definicije Bošnjak i Musliman, provođenje Nacionalnog programa za Rome, favoriziranje u tisku pompoznih tema o nacionalnim manjinama i sl. Iz takve analize proizašle su i određene sugestije, a na kraju seminara i zaključci s ciljem otklanjanja poteškoća u primjeni zakona po pitanju:

- popisa pučanstva (posebno glede srpske, romske i bošnjačke nacionalne manjine)
 - uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina
 - modela obrazovanja na jeziku nacionalnih manjina te nepostojanje prosvjetnih savjetnika
 - pristupa elektroničkim medijima
 - osiguravanja uvjeta za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina
 - nedovoljne zastupljenosti u upošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u državnoj upravi, pravosuđu i javnim poduzećima
- Također je spočitnuto što i druga ministarstva nisu poslala svoje predstavnike, iako su bila zamoljena, te da je to možda i indikativno u smislu stvarnog interesa za položaj nacionalnih manjina. *Aleksa Pavlešin*

ЕДУКАЦІЯ ЖУРНАЛІСТІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

З 16 до 20 вересня проходив третій останній семінар – едукація журналістів національних меншин, який організували Рада національних меншин, НРТ та ICEJ.

Коротко про самі семінари: перший відбувся в Опатії у приміщенні, яке надав ICEJ, другий проходив у Даруварській Чешкій бесіді, а третій у просвітньо-культурному центрі угорців м. Осієка. Представники національних меншин (а саме – італійці, чехи, словаки, угорці, серби, русини та українці) мали змогу прослухати на семінарах

велику кількість лекцій і відразу ж застосувати здобуті знання на практиці. За допомогою тренерів і викладачів було знято коротенькі вісті, інтерв'ю та репортажі, а також пробну передачу “Мулті култі”. Таким чином кожен учасник семінару мав нагоду випробувати себе в ролі журналіста та ведучого. А підтвердженням того, що потреба у молодих журналістах, які б могли подавати інформацію мовою своєї національної меншини, дійсно існує є організація семінару для представників решти національних меншин в Осієку.

Дарія Павлешен

SEMINARI “NACIONALNE MANJINE U LOKALNOJ ZAJEDNICI”

U Zagrebu, u Hotelu “Internacional”, 8. i 9. rujna ove godine, održana su prva dva od, diljem Hrvatske planiranih, dvadesetak seminara za edukaciju članova Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, koje organizira Vladin Ured za nacionalne manjine i Savjet za nacionalne manjine RH, da bi se čim bolje mogla koristiti prava koja su Ustavom i pozitivnim zakonima nacionalnim manjinama ponuđena i zajamčena.

Anastasia Crickey, Antti Korkeakivi, XX i prof. Asiorn Eide

Prvog dana, seminar je otvorila podpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor koja je tom prigodom objasnila da je cilj Vlade ovim seminarima, edukacijom, pokrenuti bolju suradnju Vijeća s lokalnom upravom i državnim tijelima koja bi vodila uključivanju u proces odlučivanja. Uvodnu riječ su imali i mr. Milena Klajner – predstojnica Ureda za nacionalne manjine RH, g. Aleksandar Tolnauer – Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH, g. Peter Semneby – voditelj misije OSS-a u RH, te dr. Furio Radin – predsjednik Odbora za ljudska prava.

Već kroz uvodna izlaganja dan je pregled problematike povezane s primjenom spomenutih zakona, kao npr. slab odaziv na izborima za Vijeća nacionalnih manjina (g. P. Semneby), a najavljeni su i demokratski procesi za donošenje boljeg izbornog zakona (dr. F. Radin).

Sudionici seminara u Zagrebu 8. rujna 2004.

U prijedpodnevnom radu bila su dva predavanja: „Ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj” koje je održao zastupnik srpske nacionalne manjine u Hrvatskome saboru - dr. sc. Milorad Pupovac, te „Uloga Središnjeg državnog ureda za upravu u sustavu vijeća i predstavnika nacionalnih manjina” koje je izložio državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu – g. Antun Palarić. Sudionici seminara su se vrlo aktivno uključili i u poslijepodnevne radionice „Uloga savjeta za nacionalne manjine i suradnja s vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina” s voditeljima g. Aleksandrom Tolnauerom – predsjednikom, i

Dr.sc. Siniša Tatalović, mr.sc. Milena Klajner i prof. dr.sc. Milorad Pupovac

dr. sc. Sinišom Tatalovićem – podpredsjednikom Savjeta za nacionalne manjine, te „Suradnja državnih tijela i jedinica lokalne i područne samouprave s vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina” s voditeljima mr. Milenom Klajner – predstojnicom Ureda za nacionalne manjine i gospodom Gretom Augustinović Pavičić – pročelnicom Službe za mjesnu samoupravu Grada Zagreba.

Sljedeći dan je seminar održan za predstavnike županijskih Vijeća nacionalnih manjina. Dr. sc. Milorad Pupovac je i za njih održao isto predavanje kao i dan ranije, završivši ga uz pohvale zavidne aktivnosti Savjeta za nacionalne manjine ali i konstatacijom da je na terenu širina tematike u tom pogledu još uvijek „otvorena knjiga”. Drugo predavanje - „Suradnja tijela državne vlasti s vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina”, bilo je u organizaciji Središnjeg državnog ureda za upravu. Gosti seminara su bili i predstavnici Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za Okvirnu konvenciju o zaštiti nacionalnih manjina: g. Antti Korkeakivi – tajnik, g-da Anastasia Crickey – član, i prof. Asiorn Eide – voditelj delegacije spomenutog odbora, koji se u ime delegacije i obratio nazočnima. U svom obraćanju gospodin Eide je između ostalog istaknuo da je uloga Konvencije da onemogućiti diskriminaciju, odnosno osigura jednako postupanje prema svima, tj. prema pripadnicima većinskog naroda kao i nacionalnih manjina. Druga uloga Konvencije je da omogućiti manjinskom stanovništvu da održava i razvija vlastiti identitet, a to se u prvom redu odnosi na jezik, pismo i obrazovanje. Iz izvješća vlade RH je vidljivo poboljšanje glede pristupa u ostvarivanju prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj, u prvom redu konsolidiran je pravni okvir. No primjećuje se da sama provedba spomenutih kvalitetnih zakona, na lokalnoj razini ponekad i nije sasvim tako dobra. Hrvatska je u ovom smislu preuzela određene obveze i drago nam je da se u tome primjećuje određeni napredak, zaključio je gospodin Eide.

Aleksandar Tolnauer

Aleksa Pavlešin

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЛЕОНІД КУЧМА ВРУЧИВ ОРДЕН ДЕРЖАВИ ДМИТРУ ПАВЛИЧКУ

КИЇВ, 28 вересня. Президент України Леонід Кучма сьогодні вручив орден Держави Дмитру Павличку – письменникові, громадському діячу, якому 27 вересня поточного року присвоєно звання Герой України відповідним Указом.

Цим враховано його визначний особистий внесок у розвиток української літератури, створення вершинних зразків поетичного слова, плідну державну і політичну діяльність.

Леонід Кучма привітав Дмитра Павличку з 75-річним ювілеєм, який відзначається сьогодні.

Президент Леонід Кучма і письменник Дмитро Павличко

АПУ для ЗМІ №218

POBOLJŠATI SURADNJU HRVATSKE I UKRAJINE

VJESNIK 10. rujna 2004.

SPLIT – Splitsko–dalmatinski župan Kruno Peronja u četvrtak se susreo s Oleksandrom Levčekom, zamjenikom veleposlanika Ukrajine u Hrvatskoj, za njegova prvog službenog posjeta Splitu i županiji. Razgovaralo se o mogućnostima regionalne suradnje kao važnog dijela bilateralnih odnosa Republike Hrvatske i Ukrajine. Zaključeno je da trgovinska razmjena od oko 50 milijuna dolara godišnje ne odgovara mogućnostima dviju država. Splitsko-dalmatinska županija, kao najveća u Hrvatskoj, zanimljiva je ukrajinskim ulagačima. *I.D.*

НА ВУЛИЦІ УКРАЇНСЬКІЙ - БІЛЯ КАШТАНУ

Як і минулих років, цього року 18 вересня, в Загребі на вулиці Українській, біля каштану, який як символ дружби народів України і Хорватії посаджений 24 серпня 2001 р. від імені Посольства України в Республіці Хорватія та міста Загреб з нагоди 10-ї річниці незалежності України (так написано і на меморіальній дошці на кам'янім п'єдесталі біля каштану), підготовлена святкова програма з нагоди 13-ї річниці незалежності України. Організаторами були Товариство дружи

Біля мікрофону Посол Віктор Кирик, та панство Мікіца Мілас, к.н. Івіца Трнокоп, Олга Місович і к.н. Теодор Фріцкі

Хорватія – Україна, КПТ русинів і українців Загреб і Посольство України в РХ. Крім організаторів, яких очолювали к.н. Івіца Трнокоп, пан Славко Бурда і Його Вископоважність Віктор Кирик, на урочистості були присутні представники Міністерства закордонних справ РХ - пані Олга Місович, міської держадміністрації - пан Мікіца Мілас, Об'єднання пожежників РХ – к.н. Теодор Фріцкі та українці і інші громадяни Загреба. Після виконання гімну обох країн та привітання, музичну програму виконали члени хорватського КМТ „Клас” (колос), а член Хорватського народного театру, актор Івіца Куней, декламував свої вірші та вірші Т.Г.Шевченка і Д.Павличку („Хорватія”).

С.П.

„ПРОСВІТА” ЗНОВУ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ

Продовження з 1-ї стор.

притулок на стіні коридору в приміщенні згаданого загребського т-ва.

Після виконання хорватського й українського гімнів і святкових промов меморіальну дошку разом відкрили Посол України в Хорватії, пан Віктор Кирик і голова т-ва, пан Славко Бурда. Урочистість продовжена спілкуванням в кімнатах т-ва, під час якого прозвучала принагідна оповідь про товариство „Просвіта”, його засновників і важливу роль тодішньої культурної й просвітньої роботи, яка залишила плідні сліди і до цього часу.

Довідка:

Вперше відкрити цю меморіальну дошку повинні були Президент Хорватії, п. Стіпе Месич, та Президент України, п. Леонід Кучма, який перебував з офіційним візитом в Хорватії з 23 по 25 жовтня 2002 року. Дошка мала бути поставлена в замку над “Кам'яними воротами”, входом в давню загребську фортецю Гріч, де сьогодні знаходиться приміщення Товариства братів хорватського дракона. Тому на дошці хорватською і українською мовами написано:

“В цьому будинку 29. червня 1922 р. заснована українська Просвіта, чим закладено фундамент культурно-освітньої діяльності українців Хорватії.

Українська громада. Загреб 2002”.

З не зовсім ясних причин до цього не дійшло. Меморіальну дошку, автором якої є український скульптор Богдан Корж з Ужгорода, того самого дня (23-го жовтня), на святковій сесії в Староградській ратуші, яка знаходиться по вул. Св. Кирила і Мефодія в Загребі, (на лиш тимчасово в амфітеатрі поставленим п'єдесталі) разом відкрили: міністр А. Зленко, віце-прем'єр Олег Дубина, депутат Олександр Шевченко з України та Б. Гралюк і С. Бурда з Хорватії. *ЖТ*

Nastavak s 1. str.

ODRŽANO JE MIKLUŠEVAČKO LJETO 2004.

To su sve elementi koji sugeriraju neophodnost iznalaženja načina da se ove tendencije podrže, kako općenito tako i izgradnjom spomenutog doma kulture. Među uzvanicima su bili i načelnik Općine Tompojevci – Zdravko Galović, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca – Danijel Perunski, tajnik Saveza Rusina i Ukrajinaca Srbije i Crne Gore – Vladimir Kočiš, te mikluševački župnik o. Jakim Simonović.

Zbor KPD-a «Ivan Franko» iz Vukovara

Organizacijski je odbor, pod predsjedanjem gospodina Đure Bikija, dobro koncipirao program u kojem su sudjelovala društva: “Jankovci” iz Starih Jankovaca (Mađari), “Hrvatsko srce” – Odra-Žabno kod Siska (Hrv.), “Mladost” iz Tompojevaca (Hrv.), “Joakim Govlja” iz Mikluševaca, “Joakim Hardi” iz Petrovaca, “Ivan Franko” iz Vukovara, “Ukrajina” iz Slavenskog Broda, “Karpati” iz Lipovljana, “Osif Kostelnjak” iz Vukovara i novoosnovano društvo “Rušnjak” iz Rijeke.

Clanica plesne skupine s bogato ukrašenom faculom

U već tradicionalno kvalitetno i scenski efektно izvedenim igrama, osvježenje su bili nastupi jedinog dueta (iz Rijeke), pjevačkih skupina djece te odraslih, kao i velikog ne tako davno osnovanog mješovitog zbora KPD “Ivan Franko”, koji se, vjerojatno zbog promjene dirigenta, ovaj put predstavio u nešto bljedem svjetlu no inače.

o. Jakim Simonović, Nikola Mak, Oleksandr Levčenko, Nikola Šafer i Đuro Biki

Iako je ova manifestacija po svojoj sadržajnoj profilaciji slična “Petrovačkom zvonu”, ona ima i svojstvene razlike koje će, uz evidentnu kvalitetu, vjerojatno biti dostatne da opravdaju njeno održavanje i u budućе.

Najmlađi su uspješno prikupljali prva iskustva na sceni

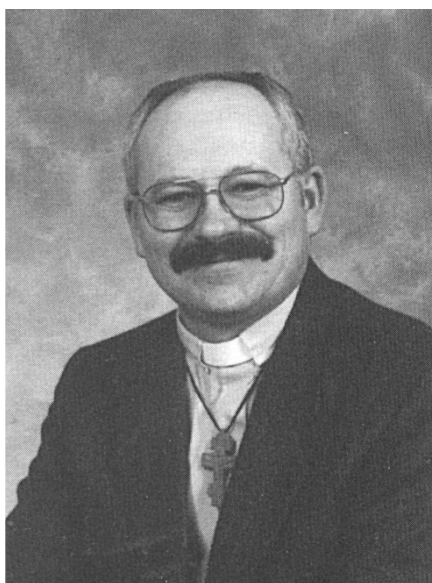
http://www.koukyu.ca/html/juvilej_o_plancaka.HTM 29.9.04.

ЮВІЛЕЙ О. МИХАЙЛА ПЛАНЧАКА

В суботу 25 вересня, в катедрі Св. Йосафата в Едмонтоні відбулося урочисте відзначення 25-ліття священства о. Михайла Планчака. Святкування відбулися у присутності Епарха Едмонтонської епархії кир Лаврентія Гуцуляка, 20 священників з різних епархій канадської митрополії, та багатьох вірних, друзів та рідні Ювілята.

Після урочистої Літургії відбувся урочистий бенкет, на якому ювілята вітали його колишні та теперішні парафіяни. Від імені священства Едмонтонської епархії ювілята вітав о. Стефан Войцеховський а від священників, які походять з Крижевацької епархії (кол. Югославія), ювілята вітав о. Антін Тарасенко. Святкування своїми виступами прикрасили тріо „Триптих“ (в якому співають доні о. Михайла), Світлана Сех та Роман Марутенко.

Отець Михайло Планчак

о. Михайло Планчак

акінчив малу семінарію в Піскі та Крижевцях (Хорватія) а теологічні студії закінчив у Загребі, де перебував у греко-католицькій семінарії. Дияконські свячення одержав у червні 1979 року з рук преосвященного свир Гавріла Букатка. Ієрейські свячення одержав від кир Йоакима Сегеді 22 липня 1979 року у Славонському Броді.

Перше назначення одержав на парафію Дев'ятина, де служив від 1979 до 1989 року. Відтак відбув на священничу службу до Канади, до Едмонтонської епархії. Від 1989 року до 1992 року опікувався громадами у Вілна, Спеден і Страй. Потім його перенесено до дистрикту Камрос, де він опікувався сімома парафіями аж до 1998 року. В 1998 року його перенесено до катедри Св. Йосафата, де він прийняв обов'язки пароха. Там він служить і сьогодні.

З приводу ювілею кир Лаврентій удостоїв ювілята званням ротоєрея.

→ Продовження з 1-ї стор.

„Федра” Жана Радіне (Словенський народний театр драми, Любляна – Словенія, „Маскарад” М. Ю. Лермонтова (Державний малий театр, Вільнюс – Литва) і як остання за чергою виконання „Гамлет. Сні” Вільяма Шекспіра також у виконанні вже згаданого театру з Харкова – Україна (українською мовою в перекладі Юрія Андруховича). Для того, щоб було легше слідкувати за програмою, на допомогу глядачам були подані субтитри, а також було озвучено на хорватську мову. („Один день Івана Денисовича” був в перекладі проф. Катерини Тлустенко, а „Гамлет. Сні” в перекладі Алексі Павлишина.)

Хоч усі відомі п'єси, виконані відомими колективами в постановці не менш відомих режисерів, заслуговують повну увагу, але написати про них тут не можливо, бо то б занадто перевершувало скромний фізичний обсяг „Нашої газети”. Тому увагу буде звернено лиш на дві згадані п'єси, з якими завітав харківський театр з України. А для того, щоб краще описати і незвичайну (а критики кажуть і скандальну) особу пана режисера Андрія Жолдака, якого в рекламі фестивалю згадують як пустотливе дитя (*enfant terrible*), та його ще більше незвичайний підхід до постановки в манері „театру жорстокості”, подаються статті двох авторів – два незалежні бачення, хоч автори беруть до уваги і враження інших критиків.

Шокуюча вистава харківського екстремала.

Вистава „Один день Івана Денисовича”, яку глядачі могли подивитися у вересні цього року на Всесвітньому театральному фестивалі у Загребі, вперше поставлена за однойменним і вже легендарним оповіданням Олександра Солженіцина у березні цього року скандально відомим українським режисером Андрієм Жолдаком. Вистава визнана кращою на міжнародному театральному фестивалі в румунському місті Сібіу, у якому брали участь майже 60 театральних гуртів із багатьох країн світу.

Відомий екстремал від українського театру Андрій Жолдак-Тобілевич IV шокував терплячу загребську публіку. Деякі театри витримали тільки першу дію вистави, в якій, за словами самого Жолдака „актор є мисливцем, а глядач — лисицею, котра потрапляє в невидимі тенета”. Зрештою, у виставі для Жолдака важливо не відобразити сюжет Солженіцина про табірне життя, а відтворити процес перетворення людини на нелюда, про втрату нею власної особистості й людської подобі. І робить він це в суперечливий із художньої точки зору, проте у власний, авторський спосіб, створюючи екстремальний, жорстокий театр,

до якого можна ставитися по-різному, проте важко заперечити обдарованість режисера.

«Один день Івана Денисовича» — для режисера принципово важлива вистава. Її вирішено у грубо натуралістичній манері, глядачі перебувають в атмосфері, максимально наближеній до справжньої табірної. У даному разі, щоб правильно зорієнтувати публіку, її впускають на виставу через темний коридор імпровізованого театру – Бочарського дома, у якому сидять і гавкають натуральні німецькі вівчарки. За рахунок цього, а також відповідно до знову ж таки натуралістичної манери гри акторів, із високим рівнем агресії і не менш високим рівнем проживання страшних подій вистави, традиційна театральна ілюзія глядацької безпеки практично стирається, що, напевно, і є тим результатом, якого прагне режисер. Від попередніх проєктів „Один день Івана Денисовича” відрізняється хіба тим, що на табірну тему Жолдак не просто створив набір гарних і довершених живих картин, але наситив дію численними фізіологічними подробицями та сформував тривожну, шокуючу атмосферу. Літературне першоджерело стає лише відправною точкою для розгортання його власних фантазмагоричних візій (не дивно, що під час прем'єри вистави в Москві Солженіцин не впізнав свого твору). Взнявши з реалістичної повісті героя та обставини, режисер вибудовує свій сюжет, в якому переплітаються натуралістичний показ дійсності (актори, вбрані у справжні в'язничні і валянці, встигають неодноразово упріти, на повну силу виконуючи абсурдні примусові роботи) і метафоричне відбиття цієї дійсності в уяві персонажів (прикладом може бути наскрізний образ зайця в різних варіаціях як втілення страху або символічне знищення життя в яскравій сцені пожирання яєць). Важливий момент жолдаківської інтерпретації — переміщення акценту з одного героя на масу, помноження точок зору. Івана Денисовича не зразу вирізниш у величезному натовпі в'язнів, хоча його світобачення все ж таки залишається провідним. Вистава «Один день Івана Денисовича», розіграна в безпосередній близькості до залу, дає можливість спостерігати, як кожен з численних акторів працює на повну силу, незалежно від обсягу ролі, бодай кількома штрихами окреслюючи виразний характер. Статистів на кону просто немає.

Катерина Тлустенко

Сцена з початку Жолдакового „Гамлета”

Чи хто бачив звичайного генія?

Озброєний чутками як проходив „Один день Івана Денисовича” (в той самий час я дивився „Федру” в другому театрі – кланяюся акторці В. Долц за виконання ролі Федри), я сміливо пройшов „темну зону” імпровізованого театру Бочарського дому і обережно сів далі від першого ряду крісел. (Кажуть, що сцени п. режисера Жолдака непередбачені – на „Денисовичі” публіка з першого ряду, кажуть, була зі сцени нагороджена яєшними плямами.) Причину очікувати незвичайне я мав вже і тому, що перекладаючи текст п'єси, бачив, що кількість ролей зменшена, а і тексту занадто мало, якщо взяти до уваги тривалість п'єси. Одним словом, я підготувався до всього, крім одного – сприйнятого багатими враженнями, в несподівано іншому світлі поданого „Гамлета”.

І той, хто усвідомлює, що нелегко бути актором, коли побачить таку Жолдакову постановку, переконається, що це інколи дуже важко. Тут актор мусить бути дуже витривалий на піт, бо рідкісні сцени без руху дуже короткі і як контраст дають ще більше відчуття динаміки. На сцені майже весь час багато осіб, але статистів нема, бо всі максимально виконують спільну роль, побудовану на їхніх гримасах, міміці, рухах і жестах.

А глядач? Пан Андрій постановкою численних візуальних ефектів, згаданою динамікою руху, швидкою зміною безлічі „відрізаних” коротких картин, а також міцним й агресивним, відповідно дії, інколи і зовсім ліричним звуком, атакує почуття і настрій. Все-таки, найміцніша Жолдакова зброя – це міцна фантасмагорична символіка, якою атакує глядача і вловивши хоч частину його душі – навіває роздуми. Після п'єси, глядач вже не той самий. Недивно, що літературний корпус п'єси в такому розмалюванні стає лиш ідейною основою, час від часу навіть як далекий мотив.

Домовитися про зустріч з паном Жолдаком було зовсім просто (Моє враження: взагалі, такі творчі особистості для всього знаходять час.), і ми зустрілися наступного дня на каві. Дуже хотілось мені дізнатися: що то за парадокс, що особа, яка, очевидно, міцно дотримується традицій свого роду, в сценічних постановках зовсім нетрадиційна. (І в заголовку тексту п'єси написано, що режисер – Андрій Жолдак-Тобілевич IV, а з того роду походить і український сучасний новеліст Богдан Жолдак – перекладений і в Хорватії.) Розмова проходила хоч повільно, але легко, майже розважально. Пан Жолдак теж зацікавлений дізнатися про деякі речі та допитується, а на мої питання відповідає повільно і з посмішкою, ніби ці дні для нього не були напруженими і ніби він не є така часта тема в культурних рубриках преси, ніби не та людина, про яку на пошук в мережі Інтернет – відгук на сотні посилань. Згаданий „парадокс” режисер пояснив тим, що людина повинна цінувати своє, а тоді цінуватиме і чуже; шануючи давнє, зможе легше зрозуміти і сучасне. На моє зауваження щодо вдалих і ліричних моментів на його сцені, режисер пояснив, що він колись був у тій фазі, а і в гумористичній (напр. „Пригоди бравого вояка Швейка”), але людина міняється, і тому в цей період його цікавить стиль театру жорстокості, а театр бачить як боротьбу добра і зла. Для нього літературний твір – це те, що провокує, щоб в театрі, як в іншим виді мистецтва,

було відкрито новий шлях передачі еквівалента якоїсь літературної теми, а тому вірить, що і його „Гамлет” не дуже схожий на Шекспірів. Режисер експериментує з темою, яку опрацьовує, інколи віддаляється, „мінє партитуру” і не є все „в одному регістрі”. Актора бачить як актора, персону і особу, яку він грає, але все-таки не залишає простору для акторської індивідуальності. Всі сценські елементи планує сам, а вже готову ідею дає асистентам, які її конкретизують і дороблюють. На питання про часту оголеність на його сцені, пояснює, що в театрі дуже важливе значення має людське тіло. Це питання його цікавить як поета: одягнено – роздягнено (в одязі – без одягу), закрито – відкрито, заборонено – незаборонено. Так і наліплені „цензурні шматки” на частинах голих тіл в „Гамлеті” давня ідея, яку тепер далі розроблює в новій п'єсі, в якій грає біля 50 одночасно роздягнених акторів, а в наступній – зовсім одягнені. На зауваження, підтверджує, що в „Гамлеті” використовує і алюзії на біблійні теми (п'ять хлібів і голова на тарілці), а і те, що не надав „Гамлетові” ні часової ні географічної визначеності, бо його цікавить поняття, коли час і простір переміщуються і розсовуються. Взагалі, пан Жолдак не хоче глядачеві дати готові відповіді, бо вважає важливим, щоб глядач весь час був в системі розшифровки і роздумів про те, що він бачить. В кінці зустрічі пан Жолдак від імені покоління нового мистецтва в Україні, передав вітання землякам в Хорватії та побажав їм доброго здоров'я і гарних вражень від мистецтва Хорватії і України.

Сцена з хлібами

Ну, і де ж тут ексцентрик, якого згадують? Лише дуже незвичайний ділом і зауваженням про театр, мистецтво...

Коли в кінці „Гамлета”, після „великого прання й обмивання” від „бруд” дії в п'єсі (моє суб'єктивне бачення), коли вода й піна повністю бризкала по всій сцені, а актори весело підкрикуючи по-дитячому раділи й після того човгаючи по слизькій підлозі, з усмішкою театральню кланялись публіці – я подумав: „Чи то вони такі і граються? Чи то пан режисер час від часу також грається п'єсою, сценою, акторами, нами....? Під час зустрічі я запитав його про це, а замість відповіді – його усмішка. На мить у мені промайнула думка чи так само почувався той, що колись від одного великого творця отримав відповідь, що „Творити музику – просто. Лиш потрібно в точний момент, з відповідною силою натиснути на відповідну кнопку, і музика – приходить сама від себе.”

Зустрічав я багато і звичайно-незвичайних людей, іноді навіть геніїв (про них більше читав). Чи бачив хто звичайного генія? Я ні!

Алекса Павлишин

У ЛЬВОВІ СТВОРЕНО СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ЄВРЕЙСЬКИЙ ЦЕНТР

ЛЬВІВ, 11 серпня. У Львові відкрився соціально-культурний центр Львівського обласного благочинного єврейського фонду “Хесед-Ар’є”. Це третій центр національних меншин в області.

За словами юриста “Хесед-Ар’є” Олега Акімова, основним завданням центру стане надання матеріальної та медичної допомоги малозабезпеченим євреям та членам їх сімей. Сьогодні під опікою центру вже перебуває близько трьох тисяч осіб.

Працівники фонду “Хесед-Ар’є” розробили понад 15 соціальних програм, покликаних допомогти малозабезпеченим, людям похилого віку та інвалідам. Зокрема, організовані благодійні обіди, ремонт побутової техніки, дрібний ремонт, прибирання квартир, догляд за самотніми інвалідами та людьми похилого віку, медична допомога та про-

кат медичного обладнання. Узимку працівники фонду допомагають теплим одягом, взуттям, а також забезпечує вугіллям та дровами. Конструкторське бюро фонду розробило спеціальні прилади, які допомагають літнім людям та інвалідам обслуговувати себе у побуті.

При благодійному фонді діє комп’ютерний клуб, вокальний та хореографічний гурток, драматичний та ляльковий театри, гурток малювання та кераміки та фотостудія, які можуть відвідувати усі бажуючі, незалежно від національності.

Сьогодні у Львові проживає близько 2,5 тис. євреїв. В області функціонує три соціально-культурні центри національних меншин: російський, німецький та єврейський.

НА ПРИКАРПАТТІ ПРОЙШОВ ФОЛЬКЛОРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ БОЙКІВ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, 6 вересня. У Рожнятівському районі (Івано-Франківська область) завершився II Міжнародний фольклорний фестиваль “Бойківська ватра”. У фестивалі взяли участь близько 700 учасників з усіх областей України, а також гості з Румунії, Польщі, Молдови. Загалом за три дні на святі побували понад 40 тис. гостей.

У рамках фестивалю відбулась науково-практична конференція “Бойківщина – історична та духовна скарбниця українського народу”, пройшли конкурси “Маленька бойківчанка”, “Чарівна бойківчанка”, “Гойний бойко”, туристично-краєзнавчі змагання, різноманітні виставки. Свої здобутки демонстрували творчі колективи з різних регіонів України. Під час фестивалю також відбулось урочисте відкриття музею, де зберігатимуться пам’ятки бойківської спадщини.

Завершився фестиваль гала-концертом його учасників та молодіжно-розважальним шоу “Дзвени піснями, молодість краю бойківського”.

Фестиваль проводився з метою збереження й подальшого розвитку культури бойківського

регіону Прикарпаття, виявлення самотніх творчих колективів, окремих виконавців та майстрів народного, декоративно-прикладного мистецтва Бойківщини.

Напередодні свята підприємства різних форм власності провели заходи з благоустрою Рожнятова та інших населених пунктів району. Зокрема, було впорядковано дороги, відкрито готель, у селі Сваричеве відкрилась загальноосвітня школа. Запалено факел на газопроводі у селі Камінь та здано в експлуатацію понад три кілометри газопроводу, що дасть змогу найближчим часом газифікувати 35 будинків.

Довідка: Бойки - представники самотньої етнографічної групи українців. Свій родовід, бойки ведуть від давнього східнослов’янського племені білих хорватів, яких Володимир Великий приєднав до Київської держави. Сучасна історикоетнографічна територія проживання бойків – Бойківщина - охоплює гірські райони Львівської та Закарпатської областей і займає близько 8 тис. кв. км.

У ЛЬВОВІ ТРИВАЄ РОБОТА МІЖНАРОДНОЇ ШКОЛИ УКРАЇНІСТИКИ

ЛЬВІВ, 13 вересня. Протягом трьох тижнів студенти з іноземних країн вивчатимуть українську мову, економіку та культуру у Міжнародній школі україністики. Лекції для них читатимуть викладачі, аспіранти та студенти Львівського національного університету ім. І. Франка.

За словами координатора програми Миколи Пеха, Міжнародна школа україністики, ініційована центром “Молода дипломатія”, має на меті налагодити діалог між учасниками з різних країн.

Окрім того, це перша спроба організувати в Україні літню школу, де студентів-іноземців навчають українські викладачі.

Учасниками школи стали студенти з Польщі, Латвії, Туреччини, Німеччини та Голландії, які перемогли у спеціально організованому Інтернет-конкурсі.

Організатори проекту планують відзняти фільм про діяльність Міжнародної школи україністики.

ПОЧЕСНІ НАГОРОДИ АКТИВНИМ ДІЯЧАМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У НЬЮ-ЙОРКУ

КИЇВ, 28 вересня. Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко в рамках робочого візиту до Нью-Йорку вручив почесні нагороди Міністерства закордонних справ України понад 20 діячам української діаспори за активну участь у розбудові Української державності та особистий внесок у розвиток українсько-американських відносин.

Під час зустрічі з українською громадою, що відбулась в приміщенні Українського інституту Америки в Нью-Йорку, Костянтин Грищенко відзначив активну участь представників діаспори у розбудові української державності та у справі поширення української культури в Америці.

Міністр ознайомив присутніх з основними аспектами сучасного внутрішньополітичного життя України та привернув увагу до суттєвих досягнень нашої держави в реалізації економічних перетворень, а також поінформував про стан та перспективи розвитку двостороннього співробітництва між Україною і США.

На урочистому заході були присутні керівники українських громадських організацій і культурно-просвітницьких закладів Америки, представники української громади в Нью-Йорку, а також співробітники Постійного представництва України при ООН і Генерального консульства України.

П О Р А Ч И Т А Т И !

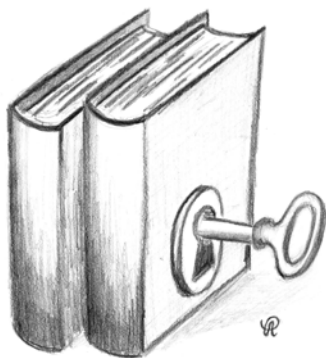
16 – 19 вересня у Львові проходив XI Форум видавців. Цієї події львівські (і не тільки львівські) інтелектуали чекали цілий рік. І не дарма. Цьогорічний форум виправдав найсміливіші очікування. Кількість видавництв-учасників була рекордною – понад 500. Вони репрезентували Львів, Київ, Харків, Одесу, Ужгород, Івано-Франківськ, Дніпропетровськ, Запоріжжя та інші міста України. На ярмарку можна було побачити продукцію не лише таких “акул” українського книжкового ринку, як “Основи”, “Світ”, “Наукова думка”, “Літопис”, “Піраміда”, “Факт”, “Фоліо”, “Кальварія”, “Лілея-НВ”, “А-ба-ба-га-ла-ма-га”, “Ранок”, а й інших, молодих і менш відомих видавництв. Читачам було запропоновано широкий вибір художньої (як вітчизняної, так і зарубіжної, як сучасної, так і класичної), спеціальної (з філології, історії, права, економіки, інформатики, медицини, музики, декоративного мистецтва, театрознавства тощо) та дитячої літератури. Крім українських, до Львова приїхали також видавництва із сусідніх держав – Польщі та Росії. Як стверджують авторитетні особи, за спектром та обсягом представленої продукції, а також кількістю учасників та відвідувачів львівський книжковий ярмарок перевершує всі інші, що проводяться в Україні.

Ще однією відмінністю цьогорічного форуму було те, що надіслані на конкурс книги (понад 520 видань) оцінювало не одне, а три журі: просто Журі – “видання загального призначення”, Академічна рада – книги категорії “Наукова і фахова література” та “Підручники та посібники для вищої школи”, Шкільна рада – “Підручники та посібники для середньої школи”. Володарем Гран-прі стала книжка поета Миколи Воробйова “Слуга півонії” від Видавничого центру “Просвіта”. Книжками форуму стали: шеститомне зібрання творів Тараса Шевченка видавництва “Наукова думка”, оповідання Ольги Токарчук “Гра на багатьох барабанчиках” у перекладі Віктора Дмитрука, які випустило видавництво “Літо-пис”, “Друга Чеченська – репортаж з пекла” Анни Політковської у перекладі з російської Івана Андрусяка від видавництва “Діокор”, двотомник Володимира Свідзинського, який вийшов у серії “Відкритий архів” видавництва “Критика”, “Атлас світу” від видавництва “Картографія”, “Мальоване дерево. Наївний живопис українського села” Лідії Орел від видавництва “Родовід”, “Книга трагедії” Григора Нарекаці видавництва “Каме-няр”, “На землях Бергамота” Яна Бжехви від “Видавництва Старого Лева”, “Старовинний Харків у поштових картках” видавництва “Колорит”.

Та, напевно, головне, чим цьогорічний форум відрізнявся від попередніх, – це гості. Окрім відомих українських письменників Юрія Андруховича, Сергія Жадана, Тараса Прохаська, Юрія Винничука, Любка Дереша, Ірени Карпи, Наталки Сняданко, до Львова завітали польські літератори Анджей Стасюк, Ольга Токарчук, Богдан Задура, Даніель Одія, Кшиштоф Варга, Томаш Пйонтек

та їхні російські колеги по перу Сергей Гандлевський, Лев Рубінштейн, Ксенія Букша, Марія Степанова. Шанувальники мали нагоду поспілкуватися з улюбленими авторами на численних презентаціях, творчих зустрічах, літературних читаннях, вечірках. Але найбільше публіка очікувала приїзду бразильця Паоло Коельо. Це був перший візит всесвітньо відомого письменника в Україну. У Львові метр кілька годин роздавав автографи і дав ексклюзивне інтерв'ю “Газеті”.

Не забули організатори і про юних читачів. У рамках фестивалю дитячого читання пройшов конкурс “Найкращий читач Форуму 2004”, у якому взяло участь 800 школярів із Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської та Рівненської областей. Переможці конкурсу отримали цікаві призи. Крім того, дітей чекали різноманітні вікторини, забави, конкурси.

Кілька слів варто сказати про організацію форуму. Про головні акції відвідувачів інформував спеціальний випуск “Львівської газети”, де також було подано програму й карту форуму. Крім того, щодня у світ виходив номер “Живої газети”, де висвітлювалося перебування у Львові Паоло Коельо та інші події форуму. Таким чином, ті, хто за скуповуванням книг не встигав побувати на всіх імпрезах (а таких людей було чимало з огляду на насичену програму, яка передбачала аж 158 заходів), могли стежити за розвитком подій очима

кореспондентів. Не можна, проте, оминати увагою деяких вад організації. Але, як слушно зауважив Тадеуш Ольшанський – польський поет, перекладач, автор численних українознавчих праць – “це результат того, що надто мало місця, на такій території це важко зробити”. Справді, Львівський палац мистецтв не спроможний вмістити всіх учасників та відвідувачів. До того ж за тиждень до початку ярмарку надійшло повідомлення, що конференцзал Палацу зачинено на ремонт. На пропозицію директора громадського об'єднання “Форум видавців” Олександри Коваль збудувати у Львові сучасний виставковий центр міські чиновники поки що не відреагували. Тому більшість акцій відбувалася поза межами Палацу. Виникли труднощі і з фінансуванням, оскільки спонсори, які раніше обіцяли підтримку, несподівано відмовилися надати відповідні кошти. Міська ж влада не дала жодної копійки.

Та попри матеріальні негаразди XI Форум відбувся. У пам'яті львів'ян він залишиться однією з найяскравіших подій 2004 року. І хоч у майбутньому планується збільшити вартість вхідного квитка від 1 гривні до 10, можна з упевненістю стверджувати: на кількості відвідувачів це не позначиться. Бо настав час читати!

При підготовці статті використано матеріали “Живої газети” та “Газети на форумі”.

*Ольга Еляшевська,
Львів, 16 – 19 вересня 2004 р.*

Стаття одержана посередством і в опрацюванні проф. Дарії (Соколовська) Павлешен із Загреба.

UMRO JE NAŠ PRIJATELJ VINGRANOVSKI MIKOLA STEPANOVIČ

Obavještavam čitatelje "Neše gazete" da je umro najveći suvremeni ukrajinski književnik, a smijem kazati i jedan od vodećih pjesnika našega kontinenta, Vingranovski, Mikola Stepanovič. Vijest o smrti dragog mi i neprežaljenog prijatelja primio sam s velikim zakašnjenjem. Zašto je tome tako - ne znam.

Znao sam da Mikola boluje, jer zbog toga nisam ga imao čast ugostiti u svome domu, kako smo se dogovorili prije moga napuštanja Kijeva. Sada mi preostaje sjećati naših razgovora tijekom šetnji zelenim nasipom uz široki i mutni Dnipro. Bilo je ugodnih, čak veselih druženja na dači dragog kolege Leonida Talalaja, jednog od najvećih živućih ukrajinskih pjesnika, kojem mogu zahvaliti na dragocjenom poznanstvu s Mikolom Stepanovičem. Ugodnoj atmosferi pridonijela je gostoljubiva domaćica, spisateljica za djecu, Raisa Talalaj.

Mikola Stepanovič je bio veseo, druželjubiv, iskren i neobično ugodan sugovornik. U svakodnevni razgovor unosio je pjesnički eros, imaginaciju i patos. Rado je pričao, sjećao se bezbrojnih zgoda i događaja iz vlastite biografije, a njegova je prošlost raskošna u umjetničkim stremljenjima. Dobro se i sada sjećam s koliko mi je ushićenja pričao o sadržaju novog romana kojeg je tada pisao, dajući mu ime "Manjunja". Kako čitam u njegovoj biografiji ovaj je roman objavljen 2002. godine.

Mikola je Stepanovič bio čovjek renesansne širine. Bilo

ga je ugodno promatrati. Premda ukrašeno rukopisom bolesti, njegovo je lice još uvijek odavalo nekadašnju mladenačku atraktivnost. Visoko mudro čelo, pomalo umorne i zamišljene oči ispod kojih su se smjestili izdajnički podočnjaci, usne na kojima je lebdio negdje u daljini zaustavljen osmijeh.

Sjedili smo satima u dvorištu Talalajeve skromne dače, okružene bujnim cvijećem, vinovom lozom i Ukrajincima dragom kalinom, s malim jezerom ispod prozora, ostatkom nekadašnjeg toka Dnipro od kojeg nas je razdvajao visoki nasip. S naše strane rijeke nalazili su se ostatci riječnog brodogradilišta, potopljeni brodovi i čamci, rdave i zapuštene dizalice, hale koje dugo nisu obnavljane... otkrivajući su ukrajinsku stvarnost opterećenu teškom gospodarskom krizom. Kada bi se uspeli na nasip, s druge obale ove velike i mitske rijeke čija se ranjena voda mutno i prijeteci valjala prema jugu, ugledali bi adu s bogatunskim dačama maštovitih krovova, ukrašenih predsoblja i ograda, sa suncobranima na širokoj pješčanoj obali rijeke. I ondje i ovdje odmarala su se vodeća pera ukrajinske književnosti meni jednako draga. Laureati najviše nacionalne nagrade "Taras Ševčenko" koja se dodjeljuje svake godine jednom od književnika. Ipak, jedne od laureata usisao je državni aparat i stavio u nov socijalni ustroj, dok su se ovi pored mene tome othrvati, sačuvavši intelektualnu i stranačku nezavisnost, ali sa socijalnim brigama i političkim razočaranjima koja su rasla sa svakom godinom koja bi se popela na njihova pleća.

Vingranovski je bio siromašno seosko dijete iz

dalekih ravnic Mikolajivske oblasti. Pamtio je muke i nade svojih roditelja kolhoznika, teške ratne i poratne godine kada je ukrajinski seljak, zakonski privezan uz mjesto stanovanja, bez prava da ga samovoljno napusti, kao nekadašnji kmet, umirao od neishranjenosti, (oni koji su preživjeli gladomore), bolesti, ili bivao deportiran u daleka sibirski i kazahstanska prostranstva kao vječito nepoćudan komunističkom zmaju koji je u agrarnom pučanstvu gledao leglo kontrarevolucije, a u ukrajinskome još k tome i bazu nacionalizma, a te su etikete boljševici "liječili" transportom. Tzv. seljaci-kulaci masovno su prisilno transportirani u sibirski koncentracione logore iz kojih nije bilo povratka, a gdje im je život završavao nepojmljivim mučeništvom, dok su oni drugi, nazovimo ih ne-kulaci, samo zato što su preživjeli njemačku okupaciju, transportirani u Sibir, ostavljani na ledinama gdje su trebali nastaviti život, bez prava na povratak u rodne domove i rodnu zemlju. U ispražnjena ukrajinska sela naseljavani su ljudi ruske nacionalnosti, kako bi se smanjio broj govornika ukrajinskog jezika, a time i etnička supstanca ovoga naroda.

Mikola je ponio iz rodne doma, kao najveći dar, kao najveću dragocjenost, materinski ukrajinski jezik. Premda mu je školovanje proteklo na ruskom jeziku, a materinski bio politički tretiran u skladu s tadašnjim shvaćanjem "internacionalizma" (akademik Ivan Džuba napisao je sjajnu knjigu "Internacionalizam ili rusifikacija") kao manje

vrijedan u odnosu na jezik najjače nacije u SSSR-u, kao "maloruski dijalekt velikog ruskog jezika", "haholski" i "klopački" jezik, Mikola nije kao mnogi njegovi zemljaci zaboravio dragu materinsku riječ. Što više, usavršavao je znanje ovog jezika koliko se najviše moglo u danim uvjetima, čitanjem velikog barda Tarasa Ševčenka. Stasio je u maga ukrajinske riječi.

Ukrajinskojezični pjesnici igrali su se skrivača sa smrću. Pored stihova visoke umjetničke vrijednosti pišu apologetiku, ali na ukrajinskom jeziku. Bilo je iznad svega važno, čak presudno, sačuvati materinski jezik kao kičmu nacije. Komunisti ih puštaju na miru neko vrijeme, a onda u valovima svakih deset godina "kose" i uništavaju. Ipak, kao neuništiva biljka, javljaju se nova imena. Zaustavimo se u ovom povijesnom hodu po mukama na šesdesetim godinama, kada se javlja plejada genijalnih pjesnika tzv. "šisdesjatnika" koji snagom svoga talenta zaustavljaju komunistički agitpropovski val. Među njima bio je i naš neprežaljeni Mikola Vingranovski.

Godine 1962. počeo je snažan ideološki nasrtaj na ovaj dio inteligencije koji se otrgla ispod kontrole partijsko-državnih struktura. Smjer je dao M. Hruščov prilikom susreta s inteligencijom (17.12. 62. i 8.3. 63. god.). Tada je kazao: "Ми проти мирного співіснування в сфері ідеології".

Već 8. travnja 1963. prvi sekretar CK KP Ukrajine, M. Pidgornij (М. Підгornий) na savjetovanju s aktivom tzv. "stvaralačke inteligencije i ideoloških djelatnika UKrajine", prozvao je Ivana Džubu i Mikolu Vingranovskog zbog toga što njihovi radovi

→ Mikola Vingranovskij, Leonid Talalaj i Đuro Vidmarović u dvorištu Talalajeve dače na lijevoj obali Dnipro, 1. kolovoza 1998. god. Snimila: Raisa Talalaj.

→ **Nastavak sa 11. str.** **UMRO JE NAŠ PRIJATELJ VINGRANOVSKI MIKOLA STEPANOVIČ**

koriste "ukrajinskim buržoasko-nacionalističkim kontrarevolucionarima u inozemstvu ("українськими буржуазно-націоналістичними контрреволюціонерами за кордоном"), dok je drugi sekretar istog CK A. Skaba napao Džubub, M. Vingranovskog i Linu Kostenko zbog "formalizma". Nakon ove prozivke Vingranovski se ne može vratiti u svoje mjesto. Ondje ga ne žele vidjeti. Nasuprot tome, u krajevima koji su bili udaljeni od njegove rodne Mikolajivštine - cijela zapadna Ukrajina, a poglavito Lavovska, Ivano-Frankivska i Karpatska oblast - prihvaćaju ga, slušaju i na rukama nose ulicama Lavova. Ondje su ljudi shvatili njegovu veličinu, njegove riječi i njegov talent. No, ubrzo Mikolina slava prelazi ukrajinske i sovjetske granice. Godine 1984. dobiva (kao "dječji pisac") Ševčenkovsku nagradu i ulazi u krug književnih besmrtnika. Godine 2001. u rodnome mjestu, iz kojega

Vingranovski - Vidmarović: Međusobno viđenje "okom" fotoaparata.

Snimljeno 1. kolovoza 1998., u dvorištu dače leonida Talalaja na desnoj obali Dnijpra.

su ga nekada istjerali, Mikoli Vingranovskome dodjeljuju povelju počasnog građanina.

Imao je Mikola i sreće u životu. Najveća među njima bio je susret s velikim Dovženkom, koji ga je primio kao studenta i učenika, a kasnije i suradnika. O velikog maga filmske umjetnosti daroviti je mladić iz Mikolajivštine naučio sve što se moglo, i naučeno obogatio svojim senzibilitetom i svojim poimanjem sedme umjetnosti. Rezultat su filmovi koji su stekli međunarodno priznanje, a Vingranovski je postao internacionalno uvažavana zvijezda.

Neka mi je dopušteno citirati književnika Vadima Skurativskog koji je povodom Mikoline smrti napisao:

«Микола Степанович Вінграновський – поет, кінорежисер, кіноактор, публіцист, кіносценарист, належить до покоління так званої "Відлиги", до покоління шістдесятників. Вінграновський – один із найсильніших представників і спеціально поетів цього покоління.

(...)

Надзвичайно сильна, виразна самою своєю лексикою поезія за своєрідним синтезом, за своєрідністю образною і водночас розуміння певної революційної альтернативи сьогочасного світу.

Микола Степанович Вінграновський залишався вірним самим собі. До останньої хвилини він залишався і видатним нашим художником і дуже доброю людиною.»

З часом ми зрозуміємо, що Вінграновський – це одне із найбільших явищ усієї національної культури.

* * *

Mikola Stepanovič Vingranovski rođen je 7. studenoga 1936. u selu Pervomajsk u Mikolajivskoj oblasti, a umro je u Kijevu 26. svibnja 2004. u gradu u kojem je proveo najveći dio života.

Kao pjesnik Vingranovski je debitirao 1957. godine. Prva pjesnička zbirka "Atomski preludij" koju je objavio 1962. godine, izazvala je mnogobrojne i sučeljene reakcije. Vingranovski se pridružio neformalnoj skupini umjetnika koju su kasnije nazvali "Šisdesjatnicima" ("шістдесятники" - onaj koji je stvarao 60-tih godina XX. st.), a koje se smatraju utemeljiteljima današnje državne nezavisnosti. Osim Mikole Vingranovskog u ovu skupinu spadaju i Vasilj Stus, Vasilj Simonenko, Ivan Svitličnij, Ivan Drač, Dmitro Pavličko, Pavlo Movčan, Leonid Talalaj, Lina Kostenko, Oles Gončar, Les Tjanjuk, Ivan Džuba, Jevhen Gucalo i drugi, te slikari među kojima je najpoznatija bila Ala Gorska.

Njegove zbirke poezije su "Sto poezije" (1967.), "Na srebrenoj obali" (1978.), "Toplim riječima i okom zlatnim" (1984.), "Poezija" (1971.), "Kijev" (1982.), "Izabrane pjesme" (1986.), "Konj u večernjoj zori" (1987.), "Ovu ženu ljubim" (1990.), "S danima koje si zagrlila" (1994.) i "Ljubav, ne! Ne ispričavaj se" (1996.).

Vingranovski se istakao i kao prozni pisac. Poznati su njegovi povijesni romani "U dubini kiše" (1979.), "Sirotan" (1977.), i "Ljetno na Desni" (1983.), "Severin Nalivajko" (1993.) i posljednji, "Manjunja" (2000.).

Godine 1997. objavio je djelo "Četnaest stolica za Ukrajinu" koje je nazvao "zapisom iz ukrajinske povijesti".

Vingranovski je pisac vrhunskih proznih i pjesničkih radova za djecu: "Andrijko-Brbljivko" (1970.), "Pervinka" (1971.), "Mak" (1973.), "Ljetno jutro" (1976.), "Ljetna večer" (1979.), "Lastavica pored prozora" (1981.), "Laku noć" (1983.).

Na filmu je debitirao kao nositelj (glavne) uloge Ivana Orlika u filmu "Povijest slomljenih godina" kojem je napisao scenarij zajedno sa svojim velikim učiteljem O Aleksandrom Dovženkom, 1961. godine. Popularnost mu je donijela i uloga Dončaka u filmu "Sejm dolazi s obala", Kijev, 1962. i dr.

Kao redatelj snimio je filmove "Eskadra se vraća na zapad" (1966. u suradnji s M. Bilinskim), "Obala nade" (1967.); "Misao na Britaniku" (1970. prema tragediji J. Janovskog), "Tihe obale" (1973.) i "Klimko" (1984. (prema pričama Grigorija Tjutjunika).

Snimio je veći broj dokumentarnih filmova, među kojima su: "Golubovi su ljudska braća" (1966.), "Priča o Andriju Mališki" (1983.), "Dnevnik O. P. Dovženka" (1989. u suradnji s L. M. Osjkom), "Dovženko. Dnevnik 1941-1945" (1993.), "Čigirigin – prijestolnica hetmana Bogdana Hmeljnickog", Baturin - prijestolnica hetmana Ivana Mazepe", "Galič – prijestolnica kneza Danila Galičkog" (svi 1993.), "Hetman Sagajdačni" (1999.).

Autor je filmskih scenarija "Svijet bez rata", "Severin Nalivajko" i drugih.

Napisao je ogled o Dovženku ("Godina s Dovženkom") 1975.

Str. 12 →

IN MEMORIAM ANNA OBLEŠČUK

15 вересня, упокоїлася на 95-ому році життя, найстаріша парафіянка Української Бая-Луцької парафії,

б. п. А Н Н А О Б Л Е Щ У К
із роду Г Р А Л Ю К

Покійна Анна народилася 1910 року в селі Детляк біля Дервенти в Боснії, у новозаснованій колонії українських поселенців. Її батько Петро Гралюк і мати Параня з роду Вельгоських, були за походженням із села Добриводе, Збаразького повіту, Тернопільської області. Анна Облещук виховувалася у великій родині Гралюк, відомій серед українських поселенців Боснії активним громадським і християнським життям. Покійна була вихована релігійною і національно свідомою людиною, що пронесла через усе своє багаторічне життя.

У тридцятих роках вийшла заміж до м. Бая Лука за вдовця Леона Облещука, прийшовши на троє діточок - Володимира, Марію і Ольгу. Потім Бог подарував їм дівчинку Надю, яка тепер живе зі своєю родиною в Загребі. У Бая Луці в той час діяли товариства "Українська матиця" і "Просвіта", де Анна стає їх активним членом разом із чоловіком Леоном, який був одним із засновників патріотичного життя між українцями.

Анна Облещук 1910 – 2004.

Коли під час Другої св. війни помер її чоловік, Анна залишилася вдовою з чотирма дітьми. У важкі воєнні і повоєнні роки ця хоробра, відважна і працьовита жінка, боролася із злиднями, щоб захистити свою родину, дати дітям високу освіту і вивести дітей "в люди"! Її скромну, оточену квітами хата, видно далеко. Тут, у тім домі, з довірою для дітей знаходили притулок багато українських родин, які посиляли своїх нащадків здобувати освіту у великому місті: Смілевські, Ділер, Павлешен, Тихоступ, Гралюк..., діти священиків Біляк,

Матус, Думка.... До всіх вона ставилася полюдськи і з опікою. Ми пам'ятаємо, як раділа вона кожнотому, хто постукав у її двері, не дивлячись на національність чи віру, пригощала чим мала відповідно до своїх скромних можливостей, та обдаровувала бодай квіткою, що сама виростила з великою любов'ю. Тому шанували покійну всюди (всі)....

Хоча була вона вже в глибоко похилому віці, проте старалася, поки вистачало сили, відвідувати Богослужіння і виконувати всі обов'язки у своїй парафії. Одночасно вона дуже цікавилася культурним життям української громади, з великою охотою відвідувала різні культурні події і раділа кожному успіху свого народу.

Покійна Анна похована на місцевому кладовищі ім. св. Марка в Бая Луці 16 вересня. Похорон відправив о. Мирослав Кришин, місцевий парох, з гарною принагідною промовою. Над гробом покійної, із теплими словами спогадів про покійну, попрощався др. Євгеній Павлешен. В останню путь покійну Анну, окрім родини, провела велика кількість представників нашої хромади, вкрили її могилу прекрасними квітами, із глибини душі співаючи:

"ІЗ СВЯТИМИ УПОКОЙ –
ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!"

Оля Гралюк Павлешен

→ **Nastavak sa 11. str.**

UMRO JE NAŠ PRIJATELJ VINGRANOVSKI MIKOLA STEPANOVIČ

Preveo je s ruskog na ukrajinski stihove Borisa Pasternaka, s gruzijskog jezika stihove N. Baratašvilija, s moldavskog Damiana i dr.

Pjesme su mu prevedene na mnogo jezika.

Učinio je kompliment ruskom jeziku, objavljivanjem na njemu triju zbirki: "Kozorog" (1977.), "Pervinka" (1982.), "Na srebrnoj obali" (1983.).

Nakon osamostaljenja Ukrajine Vingranovski (kao i Lina Kostenko i Leonid Talalaj) ostaje izvan državnih i političkih struktura, za razliku od Gončara, Drača, Pavlička, Movčana i nekih drugih velikana iz skupine "šisdesjatnika".

Najveću književnu nagradu "Taras Ševčenko" dobio je 1984. god. za knjige poezije za djecu: "Ljetne jutro", "Ljetna večer", "Lastavica pored prozora" i "Laku noć".

Mikola Vingranovski je bio prijatelj hrvatskog naroda. Poznao je našu povijest. U dokumentarnom filmu o Hoćimskoj bitci prikazao je ukrajinskoj javnosti hrvatskog književnika Ivana Gundulića i njegovu poemu "Osman".

Đuro Vidmarović
bivši veleposlanik RH u Ukrajini

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se finansijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešić E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 03.10.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9		

ПАМ'ЯТЬ ПОЛЕГЛИМ НА ШЛЯХУ ПЕРЕМОГИ НАД ЗЛОМ ФАШИЗМУ

В рамках проведення заходів по відзначенню 60-ої річниці визволення України від фашистських загарбників 28 жовтня ц.р. Посольство України в Республіці Хорватія провело церемонію покладання квітів до пам'ятників полеглим бійцям Третього Українського фронту в придунайських містах Ілок та Батина, де поховано більше тисячі воїнів Третього Українського фронту, які загинули у листопаді 1944 року.

Стор. 2 →

Почесна варта Третього корпусу
Збройних сил Республіки Хорватія,
Посол Віктор Кирик і аташе з військових
питань Володимир Кондратюк

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ

4 листопада 2004 р. - <http://postup.brama.com>

Центральна виборча комісія й досі не оприлюднила остаточних результатів виборів. На час, коли верстали цей номер "Поступу", ЦВК опрацювала дані 97,67% виборчих бюлетенів. Згідно з ними, за Віктора Ющенка проголосувало 39,22% виборців, за Віктора Януковича -- 39,88%, за Олександра Мороза -- 5,83%, за Петра Симоненка -- 5,03%.

Другий тур президентських виборів в Україні мав би відбутися 21 листопада 2004 р.

НТ

VLASOV – BOLNA I DRUGA SJEĆANJA

Oksana i Orest Vlasov uz
lijes s posmrtnim ostacima
njihovog oca Aleksandra

Ponekad daljina biva bliža od susjedstva, te je pismo s viješću o predstojećem događaju stiglo uredništvu blagovremeno od znanca iz Amerike, a susjedstvo je ostalo «samozatajno» tiho. Vijest je bila da će 21.-23. listopada o.g. u Zagrebu boraviti gospodin Orest Vlasov, da bi posmrtno ostatke svoga oca, grkokatoličkog svećenika kojeg su 1942. god. u selu Dišnik kod Garešnice ubili partizani, prenio iz Garešnice u obiteljsku grobnicu u Križevcima, te ako je to možda zanimljiva tema za «Našu gazet»....

Zanimljiva osobnost gospodina Oresta, poseban razlog njegovog posjeta, tragična

Str. 6 →

ФОТОГРАФІЇ З НАЙБІЛЬШОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ, ЩО ВІДБУВСЯ В ШТАТІ НЬЮ-ЙОРК, VII 2004 р.

www.verkhovyna.org

Стор. 4 →

**ПАМ'ЯТЬ ПОЛЕГЛИМ НА ШЛЯХУ
ПЕРЕМОГИ НАД ЗЛОМ ФАШИЗМУ
→ Продовження з 1 стор.**

З цієї нагоди Посол України Віктор Кирик передав в дар Меморіальному комплексу „Батинська битва” в м. Батина підбірку документальних фотографій, наданих Меморіальним комплексом „Національний музей історії Великої Вітчизняної війни в Україні 1941-1945 рр.”.

Почесна варта Третього корпусу Збройних сил Республіки Хорватія військовими почесними вшанувала пам'ять полеглих бійців, які віддали своє життя в ім'я майбутнього нових поколінь, в ім'я встановлення миру і захисту гідності людини.

В урочистій церемонії покладання квітів взяли участь представники міністерства оборони та міністерства культури Хорватії, регіональних та місцевих органів влади, представники дипломатичного корпусу, акредитованого в Загребі, а також активісти місцевої української громади.

Посольство України в РХ

**STUDIJ UKRAJINISTIKE NA
FILOZOFSKOM FAKULTETU
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

Sve veću popularnost studija ukrajnistike (Katedra za ukrajinski jezik i književnost) najbolje predstavlja ovogodišnjih dvadeset petero bruća na toj katedri. Broj je možda i neočekivano velik, uzme li se u obzir da je ove godine pravilnik o upisu na studije Filozofskog fakulteta promijenjen, naime, budući bruća moraju prilikom prijave na razredbeni postupak navesti nekoliko studija na koje se žele upisati. Ukoliko nema mjesta na studiju kojeg su željeli upisati, ide se na sljedeći studij kojeg su naveli u listi. Ako su svi studiji s pristupnikove liste popunjeni, ne može upisati ono što nije ubilježio, tako da ove godine ne bi trebalo biti izjava u vidu: "Upisao sam ukrajinski zato jer je jedini on ostao slobodan..."

Još jedan dokaz popularnosti ukrajnistike je i taj što su prošlogodišnji bruća koji su mijenjali neku studijsku grupu - i dalje ostali na ukrajnisti.

I dok bruća hvataju korak s brzim tempom predavanja (po programu - naši diplomirani ukrajnisti bi trebali steći znanje jednako znanju svojih kolega u Ukrajini, što nije lako postići u četiri godine studija), predavači (prof. dr. sc. Milenko Popović, mr. sc. Rajisa Trostinska, dr. sc. Dubravka Poljak - Makaruha, dr. sc. Jevgenij Paščenko, mr. sc. Elvira Ratković, mr. sc. Mija Jagatić, mr. sc. Oksana Timko - Đitko, o. Vladimir Kubinski, Tetyana Fuderer - prof., Silvija Maloševac - prof., Darija Pavlešić - prof. i Iva Lehunšek - prof.) upoznaju sve više hrvatskih studenata s ukrajinskim jezikom, kulturom i tradicijom, tako da se uskoro u Hrvatskoj neće potkradati stereotipno viđenje Ukrajine kao nekakve daleke egzotične zemlje u kojoj se govori ruski, već kao bliske prijateljske europske zemlje, koja je prošla kroz slične povijesne (ne)prilike kao i Hrvatska.

Filip Pobran

**ІНОЗЕМЦІ ТА ОСОБИ БЕЗ
ГРОМАДЯНСТВА, ЯКІ МАЮТЬ
УКРАЇНСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ,
МОЖУТЬ ОТРИМАТИ СТАТУС
ЗАКОРДОННОГО УКРАЇНЦЯ**

АПУ для ЗМІ - 28.10.04 №243

КИЇВ, 27 жовтня. Громадяни інших держав, особи без громадянства, що мають етнічне українське походження, мають право отримати статус закордонного українця. Про це повідомляє голова Національної комісії з питань закордонних українців, голова Державного комітету України у справах національностей та міграції Геннадій Москаль.

Питаннями закордонних українців займається постійно діючий орган при Кабінеті Міністрів України - Національна комісія з питань закордонних українців. Основним її завданням є розгляд питань, пов'язаних із наданням, відмовою або ж припиненням дії статусу закордонного українця.

За словами Геннадія Москаля, особа, яка отримала цей статус і перебуває в Україні на законних підставах, користується *"такими самими правами і свободами, а також має такі самі обов'язки, як і громадянин України, за винятками, встановленими Конституцією, законами України чи міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою"*. Під час в'їзду та виїзду з України закордонні українці - громадяни держав, з якими Україна має візовий режим, мають право на безкоштовне оформлення багаторазової візи для відвідання України. До того ж вони можуть іммігрувати в Україну для постійного проживання.

Геннадій Москаль зазначає, що закордонним українцем може стати кожен, хто досяг 16-річного віку, не є громадянином України та має етнічне походження або походження з України. Для цього слід письмово звернутися до Міністерства закордонних справ або ж до дипломатичних установ України за формою, встановленою Кабінетом Міністрів України, щодо бажання набутти статусу закордонного українця.

OTEŽAN RAD KPD-u «UKRAJINA»

Kulturno-prosvjetno društvo «Ukrajina» iz Slavonskog Broda radi u otežanim uvjetima zbog nedostatnih iznosa mjesečnih obroka financijske potpore koji mu inače pripadaju. (Odobrenu potporu Savjeta za nacionalne manjine RH, iz nepoznatih razloga, po svoj prilici reducira Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske) Zato je Društvo u poziciji da odustaje od dijela planiranih aktivnosti za koje je Savjet odobrio sredstva, ili pak da ih sufinancira iz vlastitih izvora.

Unatoč tome Društvo održava neophodnu razinu aktivnosti da ne bi došlo do osipanja članstva - surađuje s ukrajinskim društvima iz Kaniže i Sumeća, kako u zajedničkim nastupima na raznim priredbama, tako i u pomaganju u radu (npr. posredstvom svog koreografa). Također surađuje i s hrvatskim društvima iz okolnih mjesta. Osim što se priprema za «Katarinski sajam» u Sl. Brodu, uskoro će s KUD-om «Posavina» iz Stare Gradiške gostovati u Tuzli, a u pripremi je i dječji festival koji Društvo, ovisno o sredstvima, planira održati početkom studenog o.g..

*Vlado Karešen – predsjednik KPD «Ukrajina»
(telefonom 03.11.2004.)*

60 РІЧНИЦЯ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Традиційно Центральна бібліотека русинів і українців Хорватії є місцем, де українська громада святкує урочисті події. Так було і 26 жовтня, коли в приміщенні Міської бібліотеки, де і розташована українська збірка, відбулася урочиста подія, присвячена 60 річниці визволення України від фашистських загарбників. Дуже приємно підкреслити, що разом з Посольством України у РХ готували цей тематичний вечір майже всі українські професійні і громадські організації, які активно працюють в Загребі. Якщо Центральна бібліотека русинів і укра-

Й.В. посол Віктор Кирик передає книги пані Катерині Глустенко – дарунок Центральній бібліотеці

їнців цього разу відповідала за технічне забезпечення маніфестації, то такі громадські організації, як Товариство української культури і Культурно-просвітне товариство русинів і українців Загреба взяли на себе роль виконавців творчого задуму.

Всі матеріали, які було використано під час приготування тематичного вечора, були надіслані з України, з меморіального комплексу “Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941- 1945 рр.” Все це потрібно було перенести на комп’ютерні носії і перекласти на хорватську мову, бо разом з членами української громади до Міської бібліотеки було запрошено і багато гостей. Серед присутніх були представники хорватських ветеранів 2-ї світової війни, Міністерства закордонних справ РХ, Міністерства освіти і спорту, Координації товариств приятельства РХ, Товариства приятельства Хорватії і України, Кафедри української мови і літератури, українського священства в Хорватії, Союзу русинів і українців РХ, члени і представники організаторів – Посольства України в Республіці Хорватія, Міської бібліотеки, згаданих Товариства української культури і КПТ-ва русинів і українців Загреба та прихильники і симпатизери української культури й традицій.

Тематичний вечір був поділений на дві частини. Відразу після гімнів Республіки Хорватії і України присутні побачили документальний фільм, в якому була представлена хронологія визволення української території від німецько-фашистських загарбників. Щоб коментарії до фільму зрозуміла більшість присутніх, аташе з питань культури Посольства України в Хорватії, панна Анна Тертична переклала український текст на хорватську мову, а секретар Культурно-просвітнього товариства русинів і українців Загреба Віктор Філіма відредагував текст і взяв на себе роль коментатора під час демонстрації фільму. Центральною частиною вечора став виступ Посла України в Хорватії пана Віктора Кирика, який не тільки підкреслив мету і тему вечора, а й розповів присутнім, що планується проведення заходів з приводу святкування 60 річниці перемоги не тільки на Україні, зокрема в столиці України, місті Києві, а й в Хорватії. Посол висловив щирі подяки представникам Товариства ветеранів Другої Вітчизняної війни, які прийшли на вечір в Міську бібліотеку і подарував для фонду Центральної бібліотеки русинів і українців три романи українських авторів та монографію “Безсмертя – книга пам’яті України 1941-1945”. Наприкінці виступу Посол запропонував вшанувати пам’ять всіх загиблих хвилиною мовчання.

Друга частина вечора була присвячена тематичному наступу про визволення української території від фашистських загарбників і ролі, яку відіграли українці під час звільнення країн Східної та Центральної Європи. Щоб цей тематичний

Гості зацікавлено провадили вдало підготовлену програму, в якій подано перелік і маловідомих фактів

наступ не звучав як сухий перелік фактів, члени Товариства української культури, Алекса Павлишин, як автор, у співпраці з Філіпом Побраном, зробили принагідну презентацію. Тобто, комп’ютерну обробку біля вісімдесяти хронологічно зложених документальних фотографій (більшість фотографій з фотоальбому „Шляхами перемоги” М.І.Селюченка – Київ 1995 р.) з відповідними заголовками й короткими даними хорватською мовою. Проекція проходила пристосованою швидкістю під час викладу панни Анни Тертичної, і хоч окремий твір – була зовсім відповідною ілюстрацією до сказаних слів. Завдяки цьому присутні могли не тільки почути про події в пеклі Великої Вітчизняної війни, але й подивитися на обличчя злочинців, жертв і переможців, уявити собі, яка була техніка під час тієї війни, подивитися на пам’ятники переможцям. До речі, велика кількість фотографій була виставлена у приміщенні читальні, отже гості ще раз могли побачити їх після закінчення вечора.

Після закінчення офіційної частини, за українською традицією, гості пом’янули загиблих, тих, хто назавжди пішов у безсмертя, але і випили чарку за звільнення від коричневої чуми, за перемогу і щасливе життя майбутніх поколінь.

Катерина Глустенко

КУЛТУРНЕ ДРУЖТВО РУСНАЦОХ И УКРАЇНЦОХ «РУШНЯК»

Културне дружтво Руснацох и Українцох «Рушняк» основане на сновательской сходы 14. юния того року. Дружтво сноване на уровню Приморско-горанской жупанії.

Істочашніе вибраніе трочлене председательство. За секретарку выбрана Татьяна Крамер, а за председателя и заступніка Владимир Провчи. Выбрани и надпатраюци одбор, а презентовани и прилапени статут Дружтва. После того поднешене предкладаніе за уписованіе до регистру дружтвоx. Дружтво достало матичне число уж 13. 07. 2004. року.

Значни датум бул 25.09.2004. року, кед дружтво прияте до членства Союзу Руснацох и Українцох Републики Горватскей, цо було вельке жадане од самого снованя, та ше прето и статут дружтва на самим початку ускладзовал зоз Статутом Союзу.

Діяльність Дружства запланована на самому початку. На першому місці нам буде збирання і організація Руснаків і Українців з метою збереження національного і культурного ідентичності, брига з розвитку і вивчення мацеринського мови, книжковості, історії, традиції і культури, упередження культурного аматеризму, підтримання інформаційної і видавничої діяльності на мацеринській і інших мовах, просування і розвитку міжнародного просвітнього і культурного співробітництва і брига з інформовання громадськості про життя і роботу Дружства.

Дружтво на своїм снованю мало 17 членов, а зберанє тирва и далей.

Промоція у медийох була барз добра. Першого новембра того року на телевизийней станїці «РИ канал» на 20.45 годзин у емисії «РИ планет» дате нам дзешец миноти представиц дружтво. У емисії була секретарка и председатель. Ютре вечар на 20.00 годзин у емисії «Вистки» була вистка о снованю Дружтва и кратки интервью зос председателюм. Тиж зняти материял о нашим народним облечиве и вельки интервью зос председателюм хтори ше емитує тих дньох у окремней емисії. Тиж на Радио Рієки були два емисії о нашим дружтве. Новини «Нови лист» 01. октобра обявели текст о снованю Дружтва, а ютре день у рубрики «Камо данас» обявена вистка о месту и часу отримованя схадзки, а гварене и же ше поволую и нови, потенциални члени.

Друштво ма вельки плани за идущи рок. У тим року у децембру рихтаю ше пратки. У януару ше планує вистава «Руснаци и Українці у Приморско-горанскей жупанії». Концепция подзелела збуване до трох часцох. У главней просторії будзе етнографія, у другей - видавательство, а треця галерія зохабена за виставу малюнокх, а 15. януара 2005. будзе бал Руснацох и Українцох.

У маю мешаюу ше плануую «Дні русинскей и украинскей культури» у Риєки. Предвиджене же буду тирвац пейц дні и отримаю ше у Риєки у будинку «Филидрамматика» и на главней улїчки Корзо. Отримаю ше преподаваня о досельованю Руснацох и Украинцох, о рускей и украинскей кнїжовносци и два вечари писньох и танцох. Под час вечарох писньох и танцох на Корзу ше дополадня будзе грац и танцовац, а буду указани и нашо специялитети (пирого, бобальки, галушки...). Можлїве и представянє ремесльнїцтва.

Крім того плануємо і виліт до України до
варошу Ужгород.

За теперішньої мами чотири секції: подорожньої творчості, шпигувачки (дзедина і за старших), літературну, і шаховську.

Ликовна-подобова секція по тераз найактивнейша. Спомнути вистави котри організовала, лебо у нїх участвовала: вистава малюнокх у Градскей вечниці у Загребу, три вистави у Рієки, три вистави у Опати, а участвовала и на щіцких манифестаційох Союзу Руснацох и Українцох.

Шпивацка секция тиж уж указала свойо резултати: виступи на отвераню виставох, смотри националних меншинох у Риєки – «Етносмотре», и шницких манифестацийох Союзу Русинох и Українцох.

Литерарна по teraz организовала вечар Тараса Шевченка, рочніцу Митра Надя, вечар української книжовності і вечар руських поетів.

Шаховка секція учасувала на змаганнях у Риеки и Приморско-горанскей жупанії.

Виповнене такого плану і отримоване такої активності дружтва, та може буц і звекшоване числа секційох можлїве кед ше достаню пенєжи, хторих затераз нет. Средства за фінансоване активносцох ше гледаю од городу Риєки, Приморско-горанскей жупанїї и Совиту за национални меншини.

Владимир Провчи

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

→ **Продовження з 1 стор.**

29th Annual Verkhovyna Ukrainian Festival

in memory of Roma Pryma-Bohachevsky

July 16 -18, 2004

Stage Shows, Entertainers

Roma Pryma-Bolachevsky
Dance Workshop

Dance Ensemble **Volskyz**, Edmonton, Canada

Bond Sultank, Friday Night "Zahara" dance

Volodymyr Gryshko, soprano Lesia Hrabova
Marian Rudakovich, Olga Kozak-Murashina

Slava Dobrotansky, Olga Frye, Garpalin
Ulan & Lucia Malinovsky, Ani Lurak
Zhuruk - Polychany Band

Popular Bands: Fats Morgana, Villanys, Oberky
 Antonio Nolasco, 1134 South Street

Exhibits, Vendors, Food, Drinks

Admission: \$20 for 3 days, \$30 camping
The festival with women and rules for children begins on July 28th.

Summer Wine Ballroom Dance, Ballroom Duet Dance, Cork Day, Bunko, Apple Duet, Pick It Up w/o, Baseball Game, Golf/Fut Game, Infinite, Music from the 1950's, 1960's, 1970's, 1980's, 1990's, 2000's, 2010's, 2020's

Take 20 to 30 at a time

American Cultural Foundation
 "Yorkborough," Glen Cove, NY

Verkhovyna, Glen Spey, NY
Verkhovyna.org Tel. 845 856-1323

ПЛІДНІ ВЗАЄМНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНЦІВ БОСНІЇ З УКРАЇНОЮ

Українська громада Боснії й Герцеговини дуже зацікавлена в зміцненні співпраці зі своєю прабатьківщиною Україною. Щодо взаємних відносин, цей рік був особисто плідним.

*Привіт пана Василя
Кравцівця хлібом і сіллю*

Після того, як делегація з Баня-Луки відвідала Львів цього року, в Банялуці серединою вересня Баня-Луку відвідала львівська делегація на чолі з, заступником мера м. Львова, паном Василем Кравцевим. Під час візиту підписано договір про співпрацю і партнерство між містами Львовом і Баня-Лукою, а на підписанні був присутній і заступник посла України в Хорватії – пан Олександр Левченко. Цей договір надає широкі можливості обом регіонами для розвитку нових промислових проєктів, науковокультурного співробітництва й обміну. Саме в цьому вбачають свою роль і українці північно-західної Боснії. Підписанням згаданого договору надана і міцна моральна підтримка у формуванні нових уявлень про українців в БіГ. Звичайно, в цьому договорі вбачають перспективу і українські культурно-просвітні товариства, і перш за все, коли йдеться про обмін молоді.

В такому світлі недавно запропонована і неформальна зустріч активістів українських товариств в БіГ з персоналом Посольства України в Загребі. Боснійське село Хорвачани, з горбками, розмальованим казковим осінніми кольорами, було чудовим амбієнтом, в якому Культурно-просвітня спілка українців ім. Тараса Шевченка з Банялуки, 16 жовтня ц.р., в домовіці греко-католицької церкви підготувала одноденний прийом, зустріч й спілкування. У супроводі дванадцятичленної делегації із Загреба, яку очолював Його Високоповажність Віктор Кирик, були дружина Посла, пані Світлана та персонал посольства із членами їхніх сімей, що додатково покращило гарний настрій. Таке спілкування було окрема нагода, щоб людей з

посольства, прямо - без протокольного формалізму, повідомити про життя українців в Боснії.

Від господарів, між іншими, були присутні: п. Євген Корцеба – голова КПСУ ім. Т.Шевченка з Баня-Луки, др. Євген Павлешен, к.н. Мирослав Бобрек, п. Стевіца Гаврелюк з Банялуки, та п. Мирослав Петрешен з Прнявора. Присутні були також і священники з українських греко-католицьких парафій: о. ставрофор Петро Овад (Прнявор), о. Петро Ситник (Лешня, Хорвачани і Дев'ятина) і о. Кернешен (Баня-Лука). Присутні відвідали і українську гкт. церкву в Див'ятині, яка оточена старими дубами викликає спогади про давні часи населювання поселення наших предків на ці боснійські простори. На зустрічі був і п. Слободан Нералич – міністр з питань людських прав і національних меншин в Раді міністрів БіГ. Пан посол В.Кирик і голова т-ва пан Е.Корцеба в принагідних промовах наголосили вагомість цієї зустрічі, насамперед як вдалого і корисного способу повідомлення про проблеми, з якими стикаються українці в БіГ, починаючи їхнім місцем в суспільстві як найчисленнішої автохтонної національної меншини, питанням здійснення права на освіту, присутності в ЗМІ і органах власті, і закінчуючи питанням діяльності спілок і товариств та об'єднання українців БіГ в одну „дахову” організацію. Посол В.Кирик підкреслив, що Посольство шукає якнайкращі можливі способи, перш за все йдеться про контакти з представниками власті БіГ, щоб подати як моральну так і матеріальну допомогу й підтримку, бо існує бажання, щоб українська громада в Боснії була міцна. У цьому напрямку Посольство продовжуватиме свої намагання.

Наприкінці цього приємного спілкування, взаємно обіцяно, що таке спілкування треба підготувати і повторити в найближчому майбутньому.

Александар Чорний

*Мер м. Баня-Луки п.
Драголюб Давидович
вітає гостей з Львова*

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

→ Продовження з 4 стор.

→ Nastavak s 1. str.

sudbina njegovog oca – prve žrtve u nizu kasnijih progona grkokatoličkih (među njima i ukrajinskih) svećenika, te delikatnost spomenutih povijesnih okolnosti, bili su jak razlog za susret i razgovor o tome.

S obzirom da sam već imao predodžbu o zavidnom novinarskom iskustvu gospodina Vlasova, to mi je i bila uzdanica u predstojećem razgovoru, jer je moja obaviještenost o spomenutim temama bila sasvim skromna, ali je radoznalost bila tim veća. Već pri pozdravu, ovaj vitalni šezdesetsedmogodišnjak diskretno šarmira svojom vedrinom, ležernošću i neposrednošću. Odmah na početku daje na uvid pisane materijale o svome pokojnom ocu, Ukrajinu, svećeniku Aleksandru Vlasovu (navedeni su za «In memoriam» na pretposljednjoj stranici ovog izdanja),

o. Aleksandar Vlasov sa suprugom Natalijom i djecom: Orestom, Oksanom i Jurijem-Rastislavom

te potresnu pripovijest njegove majke Natalije o tragičnim događajima u noći njegovog ubojstva. Iz materijala se vidi da su ga ubili partizani pod lažnim izgovorom da ih je prijavio oružnicima. Na pitanje o stvarnim razlozima, gospodin Vlasov mi objašnjava da su u to ratno vrijeme, strahujući za svoj život, brojni ljudi, mahom pravoslavci, prelazili na katoličanstvo, a zbog svog istočnog obreda prvenstveno je bila prihvatljiva grkokatolička crkva. Susrevši se s tim problemom, o. A. Vlasov je prigodom audijencije kod kardinala (tada nadbiskupa) A. Stepinca dobio takvo odobrenje, kao i drugi svećenici. Ovu činjenicu gospodin Orest potkrepljuje predočavajući navode stava kardinala Stepinca: «Kad dođu k vama osobe židovske ili pravoslavne vjeroispovijesti, koje se nalaze u smrtnoj opasnosti pa žele konvertirati na katolicizam, primite ih da spase ljudske živote... Kad prođe ovo vrijeme ludila i divljaštva, ostat će u našoj crkvi oni koji budu konvertirali zbog uvjerenja, dok će se ostali, kada opasnost priđe, vratiti u svoju.» (Aleksa Benigar: «Stepinac» str. 428) Ova pojava iz određenih razloga partizanima nije odgovarala, te su se oni tada, a i kasnije, i zbog toga represivno odnosili prema svećenstvu – protumačio je gospodin Orest. Upitan za pojedinosti, s bolom ali bez gorčine, smirenošću koju sobom nosi zrelo doba, priča kako je u tih mjesec dana prije tragedije bilo velikih crkvenih svečanosti na koje se odazvao veliki broj vjernika jer je o. Aleksandar bio

poduzetan, a među vjernicima omiljen i cijenjen. Zato, iako je pouzdano znao za opasnost koja mu prijeti, nije htio napustiti župu i vjernike. Poslije ponoći 27. srpnja 1942. došao je veći broj naoružanih ljudi i dok su ga jedni odvodili, njih osmorica, ne obazirući se na plač preplašene djece, pokupili su iz ormara svu njegovu odjeću i obuću. Ubili su ga i ostavili nadomak sela, a bilo je vidljivo da su ga prethodno jako pretukli. Sahrana je obavljena u Garešnici. U pripovijesti, supruga Natalija navodi da je nakon ubojstva djeci pokazala mrtvoga oca (Orest je, kao najstariji od njih troje, tada imao pet godina). Nisam upitao gospodina Oresta sjeća li se tog strašnog prizora. Slutio sam da se sjeća, no nisam imao hrabrosti dirati u ono za što sam smatrao da je najbolnije.

U Križevcima je 1945. bio sahranjen mlađi brat g. Oresta - Juraj, koji je umro od bolesti u petoj godini. Sada su, 22.10.2004., s njime u grob položeni i posmrtni ostaci o. Aleksandra i pepeo njegove supruge Natalije Vlasov, koja je prošle godine umrla u Americi (USA), gdje je živjela kod kćeri Oksane. Uz nazočnost dijela potomaka i rodbine obitelji Vlasov, pogrebni obred je služio rektor Grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu – o. Nikola Kekić, a koncelebrirao je o. Feliks Bilenkij. Govoreći o pokojnom o. Aleksandru Vlasovu, o. N. Kekić ga je u više navrata spomenuo kao mučenika.

Život obitelji Vlasov, odnosno – samohrane majke s troje djece, kojoj je, i ne znajući da joj je sin mrtav, u to ratno vrijeme iz Drezdenu došla živjeti majka pokojnog o. Aleksandra, bio je težak. No uz pomoć Božju i dobrih ljudi, te svojim marom, osim rano preminulog Jurja, uspjeli su preživjeti teška vremena, djeca završiti škole, osamostaliti se i osnovati vlastite obitelji.

Iako ne lak, životni put moga sugovornika gospodina Oresta Vlasova, od preživljavanja radom preko student-servisa u Zagrebu, pa do eminentnog novinara «Radio slobode» u sklopu «Radio slobodne Europe» u Münchenu, vrlo je zanimljiv te se razgovor nastavio i na tu temu.

Gospodin O. Vlasov je rođen 1937. god. u žumberačkom selu Grabar. Osnovnu školu je pohađao i završio u Križevcima, a klasičnu gimnaziju u Zagrebu, gdje je nastavio obrazovanje na Pravnom fakultetu. U Zagrebu je boravio u GKT sjemeništu, a sredstva za život zarađivao je preko student-servisa, gdje je, kako kaže, dobivao teže, ali i slabo plaćene poslove – jer nije imao «veze i poznanstvo». Imao je kontakte i sa studentima ukrajinske nacionalnosti među kojima je pokrenuta inicijativa za okupljanje na ljetnim taborovanjima («zjizd»), te je prvi sastanak i dogovor za ostvarenje te ideje održan upravo u njegovoj studentskoj sobi. U okrilju tih kontakata upoznao je i svoju buduću suprugu s kojom se vjenčao 1964. god. Upravo iz materijalnih razloga nije uspio završiti studij, a godinama nije mogao dobiti zaposlenje uz zakulisni komentar - «Nije naš!». Kada je dobio i kćerkicu, odlučili su krenuti «trbuhom za kruhom» i otišli su u jedan gradić u Bavarskoj, gdje su im u mnogome pomogli mjesni liječnici koji su porijeklom bili Ukrajinci. Zaposlio se u tvornici čeličnih osovina, a kasnije kao koordinator u jednom od komercijalnih odjela «Siemens» u Münchenu. To mu je omogućilo brojne kontakte diljem Europe i svijeta, a u mnogome mu je pomoglo i to što je uz rad završio politologiju na Ukrajinskom slobodnom univerzitetu u Münchenu.

VLASOV – BOLNA I DRUGA SJEĆANJA

→ Nastavak sa 6. str.

(Ovaj Univerzitet se financira iz Bavorskog proračuna, a samo zdanje je poklon ukrajinske crkve iz Rima). Kroz studij politologije je upoznao i ljude iz ukrajinske redakcije «Radija slobodne Europe» koji su mu omogućili rad u toj redakciji, koji je potrajao sve do njenog premještanja u Prag 1995. god.

Iz ovog bogatog novinarskog, pomalo intrigantnog, i nadasve zanimljivog perioda teško je izdvojiti neke od posebnosti, jer gospodin Orest o svima priča s neskrivenim žarom, dozvoljavajući da se vidi i njegov potisnuti temperament i kreativno zanesenjaštvo. Ono što u tome oduševljava je emocionalno jednako vrednovanje jako različitih prigoda. S istom emocionalnošću priča kako je u izvješćima o ne tako davnom ratu na ovim prostorima dobio pisani intervju tadašnjeg ministra za informiranje gospodina Šeparovića,

Orest Vlasov (desno) u razgovoru s urednikom Naše gazete Aleksom Pavlešinom

kao i o susretu na otoku Rabu s vukovarskim izbjeglicama, a među njima i obitelji Namačinski. U vezi s tim posebno ističe djeda Namačinskog (preminuo, ne dočekavši povratak u Vukovar – op. aut.) - neumornog ukrajinskog kulturnog aktiviste, za kojeg, kao kuriozitet, navodi da je i pod te stare dane još uvijek čuvao dokument i ključ crkve u okolini Prnjavora u Bosni, a koji mu je dan na čuvanje na kraju 2. svjetskog rata. (Taj ključ i dokument o davanju predao mu je ukrajinski svećenik Taras Dumka, koji je s velikom većinom župljana migrirao u Bačku 1945. god – op. aut.)

Zbog opisivanja brojnih zanimljivih životnih epizoda nije se mogao ni primijetiti protok vremena u razgovoru, a čitateljima će se spomenuti samo nekoliko njegovih izuzetnih profesionalnih dostignuća.

U sklopu njegovih nastojanja da čim više Hrvatskoj predstavi ukrajinsku kulturu i obrnuto, jer u tom području je poprilično međusobno nepoznavanje, organizirao je okrugli stol prigodom izvanredne izložbe «Sjaj ukrajinskih riznica» priređene u Zagrebu krajem 1989. god., a nešto kasnije i prigodom izložbe «Ukrajinska avangarda», o čemu je ujedno i izvješćivao na spomenutom radiju. Glede ukrajinske avangarde, puno mu je koristila susretljivost gospodina Evgenija Paščenka, tada u diplomatskoj službi u netom otvorenom veleposlanstvu Ukrajine u RH.

Jedno od najzanimljivijih tada sklopljenih poznanstava mu je bilo s gospodinom Dmitrom Gorbačovim, eruditom židovskog podrijetla koji živi u Ukrajini, a posebno se zalaže za promidžbu ukrajinske kulture na svjetskoj razini. Između ostalog, stručnjak je za likovnu «Ukrajinsku avangardu» te je u Zagrebu vodio spomenuti okrugli stol. Poznat je i po tome što ulaže veliki trud u ispravljanju uvriježene krive predodžbe, tumačeći što nije ruska već ukrajinska avangarda. U tom smislu g. Gorbačov je prezentirao avangardu i u Njemačkoj, a tom je prigodom u svojoj dosljednosti, unatoč tome što tečno govori nekoliko svjetskih jezika među kojima i njemački, odbio ponuđenog mu prevoditelja s ruskog, insistirajući da održi predavanje na ukrajinskom jeziku.

Od drugih susreta g. Orest je u posebno dragoj uspomeni zadržao novinarsko poznanstvo s ukrajinskim disidentima – generalom Petrom Gregorenkom, pokojnim piscem Mykolom Rudenkom te g. Jurijem Bađo. U tome posebno cijeni knjigu g. Jurija u kojoj je dana kritika politike Sovjetskog saveza po pitanju nacija, odnosno zatiranja ukrajinske nacije. Tu knjigu neki ocjenjuju kao politički pamflet, no g. Orest smatra da je nakon izdanja knjige «Internacionalizam ili rusifikacija» autora Ivana Ćube, gospodin Bađo dao najpregledniju sažetu argumentaciju na ovu temu.

Orest Vlasov je i član grupe intelektualaca, ukrajinske i njemačke nacionalnosti, koja je prije nekoliko godina osnovala ukrajinsko-njemačku udrugu Radni forum Ukrajina. Cilj udruge je međusobno bolje upoznavanje Njemačke i Ukrajine na kulturnom, znanstvenom i gospodarskom planu. S obzirom da se u Ukrajini već poprilično zna o Njemačkoj, udruga u početku svojih aktivnosti stavlja naglasak na prezentiranje Ukrajine u Njemačkoj. Sve aktivnosti su na zavidno visokoj intelektualnoj razini pa nije teško naći sponzore, a već je o držan niz susreta, konferencija i

Nekadašnji dom Vlasovih u Bjelovaru (sadašnji izgled)

predavanja na razne teme u obje države (Npr. jedna od tema je bila «Originalna ukrajinska pedagoška znanost»). Sudionici su intelektualci raznih profila, znanstvenici, političari, novinari...

Nemoguće je na ovako malom prostoru navesti i sve druge zanimljivosti iz ovog razgovora. Gospodinu Vlasovu treba poželjeti još mnogo uspjeha u radu jer, očito, za dinamične osobe mirovina nema doslovno značenje.

Aleksa Pavlešin

UKRAJINA I DRUGI SVJETSKI RAT

Kao što je poznato, u vrtlog Drugog svjetskog rata bila je uvučena 61 zemlja sa njihovim ukupnim brojem stanovništva - 1,7 milijardi ljudi, što je predstavljalo gotovo 80% tadašnjeg svjetskog stanovništva. Borbe su se vodile na teritoriju 40 zemalja Europe, Azije i Afrike. Vojska zaraćenih strana brojala je preko 110 milijuna ljudi, a živote je izgubilo 60 milijuna ljudi, što je 10 puta više nego u Prvom svjetskom ratu.

Rat za Ukrajinu, kao i za Sovjetski Savez, započeo je 22. lipnja 1941. godine, a u ukrajinskoj historiografiji je poznat kao Veliki domovinski rat. Taj je rat za ukrajinski narod postao istinski općenarodnim jer su ga fašisti započeli, ne samo protiv Sovjetskog Saveza, nego i protiv Ukrajine i svega ukrajinskog. Većina je stanovništva krenula u borbu za opstanak i očuvanje ukrajinskog etnosa, pokazavši apsolutno neprihvatanje fašističke ideologije.

Ukrajina je, prema Hitlerovom planu «Barbarossa», trebala postati agrarno-sirovinska dopuna Trećem Reichu i sastavni dio veliko-njemačkog prostora koji bi osiguravao prehrambene proizvode za fašističku vojsku.

Prije napada nacističke vojske na Sovjetski savez, već su bile pokorene Poljska i Francuska, te okupirane Danska, Nizozemska, Belgija, Luksemburg i Norveška. Na Ukrajinu, njezin ekonomski potencijal i ljudske resurse, polagale su nade obje ratujuće strane.

Ni Hitler ni Staljin nisu mogli zamisliti uspješan kraj ovog rata bez Ukrajine. Ta je činjenica uvjetovala krvavi i žestoki karakter ratnih zbivanja na teritoriju Ukrajine. Upravo zbog svog značajnog strateškog položaja Ukrajina je teško stradala, plativši krvavi danak i zbog nacističke agresije i zbog ozbiljnih propusta u Staljinovom vođenju rata.

Borba za oslobođenje Ukrajine trajala je 670 dana. Međutim, na njenom se području ratovalo dugih 1225 dana i noći. Neprestane bitke trajale su do potpunog protjerivanja Hitlerovih snaga s područja Ukrajine 28. listopada 1944. godine.

U Ukrajini se odigrao veći dio vrlo opsežnih ratnih operacija. Tijekom 1943.-44.g. na ukrajinskom je teritoriju bila najveća koncentracija vojske i naoružanja obje ratujuće strane, a u bitkama je sudjelovalo 6 milijuna ljudi i preko 100 tisuća različitog vojnog oruđa.

Val ratnih operacija koji je uništavao sve pred sobom dvaput je prošao plodnom ukrajinskom zemljom, tj. sa zapada na istok i s istoka na zapad, ne zaobišavši niti jedan grad ili selo, te razorivši živote desetaka milijuna ljudi.

Tijekom ratnih zbivanja na području Ukrajine srušeno je i spaljeno 724 grada, preko 2 milijuna zgrada, a više od 10 milijuna ljudi ostalo je bez krova nad glavom.

Iako je materijalnu štetu koju je Ukrajina pretrpjela u Drugom svjetskom ratu moguće izračunati, jer je o tome puno pisala sovjetska historiografija, podaci o ljudskim žrtvama, nažalost, i 60 godina nakon završetka rata još su uvijek nepotpuni jer su dugo vremena bili skrivani.

Suvremena ukrajinska historiografija govori da su ukupni ljudski gubitci Ukrajine tijekom 1941-1945. g. oko 10 milijuna ljudi, uključujući 4,5 milijuna civila na okupiranom području, te ubrajajući pogubljene i nestale, kao i 4,1 milijuna vojnika pogubljenih, zarobljenih, stradalih i nestalih u ratu, umrlih u bolnicama. Na okupiranom području Ukrajine nacisti su pogubili milijun i pol ratnih zarobljenika.

Veliki broj ljudi iz Ukrajine bio je otpremljen na prinudni rad u Njemačku za vrijeme privremene okupacije. Ni dan danas se ne zna njihov točan broj, međutim, govori se o broju od oko 2,4-2,8 milijuna Ukrajinaca, od kojih je veliki dio pogubljen.

Demografska šteta Ukrajine u ratu bila je još veća - od 1941. do 1945. stanovništvo se smanjilo za 13 milijuna i 500 tisuća ljudi. U postocima - Ukrajina je izgubila 16,7% stanovništva. Veći i tužniji postotak među europskim zemljama ima samo Poljska - 19% stanovnika.

Posebno tragičnu stranicu Ukrajinske i svjetske povijesti čine događaji poznati kao tragedija Babinog Jara - jarka u tadašnjem predgrađu Kijeva gdje su nacisti tijekom 1941-1943. g. okrutno pogubili 100 tisuća ljudi, prvo Židove, a poslije Ukrajinke, Ruse, partizane i ratne zarobljenike. Tragedija Babinog Jara pripada jednoj od prvih i najstrašnijih stranica ostvarenja nacističke politike masovnog genocida.

Slavna stranica u analima borbe protiv hitlerovske najeзде

pripada partizanima i članovima organizacija koje su djelovale u tajnosti. U tom pokretu sudjelovalo je više od 200 tisuća ljudi.

Sastavni dio Pokreta otpora bila je nacionalno oslobodilačka borba koju je u zapadnim predjelima Ukrajine predvodila Organizacija ukrajinskih nacionalista, a kasnije Ukrajinska ustanička armija (OUN, UPA).

Nakon oslobođenja Ukrajine i teritorije Sovjetskog saveza, vojske 1., 2., 3., i 4. ukrajinskog fronta zajedno s 1. i 2. bjeloruskom frontom tijekom 1944/45. g. oslobađale su države Istočne i Centralne Europe. Uz pomoć vojnika europskih zemalja one su se približavale pobjedi na dan 9. svibnja 1945. godine koji se slavi kao Dan pobjede. Zajedničkim snagama država i naroda, nacizam, koji je nosio uništenje i smrt, pobijeđen je i osuđen kao zločinačka društvena pojava.

Grobovi onih koji su oslobađali Europu od naci-zma nalaze se u mnogim zemljama. Samo na teritoriju Ukrajine ima preko 28 tisuća zajedničkih grobnica.

Drugi svjetski rat je posebno razdoblje u trajnom i proturječnom procesu formiranja nezavisnosti Ukrajine. Baš u tom razdoblju Ukrajina je pokazala svoj potencijal kao država, a najznačajniji rezultat toga je ujedinjenje ukrajinskog teritorija. Zahvaljujući svom doprinosu pobjedi nad fašizmom tadašnja Ukrajinska republika po prvi je put u svojoj povijesti postala članicom međunarodne zajednice. Bila je osnivač i član Organizacije ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih organizacija, odnosno, dobila je status subjekta međunarodnog prava sa svim političkim aspektima koji iz toga proizlaze.

A.H.

Memorijalni kompleks «Nacionalni muzej povijesti Velikog Domovinskog rata 1941.-1945. godine»

**АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ**

Повідомлення для ЗМІ

ДІБРАНО РЕДАКТОРОМ „НАШОЇ ГАЗЕТИ”

**УКРАЇНЦІ КАНАДИ ПРОВЕЛИ
ЧЕРГОВИЙ З'ЇЗД**

КИЇВ, 4 жовтня. У місті Вінніпег (Канада) відбувся XXI з'їзд Конгресу українців Канади (КУК). Учасників з'їзду привітали Прем'єр-міністр Канади Пол Мартін і міністр закордонних справ П'єр Петігрю, які наголосили на важливості відносин особливого партнерства між Україною та Канадою та відзначили необхідність подальшого розвитку українсько-канадської співпраці в усіх сферах.

Особливістю нинішнього з'їзду став розгляд питання бачення майбутнього розвитку української громади Канади, її пристосування до нових викликів.

Посол України в Канаді Микола Маймескул поінформував присутніх про розвиток України на сучасному етапі, про заходи дипломатичних установ України в Канаді щодо створення належних умов для голосування громадян України на виборчих дільницях у цій країні під час виборів Президента України.

5.10.04 №223

**МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
УКРАЇНИ ПРОВІВ У СІЧ ЗУСТРІЧ ІЗ
ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКО-
РУСИНСЬКОЇ ГРОМАДИ КРАЮ
ВОЄВОДИНА**

КИЇВ, 19 жовтня. Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко зустрівся з представниками українсько-русинської громади, яка проживає в Автономному краї Воєводина, зокрема, із головою Української національної ради В. Дацишиним, головою Русинської національної ради Р.Русковським, Головою Союзу русинів та українців С. Сакачем та отцем Романом Мизем.

Костянтин Грищенко висловився за подальший активний розвиток культурно-гуманітарного співробітництва, заснований на історичній та культурній близькості народів двох країн, відзначивши визначну роль українців та русинів СІЧ у розбудові української державності та у справі поширення української культури в Сербії і Чорногорії.

У ході зустрічі міністр закордонних справ України ознайомив представників громади з основними аспектами сучасного соціально-економічного життя Української держави та привернув увагу до суттєвих досягнень України в реалізації економічних перетворень, а також поінформував про стан та перспективи розвитку двостороннього співробітництва між Україною і Сербією і Чорногорією.

Костянтин Грищенко передав представникам української громади в СІЧ комплект оргтехніки та добірку української літератури.

20.10.04 №236

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАГОРОДЖЕНО ПРЕМІЄЮ
ЮНЕСКО ЗА НОВАТОРСТВО В
СЦЕНІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ**

ХАРКІВ, 13 жовтня. Харківський державний академічний український драматичний театр імені Тараса Шевченка нагороджено престижною премією ЮНЕСКО за новаторство у сценічному мистецтві. Нагорода - результат участі відомого українського колективу в 14-му міжнародному театральному фестивалі "Балтійський дім", що завершився в Санкт-Петербурзі.

Харків'яни показали на фестивалі три вистави, поставлені відомим режисером, заслуженим діячем мистецтв України Андрієм Жолдаком, - "Місяць кохання", "Чотири з половиною" і "Гольдоні. Венеція". Ці роботи - оригінальна інтерпретація відомих літературних творів. Спектаклі були показані нарівні з постановками інших учасників фестивалю - визнаних режисерів Європи, серед яких - володарі Міжнародної премії за розвиток і зміцнення гуманітарних зв'язків "Балтійська зірка" - литовець Донатас Баніоніс і поляк Анджей Вайда.

Вимогливе журі у складі театральних діячів Росії, Болгарії, Польщі, Італії, Норвегії, Литви одностайно проголосувало за харків'ян.

Андрій Жолдак є більш ніж два роки генеральним директором і художнім керівником театру імені Шевченка. Це призначення пов'язане з ініціативою голови Харківської облдержадміністрації Євгена Кушнарьова, який, як і всі харків'яни, зацікавлений у відродженні творчих традицій відомого українського режисера-новатора Леся Курбаса, котрий у 1930-ті роки тут працював. Саме Андрій Жолдак, як відзначають фахівці, повернув харківському театру колишню популярність, у тому числі, й за межами України.

Режисер устиг заявити про себе і як організатор у Харкові міжнародного Кейс-фестивалю, участь у якому взяли відомі постановники з країн Європи й Азії. Цього року Харківський театр узяв участь у міжнародних фестивалях в Австрії, Німеччині, Чехії, Словаччині, Хорватії, готується до творчої поїздки до Сербії та Іспанії.

Примітно, що, змінивши традиційну репертуарну політику театру, не обійшлося без певних втрат. Але Андрій Жолдак зберіг творчий колектив, який зайнятий як у зарубіжній класиці, так і в постановках за п'єсами відомих українських драматургів, які свого часу стали жертвами тоталітаризму.

6.10.04 №224

→ Продовження з 9 стор.

УКРАЇНЬСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ЗРОБИЛА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КРОК ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕКУМЕНІЧНОГО ДІАЛОГУ

ЛЬВІВ, 4 жовтня. Інтелектуальний крок до об'єднання християнських церков зробила УГКЦ. На суд читачів та дослідників вона представила перший том монументального збірника "Митрополит Андрей Шептицький і греко-католики Росії", де вміщена екуменічна спадщина патріарха щодо налагодження контактів із православним світом, зокрема, із російським духовенством. Тут подано також документи з Державного архіву України щодо діяльності Шептицького в Росії. Переважна більшість із них датується 1899-1917 роком і вперше стала надбанням широкої громадськості.

Як зазначив ректор Українського католицького університету Борис Гудзяк, уміння нав'язати діалог навіть з ідейними опонентами було однією з найхарактерніших рис митрополита. І саме завдяки його старанням УГКЦ зуміла створити в Росії свій екзархат ще на початку минулого століття. Подальші світові події не сприяли розвитку цих тенденцій. І все-таки серед розгулу реакції, воєнних дій та атеїстичних гонінь Шептицький плекав ідею екуменізму і вперто торував вузьку і тернисту стежину до істинно Христової - Єдиної церкви.

Саме це, як вважають історики, найбільше підкреслює понадчасовість особи духовного лідера, випередження ним власної епохи. Адже документи понад столітньої давності не втратили своєї актуальності дотепер. Вони є християнським ключем до вирішення низки проблем як на міжконфесійному, так і на міждержавному рівнях.

- *Нам потрібно не лише гасити конфлікти, але ростити покоління, яке буде формувати стосунки і політику на міцному фундаменті історичних зв'язків і з позицій сьогодення,* - наголосив Борис Гудзяк. - *І дане видання стане практичним посібником. Ним зможуть скористатись не лише студенти богословських, але й світських навчальних закладів. Не випадково на недавньому Форумі книговидавців у Львові наукова рада відзначила збірник як одну з дев'яти найкращих наукових книг, виданих у нинішньому році в Україні. Вона простежує глибинні зв'язки між народами-сусідами і беззастережно розбиває міфи про ненависть УГКЦ та її найкращих синів до росіян.*

Нині українським греко-католикам уже майже повністю повернуто святині та майно, і Церква займає нині рівне становище серед інших духовних осередків країни. Місяць тому відновили свій екзархат також греко-католики Росії, яких зараз нараховується кілька мільйонів. Найближчим часом під егідою УГКЦ вийдуть наступні томи досліджень та документів, де буде висвітлена екуменічна місія митрополита Шептицького в Польщі, Німеччині та Австрії. АПУ-ЗМІ 5.10.04 №223

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЛЕОНІД КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З ЄПИСКОПАМИ УКРАЇНЬСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

КИЇВ, 11 жовтня. Президент України Леонід Кучма та віце-прем'єр-міністр Дмитро Табачник зустрілися з єпископами Української греко-католицької церкви. Під час зустрічі йшлося про нинішній стан релігійно-церковного життя в Україні та роль церкви в культурному і виховному житті українського суспільства.

Леонід Кучма підкреслив, що він регулярно зустрічається з духовенством і добре знає проблеми, що стоять сьогодні перед церквою. При цьому Президент із вдовolenням відзначив, що взаємини між церквою і державою нині мають партнерський характер, який базується на спільному прагненні до співпраці та розв'язанні цих проблем.

Як один із позитивів, якого було досягнуто в Україні за роки незалежності, Президент назвав стабільність і розмаїття релігійно-духовного життя в Україні. Особливу увагу він звернув на те, що належне місце в багатьох сферах суспільного буття нині зайняла Українська греко-католицька церква, яка повернулася у суспільний простір, із якого її свого часу було брутально виштовхнуто. *"Як соціальна інституція вона стала невід'ємною часткою духовного життя, повноправним суб'єктом української історії"*, - сказав він. *"Керуючись настановами своїх духовних попередників, зокрема, митрополитів Андрея Шептицького та Йосипа Сліпого, Українська греко-католицька церква стала вагомим чинником розвитку суспільства, піднесення його моралі, відповідальності перед нинішнім та прийдешніми поколіннями"*, - додав Глава держави.

Зі свого боку, підкреслив Президент, у нинішніх умовах влада вбачає своє головне завдання в царині державно-церковних відносин у створенні сприятливих умов для подальшої реалізації високої місії церкви - моральному і духовному вихованні українського суспільства. *"На моє переконання, - сказав він, - голос духовної особи завжди допомагав і допомагає людям краще розуміти суть суспільних перетворень"*.

Леонід Кучма також привітав єпископів УГКЦ з освяченням хрестів кафедрального собору Української греко-католицької церкви, яке відбулося у Києві.

Верховний архієпископ УГКЦ кардинал Любомир Гузар із свого боку висловив вдячність Президенту за його підтримку в розвитку Української греко-католицької церкви і за сприяння у відновленні порушених прав церкви та поверненні належного їй майна. Від імені єпископів УГКЦ він подарував Леоніду Кучмі книгу про життя і працю митрополита Андрея Шептицького.

Довідка: 3 часу легалізації 1989 року Українська греко-католицька церква відтворила свої структури і навіть перевищила довоєнний рівень. Основні події, пов'язані з відродженням церкви, відбулися в 1989-1991 роках. Кількість парафій греко-католиків у той період збільшилася зі 138 напівлегальних осередків до 2679 повноправних громад.

Сьогодні УГКЦ складається в Україні з митрополії, 3 екзархатів, 15 єпархій, 3372 громад, 92 монастирів, 13 духовних навчальних закладів, 14 місій та 2 братств. Понад 90 відсотків греко-католицьких громад знаходиться у західному регіоні України. Крім цього, структури УГКЦ функціонують у Європі, Північній та Південній Америці й Австралії, де об'єднують переважну більшість української діаспори.

У січні 2001 року главою церкви став верховний архієпископ кардинал Любомир Гузар.

5-12 жовтня у Києві проходять засідання синоду єпископів УГКЦ, на яких, зокрема, розглядається перспективний план розвитку церкви на наступні 10-20 років. АПУ-ЗМІ 12.10.04 №229

IN MEMORIAM o. ALEKSANDAR VLASOV

POVODOM PRIJENOSA POSMRTNIH OSTATAKA U KRIŽEVCE

O. Aleksandar Vlasov (njegovo puno ime i prezime Aleksandar Vlasov-Ovdijenko nije uneseno u kasnije službene isprave) rođio se 15.10.1909. god. u Sankt Peterburgu u obitelji časnika Vasylja i Lidije, kćeri nasljednih dvorjana (plemički naslov) ukrajinskog kozačkog roda iz sela Jarošivka, koje se danas zove Ukrajske, i nalazi se u Černihivskoj oblasti, u istočnoj Ukrajini. Roditelji su mu bili pravoslavne vjeroispovijesti. Svoje djetinjstvo Aleksandar je proveo u rodnom selu svoje majke. Za vrijeme boljševič-

kog terora Aleksandrov je otac bespovratno nestao, a 1920. god. Aleksandrova majka bježi sa sinom u zapadnu Ukrajinu, koja se tada nalazila u sklopu poljske države. Oni su tu živjeli u selu Zavaljiv, danas u Ternopiljskoj oblasti. Aleksandar je pohađao gimnaziju u zapadno-ukrajinskom gradu Berežany, gdje je u svibnju 1930. g. maturirao. Kao gimnazijalac on je bio članom ukrajinske skautske organizacije "Plast" i ukrajinskog nacionalnog pokreta UVO, zbog čega ga je uhitila poljska policija. Kako mu je mogućnost studiranja u tadašnjoj Poljskoj bila neznatna, Aleksandar je poslije izlaska iz zatvora 1931. g. ilegalno prešao poljsko-njemačku granicu. U Berlinu, gdje je živio kod svog ujaka, počeo je studirati medicinu i surađivao je u Ukrajinskoj tiskovnoj službi. Uto je dobio stipendiju od biskupa Čarneckoga za studij bogoslovije te 1932. god. prelazi u Münster, gdje na Katoličkom sveučilištu upisuje studij bogoslovije, prešavši prije toga na katoličku vjeroispovijest istočnoga obreda. U Njemačkoj se Aleksandar upoznao s hrvatskim studentima i stekao je među njima velike prijatelje. U Münsteru je Aleksandar studirao 3 godine, i nakon što je primljen u križevačku eparhiju 1935. god. dolazi u Zagreb, da bi tu 1936. god. završio bogoslovni studij. Za vrijeme studiranja u Zagrebu Aleksandar je boravio u Grkokatoličkom sjemeništu.

U župnoj crkvi u Lipovljanima, Aleksandar Vlasov se 3. studenog 1936. g. vjenčao sa svojom gimnazijском ljubavi Natalijom Labenckyj, koja je iz Ukrajine doputovala k njemu u Lipovljane. Vjenčao ih je o. Bogdan Miz.

Aleksandar je 12. veljače 1937. god. primio đakonski čin, a 14. veljače 1937. god. biskup Dionizije Njaradi zaredio ga je u križevačkoj katedrali. Iste godine o. Aleksandar je 15. veljače služio u Lipovljanima mladu misu.

Prva župa o. Aleksandra Vlasova bila je u žumbe-račkom selu Grabar (od 1.03.1937. god.). Njegovi prvi župljani bili su hrvatski grkokatolici. U Grabaru je 30. 07.1937. g. njegova supruga Natalija rodila sina Oresta. Jednom je, izvršavajući svoje svećeničke obveze, o. Aleksandar pješice išao ispovijedati jednog teškog bolesnika. Kada se brdskim stazama vraćao doma u Grabar, uhvatilo ga je nevrijeme i hladna kiša.

Prehladivši se, o. Aleksandar je dobio upalu pluća i počeo iskašljavati krv. Zahvaljujući hrvatskim prijateljima i dobrotvorima, o. Aleksandar je otišao u lječilište Brestovac kod Zagreba na besplatno liječenje. Poslije šest mjeseci on izlazi iz sanatorija potpuno zdrav. Kao rekonvalescentu dodijeljena mu je u proljeće 1938. god. grkokatolička župa u selu Prgomelje kod Bjelovara. A 1. siječnja 1939. god. o. Aleksandar Vlasov postao je upraviteljem grkokatoličke župe sv. Trojstva u selu Dišnik kod Garešnice.

o. ALEKSANDAR VLASOV

1909. – 1942.

U Dišniku se obitelj Vlasov povećala: 3. listopada 1939. god. rodila im se kći Oksana, a 11. listopada 1940. god. drugi sin - Juraj Rastislav.

Ali obiteljska sreća Vlasovih nije dugo potrajala. U Spomenici župe Garešnica, mjesni župnik o. Mate Halauš je zabilježio: 27. VII. 1942. god. ubijen je u Dišniku grkokatolički župnik Aleksandar Vlasov. Ubili su ga partizani..."

Pogreb o. Aleksandra Vlasova obavljen je 29. 07.1942. god. na rimokatoličkom župnom groblju u Garešnici. Pogrebni obred služili su biskup križevački dr. Janko Šimrak, te svećenici - kanonik Spiridion Petranović i profesor-katehet dr. Janko Kalaj.

U nazočnosti potomaka i familije, 22.10.2004., u Križevcima su sahranjeni njegovi preneseni posmrtni ostatci, zajedno s posmrtnim ostacima njegovog sina, koji je umro od bolesti kao petogodišnji dječak, i pepelom njegove supruge, preminule 2003. god. u USA.

Pogrebni obred je služio rektor Grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu - o. Nikola Kekić, a koncelebrirao je o. Feliks Bilenjki.

U iskazu Natalije Vlasov o pogibiji o. Aleksandra, zapisanom u Eparhijskom vjesniku križevačke biskupije broj 4 za 1942. god., među inim, čitamo: "Trava pred župnim stanom ... bila je za čas puna krvi, kao da u njemu nije smjelo ostati niti kap krvi. Svu je morao istočiti za svoje svete ideale..." Prema iskazu Natalije Vlasov, o. Aleksandra su prije strijeljanja mučili. A na drugom mjestu zabilježene su ove riječi Natalije Vlasov: "Naš bračni život nije trajao dugo - 5 godina i 8 mjeseci. Ali za ove sretné dane vrijedi trpjeti čitav život".

Kao veliki ukrajinski domoljub o. Aleksandar Vlasov svim je srcem i intelektom podržavao pravo ukrajinskog i drugih naroda imati svoju neovisnu nacionalnu državu. Kao čovjek bio je otvoreni protivnik nehumane, dakle i antikršćanske, komunističke ideologije koja je, među ostalim, i djelotvorno sredstvo u rukama velikodržavnih šovinstâ s ciljem porobljavanja ljudi i nacija.

Pokrenuta je inicijativa za prikupljanje njegovih biografskih pojedinosti, s ciljem da se predloži za proglašenje mučenikom. - **Nek mu je vječni spomen.**

O.V. (Korigirao i dopunio A.P.)

Важко розізнати чи то вже осінь холодніє чи старість кости коциніє, а в кріслі перед телевизором таки вартує пледом вкрити ноги. Буває, передача не весь час цікава й під час такої гляну в журнал або тую нашу газету.

Починається фільм – гляну чи якась нова ідея, чи „оригінально” перепаковують котру з давніх. Здається, що буде якась фантастика дія якої зміщена в якісь, буцімто, давні часи. Обронені лицарі мають проміння мечі, а не розмовляють словами вже прямо розмінюють думки. Мають і жахливого старого короля і прегарну молоду королівну... Беру газету... там – про нагородженого лицаря слова ... в той час на екрані блискають мечі ... *lingua gladiat gravius quam gladius* ... Є і про каштан. Читаю, хоча там і була. Бачила вже гарне міцне дерево – Хай росте на багаті літа!... Пригадую – в газеті колись-то був і знімок із заголовком: „Один рік – один плід”. Цього року заглядала – жодного плоду немає... А там, поранений лицар-переможець – над ним ворон кранкає... і лицар стає вороном ... але це не Шекспір, не

Гамлет, про якого пише в газеті ... Edgar Allan Poe ? ... звідки тут Алан По... ворон поранений – не летить, а приземлений... під деревом... а на дереві лис – тримає сир... ворон „замкненого” дзьоба – не кранкає... (мов під язиком ховає дорожціну перлину, щоб не випав...) ... лис докидає йому крихти сиру – ворон не їсть... бере слово ... *gravius quam*... бере проміння меч – знов стає лицарем... захищати короля, чи королівну, чи Йоріка? А в газеті: Жолдак подав „Гамлета” не згадавши Йоріка. Може так і треба. Занадто він собі взяв волі біля короля. Керує сценою. Шеф протоколу біля трону. Організує ... Королеві скучно, треба варіянта... А той – до серйозних справ. Трон потребує святості. Що робити? Монумент!!! А де? А який? Головне, що відкриття належить королеві. І підготовлено – по-королівському. А щоб недалеко. А якщо непогода...? Відкриття під дахом біля трону – й годі! А потім – вези його куди хочеш. А меч-слово? Не годиться ту січи філіпкою! Та то ж все-таки Йорік. Інколи схожий і на справжнього Потьомкіна, інколи на виворітного. Виворітного? Творця дійсного безлюдного театру. Є що показувати як культурну цінність, а розкішний інтер'єр і дорогі крісла

не буде людьми пошкоджено. А щоб була впевненість в якісності тої майстерки – оновлений і інтер'єр помешкання. В той самий час, тими майстрами, тим самим способом (на ті самі кошти?). І лицар геть кинув проміння меч, скинув броню і, склавши руки, задумано сидів на коні. І кінь спокійний – щоб не збудити дракона, який здохло спить біля його копит. На перший погляд – відома сцена. Лиш хто добре придивиться – побачить, що то мов би не Юрій. Поміж Шекспіра і По стає Тарас. Пророкує що: будуть люди на землі, і буде син і буде мати – і не така, що дитинці нажебраний хлібець відбирає. Сцену доповнюють ворота, в яких Жінка й Дитя. Над ними другий дракон. Це не те, що Бачив Іван. А чому я бачу навиворіт? Загрімилі реклами! Я зігнулась і підняла газету з підлоги. Зітхнула – ой таке виворітне мені наторочилося... попідсонне думкоплетіння.

В Загребі, початком жовтня 2004.
Баба Зося

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 07.11.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884
---	---	--	---

VII MANIFESTACIJA: KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U organizaciji Savjeta za nacionalne manjine RH u Zagrebu je, u koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, 7 studenog o.g. održana VII manifestacija stvaralaštva nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, u kojoj se sudjelovanjem svojih reprezentativnih izvođača predstavilo petnaest nacionalnih manjina. Nakon uvodnih riječi predsjednika Savjeta za nacio-

nalne manjine RH Aleksandra Tolnauera, nazočne je pozdravio pokrovitelj manifestacije - premijer RH dr. Ivo Sanader. Manifestaciji su prisustvovali i potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor, ministar kulture Božo Biskupić te druge osobe iz domene politike i kulture.

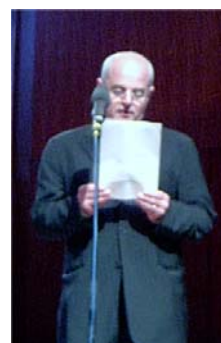
Str. 2. →

Premijer RH
dr. Ivo
Sanader

Na završetku programa, kada svi su sudionici
zajedno izašli na scenu, intonirana i himna Europe.

Predsjednik
Savjeta
Aleksandar
Tolnauer

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНИ, ПОДІЇ, ТА ВІДКРИТИЙ ЛИСТ УКРА- ЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ХОРВАТІЇ

Після оприлюднення службових результатів першого кола президентських виборів в Україні, друге коло виборів відбулося 21 листопада ц.р. Події після виборів почали розгортатися непередбачливо і до цих пір невідомо, як вони закінчаться. Тому події подано вибірково (до 29 листопада).

Стор. 2 →

SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA RH ODRŽAO RADNU I IZBORNU SKUPŠTINU

U Petrovcima (kod Vukovara), u subotu 27. studenog; održane su dvije skupštine Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Prva je bila radna, u starom sazivu delegata, a na njoj su razmatrani prijedlozi izmjena Statuta Saveza te, na kraju, i njegovo usvajanje u pročišćenom obliku. Druga je bila izborna, a obavljena je po izmijenjenom Statutu prihvaćenom na prethodnoj skupštini, s usuglašeno smanjenjem i izmijenjenim sazivom delegata.

Str. 3. →

ВАСИЛЬ СІКОРСЬКИЙ – ЖИТИ З МУЗИКОЮ

Якось – збіглося: Випадкова чутка про скору виборчу сесію Союзу русинів і українців РХ та інтерв'ю на хорватському радіо з паном Василем Сікорським. Викликана асоціація була не випадкова – ім'я пана Сікорського не так давно (прикрими роками) був синонімом згаданого Союзу. Війна перебриміла й Богу дякувати вщухла; Союз (хм..) Союзом, а в цей момент охота дізнатися, що з тихим й працьовитим діячем, про якого з повагою говорить більшість, а мов забутий від нас – хорватських українців (і русинів).

Стор. 8 →

DODJELA CRKVENIH ODLIČJA U KRIŽEVAČKOJ EPARHIJI

U grkokatoličkoj katedrali Presvete Trojice u Križevcima, u arhijerejskoj liturgiji 30. listopada, vladika Slavomir Mikloš dodijelio je šestorici svećenika dostojanstvo naslova protojereja stavrofora, a šestorici naslov protojereja.

Uz dodjelu naslova, vladika je odlikovanima darovao nabadrenike i pripadajuće križeve.

Str. 2. →

VII MANIFESTACIJA: KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Nastavak s 1. str.

U svom obraćanju, premijer Sanader je istaknuo visoke zakonske standarde glede prava nacionalnih manjina u RH, te neophodnost da se ti zakoni i lokalno čim prije u cijelosti implem- tiraju. Publika je zdušnim aplauzom pozdravila i njegovu najavu o desetpostotnom povećanju izdva- janja iz proračuna za rad Savjeta za nacionalne manjine, odnosno za potporu programima nacio- nalnih manjina. Također je naglasio da su nacio- nalne manjine dale punu potporu njegovoj, a i ranijim vladama RH, te da su one most prema njihovim matičnim narodima, a u tom kontekstu je spomenuo i njegov predstojeći posjet Beogradu i potpisivanje bilateralnog sporazuma o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Manifestacija stvaralaštva nacionalnih manjina već ima svoj dugogodišnji renome te se i ovaj put tražila «ulaznica više», a publici je podarena punina ugodnaja visokokvalitetnog glazbenog i scenskog pomno odabranog programa. A.P.

Foto-pregled na str. 4 & 5

DODJELA CRKVENIH ODLIČJA U KRIŽEVAČKOJ EPARHIJI

Nastavak s 1. str.

Dostojanstvo naslova protojereja stavrofora dobili su: o. Ivan Barščevski – dekan slavonski i konzultor Križevačke eparhije, paroh u Šibinju ; o. Nikola Nino Kekić – rektor Grkokatoličkog sjemeništa i konkatedralni paroh u Zagrebu ; o. Joakim Šimunović – dekan vukovarski i konzultor Križevačke eparhije, paroh u Mikluševcima i Berku ; o. Joakim Dudaš – na službi u Đakovačkoj biskupiji ; o. Petar Repčen – ekonom Grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu i ravnatelj Ureda za uzdržavanje klera Križevačke eparhije ; rimokatolički svećenik Nikola Samodol – župnik u Nedelišću u Varaždinskoj biskupiji.

Dostojanstvo naslova protojereja dobili su: o. Mihajlo Hardi – paroh u Metlici i Dragama (Slovenija) ; o. Mile Vranešić – paroh u Stojdragi, Grabru i Duhovnom centru u Samoboru ; o. Stjepan Ivanušić – paroh u Mrzlom Polju, Pećnom te župnik rimokatoličke župe u Kalju ; o. Mihajlo Stahnek - dekan bosanski i konzultor Križevačke eparhije, paroh u Kozarcu i Cerovljanima ; Mihajlo Šimunović – konzultor i ekonom Križevačke eparhije te paroh katedralne parohije u Križevcima ; o. Jaroslav Leščešen – kancelar Križevačke eparhije i ravnatelj njenog Caritasa, te duhovnik u Grkokatoličkom sjemeništu u Zagrebu i paroh u Lipovljanima. S.P.

ПРОЩАННЯ З АТАШЕ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ, АННОЮ ТИРТИЧНОЮ

В п'ятницю, 19 листопада ц.р., в Посольстві України в Хорватії, третя секретарка – аташе з питань культури, панна Анна Тертична мала неофіційний прощальний вечір з нагоди закінчення її

Між іншими і пан о. Ярослав Лещешин, в присутності Посла Віктора Кирика, панні Анні Тертичній вручив дарунок на згадку

мандату. На вечорі були присутні численні представники культурних інституцій з Хорватії, Т- ва дружби, українські священники з Хорватії й Боснії, представники української громади та інші особи й приятелі, з якими п. Тертична під час свого мандату мала багату і плідну співпрацю. Пан Посол, численними компліментами дав високу оцінку її праці, а й присутні, під час вручення дарунків на згадку, у своїх промовах не стримували слів хвали і щирих бажань на майбутнє.

Незвичайний прощальний дарунок було і виконання кількох пісень у супроводі бандури. На прохання, після прийому, хорватський бандурист для персоналу посольства отримав малий концерт.

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ, ПОДІЇ, ТА ВІДКРИТИЙ ЛИСТ УКРА- ЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ХОРВАТІЇ

Продовження з 1-ї стор.

За підрахунками Центральної виборчої комісії (100% протоколів) в 2-му колі виборів, 49,46% виборців проголосували за прем'єр-міністра Віктора Януковича, 46,61% - за лідера блоку партій "Наша Україна", Віктора Ющенка.

З 21 листопада в Києві й регіонах прихильники Ющенка проводять масові акції на його підтримку.

25 листопада Верховний Суд заборонив ЦВК оголошувати результати виборів Президента до винесення рішення за скаргою Ющенка.

27 листопада Рада визнала результати повторного голосування на виборах Президента сфальсифікованими й недійсними, а також висловила недовіру ЦВК.

24 листопада Комітет з національного порятунку, створений партіями-прихильницями Ющенка, оголосив всеукраїнський політичний страйк.

У Києві й інших містах проходять також акції на підтримку Януковича з вимогою визнати його переможцем президентських виборів.

29 листопада:

- Верховний суд почав розгляд скарги штабу Віктора Ющенка на постанову Центральної виборчої комісії про визнання Віктора Януковича переможцем на виборах 21 листопада.

- Президент Леонід Кучма ініціює проведення нових виборів Президента для улагоджування конфлікту після проведення останніх виборів.

При цьому Кучма зазначив, що не має наміру брати участь у виборах як кандидат.

Стурбована напруженою політичною ситуацією в Україні, українська діаспора в Хорватії, через Посольство України в РХ, послала відкритий лист відповідним інституціям України. **Стор. 6** →

SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA RH ODRŽAO RADNU I IZBORNU SKUPŠTINU

Продовження з 1-ї стор.

Pod predsjedanjem g. Danijela Perunskog, obje skupštine su prošle bez tenzija, osim što je bilo određene energičnosti pri usuglašavanju raspodjele broja novih delegata između vukovarskih društava unutar pripadajuće kvote za Vukovar.

Promjene Statuta su bile uglavnom terminološke naravi (npr. Savez je sada središnja a ne više krovna udruga i sl.), a s obzirom da su s prijedlozima promjena delegati bili

Predsjedništvo: Slavko Burda, Danijel Perunski i Mirko Fedak

prethodno upoznati, na samoj skupštini je odbačen samo prijedlog izmjene glede ukidanja potpunog članstva, a o ostalima se i nije dulje raspravljalo. Glavna promjena je da sada Skupštinu Saveza sačinjava 21 delegat, a predsjedništvo Saveza ima devet delegata. Prihvaćeno je i pravilo da se odabir delegata obavlja u korelaciji s brojem Ukrajinaca i Rusina po županijama - sukladno posljednjem popisu pučanstva.

Za predsjednika Saveza izabran je g. Slavko Burda, a za podpredsjednika g. Đuro Biki, koji su bili i jedini kandidati.

Skupštinama nisu prisustvovali delegati članica iz Brodsko-posavske županije, pisano obrazloživši svoj izostanak revoltiranošću zbog ignoriranja njihovih prijedloga izmjena Statuta te i drugih nepravilnosti na koje su ukazivali.

U ime Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj, nazočne je pozdravila gđa konzul Natalka Fijalka s kojom je bila i gđa tajnica Tetjana Bojko.

Indikativno je što ukrajinska predstavica u Savjetu za nacionalne manjine RH, prof. Larisa Uglješić iz Vukovara, nije bila pozvana, te kada je samoinicijativno i došla na skupštinu – nije pozdravljena (a i drugi). U Savezu možda i dalje «miriše» na majorizaciju. *A.P.*

Gosti: konzul Natalka Fijalka, Tetjana Bojko i Larisa Uglješić

КМТ-ві „КАРПАТИ” – ПОДЯКА МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

Керівництво Міністерства закордонних справ України висловило подяку культурно-мистецькому товариству „Карпати” з Липовлян за участь у Форумі творчості дітей закордонного українства „Українські діти світу”, який відбувся в Києві-Каневі, з 25 по 29 червня ц.р.

Зазначена акція, яка проходила в рамках виконання Національної програми „Закордонне українство” на період до 2005 року, вперше зібрала в Україні представників молодії творчої генерації закордонного українства з різних країн. Цей культурно-мистецький захід пройшов з успіхом і мав позитивний розголос в Україні та за її межами, в чому є значна заслуга юнаків та дівчат Липовлян. *A.X.*

NAJAVLJENO JE IZDANJE UKRAJINSKOG RJEČNIKA

U svom katalogu za 2004./2005. go dinu idavač «Školska knjiga» najavljuje izlaženje Ukrajinsko – hrvatskog i hrvatsko – ukrajinskog rječnika. atorice Ekaterine Tlustenko. Uz oko 40000 obrađenih jedinica, rječnik će sadržavati i kratak pregled ukrajinske gramatike i upute za izgovor, a u prodaji bi se trebao naći sredinom sljedeće godine. Time će se uvelike olakšati snalaženje u ukrajinskom jeziku svima koji se s njime susreću, a posebno studentima ukrajinistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

F.P.

Jutarnji list, 24.11.2004., str.15.

'Ukrajinka' je naziv za nacionalnu pripadnost, a ne zanimanje

Redoviti sam čitatelj Jutarnjeg jer ga smatram primjerom europske orijentacije hrvatskog novinarstva nasuprot balkanskoj baruštini etiketiranja i uopćavanja. No u prošlotjednom izdanju vidim upadljiv naslov da je "Ukrajinka umrla od AIDS-a". Poslije se u tekstu da iščitati da se zapravo radi o prostitutki iz Ukrajine. Ali se, osim toga, odmah zapitah da li je syaka silovana (ili prodana) žena ujedno i prostitutka? Čini mi se da se upravo o tome radi u slučaju Oleny Popyk. Bio je to sam vrh ledene sante jer u Jutarnjem od četvrtka u tekstu M. Jovanovića na 4. str. stoji:

"Od prošlog tjedna testiralo se više od 40 osoba s našeg i područja gdje se nalazila Ukrajinka". Sada je dovoljno reći ili napisati "Ukrajinka" i odmah je jasno o kome se radi! Zašto je tako? Da li nekome nije jasno da naziv "Ukrajinka" označava nacionalnu pripadnost? Ili je cilj povrijediti naciju od 50 milijuna kao i pripadnike te nacionalnosti u Hrvatskoj? Čudi me zašto o tome šuti Veleposlanstvo Ukrajine u RH i Savez Ukrajinaca - Rusina u RH. Istina je da na približno 25 milijuna Ukrajinki ima vjerojatno nekoliko tisuća prostitutki, kao što na 2,5 milijima Hrvatica ima vjerojatno nekoliko stotina prostitutki. Je li to dovoljan razlog da sve Hrvatice ili Ukrajinke budu ujedno i prostitutke? Prostitucija, kao i kriminal općenito, ne poznaju nacionalnost.

Prostitucija je društveno zlo i postojat će sve dok za to bude postojalo tržište, sve dok bude muškaraca koji uživaju u ponižavanju žene i majke. Njih se ipak rijetko osuđuje, jer su to naši vrlo muševi poduzetnici, često ugledne osobe u svojim sredinama, a možda i župama. Oni su dovoljno imućni da si mogu priuštiti zabavu s prostitutkom često za ukraden novac od neisplaćenih zarada svojih radnika, prema njima gajimo pijetet, zabrinuti smo da možda nisu HIV-pozitivni, jer su oni naša balkanska čast i ponos.

Vlč. Jaroslav Leščyšin, Lipovljani

VII. MANIFESTACIJA - KULTURNO STVARALAŠTVO

Jadranka Kosor, dr. Ivo Sanader,
Aleksandar Tolnauer i mr. Božo Biškupić

Savez Čeha u Republici Hrvatskoj

Češka besada, Zagreb - Folklorne skupine "Jeteliček 2"
i "Zagrebske sluničko": "Tosiechnete lide malo"

Demokratska zajednica Mađara Hrvatske

KUD "Csardas"
mladeži DZMH,
Suza

"Plesovi iz Mezošega"

Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj

MKD "Kočo Racin", Pula i MKD
"Krstе Misirkov", Zagreb – "Pajduško oro"

Poljska kulturna udruga "Mikolaj Kopernik", Zagreb

"To i hola", "Kukuleczka"

Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske

Društvo perojskih
Crnogoraca "Peroj 1657"

"Zetsko kolo"

Vijeće romskih udruga Hrvatske

Romsko kulturno umjetničko društvo
"Darda" iz Darde - "Mošu"

Kulturno društvo Bošnjaka Hrvatske «Preporod», Zagreb

Zborovi Bulbuli i Arabeske - "Nek mirišu avlije";
BNZH "Preporod" - "Sarajčice ajdemo"

NACIONALNIH MANJINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Savez slovenskih društava u Republici Hrvatskoj

Slovenski Dom - Kulturno prosvetno društvo "Bazovica" iz Rijeke - "Na Gorenjskem je fletno", "Planinska"

Unija zajednice Albanaca u Republici Hrvatskoj

IAKD "SHOTA" Zajednice Albanaca Primorsko-goranske županije - "Svadbeno kolo"

Židovska općina Zagreb

Plesna skupina "Or Hašameš" iz Zagreba - "Iz priče o Ester"

Savez Slovaka u Republici Hrvatskoj

Kulturno-umjetničko društvo "Ivan Brnjak Slovak" iz Jelisavaca - "Studenka"

Zajednica Nijemaca i Austrijanaca u Republici Hrvatskoj

Njemački pjevački zbor i članovi dječje dramske grupe - "Adventski običaji"

Srpsko Kulturno Društvo "Prosvjeta"

SKUD "Jovan Lazić" iz Belog Manastira - "Igre iz Banata"

Nacionalna zajednica Rusa u Republici Hrvatskoj

Ruske narodne pjesme - "U kovačnici", "Posijat ću lebedu na obali" i "Tanka Rjabiniška"

Savez Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske

Objedinjeni folklorni ansambli - "Karički, čapaši, čardaši"

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНИ, ПОДІЇ, ТА ВІДКРИТИЙ ЛИСТ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В ХОРВАТІЇ

Продовження з 2-ї стор.

Лист, якого від імені громадських товариств та багатьох осіб з різних країв Хорватії (що підписалися на додатку) підписали пани С. Бурда і А. Павлишин, адресовано Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету міністрів України, Міністерству закордонних справ України та Посольству України у Республіці Хорватія. Перед тим, як лист вручений представникам посольства, листа зачитано перед спільною в приміщенні КПП-ва русинів і українців Загреба.

Відкритий лист

Українська діаспора Хорватії, як одна з найстаріших українських діаспор, приєднується до голосу протесту українського народу та міжнародної спільноти, виражаючи серйозне занепокоєння численними порушеннями виборчого закону України, як і масовими порушеннями прав українських громадян під час другого туру виборів президента України. Ці порушення закону про вибори жодним чином не узгоджуються з міжнародним законодавством і європейськими стандартами демократії. Українська діаспора Хорватії висловлює свою підтримку вибору українського народу згідно з законом і засуджує виявлені фальсифікації та маніпулювання виборчим процесом.

Підтримуємо рішення Верховної Ради України у висловленні недовіри Центрвиборчкому України та закликаємо владу використати усі свої конституційні повноваження під час виправлення помилок, виявлених на виборах.

Ми, як українська діаспора Хорватії, яка мала нещастя постраждати в нещодавній війні на цих теренах, особливо апелюємо до влади та всіх інституцій України, як і до усіх учасників актуальних виборчих подій, про повне дотримання демократичних норм і прав людини та абсолютне запобігання застосуванню сили проти власного народу.

Слава Україні!

Otvoreno pismo

Ukrajinska dijaspora Hrvatske, kao jedna od najstarijih ukrajinskih dijaspora, pridružuje se prosvjedu ukrajinskog naroda i međunarodne zajednice, izražavajući duboku zabrinutost zbog brojnih kršenja izbornog zakona Ukrajine, kao i masovnih kršenja prava ukrajinskih građana u provedbi drugoga kruga izbora za predsjednika Ukrajine. Ova kršenja izbornog zakona nisu u skladu s međunarodnim javnim pravom i europskim standardima demokracije.

Читання Відкритого листа

Ukrajinska dijaspora Hrvatske daje svoju podršku zakonski ispravnom izboru ukrajinskog naroda, a osuđuje uočene falsifikacije i manipuliranje izbornim procesom.

Podržavamo odluku parlamenta Ukrajine u izražavanju nepovjerenja Središnjoj izbornoj komisiji Ukrajine. Apeliramo da nadležne vlasti upotrijebe sve svoje ustavne ovlasti u ispravljanju uočenih izbornih propusta.

Mi, kao dijaspora koja je imala nesreću proživjeti teška stradanja u nedavnom ratu na ovim prostorima, posebno apeliramo na sve nadležne institucije Ukrajine, kao i na sve sudionike u ovim izbornim zbivanjima, za puno poštivanje demokratskih normi i ljudskih prava, te apsolutno izbjegavanje primjene sile protiv vlastitog naroda.

Slava Ukrajini!

Р І Ш Е Н Н Я Р А Д И А Л Ь М А Н А Х У

Під головуванням академіка НАН України Я.Яцківа у Києві відбулось чергове засідання Редакційної ради Альманаху "Визначні постаті закордонного українства", на яке було запрошено всіх її членів.

Після обговорення інформації про стан справ щодо створення Альманаху, учасниками засідання було прийнято кілька ухвал. Зокрема, у 2006 р. вирішено видати робочий зошит Альманаху (на CD), який міститиме лапідарну інформацію про майже 1200 персоналій – кандидатів до поміщення в поліграфічному варіанті видання. Весь наклад цього електронного Альманаху буде надіслано до відповідних вітчизняних та українських закордонних інституцій (громадських, наукових, освітніх та ін.) задля того, аби вони надали свої пропозиції щодо осіб-кандидатів. На підставі цих пропозицій Рада визначить точне число осіб, які мають бути поміщені у друкованому виданні Альманаху, поява якого планується у 2007 р.

Задля правильного написання українських власних назв в англійській мові вирішено звернутися до українських закордонних наукових інституцій з

пропозицією щодо відповідної співпраці.

Для підготовки електронного та поліграфічного видання Альманаху вирішено звернутися з відповідним проханням про фінансову допомогу до банків та підприємницьких структур в Україні, а також до закордонних українських установ (кредитовок, громадських організацій та ін.). Редакційна рада Альманаху сподівається, що до цього долучаться й ті, кому небайдужа українська справа. Адже кількатисячний наклад україно-англомовного Альманаху буде подаровано як вітчизняним державним, громадським та освітнім установам, так і вищим органам влади та українським громадам в країнах оселення наших співвітчизників. Нагадаємо, що прізвища всіх благодійники будуть поміщені в Альманасі, нині ж загал інформується про їхню жертвовність за сприяння мас-медій.

Поштова адреса редакційної Ради та виконавчої дирекції Альманаху: абонентна скринька 126, Київ, 01034; e-mail: idd@users.ukrsat.com, yatskiv@nas.gov.ua Телефони у Києві: 244 2911, 234 6387.

Ігор Винниченко,

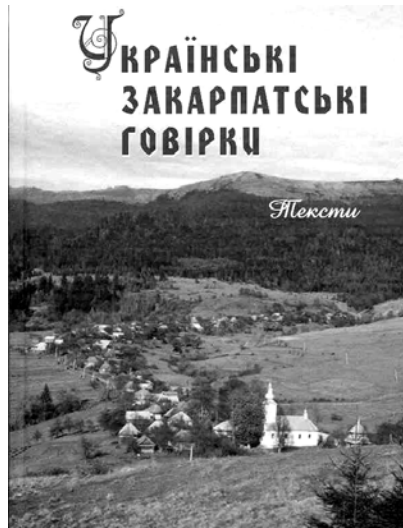
виконавчий директор Альманаху

Я К Б Е Ш Е Д О В А Л И Н А Ш О П Р А Д Ї Д О В Е ?

Пред даскельома тижнями Ужгородски национални университет видал кнїжку под назву "Українські закарпатські говірки; тексти", на 397 боках. Зборнік ушорели доценти катедри українського язика Филологічного факультету у Ужгороду Олга Мигилинець и Олга Пискач.

Тексти котри дати у зборніку записовани од XIX стороча по нешка. У кнїжці облапене цале Закарпаття, коло 160 бешеди цалей обласци. По тераз векшина текстох була чувана на магнетофонских пантлікох. Дзепоедни записователе текстох познати и нам бо їх наукова робота була повязана и з нашу бешеду. Медзи иншими, у кнїжці ше находза тексти котри у валалох Закарпаття записали и В. Гнатюк, И. Верхратский, И. Панькевич, И. Дзендзелівски, П. Чучка, И. Сабадош та инши.

Тексти надруковани у зборніку по змисту рижнородни, найчастейше су автобиографски. Часц темох заєднічка бо то условене зоз повязаносцу обрядох, звичайох, ремеслох, так же науковци и на

тим плану можу поровновац диялекти. З другого боку, длугоки час през яки тексти записовани (медзи найстаршим и найновшим текстом котри дати у кнїжці ест коло 150 роки), так же ше тексти можу поровновац и зоз хронологийного боку, мож поровнац кельо ше диялекти пременели през тот час и кельо українски литературни язик мал впливу на їх унифіковане.

Же би кнїжка була хасновитша шицки тексти подзелени на групи справ того котрим бешедом припадаю (ужански, боржавски, верховински, мараморошски, — справ класифікації Й.О. Дзендзелівського).

Кнїжка будзе барз хасновита науковцом котри преучую українски диялекти, але и звичайним людзом котри ше сцу здогаднуц своєї бешеди, лебо опатриц як то бешедую на Закарпаттю. Нам може буц цікаво опатриц кельо тоти бешеди блізки, лебо далеки од нашої. Читателе можу пренайсц слова котри зме забули, або таки котри нам заєднічки и ище вше их хаснуеме, а принесли зме их зоз старого краю. ОТД

К Н И Ж Е Ч К А С П О Г А Д І В о. К О С Т Ю К А

ПЕРЕДМОВА

Ця книжечка спогадів, "Споми-ни" о. Костюка, має свою дивну історію. Це неначе малесенький дар з неба всім які цікавляться своїм минулим, які в пошуках свого походження, шукаючи своє коріння, застановляться на хвилинку і знайдуть промінь світла. Це є камінчик до мозаїку історії українців в Боснії. А для українців з Козарецької парохії і околиць, це частина десятилітньої історії, описана очевидцем, сучасником і учасником.

Вже з першого листа о. Костюка, мені було зрозуміло що він багато знає про минуле Козарецької парафії і пам'ятає про багато подій. Вдалося впросити і намовити його, щоб писав про це. Так провадилася наша кореспонденція роками, на два способи:

Приватні листи, в яких старенький священник, знайшовши притулок і опіку в чужій хаті, догляд і любов всіх членів чесної християнської родини Козловських в Коломиї, писав мені і довіряв свої болі і жалі, описував свою сіру буденщину. Свого першого листа: Коломия, 28. IX. 1979., почав він словами:

"Пише до Вас незнакома людина, але добре знакома Вашим Батькам. Це я о. Михайл, котрий перед 50 роками прийшов на парохію Козарац і пробув там повних 10 років. Правдивими моїми друзями в тому часі були тодішній дяк Григорій та старший церковний брат Теодор Лепкий і їхні родини."

Цю Передмову пише внук цих двох та з неприхованим захопленням цитує написане о. Костюком вже 24. XI. 1987.:

"... Той дарований Небом приятель є Ви (хоч ми особисто незнакомі), але кращого приятеля не маю!"

Продовження - це Споми-ни о. Костюка. Писав і вислав поштою. Після отримання я повідомляв і просив щоб він продовжував. Так тривало роками. Писав поки жив (помер 1989 року). Запримітивши, що з того може бути книжечка, я ще за життя його про це попросив. Отець дозволив видавати його листи, і тим самим довірив мені всі свої авторські права. Ось так, з усіх 42-ох Продовжень і настала ця

книжечка а правопис, стиль і лексика збережені.

Рукописи перечитали кілька приятелів і шанувальників нашого минулого в Боснії, та заохотили мене це надрукувати.

Шановний читачу, не будь строгий! Ці Споми-ни писав старенький, 90 літний священник. З голови! Любов до Бога, Церкви й Українського Народу давала йому силу й відвагу невтомно працювати, терпіти й переносити та так прожити майже ціле століття. Сподіюся, що круг приятелів о. Костюка, колишнього Козарецького пароха, поширяться, та він і його праця в Козарці стануть надхненням та прикладом до наслідування.

Слав.Брод,
15. IX, 2004.

о. Іван Барщевський з Козарця
(укр. парох і декан в Славонії)

Продовження з 1-ї стор.

Буває, що міцні життєві поштовхи корінням сягають в дитинство, а такий феномен зокрема цікавий в осіб, які здійснюють високі досягнення в галузі, яка не за їхню вокацією. Тому попросили пана Василя Сікорського коротко розповісти про себе, почавши від дитинства.

Народився 1952 р. в с. Околиця біля Прнявору в Боснії, але його батьки незабаром переселилися в Оріовац в Хорватії. Весело згадує дні, коли пішов до школи, високі сніги зимою, замерзлу ріку Саву і купання жарким літом в чистій „мов сльоза” Орляві.

Батьки переселилися в Липовляни, де існувала і українська греко-католицька парафія і культурна активність громади. В школі, тепер вже в старших класах, були різні гуртки. Навіть і тепер пан Василь із запалом оповідає про тоді показану талановитість у виконанні драматичних ролей і декламуванні поезії. Однією з отриманих нагород був і тиждень відпочинку на Адріатиці (перший раз на морі). Все-таки, найбільше його цікавила музика, але на жаль не мав жодного свого інструменту (сьогодні має бандуру, але каже, що братись за неї вже запізно). Батько, вдатний до майстерки, почав йому виробляти малий хорватський інструмент – тамбурицу, але заробляючи на хліб для сім'ї, не мав часу її закінчити. Першу гітару пан Василь купив як гімназист на зароблені під час літньої відпустки гроші. Оповідаючи про ті часи, не криє вдячність о. Роману Мизю, а також богослову, Петру Оваду, які йому допомагали рекомендаціями під час пошуків роботи влітку.

Гітара була спосіб увійти глибше в чарівний світ музики. На жаль, щоб вступити до Музичної академії, не вистачило відмінних оцінок в гімназії. Потрібна була попередня музична освіта. І тепер помітна тінь жалю, коли оповідає, як боляче було потискати невиповнене бажання. Все таки, крім економіки і виконання сучасної популярної музики, сам вивчав гармонію, композицію і диригування. Жив з музикою.

Скарбниця краси, яку знайшов в українських народних піснях, зачарувала його. Ту вже разом згадуємо моменти в загребському українсько-русинському товаристві, початки музичної групи, яка збагативши репертуар крім іншої і троїстою музикою, заслужено носила ім'я „Кобзар”. Досить часу минуло і важко пригадати коли то було – скорше 25, або 30 років. Пригадуємо багатьох музикантів і співаків, події на гастролях, анекдоти на репетиціях... Ну, то може бути і окрема тема.

Завдяки знанням з української народної музики, запрошений бути співпрацівником на радіо в передачах для нацменшин (між тим закінчив економічний факультет), а потім, в галузі народної музики залишився там на постійній посаді. Перший досвід отримав працюючи на радіо від редакторів Златка

Крчмара та Богдана Сепчича, Юлія Нікоша, Іви Беламарича, а потім і пана Доленца-Дравського та інших. (Описуючи той період, про згаданих говорить з великою повагою.) Під час недавньої вітчизняної війни був, на той час, на дуже відповідальній посаді – редактор програми народної музики Хорватського радіо. Все-таки, не шкодуючи сили, разом із співпрацівниками організував продовження роботи Союзу русинів і українців і під час воєнних дій і, як голова згаданого Союзу, знаходив час і для біженців, і для зустрічі з різними делегаціями, і літніх шкіл та реалізації інших гуманітарних і культурних програм.

Нарешті, запитую про те, що недавно чув його інтерв'ю для радіо. Говорить про важливість співпраці Хорватського радіо з Об'єднанням європейських національних радіокомпаній (членами є біля 50 європейських, та біля 80 національних радіокомпаній з інших континентів), яке має довгу традицію. Слово про обмін різними програмами в тому об'єднанні (пригадую, що таким способом скорше кілька років на хорватському радіо слухав пряму трансляцію опери „Тарас Бульба” з Києва)

Останні роки, в Європі дуже популярна народна музика, а тому, хорватська народна музика є велике відкриття. Дістати довір'я і успішно організувати 25-ий фестиваль етномузичних радіопередач, який під покровительством Міністерства культури РХ відбувався

наприкінці червня ц.р. в м. Пула, а потім від учасників дістати високі оцінки і вихвалювання що то один з найкраще зорганізованих – то велика честь і досягнення Хорватського радіо. Таким чином зовсім відчинені всі можливості співпраці з редакціями інших країн, а свою музичну культуру презентувати світовій спільноті. Під час розмови, пан Сікорський перераховує заслужених людей, робочі групи, технічні та інші служби... і якби я випадково не випитав, він би затаїв, що був головним координатором цієї події. І мовби виправдовується, переводить розмову на інше, та охоче оповідає про зібрану фонотеку, про глибину народної творчості, про музику – бо вона ніколи не зрадить...

Допитуюся про події під кінець його мандату в Союзі. Відмахує. Каже, що нема потреби згадувати.... досить що - люди знають (якщо „хочуть знати”).... годі оповідати.

Тому що і сам знаю ті часи, більше-менше тямлю і виборчу сесію на підвезі згаданого мандату. А було б добре не тямити кінцедні гаданачі. Не знати від кого і з якою метою були накази, щоб викрикувати і буцім-то протестувати. Не знати про гнів того другого - якому те саме не вдалося. Треба забути... хто зрадив...

В думках перебираючи розказане, хто знає чому, але в закутках моєї тьми ще довго з ехом лунали слова: Ессе homo!... homo... homo...

Алекса Павлишин

Василь Сікорський як голова Союзу русинів і українців Республіки Хорватія

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

I M P R E S S U M	I z d a v a č : Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni račun kod Zagrebačke banke 2 3 4 0 0 9 – 1 1 1 0 0 4 5 8 6 9	Naša gazeta izlazi 10 puta godišnje prve nedjelje u mjesecu sa stankom u srpnju i kolovožu Tehnički i glavni urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr	Tisak: FILEDATA d.o.o. Boja – elektroničkim pisačem U Zagrebu, 05.12.2004. Naklada: 300 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884